

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KARIUOMENĖS VADO 2020 M. BIRŽELIO 12 D. ĮSAKYMO NR. V-691 „DĖL LIETUVOS KARIUOMENĖS ORLAIVIŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI REIKALAVIMŲ IR LIETUVOS KARIUOMENĖS ORLAIVIŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI REIKALAVIMŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2022 m. d. Nr. V-
Vilnius

P a k e i ĉ i u Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimus, patvirtintus Lietuvos kariuomenės vado 2020 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-691 „Dėl Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų ir Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ ir juos išdėstau nauja redakcija (pridedama).

Lietuvos kariuomenės vadas

gen. ltn. Valdemaras Rupšys

Dokumentas pasirašytas elektroniniu
parašu

PATVIRTINTA
Lietuvos kariuomenė
2022-05-26 Nr. V-762
Lietuvos kariuomenės vado
2020 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-691
(Lietuvos kariuomenės vado
2022 m. gegužės 26 įsakymo Nr.
redakcija)

**LIETUVOS KARIUOMENĖS
ORLAIVIŲ TINKAMUMO SKRAIDYTI
REIKALAVIMAI**

DOKUMENTO VALDYMAS**DOKUMENTO DERINIMAS IR TVIRTINIMAS**

Lentelėje nurodyti asmenys, kurie parengė, derino ir patvirtino dokumentą:

Leidimo Nr.	Institucija		Įgaliotas asmuo	Data, įsakymo Nr.
1.0.	Parengė	Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Skrydžių saugos departamentas	Direktorius	2020-05-29
	Patvirtino	Lietuvos kariuomenė	Vadas	2020-06-12 V-691
1.1	Parengė	Lietuvos karinės aviacijos administracija	Direktorius	2022-05-26
	Patvirtino	Lietuvos kariuomenė	Vadas	2022-05-26

DOKUMENTO PAKEITIMŲ REGISTRACIJA

Leidimo numeris	Data	Statusas	Pakeisti puslapiai ar skyriai
1.0	2020-06-12	Pirmas leidimas	
1.1	2022-05-26	Pirmo leidimo pakeitimai	Žiūrėti pakeitimų registraciją

LEIDIMO NUMERIO PAKEITIMO TVARKA

Leidimo numeris turi tokią konfigūraciją: **Leidimas X.Y**

X reikšmė keičiama po **esminio** dokumento pakeitimo.

Y reikšmė keičiama po **neesminio** dokumento pakeitimo.

PASTABOS

1. LTMAR remiasi LTMAD 1 nustatytais apibrėžimais.
2. LTMAR nurodytos formos yra LTMAR formos dokumente.
3. Galimi santykiai tarp eksploatuojančių organizacijų, CAMO ir LTMAR 145 AMO yra pristatyti LTMAR M. Akcentuojama, kad LTMAR 145 naudojami terminai „eksploatuojanti organizacija“ ir „CAMO“ reiškia atitinkamą organizaciją, kuri gali teikti reikalingą kompetenciją / paslaugas / informaciją pagal LTMAR reikalavimus.
4. Jei tekste nenurodyta kitaip, visos šiame dokumente nuorodos „techninės priežiūros organizacija“ suprantamos kaip jau patvirtinta pagal LTMAR 145 techninės priežiūros organizacija arba siekianti patvirtinimo pagal LTMAR 145 techninės priežiūros organizacija. Visos šiame dokumente nuorodos „AMO“ suprantamos kaip „patvirtinta techninės priežiūros organizacija“, kuri jau turi LTMAR 145 patvirtinimą.

TURINYS

TURINYS	4
ĮVADAS.....	8
1. Europos karinio tinkamumo skraidyti harmonizavimo tikslai.....	8
2. Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimai	8
3. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai.....	9
4. LTMAR įgyvendinimas	9
LTMAD 1.....	11
Taikymo sritis.....	11
Santrumpos	12
Sąvokos ir apibrėžimai.....	18
LTMAD 1 pakeitimų registracija	29
LTMAR M.....	35
A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI	35
A POSKYRIS. BENDROJI DALIS	35
B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ	36
C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI.....	38
D POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI	42
E POSKYRIS. KOMPONENTAI	43
F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA.....	44
G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA (CAMO).....	45
H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (CRS).....	53
I POSKYRIS. KARINIO TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (MARC)	54
B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA	56
A POSKYRIS. BENDROJI DALIS	56
B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ	58
C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI.....	59
D POSKYRIS. TECHNINĖ PRIEŽIŪROS STANDARTAI.....	61
E POSKYRIS. KOMPONENTAI	62
F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA.....	63
G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA (CAMO).....	64

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS CRS	67
I POSKYRIS. KARINIO TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (MARC)	68
I priedėlis. Sutartis dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti	70
II priedėlis. Oficialus išleidimo pažymėjimas LTMAR 1 forma	72
III priedėlis. Karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas LTMAR 15 forma	73
IV priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas	74
V priedėlis. F poskyryje nurodytos techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas	75
VI priedėlis. G poskyryje nurodytos nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas	76
VII priedėlis. Sudėtingi techninės priežiūros darbai	77
VIII priedėlis. Ribota piloto savininko atliekama techninė priežiūra	78
LTMAR M pakeitimų registracija	79
LTMAR 145	83
A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI	83
B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA	99
I priedėlis. Oficialus išleidimo pažymėjimas LTMAR 1 forma	103
II priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas	104
III priedėlis. LTMAR 3 forma	107
IV priedėlis	108
LTMAR 145 pakeitimų registracija	109
LTMAR 66	112
A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI	112
B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA	120
A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS	120
B POSKYRIS. KARINIO ORLAIVIO TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJOS IŠDAVIMAS	122
C POSKYRIS. EGZAMINAI	124
D POSKYRIS. LICENCIJŲ AR KITŲ KVALIFIKACIJŲ PAKEITIMAS Į MAML ...	125
E POSKYRIS. EGZAMINŲ ĮSKAITYMAS	127
F POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMOJI PRIEŽIŪRA	128
I priedėlis. Reikalaujamos pagrindinės žinios	129
II priedėlis. Pagrindinio egzamino standartas	205

III priedėlis. Karinio orlaivio tipo mokymo kurso ir egzamino standartas, mokymas dirbant (OJT)	210
IV priedėlis. Patirties reikalavimai norint išplėsti karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją pagal LTMAR 66	231
V priedėlis. Paraiškos LTMAR 19 forma	232
VI priedėlis. Karinio orlaivio techninės priežiūros licencija LTMAR 26 forma ..	233
LTMAR 66 pakeitimų registracija	234
LTMAR FORMOS	239
Taikymo sritis	239
LTMAR 1 FORMA. Oficialus išleidimo pažymėjimas 1 forma	240
LTMAR 2 FORMA. Paraiška dėl patvirtinimo pagal LTMAR 145 ir / arba LTMAR M.A.G	248
LTMAR 3 FORMA. Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo pažymėjimas	249
LTMAR 3 FORMOS PRIEDAS. Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo specifikacija	250
LTMAR 4 FORMA. Paskirto atsakingo personalo patvirtinimas	251
LTMAR 6 FORMA. Patvirtinimo pagal LTMAR 145 patikrinimo programa	252
LTMAR 11 FORMA. Techninės priežiūros mokymų organizacijų patvirtinimas	259
LTMAR 12 FORMA. Paraiška dėl patvirtinimo pagal LTMAR 147	260
LTMAR 13 FORMA. Patvirtinimo pagal LTMAR M.A.G patikrinimo programa ..	261
LTMAR 14 FORMA. Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos CAMO patvirtinimo pažymėjimas	268
LTMAR 14 FORMOS PRIEDAS. Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos CAMO patvirtinimo specifikacija	269
LTMAR 15a FORMA. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas MARC (LKAA)	270
LTMAR 15b FORMA. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas MARC (CAMO)	271
LTMAR 18a FORMA. Skrydžio sąlygų kariniam leidimui skristi patvirtinimo forma (EMAR 21 organizacija)	272
LTMAR 19 FORMA. Paraiška gauti arba pakeisti licenciją	274
LTMAR 20a FORMA. Karinis leidimas skristi (LKAA)	277
LTMAR 20b FORMA. Karinis leidimas skristi (EMAR 21 organizacija)	278
LTMAR 21 FORMA. Paraiška kariniam leidimui skristi	279
LTMAR 22 FORMA. Patvirtinimo pagal EMAR 147 patikrinimo programa	280
LTMAR 24 FORMA. Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas	281
LTMAR 25 FORMA. Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas	282

LTMAR 26 FORMA. Karinių orlaivių techninės priežiūros licencija (MAML)	283
EMAR 50 FORMA. Paraiška dėl gamybos organizacijos patvirtinimo pagal EMAR 21	286
EMAR 51 FORMA. EMAR 21 POA paraiška dėl apimčių ir sąlygų pakeitimo ar esminio nukrypimo patvirtinimo	287
EMAR 52 FORMA. Karinio orlaivio atitikties pareiškimas (EMAR 21 organizacija)	287
EMAR 53 FORMA. Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas (EMAR 21 organizacijų CRS)	288
LTMAR CRS FORMA. Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas (CRS)	289
EMAR 55 FORMA. Gamybos organizacijos patvirtinimo pažymėjimas	290
EMAR 60 FORMA. Paraiška dėl gamybos pagal EMAR 21 F	291
EMAR 65 FORMA. Susitarimas dėl gamybos be patvirtinimo pagal EMAR 21 ..	292
EMAR DDP FORMA. Projektavimo ir eksploatacinių charakteristikų deklaracija	293
LTMAR formų pakeitimų registracija	294

IVADAS

1. Europos karinio tinkamumo skraidyti harmonizavimo tikslai

1.1. 2008 metais Europos gynybos agentūros (angl. European Defence Agency, toliau – EDA) valdybos taryba pritarė dalyvaujančių valstybių narių nacionalinių ginkluotės direktorių siūlymui įsteigti Europos Sąjungos (toliau – ES) karinio tinkamumo skraidyti kompetentingų institucijų (angl. Military Airworthiness Authorities, toliau – MAWA) forumą tam, kad harmonizuoti ES karinio tinkamumo skraidyti reikalavimus. ES karinio tinkamumo skraidyti reikalavimų harmonizavimo priešastys ir siejami tikslai yra:

- karinės aviacijos skrydžių saugos užtikrinimas;
- karinio ir karinio, karinio ir civilinio bendradarbiavimo pagerinimas;
- laiko ir išlaidų sumažinimas kuriant naujus orlaivius;
- bendrų reikalavimų orlaivių techninei priežiūrai ir remontui nustatymas;
- nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių bei techninės priežiūros organizacijų patvirtinimo ir techninio personalo mokymo bendrų procesų įgalinimas;
- skirtingų karinio tinkamumo skraidyti kompetentingų institucijų tarpusavio pripažinimas;
- orlaivių techninės priežiūros ir remonto užsakomųjų paslaugų galimybių išplėtimas bei kokybės pagerinimas;
- karinių orlaivių techninės priežiūros tarp dalyvaujančių valstybių narių įgalinimas;
- civilinės aviacijos kompetentingų institucijų pripažinimo palengvinimas;
- tarpusavio sąveikos įgalinimas vykdant jungtines oro operacijas;
- ir kt.

1.2. EDA valdybos tarybos sprendimu įgyvendinant šiuo tikslus būtina koncentruotis į esmines veiklas:

- bendra tinkamumo skraidyti reikalavimų sistema;
- bendra tinkamumo skraidyti užtikrinimo politika;
- bendri sertifikavimo / projektavimo modeliai;
- bendri sertifikavimo procesai;
- vienodas pripažintų organizacijų patvirtinimas;
- bendra tarpusavio pripažinimo sistema;
- Jungtinės Europos karinės aviacijos administracijos organizacijos steigimas (angl. European Military Joint Airworthiness Authority Organization).

1.3. ES gynybos ministrai 2009 m. lapkričio 17 d. pasirašė politinę deklaraciją „Dėl Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimų plėtojimo ir įgyvendinimo“, kurioje išreiškė politinę paramą nacionalinėms tinkamumo skraidyti kompetentingoms institucijoms plėtoti ir įgyvendinti bendrus Europos tinkamumo skraidyti reikalavimus.

2. Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimai

2.1. Siekiant užtikrinti ES karinio tinkamumo skraidyti harmonizavimo tikslus, MAWA forumas sukūrė bendrus Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimus (angl. European Military Airworthiness Requirements, toliau – EMAR). EMAR – tai išsami

karinio tinkamumo skraidyti reikalavimų dokumentų sistema, nustatanti bendrus harmonizuotus tinkamumo skraidyti reikalavimus, procedūras bei procesus, atitinkančius tiek Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (angl. International Civil Aviation Organization, toliau – ICAO), tiek ir Europos Komisijos principus.

2.2. EMAR yra nuolat peržiūrimi ir atnaujinami MAWA darbo grupėse. Darbo grupės sistemingai organizuoja susitikimus ir konsultacijas su darbo grupėse dalyvaujančiais ES šalių karinių orlaivių tinkamumo skraidyti kompetentingų organizacijų ekspertais (atstovais), siekiant kolegialaus sutarimo dėl EMAR ir jų atnaujinimo tam, kad jie išliktų aktualūs ir tinkami naudotojams / paslaugų teikėjams.

2.3. EMAR rengiami prisilaikant Europos aviacijos saugos agentūros (angl. European Union Aviation Safety Agency, toliau – EASA) tinkamumo skraidyti reglamentavimo, tačiau atsižvelgiama į karinių operacijų specifinius aspektus. EMAR dokumentų struktūra ir naudojama terminologija / sąvokos maksimaliai atitinka EASA tinkamumą skraidyti reguliuojančių dokumentų struktūrą. EMAR dokumentai publikuojami MAWA oficialiame puslapyje:

<https://www.eda.europa.eu/experts/airworthiness/mawa-documents>

3. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai

3.1. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai (angl. Lithuanian Military Airworthiness Requirements, toliau – LTMAR) parengti taip, kad jie maksimaliai atitiktų EMAR bei EASA dokumentus, nustatančius tinkamumo skraidyti reikalavimus. LTMAR harmonizavimas su EMAR bei EASA tinkamumo skraidyti dokumentais leis pasiekti aukščiau išvardytus sąveikos, efektyvumo ir pripažinimo tikslus bei įgalins efektyvų ir sklandų esminių MAWA forumo tikslų įgyvendinimą.

3.2. LTMAR yra dokumentas, nustatantis Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) orlaivių tinkamumo skraidyti užtikrinimo aviacinę veiklą vykdančiuose kariniuose vienetuose reikalavimus. LTMAR sudaro dalys:

- LTMAR įvadas;
- LTMAD 1 – sąvokos ir santrumpos;
- LTMAR M – nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimai;
- LTMAR 145 – reikalavimai techninės priežiūros organizacijoms;
- LTMAR 66 – karinių orlaivių techninės priežiūros licencijavimas;
- LTMAR formos.

3.3. LK vado patvirtinti LTMAR reikalavimai privalomi vykdyti visiems LK vienetams, kurių veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su karinių orlaivių tinkamumo skraidyti užtikrinimu.

3.4. EDA patvirtinti EMAR 21 „Europos karinių orlaivių ir susijusių gaminių, dalių ir prietaisų, projektavimo ir gamybos organizacijų sertifikavimas“ ir EMAR 147 „Reikalavimai orlaivių techninės priežiūros mokymo organizacijoms“ dokumentai bus vertinami dėl juose įtvirtintų nuostatų taikymo aviacinę veiklą vykdančioms ir tinkamumo skraidyti užtikrinimo procese dalyvaujantiems kariniams vienetams (organizacijoms) aktualumo. Būtina įvertinti EMAR 21 ir EMAR 147 reikalavimų išimtis, *kurios turėtų* būti perkeltos į LTMAR dokumentų sistemą, nustatant šių išimčių reguliavimą ir taikymą.

4. LTMAR įgyvendinimas

4.1. Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos karinės aviacijos administracija (toliau – LKAA) pagal LK vado įgaliojimus vykdo Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos

institucijos (angl. Lithuanian Military Aviation Authority, sutr. LTMAA) LTMAR nustatytas karinių orlaivių tinkamumo skraidyti reglamentavimo ir priežiūros funkcijas.

4.2. Siekiant užtikrinti tinkamumo skraidyti veiklos bei sprendimų objektyvumą ir nešališkumą, LKAA priima sprendimus savarankiškai ir yra nepriklausoma nuo komercinių, įsigijimo bei operacinių įtakų bei spaudimo. Tačiau LKAA turi teisę gauti savo funkcijų vykdymui reikalingą informaciją iš visų LK aviacinę veiklą vykdančių ir LK orlaivių tinkamumą skraidyti užtikrinimo procese dalyvaujančių karinių vienetų ir ES šalių institucijų ir organizacijų.

4.3. LKAA bendradarbiauja ir koordinuoja savo veiklą su atitinkamomis civilinių ir karinių orlaivių tinkamumą skraidyti užtikrinančiomis kompetentingomis institucijomis.

4.4. LKAA vertina EMAR, priimtinas atitikties priemonės atitikčiai nustatyti (angl. Acceptable Means of Compliance, toliau – AMC) ir rekomendacinę medžiagą (angl. Guidance Material, toliau – GM) rengiant, atnaujinant ir įgyvendinant LTMAR aviacinę veiklą vykdančiuose kariniuose vienetuose, išlaikant teisę taikyti išlygas, atsižvelgiant į Lietuvos kariuomenės struktūrinius ir operacinius ypatumus bei apribojimus. Visi nukrypimai ir išimtys nuo EMAR gali būti darantys įtaką faktoriai siekiant visiško tarpusavio pripažinimo įgyvendinimo (angl. Arrangements of Recognition).

4.5. Įgyvendinant LTMAR, aviacinę veiklą vykdančių LK karinių vienetų organizacinė struktūra iš esmės nekeičiama, tačiau karinius orlaivius eksploatuojančių LK pajėgų vadai inicijuoja LTMAR reglamentavimą atitinkančius organizacinius pakeitimus, nustatydami pavaldiems asmenims atitinkamas LTMAR pareigas, funkcijas ir atsakomybes.

4.6. LTMAR 145 ir LTMAR M įgyvendinimui karinius orlaivius eksploatuojančių LK pajėgų vadai paskiria karinius vienetus, kurie vykdys LK orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos (angl. Continuing Airworthiness Management Organisation, toliau – CAMO) ir techninės priežiūros organizacijos (angl. Approved Maintenance organisation, toliau – AMO) funkcijas arba sudaro sutartį, jei tai nėra LK kariniai vienetai. CAMO ir AMO atsakomybės yra aiškiai atskiriamos.

4.7. Įgyvendinant LTMAR naudojamos MAWA patvirtintos AMC ir GM. AMC yra metodika, naudojama norint pasiekti atitikimą LTMAR. GM yra rekomendacijos, kaip pasiekti atitikimą LTMAR. Siekiant išvengti dviprasmiško, klaidingo ar neaiškaus supratimo siūlytina naudoti AMC / GM originalia (anglų) kalba.

4.8. Įgyvendinant LTMAR rekomenduojama vadovautis Europos gynybos agentūros patvirtintomis EMAR įgyvendinimo gairėmis (angl. Implementaton Guidance).

LTMAD 1

SĄVOKOS IR SANTRUMPOS

Taikymo sritis

LTMAD 1 pateiktos sąvokos, jų apibrėžimai ir santrumpos, vartojamos EDA MAWA parengtuose dokumentuose EMAR (įskaitant jų AMC / GM), EMAD bei LTMAR, siekiant išvengti dviprasmiško, klaidingo ar neaiškaus supratimo.

LTMAD 1 sąvokos ir santrumpos turi būti nuosekliai naudojamos susietuose su LTMAR dokumentuose.

LTMAD 1 yra vienintelis visų sąvokų ir santrumpų, naudojamų LTMAR ir susietuose dokumentuose, žinynas.

Santrumpos

AKRONIMAS	TERMINAS	
ACAM	Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring	Orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti kontrolė
AD	Airworthiness Directive	Tinkamumo skraidyti nurodymai
ALI	Airworthiness Limitation Item	Tinkamumo skraidyti apribojimas
AMC	Acceptable Means of Compliance	Priimtinos priemonės atitikčiai nustatyti
AMO	Approved Maintenance Organisation	Patvirtinta techninės priežiūros organizacija
AMP	Aircraft Maintenance Program	Orlaivio techninės priežiūros programa
APU	Auxiliary Power Unit	Pagalbinė jėgainė
ARC	Airworthiness Review Certificate	Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas
ATA	Air Transport Association	Oro transporto asociacija
BFD	(European Military Airworthiness) Basic Framework Document	(Europos karinio tinkamumo skraidyti) Pagrindinis struktūrinis dokumentas
CAME	Continuing Airworthiness Management Exposition	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas
CAMO	Continuing Airworthiness Management Organisation	Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija
CDCCL	Critical Design Configuration Control Limitations	Kritiniai projekto konfigūracijos kontrolės apribojimai

AKRONIMAS	TERMINAS	
CDL	Configuration Deviation List	Nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašas
CEO	Chief Executive Officer	Vyriausiasis vykdomasis pareigūnas
CI	Configuration Item	Konfigūracijos elementas
CMM	Component Maintenance Manual	Komponentų techninės priežiūros žinynas
CRS	Certificate of release to Service	Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas
CS	Certification Specification	Sertifikavimo specifikacija
DOA	Design Organization Approval	Projektavimo organizacijos patvirtinimas
DOE	Design Organization Exposition	Projektavimo organizacijos žinynas
EASA	European Aviation Safety Agency	Europos aviacijos saugos agentūra
EDA	European Defence Agency	Europos gynybos agentūra
EDP	Electronic Data Processing	Elektroninis duomenų apdorojimas
EMACC	European Military Airworthiness Certification Criteria	Europos karinio tinkamumo skraidyti sertifikavimo kriterijai
EMAD	European Military Airworthiness Document	Europos karinio tinkamumo skraidyti dokumentas
EMAD R	European Military Airworthiness Document Recognition	Europos karinio tinkamumo skraidyti pripažinimo dokumentas
EMAR	European Military Airworthiness Requirements	Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimai

AKRONIMAS	TERMINAS	
EMAR 21	Requirements for the Certification of Military Aircraft and related products, parts and appliances, and design and production organisations	Karinių orlaivių ir susijusių gaminių, dalių ir prietaisų, projektavimo ir gamybos organizacijų sertifikavimo reikalavimai
EMAR 66	Requirements for Military Aircraft Maintenance Licensing (of Personnel)	Karinių orlaivių techninės priežiūros licencijavimo (personalo) reikalavimai
EMAR 145	Requirements for Maintenance Organisations	Reikalavimai techninės priežiūros organizacijoms
EMAR 147	Requirements for Maintenance Training Organisations	Reikalavimai techninės priežiūros mokymo organizacijoms
EMAR M	Continuing Airworthiness Requirements	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimai
EMPA	European Military Part Approval	Europos karinis komponento patvirtinimas
EMTSO	European Military Technical Standard Order	Europos karinio techninio standarto užsakymas
ESF	Equivalent Level of Safety Finding	Lygiavertis saugos lygis
FAA	Federal Aviation Administration	Federalinė aviacijos administracija
FAR	Federal Aviation Regulation	Federalinis aviacijos reglamentas
FRS	Flammability Reduction Systems	Degumo mažinimo sistemos
FTS	Fuel Tank Safety or Flight test Schedule	Degalų talpos sauga arba techninio skrydžio programa
GM	Guidance Material	Rekomendacinė medžiaga

AKRONIMAS	TERMINAS	
HF	Human Factors	Žmogiškasis faktorius
ICAO	International Civil Aviation Organisation	Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija
LTMAA	Lithuanian Military Aviation Authority	Lietuvos karinės aviacijos administracija
LTMAD	Lithuanian Military Airworthiness Document	Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti dokumentas
LTMAD 1	Lithuanian Military Airworthiness Requirements Acronyms and Definitions Document	Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų sąvokos ir santrumpos
LTMAD R	Lithuanian Military Airworthiness Document Recognition	Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti pripažinimo dokumentas
LTMAR	Lithuanian Military Airworthiness Requirements	Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai
LTMAR M	Lithuanian Military Continuing Airworthiness Requirements	Lietuvos kariuomenės orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimai
LTMAR 66	Requirements for Lithuanian Military Aircraft Maintenance Licensing (of Personnel)	Lietuvos kariuomenės karinių orlaivių techninės priežiūros specialistų licencijavimo reikalavimai
LTMAR 145	Lithuanian Military Airworthiness Requirements for Maintenance Organisations	Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai techninės priežiūros organizacijoms
MAC	Military Airworthiness Certificate	Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas
MAML	Military Aircraft Maintenance Licence	Karinio orlaivio techninės priežiūros licencija

AKRONIMAS	TERMINAS	
MARC	Military Airworthiness Review Certificate	Karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas
MAWA	Military Airworthiness Authorities	(Europos gynybos agentūros EDA) Karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija
MEL	Minimum Equipment List	Būtinis įrangos sąrašas
MFTP	Military Flight Test Permit	Karinio techninio skrydžio leidimas
MMEL	Master Minimum Equipment List	Pagrindinis būtinis įrangos sąrašas
MO	Maintenance Organisation	Techninės priežiūros organizacija
MOB	Main Operating Base	Pagrindinė operacijų bazė
MOE	Maintenance Organisation Exposition	Techninės priežiūros organizacijos žinynas
MPTF	Military Permit To Fly	Karinis leidimas skristi
MRAC	Military Restricted Airworthiness Certificate	Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas
MSTC	Military Supplemental Type Certificate	Karinis papildomas tipo pažymėjimas
MTC	Military Type Certificate	Karinis tipo pažymėjimas
MTCH	Military Type Certificate Holder	Karinio tipo pažymėjimo turėtojas
MTO	Maintenance Training Organisation	Techninės priežiūros mokymo organizacija
MTOE	Maintenance Training Organisation Exposition	Techninės priežiūros mokymo organizacijos žinynas

AKRONIMAS	TERMINAS	
NDT	Non-Destructive Test(ing)	Neardomasis bandymas
NMAA	National Military Airworthiness Authority	Nacionalinė karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija
OEM	Original Equipment Manufacturer	Originalios įrangos gamintojas
pMS	Participating Member State	Dalyvaujančioji valstybė narė
POA	Production Organization Approval	Gamybos organizacijos patvirtinimas
POE	Production Organization Exposition	Gamybos organizacijos žinynas
RPAS	Remotely Piloted Aircraft System	Nuotoliniu būdu valdomo orlaivio sistema
SB	Service Bulletin	Techninis biuletenis
STANAG	Standardization Agreement (in NATO)	NATO standartizacijos susitarimas
TC	Type Certificate	Tipo pažymėjimas
UAV	Unmanned Aerial Vehicle	Bepilotis orlaivis
UCS	UAV Control Station	Bepiločio orlaivio valdymo stotis

Sąvokos ir apibrėžimai

SĄVOKA	APIBRĖŽIMAS
Artefaktas <i>Artefact</i>	Su tinkamumu skraidyti susijęs dokumentas, kuris gali būti naudojamas kaip įrodymas priimant sprendimą dėl tinkamumo skraidyti.
Atitikties deklaracija <i>Declaration of Compliance</i>	(Orlaivio tipo) projekto vadovo arba įgaliotojo atstovo pasirašytas pareiškimas, parodantis, kad yra išlaikyti visi taikomi tipui sertifikavimo pagrindai ir, jei taikoma, aplinkos apsaugos reikalavimai. Juo patvirtinama, kad orlaivis yra tinkamas naudoti su nustatytais projekto apribojimais.
Atitikties įrodymas <i>Compliance Demonstration</i>	Veikla, skirta įrodyti, kad produktas, dalis ar prietaisas atitinka sertifikavimo pagrindus.
Atitikties įrodymo priemonės <i>Means of Compliance</i>	Priemonės, naudojamos siekiant įrodyti, kad tipo projektas atitinka kiekvieną sertifikavimo pagrindų nustatytą sertifikavimo reikalavimą. Priemonių pavyzdžiai – bandymas, analizė, patikrinimas.
Atsakingas vadybininkas <i>Accountable Manager</i>	Asmuo, paskirtas patvirtintos organizacijos ir įvardintas jos žinyne, kuris yra atskaitingas LKAA už LTMAR ir patvirtintos organizacijos žinyne nustatytų tinkamumo skraidyti standartų ir taisyklių laikymąsi patvirtintoje organizacijoje. Jis taip pat yra pagrindinis asmuo, turintis patvirtintoje organizacijoje įtaką ir įgaliojimus priimti tinkamus sprendimus dėl išteklių, kad būtų užtikrintas atitikimas tinkamumo skraidyti reikalavimams.
Bazinė techninė priežiūra <i>Base Maintenance</i>	Techninė priežiūra išskyrus operatyvinę techninę priežiūrą.
Bepilotis orlaivis (BO) <i>Unmanned Aerial Vehicle</i>	Orlaivis, kuris suprojektuotas skristi, valdomas nuotoliniu būdu (be žmogaus piloto ar keleivių orlaivyje) arba automatiškai pagal iš anksto suplanuotą skrydžio profilį.
Būtinų įrangos sąrašas <i>Minimum Equipment List</i>	Sąrašas, parengtas eksploatuojančios organizacijos orlaivio eksploatacijai nustatytais sąlygomis, pagal MMEL ar griežtesnis ir nustatantis konkrečius komponentus, kurie gali būti techniškai netvarkingi skrydžio pradžioje. MEL turi būti patvirtintas karinio tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos.
Dalys ir prietaisai <i>Parts and Appliances</i>	Žemesnio lygio komponentai, kuriems turi būti taikomi Europos techniniai standartai / techniniai standartai.

Dalys su apribotu resursu <i>Life Limited Parts</i>	Dalys, kurios pagal savo tipo pažymėjimą negali viršyti nustatyto išdirbio – kalendorinio laiko, ciklų skaičiaus ar kito eksploataciją apribojančio veiksnio.
Defektas <i>Defect</i>	Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos elemento (medžiagos) arba programinės įrangos fizinis, funkcinis ar estetiškas trūkumas, atsiradęs dėl netinkamo projektavimo, gamybos, transportavimo, saugojimo, gedimo arba pažeidimo, ir dėl kurio orlaivis, jo komponentas arba jų konstrukcijos elementas (medžiaga) arba programinė įranga neatitinka nustatytų reikalavimų. Defekto sąvoka apima gedimą ir pažeidimą.
Eksplloatuojanti organizacija <i>Operating Organisation</i>	LTMAR kontekste karinė eksploatuojanti organizacija suprantama kaip LK pajėgos, kurios yra karinio orlaivio naudotojos ir yra atsakingos už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti.
Esminiai reikalavimai <i>Essential Requirements</i>	Reikalavimai, išsamiai aprašyti Europos harmonizuoto karinio tinkamumo skraidyti pagrindinio struktūrinio dokumento A priede.
Gedimas <i>Failure</i>	Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos sutrikimas, atsiradęs eksploatacijos metu ir kuris neigiamai veikia orlaivio arba jo komponento konstrukcijos atsparumą arba programinės įrangos veikimą, jų eksploatavimo savybes (skrydžio arba eksploatacines charakteristikas), kuriam pašalinti reikalingas remontas arba paveikto komponento (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos keitimas.
Gyvavimo ciklas <i>Life Cycle</i>	Orlaivio ar jo komponento eksploatacija nuo pagaminimo iki eksploatacijos pabaigos. Ši sąvoka apima orlaivio ar jo komponento panaudojimą, saugojimą ir techninę priežiūrą, numatytą techninėje dokumentacijoje, taip pat veiksmus, skirtus išlaikyti orlaivį ar jo komponentą techniškai tvarkingus ir tinkamus naudoti.
Iš dalies atitikti <i>Partially Comply</i>	Įrodyti, kad nacionalinis reglamentavimas iš dalies atitinka EMAR.
Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas <i>Certificate of Release to Service</i>	Patvirtintos organizacijos vardu pasirašytas turinčio atitinkamus įgaliojimus asmens dokumentas, patvirtinantis, kad jame nurodyta techninė priežiūra buvo atlikta tinkamai. Išleidimo eksploatuoti pažymėjime nurodomi pagrindiniai duomenys apie atliktą techninę priežiūrą, atlikimo data ir pažymą išdavusio asmens identifikavimo duomenys su autorizacijos antspaudu.
Išplėtimas (licencijos)	Papildomų techninės priežiūros teisių, taip pat išleidimo eksploatuoti teisių pagal LTMAR 66 I priedo 50–55 modulius

<i>Extension</i>	įtraukimas į karinių orlaivių techninės priežiūros A ir B kategorijų licencijas.
Įgyvendinti (EMAR) <i>Implement</i>	Įdiegti Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimus priimant arba adaptuojant juos.
Kapitalinis remontas <i>Overhaul</i>	<p>Procesas, kuriuo užtikrinama, kad gaminys visiškai atitiktų visus leidžiamus eksploatavimo nuokrypius, nustatytus gaminio tipo pažymėjimo turėtojo arba įrangos gamintojo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose arba duomenyse, kuriuos yra patvirtinusi arba pripažinusi kompetentinga institucija.</p> <p>Kapitalinis remontas atliekamas specializuotoje įmonėje, turinčioje patvirtinimą atlikti tokius darbus.</p> <p>Per kapitalinį remontą gaminys bent jau išmontuojamas, išvalomas, patikrinamas, jeigu reikia, suremontuojamas, vėl surenkamas ir išbandomas pagal minėtus nustatytus duomenis.</p>
Karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas (TSPP) <i>Military Airworthiness Review Certificate (MARC)</i>	<p>Siekiant užtikrinti karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimą, periodiškai turi būti atliekama orlaivio tinkamumo skraidyti ir nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų patikra.</p> <p>Karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas išduodamas užbaigus patikrą bei esant patenkinamam jos rezultatui. Pažymėjimas galioja vienerius metus.</p>
Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas <i>Military Restricted Airworthiness Certificate</i>	<p>Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas patvirtina, kad orlaivis yra tinkamas skraidyti pagal specifinius tinkamumo skraidyti reikalavimus, kai orlaivis neatitinka karinio tipo pažymėjimo reikalavimų.</p> <p>Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimą išduoda orlaivį įregistravusi karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija.</p>
Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas (TSP) <i>Military Airworthiness Certificate (MAC)</i>	<p>Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas patvirtina, kad orlaivis atitinka jo karinio tipo pažymėjimo reikalavimus ir yra tinkamas skraidyti.</p> <p>Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimą išduoda orlaivį įregistravusi karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija.</p>
Karinio tipo papildomas pažymėjimas <i>Military Supplemental Type Certificate</i>	Kompetentingos institucijos išleistas arba patvirtintas dokumentas, kuris patvirtina ne gamintojo atliktus svarbius tipo projekto pakeitimus.
Karinio tipo pažymėjimas <i>Military Type Certificate</i>	Nacionalinės karinio tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos išleistas arba patvirtintas dokumentas,

	patvirtinantis produkto atitikimą taikomus tinkamumo skraidyti reikalavimus.
Karinio tipo pažymėjimo turėtojas <i>Military Type Certificate Holder</i>	Organizacija, atsakinga už atitinkamą tipo projektą, kreipimąsi dėl karinio tipo pažymėjimo ir jo turėjimą, ir prisiimanti teises ir pareigas dėl produkto.
Karinis leidimas skristi <i>Military Permit To Fly</i>	Karinis leidimas skristi išduodamas orlaiviams, kurie neatitinka, arba nebuvo įrodyta, kad jie atitinka taikomus skrydžių saugos reikalavimus, bet gali saugiai skristi nustatytais sąlygomis.
Karinis orlaivis <i>Military aircraft</i>	Orlaivis, įregistruotas karinių orlaivių registre.
Karinio orlaivio techninės priežiūros licencija <i>Military Aircraft Maintenance Licence</i>	Licencija, išskirstyta pagal kategorijas priklausomai nuo reikalaujamo patvirtinto mokymo lygio, egzaminų ir būtinos praktinės patirties, leidžianti licencijos turėtojui išduoti orlaivio išleidimo eksploatuoti pažymėjimą arba atlikti orlaivio ar jo sistemų planinės ir / arba neplaninės priežiūros pagalbinio personalo užduotis kaip nurodyta LTMAR 66.
Kompetentinga institucija <i>Authority</i>	LTMAR kontekste kompetentingos institucijos yra visos organizacijos, atsakingos už orlaivių tinkamumo skraidyti valstybinę priežiūrą. Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos funkcijas vykdo Lietuvos karinės aviacijos administracija (LKAA).
Komponentas <i>Component</i>	Bet kuris variklis, oro sraigtas, dalis ar prietaisas.
Komponento techninės priežiūros vadovas <i>Component Maintenance Manual</i>	Techninės priežiūros dokumentas, kuris nustato, kaip turi būti atliekama išimtų iš orlaivio komponentų techninė priežiūra.
Konfigūracijos elementas <i>Configuration Item</i>	Bet koks komponentas, modulis, dalis, įranga, techniniai vadovai, programinė įranga, antžeminė aprūpinimo įranga, kuriai gali būti atliekama konfigūracijos kontrolė.
Konfigūracijos kontrolė <i>Configuration Control</i>	Sisteminis procesas, kuris užtikrina, kad patvirtintos konfigūracijos dokumentacijos pakeitimai būtų tinkamai identifikuoti, dokumentuoti, įvertinti poveikio požiūriu, patvirtinti atitinkamo lygio institucijos, įregistruoti ir patikrinti.
Konfigūracijos neatitikimų sąrašas <i>Configuration Deviation List</i>	Išleistas (karinio) tipo pažymėjimo turėtojo ir patvirtintas nacionalinės karinio tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos sąrašas, kuriame išvardytos orlaivio tipo išorinės dalys, kurių gali nebūti skrydžio pradžioje, ir kuriame nurodyta, jei reikalinga, informacija apie susijusius

	<p>ekspluatacinius apribojimus ir eksploatacinių charakteristikų pasikeitimą.</p> <p>Nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašo dalių pavyzdžiai gali skirtis priklausomai nuo orlaivio tipo, tačiau įprastai gali būti išorinio apšvietimo dangčiai, įtraukiami tūpimo žibintai ir pan.</p>
<p>Konfigūracijos valdymas <i>Configuration Management</i></p>	<p>Valdymo procesas siekiant nustatyti ir išlaikyti produkto būklės, eksploatacinių bei funkcinių savybių, projektavimo ir eksploatacines informacijos atitikimą reikalavimams per visą produkto naudojimo laiką.</p>
<p>Konstrukcijos tipas <i>Type Design</i></p>	<p>Patvirtinto projekto informacijos rinkinys, būtinas produkto tipui apibrėžti, kaip nurodyta EMAR 21.A.31.</p>
<p>Kritiniai projekto konfigūracijos kontrolės apribojimai <i>Critical Design Configuration Control Limitations</i></p>	<p>Kritiniai projekto konfigūracijos kontrolės apribojimai nustato kritinius konstrukcinius ypatumus, tokius kaip tinkamas laidų atskyrimas, tinkamas skydų tarpinių sumontavimas, sujungimų minimali varža ir pan., kuriuos privaloma išlaikyti visiškai nepakitusius visą orlaivio eksploataavimo laiką, kad orlaivis atitiktų tipo pažymėjimą ir būtų tinkamas skraidyti.</p> <p>Kritinių projekto konfigūracijos kontrolės apribojimų tikslas yra pateikti nurodymus, kaip užtikrinti, kad šie kritiniai ypatumai būtų vertinami visu orlaivio eksploataavimo laikotarpiu, ir būtų inspektuojami ir patikrinami, kai vyksta komponentų keitimas, remontas ar techninės priežiūros darbai.</p>
<p>Lygiavertis saugos lygis <i>Equivalent Level of Safety Finding</i></p>	<p>Naudojamas tada, kai negalima pasiekti tikslios atitikties sertifikavimo reikalavimams, o projekto kompensaciniai veiksniai gali užtikrinti tokį patį saugos lygį, kokį nustatyto tinkamumo skraidyti standartai.</p> <p>Lygiavertis saugos lygis gali pateikti atitikties metodą, kuris skiriasi nuo nustatytų reikalavimų, tačiau nacionalinė karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija pripažįsta šį metodą kaip priimtina.</p>
<p>Modifikacija <i>Modification</i></p>	<p>Produkto, dalies ar prietaiso patvirtinto projekto pakeitimas.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai yra komponentų pakeitimai, įrangos papildymai ar programinės įrangos pakeitimai ir dažnai apima brėžinių, schemų ir naudojamų techninei priežiūrai dokumentų pakeitimus.</p>
<p>Nedidelė techninė priežiūra <i>Minor Maintenance</i></p>	<p>Apima besikartojančias užduotis ir paprastų defektų / gedimų šalinimą.</p>
<p>Neesminis pakeitimas <i>Minor Amendment</i></p>	<p>Organizacijos žinyno pakeitimai, kurie neturi įtakos susijusiems su LTMAR patvirtinimams.</p>

Nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti <i>Continuing Airworthiness</i>	Procesų visuma, užtikrinanti orlaivio nuolatinį saugų eksploatavimą, atitinkantį galiojančius tinkamumo skraidyti reikalavimus.
Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti instrukcijos <i>Instructions for Continuing Airworthiness</i>	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti instrukcijos išsamiai aprašo metodus, patikrinimus, procesus ir procedūras, kurių reikia laikytis, kad orlaivis ar produktai būtų tinkami skraidyti.
Operatyvinė techninė priežiūra <i>Line Maintenance</i>	Techninė priežiūra, atliekama ruošiant orlaivį skrydžiams, siekiant užtikrinti orlaivio tinkamumą numatomiems skrydžiams. Ji įprastai apima paruošimą skrydžiui, išankstinę techninę priežiūrą, šiai priežiūrai priskirtus patikrinimus, sezoninę techninę priežiūrą ir orlaivio saugos darbus.
Organizacijos žinynas <i>Exposition</i>	Dokumentas ar dokumentai, kuriuose išsamiai aprašomos organizacijos darbo apimtys, skirtos patvirtinimui ir parodančios, kaip organizacija atitinka LTMAR.
Orlaivis <i>Aircraft</i>	Kiekvienas aparatas (mašina), kuris atmosferoje laikosi dėl sąveikos su oru, bet ne dėl oro atoveikio nuo žemės paviršiaus.
Orlaivio įgula <i>Crew / Aircrew</i>	Skrydžio įgula ir kitas orlaivio ir / arba bepiločio orlaivio kontrolės stoties personalas, atsakingi už saugų skrydžio vykdymą.
Orlaivio naudojimo vadovas <i>Aircraft Flight Manual</i>	Žinynas, susijęs su karinio (orlaivio) tipo pažymėjimu, apimantis užtikrinančius orlaivio tinkamumą skraidyti apribojimus ir būtinas įgulai instrukcijas bei informaciją saugiai orlaivio eksploatacijai.
Orlaivio techninės priežiūros programa <i>Aircraft Maintenance Programme</i>	Dokumentas, aprašantis periodinės techninės priežiūros užduotis, jų periodiškumą ir susijusias procedūras bei būtinus orlaivių tinkamumui skraidyti užtikrinti standartus.
Orlaivio techninis žurnalas <i>Aircraft Technical Log</i>	Orlaivio techniniame žurnale pateikiama LTMAR M.A.306 nustatyta ir kiekvienam orlaiviui skirta informacija.
Pagalbinis personalas <i>Support Staff</i>	Personalas, turintis LTMAR 66 B kategorijos karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją su atitinkamais išplėtimais ir apribojimais ir karinių orlaivių tipo kvalifikacijomis, dirbantis bazinės techninės priežiūros aplinkoje ir nebūtinai turintis išleidimo įgaliojimus.
Pagalbinė (patariamoji) medžiaga <i>Advisory Material</i>	Pagalbinė (patariamoji) medžiaga paaiškina techninius tinkamumo skraidyti reikalavimus ir standartus, taip padedant jas suprasti ir įgyvendinti. Joje taip pat

	pateikiamos rekomendacijos dėl metodų ir procedūrų, atitinkančių techninius tinkamumo skraidyti reikalavimus ir standartus. Pagalbinė (patariamoji) medžiaga, įskaitant aprašytus metodus ir procedūras, nėra privaloma, o organizacijos gali nuspręsti laikytis kitų atitikties reikalavimų.
Pagrindinis būtinos įrangos sąrašas <i>Master Minimum Equipment List</i>	Sąrašas, parengtas atsakingos už tipo projektą organizacijos konkrečiam orlaivio tipui, patvirtintas karinio tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos ir nustatantis komponentus, kurie pavieniai gali būti techniškai netvarkingi skrydžio pradžioje. MMEL gali būti susietas su tam tikromis skrydžio sąlygomis, apribojimais ar procedūromis.
Papildymas (licencijos) <i>Addition</i>	Papildomos kategorijos (pakategorės) arba orlaivio tipo kvalifikacijos įrašo įtraukimas į jau turimą karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją.
Papildoma įranga <i>Non-installed Equipment</i>	Bet kokia įranga, prietaisai, mechanizmai, programinė įranga ir / arba jos priedai, kurie nėra orlaivio sudėtinė dalis, tačiau yra skirti ir naudojami orlaivio eksploatacijai ir valdymui, įgulos narių ir keleivių išgyvenimui bei gali turėti įtakos saugiai orlaivio eksploatacijai.
Paruošimas skrydžiui <i>Pre-flight Maintenance</i>	Techninė priežiūra, atliekama ruošiant orlaivį konkrečiam skrydžiui, apimanti orlaivio priešskrydinį, poskrydinį paruošimą ir paruošimą pakartotiniam skrydžiui.
Patvirtinta organizacija <i>Approved Organisation</i>	Organizacija, kuri buvo patvirtinta kompetentingos institucijos ir laikoma, kad ji atitinka nustatytus reikalavimus.
Pažeidimas (procedūrinis) <i>Finding</i>	Bet koks organizacijos, jos personalo arba veiklos procedūrų neatitikimas nustatytų techninės priežiūros reikalavimų.
Pažeidimas (techninis) <i>Damage</i>	Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos elemento (medžiagos) arba programinės įrangos sutrikimas, atsiradęs dėl išorinio (mechaninio, temperatūrinio, cheminio, elektros ir t.t.) poveikio, kuris neigiamai veikia orlaivio arba jo komponento konstrukcijos atsparumą arba programinės įrangos veikimą, jų eksploataavimo savybes (skrydžio arba eksploatacines charakteristikas), kuriam pašalinti reikalingas remontas arba paveikto komponento (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos keitimas.
Pranešimas apie įvykį <i>Occurrence Reporting</i>	Pranešimas atitinkamoms kompetentingoms institucijoms, karinio tipo pažymėjimo ir papildomo / riboto (jei taikoma) pažymėjimo turėtojams apie bet kokią nustatytą skrydžių saugai pavojų keliančią orlaivio ar jo komponento būklę arba kitą įvykį, kuris lėmė ar galėjo lemti nesaugią būseną. Karinio tipo pažymėjimo turėtojas taip pat praneša kompetentingai institucijai apie įvykį.

Priešskrydinis tikrinimas <i>Pre-flight Inspection</i>	Patikrinimas, atliekamas orlaivio įgulos prieš skrydį, kuriuo siekiama įsitikinti, kad orlaivis yra tinkamas numatytam skrydžiui.
Priimti <i>Adopt</i>	Priimti Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimus, nenukrypstant nuo jų, kaip nacionalinį reglamentavimą.
Priimti iš dalies <i>Partially Adopt</i>	Priimti dalį Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimų, nenukrypstant nuo jų, kaip nacionalinį reglamentavimą.
Priimtinos atitikties priemonės <i>Acceptable Means of Compliance</i>	<p>Paaiškina priemones ir būdus, kaip reglamentavimas gali būti įgyvendintas ir kaip reguliuojamas subjektas gali įrodyti atitikimą kitomis priemonėmis.</p> <p>Tik kompetentinga institucija gali patvirtinti alternatyvias priimtinas atitikties priemones.</p> <p>Priimtinos atitikties priemonės yra primygtinai rekomenduojama praktika, ir, jei jos nesilaikoma, turi būti pateiktas paaiškinimas kompetentingai institucijai.</p> <p>Jei reguliuojamas subjektas teikia kompetentingai institucijai alternatyvias atitikties priemones, jis privalo įrodyti jų atitiktį reglamentavimui.</p>
Produktas <i>Product</i>	Orlaivis, variklis ir oro sraigtas.
Projekto pakeitimas <i>Design Change</i>	Projekto pakeitimas yra tipo projekto pakeitimas pagal EMAR 21.A.91.
Registracija <i>Registration</i>	Registracija yra kompetentingos institucijos oficialus konkretaus orlaivio įrašymas į karinių orlaivių registrą ir registracijos numerio priskyrimas.
Rekomendacinė medžiaga <i>Guidance Material</i>	Medžiaga, pateikianti paaiškinimą dėl reikalavimo taikymo ir / arba paaiškina priimtinas atitikties priemones.
Remontas <i>Repair</i>	Produkto, dalies ar prietaiso defekto ar susidėvėjimo pašalinimas atstatant jį į tinkamą skraidyti būklę, atitinkančią būklę, kai jis buvo pradėtas eksploatuoti.
Ribotas įgaliojimas išleisti eksploatuoti <i>Limited Certification Authorisation</i>	<p>Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos suteiktas pagal kompetentingos institucijos patvirtintas procedūras įgaliojimas orlaivio įgulai atlikti konkrečias užduotis ir išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (paprastai ne pagrindinėje operacijų bazėje).</p> <p>Įgaliojimas leidžia jo turėtojui išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą specifinėms užduotims neviršijant įgaliojime nurodytų konkrečių apribojimų.</p>
Riboto tinkamumo skraidyti elementas	Išaiškintas per sistemos saugos analizę elementas, turintis sutrikimo būseną, susijusią su nesaugia būkle.

<i>Airworthiness Limitation Item</i>	
Sertifikavimas <i>Certification</i>	Pripažinimas, kad produktas, dalis ar prietaisas, organizacija ar asmuo atitinka tinkamumo skraidyti reikalavimus, išduodant atitikties (pripažinimo) pažymą (licenciją).
Sertifikavimo peržiūros dokumentas <i>Certification Review Item</i>	Dokumentas, kuriame įrašomi neatitikimai, specialios sąlygos, naujos atitikties priemonės ar bet kuri kita sertifikavimo problema, kurią reikia paaiškinti ar išaiškinti, arba kuris aprašo svarbią techninę ar administracinę problemą.
Sertifikuojantis personalas <i>Certifying Staff</i>	Personalas, atsakingas už orlaivio ar jo komponento išleidimą eksploatuoti po gamybos ir / arba techninės priežiūros.
Skrydis <i>Flight</i>	Bendras laikas nuo tada, kai orlaivis pajuda kilti, iki galutinio sustojimo pasibaigus skrydžiui. Skrydžio laikas, naudojamas orlaivio ir jo komponentų resursų apskaitai, skaičiuojamas pagal orlaivio gamintojo (tipo pažymėjimo turėtojo) pateiktus konkretaus orlaivio tipo techninėje dokumentacijoje ir / arba surašytus konkretaus orlaivio AMP reikalavimus.
Skrydžio įgula <i>Flight Crew</i>	Asmenys, kuriems nustatyta tvarka suteikta teisė eksploatuoti orlaivį skrydžio metu.
Skrydžio įgulos narys <i>Flight Crew Member</i>	Licencijuotas įgulos narys, paskirtas vykdyti konkrečias pareigas orlaivyje skrydžio metu.
Specialiosios sąlygos <i>Special Conditions</i>	Įtrauktos į orlaivio sertifikavimo pagrindą specialiosios sąlygos siekiant užtikrinti esminių reikalavimų atitiktį, kai tam tikro produkto konstrukcinės savybės ar jų eksploatavimas parodo nepakankamą ar netinkamą tinkamumo skraidyti lygį.
Standartinės dalys <i>Standard parts</i>	Dalis, turinti projekto patvirtinimo turėtojo, atsakingo už produktą, dalį ar prietaisą, patvirtinimą, kuris leidžia dalį naudoti ir gaminti laikantis nustatytos specifikacijos, apimančios projektavimo, gamybos, bandymo, priėmimo ir identifikavimo reikalavimus. Standartinių dalių pavyzdžiai yra orlaivių bendros atsarginės dalys, apibrėžtos kaip tokios projekto patvirtinimo turėtojo, pvz.: veržlės, varžtai, poveržlės, kaiščiai ir kt. Visi būtini dalies atitikčiai įrodyti projektavimo, gamybos, kontrolės duomenys ir ženklinimo reikalavimai turi būti viešai prieinami ir paskelbti arba nustatyti kaip pripažintos specifikacijos dalis.

Techninė priežiūra <i>Maintenance</i>	Bet kuris iš išvardytų darbų arba jų derinys: orlaivio ir / arba jo komponentų remontas (įskaitant ir kapitalinį), tikrinimas, pakeitimas arba defektų šalinimas, išskyrus priešskrydinį inspektavimą.
Techninės priežiūros organizacijos žinynas <i>Maintenance Organisation Exposition</i>	Dokumentas, kuriame išsamiai aprašomos orlaivio techninę priežiūrą atliekančios organizacijos pareigos ir atsakomybė, techninės priežiūros ir kokybės užtikrinimo procedūros, atskaitomybė ir nurodomos taikomų dokumentų formos.
Techninės priežiūros vadovas <i>Maintenance Manual</i>	Orlaivio sistemos techninės dokumentacijos rinkinio dalis, nustatanti atitinkamas techninės priežiūros procedūras ir jų periodiškumą, kurios yra reikalingos orlaivio tinkamumą skraidyti palaikyti.
Tęstinis (projekto) tinkamumas skraidyti <i>Continued (design) Airworthiness</i>	Visos užduotys, atliekamos siekiant užtikrinti, kad sąlygos, kuriomis buvo išduotas tipo pažymėjimas ar papildomas tipo pažymėjimas, ir toliau būtų išlaikomos bet kuriuo pažymėjimo galiojimo laikotarpiu.
Tinkamumas skraidyti <i>Airworthiness</i>	Orlaivio ir kitos aviacinės įrangos ar sistemos gebėjimas veikti ore ir ant žemės nesukeliant didesnio pavojaus orlaivio įgulai, antžeminiam personalui, keleiviams ar trečioms šalims.
Tinkamas skrydžiui <i>Fit for Flight</i>	(Orlaivio) tipo projekto, patvirtinto kaip atitinkantis taikomus tinkamumo skraidyti reikalavimus, būklė, kai orlaivis techniškai aptarnaujamas ir prižiūrimas atitinkamai patvirtintam projektui ir parengtas numatomam skrydžiui.
Tinkamumo skraidyti direktyva <i>Airworthiness Directive</i>	Kompetentingos institucijos išleistas ar patvirtintas nurodymas, kuris įpareigoja atlikti veiksmus orlaiviui, siekiant atstatyti priimtina saugumo lygį, kai yra įrodymų, kad orlaivio saugos lygis galimai yra pažeistas.
Tinkamumo skraidyti kodai <i>Airworthiness Codes</i>	Tinkamumo skraidyti reikalavimai produktui, taip pat taikomi produkto projektui, kuriuos tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos patvirtino naudoti kartu su standartizuotomis orlaivių kategorijomis (pvz.: EASA CS, FAA FAR, STANAG, Def-STAN ir kt.).
Tipo sertifikavimo pagrindas <i>Type Certification Basis</i>	Sutartų tinkamumo skraidyti reikalavimų, kuriuos turi atitikti produktas prieš jam išduodant karinio tipo pažymėjimą, rinkinys (įskaitant sąvadą, specialiąsias sąlygas ir kt.).
Turėtų būti <i>Should</i>	Naudojama išreikšti pageidaujamą, bet neprivalomą reikalavimą. Alternatyvus reikalavimas turi būti suderintas su kompetentinga institucija.
Turi būti <i>Shall</i>	Naudojama išreikšti privalomą reikalavimą.

Valstybinė mokykla <i>State School</i>	Mokymo įstaiga, kontroliuojama (pavaldi) valstybės.
Visiškai atitinka <i>Fully Comply</i>	Patvirtinimas, kad nacionalinis reglamentavimas yra lygiavertis EMAR. Nacionalinis reglamentavimas gali būti griežtesnis nei EMAR.
Vyriausiasis vykdomasis pareigūnas <i>Chief Executive Officer</i>	Asmuo, atsakingas už civilinę įmonę, kurioje veikia patvirtinta organizacija. Vyriausiasis vykdomasis pareigūnas gali būti atskaitingas įmonės valdybai ir gali paskirti kitus vadybininkus; mažoje įmonėje jis gali būti vienas iš įmonės darbuotojų. Pagal Europos karinio tinkamumo skraidyti reikalavimus vyriausiasis vykdomasis pareigūnas gali būti atsakingo vadybininko (Accountable Manager) tiesioginiu viršininku.
Žmogaus našumas <i>Human Performance</i>	Tai aviacijos operacijoms turintys įtakos žmogaus sugebėjimai ir ribotos jo galimybės.
Žmogiškieji veiksniai <i>Human Factors</i>	Tai aviaciniam projektavimui, sertifikavimui, mokymui, operacijoms ir techninei priežiūrai taikomi principai, kuriais, tinkamai atsižvelgiant į žmogaus našumą, siekiama užtikrinti saugią žmogaus ir kitų sistemos komponentų sąsają.

LTMAD 1 pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAD 1 galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAD 1 klaidos.

Punkto Nr., pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR Nr., Ed. Nr., wording	LTMAR pavadinimas, leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAD 1 Ed 1.4	LTMAD 1, leid. 1.1	
Santrumpos	-	nėra	AMO. Approved Maintenance Organisation. Patvirtinta techninės priežiūros organizacija	Įtraukta AMO santrumpa
Santrumpos	-	nėra	AMP. Aircraft Maintenance Program. Orlaivio techninės priežiūros programa	Įtraukta AMP santrumpa
Santrumpos	-	nėra	APU. Auxiliary Power Unit. Pagalbinė jėgainė	Įtraukta APU santrumpa
Santrumpos	-	nėra	BFD. (European Military Airworthiness) Basic Framework Document. (Europos karinio tinkamumo skraidyti) Pagrindinis struktūrinis dokumentas	Įtraukta BFD santrumpa
Santrumpos	-	nėra	LTMAA. Lithuanian Military Aviation Authority. Lietuvos karinės aviacijos administracija	Įtraukta LTMAA santrumpa
Santrumpos	-	nėra	LTMAD. Lithuanian Military Airworthiness Document. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti dokumentas	Įtraukta LTMAD santrumpa
Santrumpos	-	nėra	LTMAD 1. Lithuanian Military Airworthiness Requirements Acronyms and Definitions Document. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų sąvokos ir santrumpos	Įtraukta LTMAD 1 santrumpa
Santrumpos	-	nėra	LTMAD R. Lithuanian Military Airworthiness Document Recognition. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti pripažinimo dokumentas	Įtraukta LTMAD R santrumpa

Santrumpos	-	nėra	LTMAR. Lithuanian Military Airworthiness Requirements. Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai	Įtrauktos LTMAR ir jo priedų (M, 145, 66) santrumpos
Santrumpos	-	nėra	MAC. Military Airworthiness Certificate. Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas	Įtraukta MAC santrumpa
Santrumpos	-	nėra	M MEL. Master Minimum Equipment List. Pagrindinis būtinos įrangos sąrašas	Įtraukta M MEL santrumpa
Santrumpos	-	nėra	MRAC. Military Restricted Airworthiness Certificate. Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas	Įtraukta MRAC santrumpa
Santrumpos	-	nėra	MTOE. Maintenance Training Organisation Exposition. Techninės priežiūros mokymo organizacijos žinynas	Įtraukta MTOE santrumpa
Santrumpos	-	nėra	pMS. Participating Member State. Dalyvaujančioji valstybė narė	Įtraukta pMS santrumpa
Santrumpos	-	nėra	RPAS. Remotely Piloted Aircraft System. Nuotoliniu būdu valdomo orlaivio sistema	Įtraukta RPAS santrumpa
Santrumpos	-	nėra	UAV. Unmanned Aerial Vehicle. Bepilotis orlaivis	Įtraukta UAV santrumpa
Santrumpos	-	nėra	UCS. UAV Control Station. Bepiločio orlaivio valdymo stotis	Įtraukta UCS santrumpa
Sąvokos ir apibrėžimai	-	nėra	Bepilotis orlaivis. Unmanned Aerial Vehicle. Orlaivis, kuris suprojektuotas skristi, valdomas nuotoliniu būdu (be žmogaus piloto ar keleivių orlaivyje) arba automatiškai pagal iš anksto suplanuotą skrydžio profilį.	Įtraukta Bepiločio orlaivio sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos ir apibrėžimai	-	nėra	Defektas. Defect. Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos elemento (medžiagos) arba programinės įrangos fizinis, funkcinis ar estetiškas trūkumas, atsiradęs dėl netinkamo projektavimo, gamybos, transportavimo, saugojimo, gedimo arba pažeidimo	Įtraukta Defekto sąvoka ir apibrėžimas

			ir dėl kurio orlaivis, jo komponentas arba jų konstrukcijos elementas (medžiaga) arba programinė įranga neatitinka nustatytų reikalavimų. Defekto sąvoka apima gedimą ir pažeidimą.		
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Ekspluatuojanti organizacija. Operating Organisation. LTMAR kontekste karinė ekspluatuojanti organizacija suprantama kaip LK pajėgos, kurios yra karinio orlaivio naudotojos ir yra atsakingos už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti.	Įtraukta ekspluatuojančios organizacijos sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Esminiai reikalavimai. Essential Requirements. Reikalavimai, išsamiai aprašyti Europos harmonizuoto karinio tinkamumo skraidyti pagrindinio struktūrinio dokumento A priede.	Įtraukta esminių reikalavimų sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Gedimas. Failure. Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos sutrikimas, atsiradęs eksploatacijos metu ir kuris neigiamai veikia orlaivio arba jo komponento konstrukcijos atsparumą arba programinės įrangos veikimą, jų eksploatavimo savybes (skrydžio arba eksploatacines charakteristikas), kuriam pašalinti reikalingas remontas arba paveikto komponento (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos keitimas.	Įtraukta gedimo sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Gyvavimo ciklas. Life Cycle. Orlaivio ar jo komponento eksploatacija nuo pagaminimo iki eksploatacijos pabaigos. Ši sąvoka apima orlaivio ar jo komponento panaudojimą, saugojimą ir techninę priežiūrą, numatytą techninėje dokumentacijoje, taip pat veiksmus, skirtus išlaikyti orlaivį ar jo komponentą techniškai tvarkingus ir tinkamus naudoti.	Įtraukta gyvavimo ciklo sąvoka ir apibrėžimas

Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Kapitalinis remontas. Overhaul.</p> <p>Procesas, kuriuo užtikrinama, kad gaminys visiškai atitiktų visus leidžiamuosius eksploataavimo nuokrypius, nustatytus gaminio tipo pažymėjimo turėtojo arba įrangos gamintojo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose arba duomenyse, kuriuos yra patvirtinusi arba pripažinusi kompetentinga institucija.</p> <p>Kapitalinis remontas atliekamas specializuotoje įmonėje, turinčioje patvirtinimą atlikti tokius darbus.</p> <p>Per kapitalinį remontą gaminys bent jau išmontuojamas, išvalomas, patikrinamas, jeigu reikia, suremontuojamas, vėl surenkamas ir išbandomas pagal minėtus nustatytus duomenis.</p>	Įtraukta kapitalinio remonto sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas. Military Restricted Airworthiness Certificate.</p> <p>Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas patvirtina, kad orlaivis yra tinkamas skraidyti pagal specifinius tinkamumo skraidyti reikalavimus, kai orlaivis neatitinka karinio tipo pažymėjimo reikalavimų.</p> <p>Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimą išduoda orlaivį įregistravusi karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija.</p>	Įtraukta karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimo sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas (TSP). Military Airworthiness Certificate (MAC).</p> <p>Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas patvirtina, kad orlaivis atitinka jo karinio tipo pažymėjimo reikalavimus ir yra tinkamas skraidyti.</p> <p>Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimą išduoda orlaivį įregistravusi karinio tinkamumo skraidyti kompetentinga institucija.</p>	Įtraukta karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimo sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Karinis leidimas skristi. Military Permit To Fly.</p> <p>Karinis leidimas skristi išduodamas orlaiviams, kurie neatitinka, arba nebuvo įrodyta, kad jie atitinka taikomus</p>	Įtraukta karinio leidimo skristi sąvoka ir apibrėžimas

			skrydžių saugos reikalavimus, bet gali saugiai skristi nustatytais sąlygomis.		
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Orlaivio techninis žurnalas. Aircraft Technical Log. Orlaivio techniniame žurnale pateikiama LTMAR M.A.306 nustatyta ir kiekvienam orlaiviui skirta informacija.	Įtraukta orlaivio techninio žurnalo sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Paruošimas skrydžiui. Pre-flight Maintenance. Techninė priežiūra, atliekama ruošiant orlaivį konkrečiam skrydžiui ir apima orlaivio priešskrydinį, poskrydinį paruošimą ir paruošimą pakartotiniam skrydžiui.	Įtraukta paruošimo skrydžiui sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Pažeidimas (procedūrinis). Finding. Bet koks organizacijos, jos personalo arba veiklos procedūrų neatitikimas nustatytų techninės priežiūros reikalavimų.	Įtraukta pažeidimo (procedūrinio) sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Pažeidimas (techninis). Damage. Bet koks orlaivio, jo komponento, jų konstrukcijos elemento (medžiagos) arba programinės įrangos sutrikimas, atsiradęs dėl išorinio (mechaninio, temperatūrinio, cheminio, elektros ir t.t.) poveikio, kuris neigiamai veikia orlaivio arba jo komponento konstrukcijos atsparumą arba programinės įrangos veikimą, jų eksploatavimo savybes (skrydžio arba eksploatacines charakteristikas), kuriam pašalinti reikalingas remontas arba paveikto komponento (elemento, medžiagos) arba programinės įrangos keitimas.	Įtraukta pažeidimo (techninio) sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Priešskrydinis tikrinimas. Pre-flight Inspection. Patikrinimas, atliekamas orlaivio įgulos prieš skrydį, kuriuo siekiama įsitikinti, kad orlaivis yra tinkamas numatytam skrydžiui.	Įtraukta priešskrydinio tikrinimo sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	Skrydis. Flight.	Įtraukta skrydžio sąvoka ir apibrėžimas

			<p>Bendras laikas nuo tada, kai orlaivis pajuda kilti, iki galutinio sustojimo pasibaigus skrydžiui.</p> <p>Skrydžio laikas, naudojamas orlaivio ir jo komponentų resursų apskaitai, skaičiuojamas pagal orlaivio gamintojo (tipo pažymėjimo turėtojo) pateiktus konkretaus orlaivio tipo techninėje dokumentacijoje ir / arba surašytus konkretaus orlaivio AMP reikalavimus.</p>		
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Skrydžio įgula.</p> <p>Flight Crew.</p> <p>Asmenys, kuriems nustatyta tvarka suteikta teisė eksploatuoti orlaivį skrydžio metu.</p>	Įtraukta skrydžio įgulos sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Skrydžio įgulos narys.</p> <p>Flight Crew Member.</p> <p>Licencijuotas įgulos narys, paskirtas vykdyti konkrečias pareigas orlaivyje skrydžio metu.</p>	Įtraukta skrydžio įgulos nario sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Specialiosios sąlygos.</p> <p>Special Conditions.</p> <p>Įtrauktos į orlaivio sertifikavimo pagrindą specialiosios sąlygos siekiant užtikrinti atitikimą esminiams reikalavimams, kai tam tikro produkto konstrukcinės savybės ar jų eksploatavimas parodo nepakankamą ar netinkamą tinkamumo skraidyti lygį.</p>	Įtraukta specialiųjų sąlygų sąvoka ir apibrėžimas
Sąvokos apibrėžimai	ir	-	nėra	<p>Techninės priežiūros organizacijos žinynas.</p> <p>Maintenance Organisation Exposition.</p> <p>Dokumentas, kuriame išsamiai aprašomi orlaivio techninę priežiūrą atliekančios organizacijos pareigos ir atsakomybė, techninės priežiūros ir kokybės užtikrinimo procedūros, atskaitomybė ir nurodomos taikomų dokumentų formos.</p>	Įtraukta techninės priežiūros organizacijos žinyno sąvoka ir apibrėžimas

LTMAR M

NEPERTRAUKIAMOJO TINKAMUMO SKRAIDYTI REIKALAVIMAI

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. BENDROJI DALIS

M.A.101 Taikymo sritis

Šiame skyriuje nustatomos priemonės, kurių turi būti imamasi siekiant, kad būtų užtikrintas tinkamumas skraidyti, įskaitant techninę priežiūrą. Juo taip pat nustatomos sąlygos, kurių turi laikytis nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinantys asmenys arba organizacijos.

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ**M.A.201 Įsipareigojimai**

(a) Eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir užtikrina, kad orlaiviui nebūtų leista skristi, jeigu:

1. orlaivio būseną netinkama skraidyti;
2. visa pritaikyta eksploatacinė bei avarinė įranga nėra įmontuota pagal nustatytus reikalavimus ir tinkama naudoti arba yra aiškiai pažymėta kaip netinkama eksploatuoti;
3. negalioja karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas (MAC¹) ir karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas (MARC²);
4. orlaivio techninė priežiūra nebuvo atlikta pagal LTMAR M.A.302 nurodytą orlaivio techninės priežiūros programą (AMP³).

Pastaba: orlaiviams, kuriems netaikomas karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas ar karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas (MRAC⁴), pagal nacionalinius reikalavimus gali būti išduotas karinis leidimas skristi (MPTF⁵).

(b) NETAIKOMA.

(c) Visi techninę priežiūrą atliekantys asmenys arba organizacijos yra atsakingi už atliktas užduotis.

(d) Eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už tai, kad pagal nustatytus reikalavimus būtų atliktas priešskrydinis tikrinimas. Šį tikrinimą turi atlikti tinkamos kvalifikacijos asmuo, tačiau jį nebūtinai turi atlikti pagal LTMAR 145 patvirtinta techninės priežiūros organizacija (AMO⁶).

(e) NETAIKOMA.

(f) NETAIKOMA.

(g) Karinio orlaivio ir jo komponentų techninę priežiūrą atlieka pagal LTMAR 145 patvirtinta AMO.

(h) Eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už orlaivio, kurį ji eksploatuoja, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti ir:

1. turi būti patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį kaip eksploatuojamų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAMO⁷);
2. turi būti patvirtinta pagal LTMAR 145, arba sudaryti sutartį tiesiogiai (arba per CAMO) su tokia organizacija;
3. turi užtikrinti, kad būtų laikomasi (a) punkto.

(i) NETAIKOMA.

¹ MAC – Military Airworthiness Certificate

² MARC – Military Airworthiness Review Certificate

³ AMP – Aircraft Maintenance Program

⁴ MRAC – Military Restricted Airworthiness Certificate

⁵ MPTF – Military Permit to Fly

⁶ AMO – Approved Maintenance Organisation

⁷ CAMO – Continuing Airworthiness Management Organisation

- (j) Eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už tai, kad LKAA⁸ būtų suteikta prieiga prie organizacijos / orlaivio, siekiant nustatyti, ar tebesilaikoma LTMAR M reikalavimų.
- (k) Nukrypstant nuo (h)¹ reikalavimo eksploatuojanti organizacija gali sudaryti sutartį su patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį organizacija eksploatuojamų orlaivių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti priežiūrai. Šiuo atveju sudaroma rašytinė sutartis ir ši CAMO prisiima visą atsakomybę už tinkamą ir kokybišką užduočių atlikimą.

M.A.202 Pranešimas apie įvykį

- (a) Bet kuri atsakinga pagal LTMAR M.A.201 eksploatuojanti organizacija praneša LKAA ir visiems kitiems adresatams, kaip reikalaujama pagal nacionalines taisykles, apie bet kokią nustatytą skrydžio saugai pavojų keliančią orlaivio ar jo komponento būklę.
- (b) Eksploatuojanti organizacija sukuria pranešimų apie įvykius sistemą, skirtą rinkti ir vertinti pranešimus apie įvykius, taip pat nustatyti įvykius, apie kuriuos turi būti pranešama pagal šios pastraipos (a) punktą. Ši sistema turi identifikuoti neigiamas tendencijas, taisomuosius veiksmus, kurių imasi ar turi imtis eksploatuojanti organizacija pašalinant neatitikimus, apimti visos žinomos ir susijusios su tokiais įvykiais informacijos vertinimą ir užtikrinti patikimus pasikeitimo informacija metodus.
- (c) Pranešimas pateikiamas LKAA nustatytu būdu ir jame turi būti nurodoma visa organizacijai žinoma su būsena susijusi informacija.
- (d) Jeigu eksploatuojanti organizacija su orlaivį prižiūrinčia organizacija sudaro sutartį, kad ta organizacija atliktų techninę priežiūrą, orlaivį prižiūrinti organizacija eksploatuojančiai organizacijai arba CAMO taip pat praneša apie visas tas būsenas, turinčias įtakos eksploatuojančios organizacijos orlaiviui arba komponentui.
- (e) Pranešimas turi būti pateikiamas kiek galima greičiau, tačiau bet koku atveju per 72 valandas nuo to momento, kai organizacija nustatė būseną, dėl kurios pateikiamas pranešimas.

⁸ LKAA - Lietuvos karinės aviacijos administracija

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI**M.A.301 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduotys**

(a) Orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti turi būti užtikrinamas:

1. atliekamu priešskrydiniu tikrinimu;
2. pagal LTMAR M.A.304 dalyje nustatytus duomenis pašalinant saugiam eksploatavimui turinčius įtakos visus defektus, atsižvelgiant į minimalios įrangos (MEL⁹) ir nuokrypių nuo konfigūracijos sąrašus (CDL¹⁰), jeigu jie taikomi orlaivio tipui;
3. atliekama išsamia technine priežiūra pagal LTMAR M.A.302 patvirtintą AMP;
4. analizuojant LTMAR M.A.302 dalyje patvirtintos AMP veiksmingumą;
5. taikant bet kokias iš šių priemonių:
 - i. tinkamumo skraidyti nurodymus;
 - ii. eksploatavimą užtikrinančius nurodymus, turinčius įtakos nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti;
 - iii. LKAA nustatytus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimus;
 - iv. priemonės, kurias LKAA įpareigojo taikyti siekdama, kad nedelsiant būtų ištaisomi su sauga susiję pažeidimai;
6. atliekamu modifikacijų ir remontu pagal LTMAR M.A.304;
7. jei tai yra orlaiviams taikomi neprivalomos modifikacijos ir / arba tikrinimai, nustatant jų įdegimo politiką;
8. atliekant su technine priežiūra susijusius techninius skrydžius, jeigu būtina.

(b) Orlaiviui neleidžiama skristi, jeigu:

1. orlaivio nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti arba bet koks orlaivyje įmontuotas komponentas neatitinka LTMAR M reikalavimų;
2. orlaivis neatitinka patvirtinto tipo projekto reikalavimų;
3. orlaivis buvo eksploatuotas viršijant apribojimus, nustatytus orlaivio naudojimo vadove arba karinio tinkamumo skraidyti pažymėjime, nesiimant atitinkamų veiksmų;
4. orlaivį buvo ištikusi avarija arba buvo sutrikęs veikimas ir tai turėjo įtakos jo tinkamumui skraidyti, tačiau po avarijos arba sutrikus veikimui nebuvo imtasi atitinkamų veiksmų, kad būtų atkurtas orlaivio tinkamumas skraidyti;
5. modifikacija arba remontas neatitinka LTMAR M.A.304.

M.A.302 Orlaivio techninės priežiūros programa (AMP)

(a) Kiekvieno orlaivio techninė priežiūra organizuojama pagal AMP.

(b) Eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už AMP sudarymą ir keitimą pagal LTMAR M.A.302 bei už AMP pateikimą LKAA. AMP ir jos pakeitimai turi būti patvirtinti LKAA.

(c) NETAIKOMA

⁹ MEL - Minimum Equipment List

¹⁰ CDL - Critical Design Limitation

- (d) AMP užtikrinama, kad būtų laikomasi:
1. LKAA nurodymų;
 2. LKAA pripažintų organizacijų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymų;
 3. CAMO siūlomų papildomų ar alternatyvių nurodymų, kai jie patvirtinti pagal (b) punktą, išskyrus (e) punkte nurodytų su sauga susijusių užduočių atlikimo dažnumo, kurį galima padidinti, jei atliekama tinkama peržiūra pagal (g) punktą ir tik kai taikoma tiesioginio patvirtinimo tvarka pagal (b) punktą.
- (e) AMP turi būti pateikta išsami informacija apie visus techninės priežiūros darbus, kuriuos reikia atlikti, įskaitant dažnumą, ir visas specialias užduotis, susijusias su veikla ir orlaivio panaudojimo specifika.
- (f) AMP turi apimti patikimumo programą, jeigu LKAA nenustato kitaip.
- (g) AMP periodiškai peržiūrima ir, kai būtina, atitinkamai keičiama. Šia peržiūra užtikrinama, kad AMP ir toliau būtų veiksminga, atsižvelgiant į eksploatacijos patirtį, LKAA nurodymus ir į naujus ir / arba pakeistus techninės priežiūros nurodymus, kuriuos paskelbė (karinio) tipo pažymėjimo (MTC¹¹) ir (karinio) papildomo tipo pažymėjimo (MSTC¹²) turėtojai ir kita tokius duomenis pagal EMAR 21 skelbianči organizacija.

M.A.303 Tinkamumo skraidyti nurodymai

Visi taikomi tinkamumo skraidyti nurodymai turi būti atlikti laikantis juose nustatytų reikalavimų, jeigu LKAA nenustato kitaip.

M.A.304 Modifikacijų ir remontų duomenys

Pažeidimas įvertinamas ir modifikacijos bei remontas atliekami pagal:

- (a) LKAA patvirtintus duomenis; arba
- (b) pagal EMAR 21 patvirtintos projektavimo organizacijos patvirtintus duomenis; arba
- (c) NETAIKOMA;
- (d) LKAA pripažintos organizacijos parengtus duomenis.

M.A.305 Užrašų apie orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti sistema

- (a) Užbaigus bet kokią techninę priežiūrą, orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje įrašoma apie išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (CRS¹³), kurio reikalaujama pagal LTMAR 145.A.50. Visi įrašai turi būti įrašomi nedelsiant, kai tai įmanoma padaryti, tačiau ne vėliau nei po 30 dienų nuo techninės priežiūros darbų atlikimo dienos.
- (b) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema apima užrašus (formulius, žurnalus, pasus, etiketes ir kt.) apie orlaivį, variklį (-ius), oro sraigatą (-us) ir visus ribotos eksploatavimo trukmės komponentus, įskaitant orlaivio techninį žurnalą (*Aircraft Technical Log*¹⁴).

¹¹ MTC - (Military) Type Certificate

¹² MSTC - (Military) Supplemental Type Certificate

¹³ CRS - Certificate of release to Service

¹⁴ Aircraft Technical Log / Aircraft Technical Log Book

- (c) Į orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemą įrašomi orlaivio tipas ir registravimo ženklas, data ir bendra skrydžio trukmė ir / arba skrydžio ciklai ir / arba nusileidimai bei kiti tinkamumo skraidyti duomenys, kaip reikalauja LKAA.
- (d) Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje taip pat turi būti nurodyta:
1. tinkamumo skraidyti nurodymų ir priemonių, kurias LKAA įpareigojo taikyti nedelsiant taisant su sauga susijusius pažeidimus, būseną;
 2. modifikacijų arba remontų būseną;
 3. AMP įgyvendinimo apimtis;
 4. ribotos eksploataavimo trukmės komponentų būseną;
 5. ataskaita apie masės ir sunkio centro nustatymą;
 6. atidėtų techninės priežiūros darbų sąrašas;
 7. ataskaita apie niveliavimo patikrinimą (jei reikalaujama).
- (e) Be oficialaus išleidimo pažymėjimo, LTMAR 1 formos arba lygiaverčių dokumentų visiems sumontuotiems komponentams (varikliams, oro sraigtams, variklio moduliams arba ribotos eksploataavimo trukmės komponentams) orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje turi būti nurodyta ši informacija:
1. komponento ženklavimas;
 2. orlaivio, variklio, oro sraigto, variklio modulio arba ribotos eksploataavimo trukmės komponento, kuriame buvo sumontuotas tam tikras komponentas, tipas, serijos numeris ir, jeigu būtina, registracija bei nuoroda apie komponento įmontavimą arba išmontavimą;
 3. data ir komponento bendras skraidytų valandų ir / arba skrydžio ciklų ir / arba tūpimų skaičius ir / arba eksploataavimo kalendorinio laiko trukmė ir / arba, jeigu būtina, bet kuris kitas nustatytas eksploataavimo apskaitos vienetas;
 4. aktuali LTMAR M.A.305 (d) punkto informacija, kuri taikoma komponentui.
- (f) Už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių atlikimą pagal LTMAR M.A. B poskyrį atsakinga CAMO turi kontroliuoti šiame punkte išsamiai nurodytus užrašus ir juos pateikti LKAA, jeigu ji paprašytų.
- (g) Visi įrašai orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemoje turi būti aiškūs ir tikslūs. Jeigu būtina ištaisyti įrašą, jis ištaisomas taip, kad būtų galima aiškiai matyti pirminį įrašą.
- (h) Eksploatuojanti organizacija užtikrina, kad būtų įdiegta šių užrašų tvarkymą toliau nustatytą trukmę užtikrinanti sistema:
1. orlaivio ir visų jame įmontuotų ribotos eksploataavimo trukmės komponentų visų išsamių techninės priežiūros užrašų – tol, kol juose įrašyta informacija pakeičiama nauja lygiavertės taikymo srities ir vienodo išsamumo informacija, tačiau ne trumpiau kaip 36 mėnesius nuo tos dienos, kai orlaivis arba komponentas buvo išleistas eksploatuoti;
 2. orlaivio ir visų jame įmontuotų ribotos eksploataavimo trukmės komponentų bendrosios eksploataavimo trukmės (valandos, kalendorinis laikas, ciklai, tūpimai ir bet kuris kitas nustatytas eksploataavimo apskaitos vienetas) – bent

12 mėnesių nuo tos dienos, kai orlaivį arba komponentą buvo nustota eksploatuoti;

3. ribotos eksploatavimo trukmės komponento eksploatavimo laiko (valandos, kalendorinis laikas, ciklai, tūpimai ir bet kuris kitas nustatytas eksploatavimo apskaitos vienetas) nuo paskutinių pagal tvarkaraštį numatytų techninės priežiūros darbų – bent tol, kol planinius komponento techninės priežiūros darbus pakeičia kiti lygiavertės apimties ir vienodo išsamumo planiniai techninės priežiūros darbai;
4. AMP įgyvendinimo dabartinės apimties, kad būtų galima nustatyti, ar laikomasi patvirtintos AMP – bent tol, kol numatyti orlaivio arba komponento techninės priežiūros darbai bus pakeisti kitais numatytais lygiavertės apimties techninės priežiūros darbais;
5. orlaiviui ir komponentams taikomų tinkamumo skraidyti nurodymų dabartinės būklės – bent 12 mėnesių nuo tos dienos, kai orlaivį arba komponentą buvo nustota eksploatuoti;
6. išsamios informacijos apie orlaivio, variklio (-ių), oro sraigto (-ų) ir bet kokių kitų skrydžio saugai svarbių komponentų einamąsias modifikacijas ir remontus – bent 12 mėnesių nuo tos dienos, kai juos buvo nustota eksploatuoti.

M.A.306 Orlaivio techninis žurnalas

- (a) Eksploatuojanti organizacija, be LTMAR M.A.305 reikalavimų, turi naudoti orlaivio techninį žurnalą, kuriame pateikia toliau nustatyta kiekvienam orlaiviui skirtą informaciją:
 1. nepertraukiamajai skrydžio saugai užtikrinti būtiną informaciją apie kiekvieną skrydį;
 2. galiojantį orlaivio CRS;
 3. einamąjį pareiškimą apie techninės priežiūros darbus, nurodantį orlaivio techninės priežiūros būseną atsižvelgiant į atliktinus planinius ir neplaninius darbus, išskyrus tai, kad LKAA gali sutikti, jog pareiškimas apie techninės priežiūros darbus būtų laikomas kitur;
 4. įtakos orlaivio eksploatavimui turinčius visus didelius defektus, kurių šalinimas atidėtas;
 5. visus būtinus rekomendacinius nurodymus dėl techninę priežiūrą užtikrinančių priemonių.
- (b) Orlaivio techninį žurnalą ir visus paskesnius jo pakeitimus turi patvirtinti LKAA.
- (c) Eksploatuojanti organizacija užtikrina, kad orlaivio techninis žurnalas būtų laikomas 36 mėnesius nuo paskutinio įrašo dienos.

M.A.307 Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas

- (a) Eksploatuojanti organizacija užtikrina, kad orlaivį visam laikui perleidžiant kitai eksploatuojančiai organizacijai būtų perduoti LTMAR M.A.305 nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai. Nustatyti užrašų laikymo laikotarpiai tebetaikomi naujai eksploatuojančiai organizacijai.
- (b) Eksploatuojanti organizacija užtikrina, kad su CAMO sudarant sutartį dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių atlikimo tai organizacijai būtų

perduoti LTMAR M.A.305 nurodyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.

(c) Perkelta į (a) punktą.

D POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS STANDARTAI

NETAIKOMA – žiūrėti LTMAR 145

E POSKYRIS. KOMPONENTAI

NETAIKOMA – žiūrėti LTMAR 145

F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA

NETAIKOMA

G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA (CAMO)

M.A.701 Taikymo sritis

Šiuo poskyriu nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti organizacija, kad jai būtų suteiktas patvirtinimas užtikrinti nepertraukiamąjį orlaivio tinkamumą skraidyti arba būtų pratęstas to patvirtinimo galiojimas.

M.A.702 Paraiška

- (a) Paraiška suteikti patvirtinimą CAMO arba pakeisti to patvirtinimo galiojimą įteikiama LKAA nustatyta forma ir numatytu būdu.
- (b) Kartu pateikiami šie dokumentai:
1. nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas (CAME¹⁵);
 2. orlaivių AMP (jei CAMO sudaro ir kontroliuoja prižiūrimų orlaivių AMP);
 3. orlaivių techninis žurnalas;
 4. techninės priežiūros sutarčių su LTMAR 145 AMO techninės specifikacijos pagal LTMAR M.A.708 (c), jei taikoma;
 5. kiti LKAA nurodyti dokumentai.

M.A.703 Patvirtinimo galiojimo sritis

- (a) Patvirtinimas nurodomas LTMAR 14 formos pažymėjime, kurį išduoda LKAA.
- (b) NETAIKOMA.
- (c) Tvirtinama darbo apimtis nurodoma CAME, kaip numatyta LTMAR M.A.704.

M.A.704 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas (CAME)

- (a) CAMO pateikia CAME, kuriame nurodoma ši informacija:
1. atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, patvirtinantis, kad CAMO visą laiką dirbs pagal LTMAR M ir CAME reikalavimus;
 2. CAMO darbo sritis;
 3. LTMAR M.A.706(a), LTMAR M.A.706(c), LTMAR M.A.706(d) ir LTMAR M.A.706(i) nurodyto (-ų) asmens (-ų) pareigos ir pavardė (-ės);
 4. CAMO schema, kurioje apibūdinti LTMAR M.A.706(a), LTMAR M.A.706(c), LTMAR M.A.706(d) ir LTMAR M.A.706(i) nurodyti visus asmenis siejantys atsakomybės ryšiai;
 5. LTMAR M.A.707 nurodytų tinkamumo skraidyti patikros personalo sąrašas;
 6. bendras patalpų aprašymas ir jų išdėstymas;
 7. procedūros, kaip CAMO užtikrins LTMAR M reikalavimų vykdymą;
 8. CAME pakeitimo procedūros;
 9. nurodytų LTMAR M.A.302 patvirtintų AMP sąrašas;
 10. visų samdomų įmonių / rangovų sąrašas;

¹⁵ CAME - Continuing Airworthiness Management Exposition

11. visų eksploatuojančių organizacijų, kurioms teikiamas CAMO palaikymas (jeigu taikoma), pavadinimai.

- (b) CAME ir jo pakeitimus tvirtina LKAA.
- (c) Neesminiai CAME pakeitimai gali būti patvirtinti nepaisant šios pastraipos (b) punkte įtvirtinto reikalavimo pagal CAMO nustatytas netiesioginio patvirtinimo procedūras, kurios yra CAME dalis ir patvirtintos LKAA.

M.A.705 Patalpos

CAMO, LTMAR M.A.706 nurodytam personalui, tam tikrose vietose skiria buveinei tinkamas patalpas.

M.A.706 Reikalavimai personalui

- (a) CAMO skiriamas atsakingas vadovas, kuriam suteikiami įgaliojimai, leidžiantys užtikrinti, kad būtų skiriama lėšų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbams ir kad jie būtų atliekami pagal LTMAR M reikalavimus. Jei CAMO yra eksploatuojančios organizacijos dalis, atsakingas vadovas turėtų būti asmuo, kuris turi bendrus įgaliojimus užtikrinti, kad būtų skiriama lėšų visai eksploatuojančios organizacijos atliekamai techninei priežiūrai ir ji būtų atliekama pagal LTMAR M.A.201(h) aprašytą standartą.
- (b) NETAIKOMA.
- (c) Turi būti paskirtas asmuo arba asmenų grupė, atsakinga už tai, kad organizacija visada atitiktų šio poskyrio reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys turi vykdyti atsakingo vadovo nurodymus.
- (d) Atsakingas vadovas skiria nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo vadybininką. Vadybininkas yra atsakingas už nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbų tvarkymą ir priežiūrą pagal (c) punktą.
- (e) (d) punkte nurodytas paskirtas vadybininkas negali būti įdarbintas pagal LTMAR 145 patvirtintoje organizacijoje, su kuria eksploatuojanti organizacija sudariusi sutartį, jeigu negaunamas specialus LKAA leidimas.
- (f) CAMO numatomam darbui turi turėti pakankamai apmokyto personalo.
- (g) Visi (c) ir (d) punktuose nurodyti asmenys privalo galėti įrodyti, kad yra įsigiję su orlaivio tinkamumu skraidyti susijusių atitinkamų žinių, kvalifikaciją ir patirties.
- (h) Visų nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių asmenų kvalifikacija turi būti įregistruota raštu.
- (i) CAMO, pratęsianti karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimų galiojimą, kaip numatyta LTMAR M.A.711(a) 4 ir LTMAR M.A.901(f), skiria tai daryti įgaliotus asmenis, kuriuos tvirtina LKAA.
- (j) CAMO savo CAME nurodo ir nuolat atnaujina asmens (-ų), nurodyto (-ų) LTMAR M.A.706(a), LTMAR M.A.706(c), LTMAR M.A.706(d) ir LTMAR M.A.706(i), pareigas ir pavardę (-es).
- (k) CAMO nustato ir kontroliuoja personalo, kuris dalyvauja užtikrinant orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, atliekant tinkamumo skraidyti patikrą ir / arba kokybės auditą (patikrinimą), kompetenciją, pagal LKAA suderintą procedūrą ir standartą.

M.A.707 Tinkamumo skraidyti patikros personalas

(a) Tam, kad CAMO būtų patvirtinta atlikti tinkamumo skraidyti patikras, CAMO turi turėti atitinkamą tinkamumo skraidyti patikros personalą, galintį išduoti karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimus (MARC) arba rekomendacijas pagal LTMAR M.A I poskyrį:

1. Šis personalas privalo:

- i. turėti ne trumpesnę nei penkerių metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;
- ii. turėti LTMAR 66 nustatytą atitinkamą MAML¹⁶ arba ne žemesnį nei aviacijos bakalauro laipsnį arba lygiavertį nacionalinį laipsnį;
- iii. būti išklauses oficialų techninės orlaivių priežiūros kursą;
- iv. eiti su atitinkama atsakomybe susijusias CAMO pareigas;
- v. LTMAR M.A.707(a)1(ii) papunktyje nustatytą reikalavimą leidžiama pakeisti penkerių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri yra papildoma reikalaujamai LTMAR M.A.707(a)1(i) papunktyje.

2. NETAIKOMA.

(b) CAMO paskirtam tinkamumo skraidyti patikros personalui CAMO leidimą gali išduoti tik tada, kai šis personalas patenkinamai atliks tinkamumo skraidyti patikrą po priežiūrą ir bus oficialiai patvirtintas LKAA.

(c) CAMO užtikrina, kad orlaivio tinkamumo skraidyti patikros personalas galėtų įrodyti, kad jie yra įgiję atitinkamos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties.

(d) Tinkamumo skraidyti patikros personalo tapatybė turi būti nurodoma kiekvieną asmenį įrašant į CAME bei darant nuorodą į jiems suteiktą leidimą atlikti tinkamumo skraidyti patikrą.

(e) CAMO apie visą tinkamumo skraidyti patikros personalą turi vesti užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas įgytas atitinkamas kvalifikacijas bei nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirties santrauka ir mokymas bei leidimo kopija. Šie užrašai turi būti laikomi dvejus metus tinkamumo skraidyti patikros darbuotojui išėjus iš organizacijos.

M.A.708 Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas

(a) Visi nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo darbai turi būti atliekami pagal LTMAR M.A. C poskyrio reikalavimus.

(b) CAMO kiekvienam priežiūrimam orlaiviui:

1. turi turėti prieigą prie priežiūrimų orlaivių aktualių AMP ir jas naudoti;

2. jei taikoma:

- i. parengia ir kontroliuoja priežiūrimams orlaiviams AMP, įskaitant visas taikomas patikimumo programas;
- ii. AMP ir jos pakeitimus pateikia LKAA patvirtinti, nebent yra taikoma netiesioginio patvirtinimo procedūra. Šiuo atveju netiesioginė tvirtinimo procedūra turi būti nustatyta CAME ir patvirtinta LKAA;

¹⁶ MAML – Military Aircraft Maintenance Licence

3. tvarko modifikacijų ir remontų patvirtinimą ir atlikimą;
 4. užtikrina, kad visa techninė priežiūra būtų atliekama pagal patvirtintą AMP ir išleidžiama pagal LTMAR 145;
 5. užtikrina, kad būtų taikomi visi nepertraukiamajam tinkamumui skraidyti turintys įtakos galiojantys tinkamumo skraidyti ir eksploatavimo nurodymai;
 6. užtikrina, kad visi nustatyti defektai arba defektai, apie kuriuos buvo pranešta, būtų tinkamai prižiūrimi iki tol kol jie bus pašalinti LTMAR 145 AMO;
 7. užtikrina, kad orlaivių techninė priežiūra būtų atliekama tik LTMAR 145 AMO;
 8. siekdama, kad darbas būtų atliekamas pagal nustatytus reikalavimus, derina planinę techninę priežiūrą, tinkamumo skraidyti nurodymų taikymą, ribotos eksploatavimo trukmės dalių pakeitimą ir komponentų tikrinimą;
 9. tvarko ir saugo visus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašus;
 10. užtikrina, kad pareiškimas apie masės ir sunkio centro nustatymą atitiktų esamą orlaivio būseną;
 11. užtikrina, kad pareiškimas apie niveliavimo patikrinimą (jei taikoma) atitiktų esamą orlaivio būseną;
 12. inicijuoja ir koordinuoja visus reikiamus veiksmus, nurodytus pranešime apie įvyki, ir jų stebėseną.
- (c) Jei techninė priežiūra atliekama pagal sutartį su LTMAR 145 AMO, sutartyje turi būti išsamiai nurodytos funkcijos pagal LTMAR M.A.301(a)2, LTMAR M.A.301(a)3, LTMAR M.A.301(a)5, LTMAR M.A.301(a)6 ir LTMAR M.A.301(a)8 bei kokybės užtikrinimo priemonės pagal LTMAR M.A.712(b).

M.A.709 Techninės priežiūros duomenys

- (a) CAMO, atlikdama LTMAR M.A.708 išvardintus nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduotis, turi turėti ir naudoti galiojančius naujausius nurodytus LTMAR 145.A.45 dalyje techninės priežiūros duomenis. Šiuos duomenis turi teikti eksploatuojanti organizacija (arba, tipo pažymėjimo turėtojas, arba kita pagal EMAR 21 organizacija, jei taikoma) pagal tam tikrą su šia organizacija sudarytą sutartį. Šiuo atveju CAMO turi turėti prieigą prie šių duomenų visą sutarties galiojimo laiką, išskyrus atvejus, numatytus LTMAR M.A.714.
- (b) NETAIKOMA.

M.A.710 Tinkamumo skraidyti patikra

- (a) Kad būtų laikomasi LTMAR M.A.901 nurodyto orlaivio tinkamumo skraidyti patikros reikalavimo, CAMO atlieka orlaivio užrašų patikrinimą, siekdama įsitikinti, kad:
1. orlaivio sklandmens, jėgainės ir oro sraigto skraidytų valandų skaičius ir susiję skrydžio ciklai ir / arba tūpimai bei kiti techninės priežiūros duomenis yra tinkamai užregistruoti;
 2. orlaivio konfigūracijai yra taikomas orlaivio naudojimo vadovas ir kitos LKAA reikalaujamos instrukcijos, kur atsispindi padėtis po paskutinio patikrinimo;
 3. orlaivyje buvo atlikti visi pagal AMP techninės priežiūros darbai;
 4. visi žinomi defektai buvo pašalinti arba, jeigu taikoma, atidėti ir kontroliuojami;

5. visi galiojantys tinkamumo skraidyti nurodymai buvo taikyti ir užregistruoti tinkamai;
6. visos orlaivio modifikacijos ir remonto darbai užregistruoti ir atitinka LTMAR M.A.304;
7. visi orlaivyje įmontuoti ribotos eksploataavimo trukmės komponentai yra tinkamai paženklinėti, užregistruoti ir nėra pasibaigusi patvirtinta jų eksploataavimo trukmė;
8. visi techninės priežiūros darbai buvo atlikti pagal LTMAR 145 reikalavimus;
9. einamasis pareiškimas apie masės ir sunkio centro nustatymą atitinka orlaivio konfigūraciją ir yra galiojantis;
10. orlaivis atitinka paskutinius LKAA ir / arba MTC turėtojo patvirtintus tipo projekto pakeitimus;
11. NETAIKOMA;
12. einamasis pareiškimas apie niveliavimo patikrinimą (jei taikoma) atitinka esamą orlaivio konfigūraciją ir yra galiojantis.

Ši patikra turi būti išsamiai dokumentuota.

- (b) CAMO personalas, atliekantis tinkamumo skraidyti patikrą, atlieka fizinę orlaivio patikrą. Tinkamumo skraidyti patikrą atliekančiam personalui, kuris nėra tinkamai kvalifikuotas pagal LTMAR 66 ir įgaliotas pagal LTMAR 145.A.35, turi padėti tokią kvalifikaciją turintis personalas.
- (c) Atlikdamas fizinę orlaivio patikrą, tinkamumo skraidyti patikros personalas turi užtikrinti, kad:
 1. visi privalomi ženklai ir nurodomieji užrašai būtų tinkamose vietose;
 2. orlaivis atitiktų orlaivio naudojimo vadovo ir / arba kitų LKAA reikalaujamų vadovų reikalavimus;
 3. orlaivio konfigūracija atitiktų patvirtintus dokumentus;
 4. neliktų jokių akivaizdžių defektų, kurie turėtų būti pašalinti arba pagrįstai atidėti;
 5. orlaivis atitiktų dokumentais pagrįstus (a) punkto patikrinimo užrašus.
- (d) Nukrypstant nuo LTMAR M.A.901(a), tinkamumo skraidyti patikrai atlikti leidžiama numatyti ne ilgesnį nei 90 dienų laikotarpį, kad tebegaliojantį tinkamumo skraidyti patikros testinumas ir kad fizinį patikrinimą būtų galima atlikti tikrinant techninės priežiūros darbus.
- (e) Rekomendaciją išduoti karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą LTMAR 15b formą arba LTMAR 15a formą gali išduoti tik:
 1. atitinkamai įgaliotas pagal LTMAR M.A.707 tinkamumo skraidyti patikros personalas;
 2. jeigu nustatoma, kad tinkamumo skraidyti patikra buvo atlikta išsamiai ir kad nebuvo nustatyta jokios neatitikties, kuri galėtų kelti pavojų skrydžio saugai.
- (f) NETAIKOMA.
- (g) Visos MARC užduotys turi būti atliekamos, kontroliuojamos ir administruojamos tik įgaliotu patikros personalu.
- (h) NETAIKOMA.

M.A.711 Organizacijos teisės

- (a) CAMO, patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį, bet kuriam nurodytam jos patvirtinimo pažymėjime orlaiviui bei vadovaudamasi CAME:
1. turi užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti kaip nurodyta patvirtinimo pažymėjime;
 2. NETAIKOMA;
 3. gali organizuoti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių vykdymą su samdoma organizacija, kuri:
 - i. dirba pagal CAMO kokybės sistemą; ar
 - ii. yra patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį.

Visais atvejais CAMO išlieka atsakinga už visų CAMO funkcijų vykdymą nepriklausomai nuo to kuri organizacija jas atlieka. Visos šios organizacijos turi būti išvardytos CAMO patvirtinimo pažymėjime.
 4. NETAIKOMA.
- (b) CAMO papildomai gali atlikti LTMAR M.A.710 nurodytas tinkamumo skraidyti patikras (jei taikoma) nurodytiems jos patvirtinimo pažymėjime orlaiviams ir:
1. NETAIKOMA.
 2. pateikti LKAA rekomendaciją dėl tinkamumo skraidyti patikros.
- (c) NETAIKOMA.
- (d) CAMO gali, jei reikalaujama pagal LTMAR M.A.708(b)2, parengti ir kontroliuoti nurodytus LTMAR M.A.302 AMP, įskaitant visas taikomas patikimumo programas, orlaiviams, kurie yra nurodyti patvirtinimo pažymėjime.

M.A.712 Kokybės užtikrinimo sistema

- (a) Siekiant užtikrinti, kad CAMO nuolat atitiktų LTMAR M.A. G poskyrio reikalavimus, ji turi įdiegti kokybės užtikrinimo sistemą ir paskirti kokybės užtikrinimo vadybininką, kuris kontroliuotų, ar laikomasi orlaivio tinkamumą skraidyti užtikrinančių procedūrų ir ar jų pakanka. Atitikties įvertinimas apima grįžtamojo ryšio sistemą su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinamas ištaisomųjų veiksmų taikymas, jeigu būtina.
- (b) Kokybės užtikrinimo sistema turi kontroliuoti veiklą, vykdomą pagal LTMAR M.A. G poskyrį. Ši sistema turi apimti bent šias funkcijas:
1. turi būti kontroliuojama, ar visa veikla, vykdoma pagal LTMAR M.A. G poskyrį, yra vykdoma pagal patvirtintas procedūras;
 2. turi būti kontroliuojama, ar visi techninės priežiūros darbai, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, atliekami pagal sutartį;
 3. turi būti kontroliuojama, ar tebesilaikoma LTMAR M reikalavimų.
- (c) Užrašai apie šią veiklą laikomi bent dvejus metus.
- (d) Jeigu organizacija yra patvirtinta pagal skirtingus LTMAR, kokybės užtikrinimo sistemos gali būti sujungtos.
- (e) CAMO kokybės užtikrinimo sistema turi būti sudedamoji eksploatuojančios organizacijos kokybės užtikrinimo sistemos dalis, jeigu LKAA nenurodo kitaip.
- (f) NETAIKOMA.

M.A.713 CAMO pakeitimai

- (a) Siekiant kad LKAA galėtų nustatyti, ar tebesilaikoma LTMAR M reikalavimų, CAMO praneša LKAA apie visus pasiūlymus keisti toliau išvardytus dalykus anksčiau nei jie praddami įgyvendinti:
1. CAMO pavadinimą;
 2. CAMO buveinę;
 3. kitas CAMO buveines;
 4. atsakingą vadovą;
 5. bet kokį iš LTMAR M.A.706(c) nurodytų asmenų;
 6. patalpas, įrenginius, procedūras, darbų apimtį iri personalą, kurie gali turėti įtakos patvirtinimui;
 7. visus pakeitimus, kurie gali daryti įtaką CAMO patvirtinimo pažymėjimo galiojimui.
- (b) Jeigu tai yra pasiūlyti personalo pakeitimai, apie kuriuos nebuvo žinoma iš anksto, apie šiuos pakeitimus turi būti pranešta kuo greičiau.

M.A.714 Užrašų tvarkymas

- (a) CAMO tvarko išsamius atliekamo darbo užrašus. Pagal LTMAR M.A.305 ir, jeigu taikoma, LTMAR M.A.306 privalomi užrašai turi būti išlaikomi.
- (b) Jei CAMO turi LTMAR M.A.711(b) numatytą teisę, ji turi laikyti visų išduotų rekomendacijų kopijas bei visus patvirtinamuosius dokumentus.
- (c) Skrydžių leidimai ir visi susiję su leidimų išdavimu pagal EMAR 21 P poskyrį dokumentai turi būti išlaikomi.
- (d) CAMO visų (b) ir (c) punktuose nurodytų užrašų kopijas laiko dvejus metus nuo tuos dienos, kai visam laikui nustota eksploatuoti orlaivį.
- (e) Užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti. Užrašai turi būti prieinami visą saugojimo laikotarpį.
- (f) Visa duomenų rezervavimui užtikrinti naudojama aparatinė kompiuterio įranga laikoma kitoje vietoje nei darbu naudojamų duomenų laikymo įranga ir tokioje aplinkoje, kad būtų užtikrinta gera tų duomenų būklė.
- (g) Jeigu pareiga užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti perleidžiama kitai CAMO, visi laikomi užrašai perduodami kitai CAMO. Nustatyta užrašų laikymo trukmė toliau taikoma kitai CAMO.
- (h) Jeigu CAMO nutraukia savo veiklą, visi laikomi užrašai perduodami eksploatuojančiai organizacijai, jeigu LKAA nenurodo kitaip.

M.A.715 Patvirtinimo galiojimo trukmė

- (a) Išduoto patvirtinimo galiojimo trukmė neribojama. Jis galioja, jeigu:
1. CAMO tebeatitinka LTMAR M nuostatas, susijusias su pažeidimų ištaisymu, kaip nurodyta LTMAR M.B.705;
 2. LKAA suteikiama prieiga prie CAMO, kad galima būtų nustatyti, ar organizacija tebeatitinka LTMAR M reikalavimus;
 3. patvirtinimo neatsisakoma arba jis neatšaukiamas.

- (b) Atsisakius patvirtinimo pažymėjimo arba jį atšaukus, pažymėjimas gražinamas LKAA.

M.A.716 Pažeidimai

- (a) CAMO, gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal LTMAR M.B.705, turi:
 1. nustatyti esminę neatitikimo priežastį;
 2. parengti ištaisomųjų veiksmų planą;
 3. imtis ištaisomųjų veiksmų LKAA priimtinu būdu per LKAA nustatytą laikotarpį.
- (b) Pirmo lygio pažeidimas – tai bet koks esminis LTMAR M reikalavimų neatitikimas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai. Atsižvelgdama į pirmo lygio pažeidimų apimtį LKAA nedelsdama imasi veiksmų visiškai ar iš dalies panaikinti, apriboti arba sustabdyti CAMO patvirtinimą, kol CAMO visiškai įgyvendins taisomuosius veiksmus.
- (c) Antro lygio pažeidimas – tai bet koks LTMAR M reikalavimų neatitikimas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.
- (d) CAMO nesilaikant LTMAR M.A.716(a) reikalavimų, LKAA imasi veiksmų visiškai ar iš dalies sustabdyti CAMO patvirtinimo pažymėjimo galiojimą.

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATuoti PAŽYMĖJIMAS (CRS)

LTMAR CRS forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

I POSKYRIS. KARINIO TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (MARC)

M.A.901 Orlaivio tinkamumo skraidyti patikra

Siekiant, kad karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas būtų galiojantis, periodiškai turi būti atliekama orlaivio tinkamumo skraidyti patikra ir periodiškai pildomi orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašai.

- (a) MARC išduodamas pagal LTMAR 15a formą, sėkmingai užbaigus tinkamumo skraidyti patikrą. MARC galioja vienerius metus.
- (b) NETAIKOMA.
- (c) NETAIKOMA.
- (d) Bet kuriam orlaiviui, kurį prižiūri teisės atlikti tinkamumo skraidyti patikras neturinti CAMO, MARC išduoda LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA teikimu, LKAA atlikusi įvertinimą, kurio rezultatai atitinka nustatytus ir kuris grindžiamas kartu su eksploatuojančios organizacijos paraiška, atsiųsta tinkamai patvirtintos CAMO nurodyta LTMAR M.A.711(b)2 rekomendacija. Ši rekomendacija grindžiama pagal LTMAR M.A.710 dalį atlikta tinkamumo skraidyti patikra.
- (e) NETAIKOMA.
- (f) NETAIKOMA.
- (g) NETAIKOMA.
- (h) Nepaisant (a), (c) ir (d) punktų reikalavimų LKAA gali pati atlikti tinkamumo skraidyti patikrą ir teikti rekomendaciją išduoti MARC, jei mano, kad tai yra tikslinga.
- (i) NETAIKOMA.
- (j) Jeigu LKAA pati atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir teikia rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui išduoti MARC, eksploatuojanti organizacija LKAA pateikia:
 1. LKAA prašomus dokumentus;
 2. tinkamas patalpas jos personalui tinkamoje vietoje;
 3. jeigu būtina, tinkamai įgaliotą pagal LTMAR 145.A.35 personalą.
- (k) MARC negali būti išduotas arba pratęstas, jei yra įrodymų ar pagrindo manyti, kad orlaivis netinkamas skraidyti.

M.A.902 MARC galiojimas

- (a) MARC nustoja galioti, jeigu:
 1. jo galiojimas sustabdomas arba jis atšaukiamas;
 2. sustabdomas MAC galiojimas arba jis atšaukiamas;
 3. orlaivis išregistruojamas iš Lietuvos Respublikos karinių orlaivių registro;
 4. sustabdomas (karinio) tipo pažymėjimo, kuriuo remiantis buvo išduotas MAC, galiojimas arba jis atšaukiamas.
- (b) Perkelta į LTMAR M.A 301(b).
- (c) Jeigu tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo atsisakoma arba jis atšaukiamas, tas pažymėjimas gražinamas LKAA.

M.A.903 Turi būti parengta, jei būtina.

M.A.904 Turi būti parengta, jei būtina.

M.A.905 Pažeidimai, nustatyti LKAA atliekant orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą

- (a) Eksploatuojanti organizacija, gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal LTMAR M.B.903, atitinkamam orlaiviui turi:
1. užtikrinti, kad orlaiviui nebūtu leista skristi, kol nebus pašalinti esminiai neatitikimai LTMAR M arba kitos, nurodytos LTMAR M.A.301(b) būsenos;
 2. nustatyti esminę neatitikimo priežastį;
 3. parengti ištaisomųjų veiksmų planą;
 4. imtis ištaisomųjų veiksmų LKAA priimtinu būdu per sutartą su LKAA laikotarpį.
- (b) Pirmo lygio pažeidimas – tai bet koks esminis LTMAR M reikalavimų pažeidimas, dėl kurio ženkliai sumažėja saugos standartas ir kyla didelis pavojus skrydžio saugai.
- (c) Antro lygio pažeidimas – tai bet koks LTMAR M reikalavimų pažeidimas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kilti pavojus skrydžio saugai.
- (d) Eksploatuojanti organizacija turi daryti prielaidą, kad toks neatitikimas potencialiai gali atsirasti ir kitame jos orlaivyje ir imtis atitinkamų veiksmų pagal LTMAR M.A.905(a)1.

B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA

A POSKYRIS. BENDROJI DALIS

M.B.101 Taikymo sritis

Šiame poskyryje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių LKAA turi laikytis diegiant ir taikant LTMAR M.A. įtvirtintus reikalavimus.

M.B.102 LKAA

(a) Bendroji dalis

LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliojimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti priežiūros funkcijas.

Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių organizacijų patvirtinimo pažymėjimus ir karinių orlaivių tinkamumo skraidyti pažymėjimus išduoda, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.

LKAA turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

(b) Išteklių

Personalo turi būti tiek, kad jis galėtų įvykdyti B skyriuje nurodytus reikalavimus.

(c) Kvalifikacija ir mokymas

Visas LTMAR M nurodytą veiklą vykdomas personalas turi būti atitinkamai apmokytas ir įgijęs patirties, išklauseęs pradinio mokymo kursą ir nuolatinio profesinio mokymo kursą, kad galėtų atlikti jam skirtas užduotis.

(d) Procedūros

LKAA turi nustatyti procedūras, užtikrinančias LTMAR M reikalavimų vykdymą. Procedūros turi būti tikrinamos ir keičiamos, kad reikalavimai būtų vykdomi nuolatos.

M.B.104 Užrašų tvarkymas

(a) LKAA nustato užrašų tvarkymo sistemą, leidžiančią tinkamu būdu sekti visų pažymėjimų išdavimo, galiojimo pratęsimo, keitimo, galiojimo sustabdymo arba atšaukimo procesą.

(b) Pagal LTMAR M patvirtintos organizacijos priežiūrai taikomi užrašai turi apimti bent:

1. paraišką suteikti organizacijai patvirtinimą;
2. organizacijos patvirtinimo pažymėjimą, įskaitant visus pakeitimus;
3. patikrinimo programos kopiją, kurioje nurodomos datos, kada patikrinimas turi būti atliktas, ir datos, kada jis buvo atliktas;
4. LKAA vykdomos nepertraukiamosios priežiūros užrašus, įskaitant ir visus patikrinimo užrašus;
5. visų svarbių susirašinėjimo dokumentų kopijas;
6. išsamią informaciją apie visas išlygas ir įgyvendinimo priemones;
7. visas su organizacijos priežiūra susijusias kitų kompetentingų institucijų dokumentus;

8. organizacijos žinyną ir pakeitimus;
 9. visų LKAA tiesiogiai patvirtintų dokumentų kopijas.
- (c) (b) punkte nurodyti užrašai laikomi ne trumpiau nei ketverius metus.
- (d) Minimalūs kiekvieno orlaivio priežiūros užrašai – bent šių dokumentų kopijos:
1. karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimo;
 2. karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimo;
 3. LTMAR M.A. G poskyryje nurodytos organizacijos rekomendacijos;
 4. tiesiogiai LKAA atliktų tinkamumo skraidyti patikrų ataskaitų;
 5. visų svarbių su orlaiviu susijusių susirašinėjimo dokumentų;
 6. visų išlygų ir įgyvendinimo priemonių;
 7. visų dokumentų, kuriuos LKAA patvirtino pagal LTMAR M.
- (e) (d) punkte nurodyti užrašai laikomi dvejus metus nuo tos dienos, kai orlaivį nustota eksploatuoti.
- (f) NETAIKOMA.
- (g) Užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti. Užrašai turi būti prieinami visą saugojimo laikotarpį.

M.B.105 Abipusis pasikeitimas informacija

Pasikeitimas informacija turi atitikti EMAD R.

- (a) NETAIKOMA.
- (b) NETAIKOMA.

B POSKYRIS. ATSAKOMYBĖ

M.B.201 Įsipareigojimai

LKAA yra atsakinga už patikrinimų ir tyrimų atlikimą, kad būtų nustatyta, ar laikomasi LTMAR M reikalavimų.

C POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMASIS TINKAMUMAS SKRAIDYTI

M.B.301 Techninės priežiūros programa (AMP)

- (a) LKAA tikrina, ar AMP atitinka LTMAR M.A.302 nuostatas.
- (b) Išskyrus tą atvejį, jeigu LTMAR M.A.708(b)(2)(ii) numatyta kitaip, AMP ir jos pakeitimus tiesiogiai patvirtina LKAA.
- (c) Jei tai yra netiesioginis patvirtinimas, LKAA patvirtina AMP patvirtinimo procedūrą patvirtinant CAME.
- (d) Siekiant, kad AMP būtų patvirtinta pagal LTMAR M.A.708(b)2, LKAA turi turėti prieigą prie visų LTMAR M.A.302 (d), (e) ir (f) punktuose nustatytų duomenų.
- (e) Jei CAMO neparengia ir neadministruoja AMP, LKAA turi parengti alternatyvią AMP patvirtinimo tvarką.

M.B.302 Išlygos

Visas suteiktas išlygas registruoja ir laiko LKAA.

M.B.303 Nepertraukiamoji orlaivio tinkamumo skraidyti kontrolė (ACAM¹⁷)

- (a) LKAA parengia tikrinimo programą, pagal kurią stebima jos registre esančių orlaivių tinkamumo skraidyti būseną.
- (b) Tikrinimo programa apima tipinių orlaivių tikrinimą.
- (c) Programa rengiama atsižvelgiant į registre įrašytų orlaivių skaičių, turimą jų eksploatacijos patirtį ir ankstesnius jų būklės stebėjimo rezultatus.
- (d) Tikrinant produktą, dėmesys skiriamas tam tikriems pagrindiniams pavojų tinkamumui skraidyti keliantiems elementams ir bet kokiems pažeidimams nustatyti. Be to, LKAA analizuoja visus pažeidimus, kad būtų nustatytos jų priežastys.
- (e) Apie visus pažeidimus raštu turi būti pranešama atsakingai pagal LTMAR M.A.201 eksploatuojančiai organizacijai.
- (f) LKAA registruoja visus pažeidimus, pažeidimų ištaisymo priemones ir rekomendacijas.
- (g) Jeigu atliekant orlaivio patikrinimus nustatoma įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma LTMAR M reikalavimų, LKAA imasi LTMAR M.B.903 numatytų veiksmų.
- (h) Jeigu nustatoma, kad pagrindinė neatitikimo priežastis sietina su koku nors LTMAR M poskyriu arba kitu LTMAR, neatitikimui skirtų priemonių imamasi atsižvelgiant į atitinkamo LTMAR reikalavimus.
- (i) NETAIKOMA.

M.B.304 MARC atšaukimas, galiojimo sustabdymas ir apribojimas

LKAA turi:

- (a) teikti rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti MARC galiojimą atsižvelgiant į pagrįstas priežastis, jeigu iškyla galimas pavojus saugai; arba

¹⁷ ACAM - Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring

- (b) teikti rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti MARC galiojimą, šį pažymėjimą atšaukti arba apriboti jo galiojimą pagal LTMAR M.B.903(a)1.

D POSKYRIS. TECHNINĖ PRIEŽIŪROS STANDARTAI

NETAIKOMA

E POSKYRIS. KOMPONENTAI

NETAIKOMA

F POSKYRIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJA

NETAIKOMA

G POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI ORGANIZACIJA (CAMO)

M.B.701 Paraiška

- (a) Siekiant patvirtinimo LKAA turi būti pateikti LTMAR M.A.702(b) nurodyti dokumentai kiekvienam orlaivio, kurį numatoma eksploatuoti, tipui.
- (b) NETAIKOMA.

M.B.702 Pradinis patvirtinimas

- (a) Jeigu laikomasi LTMAR M.A.706 (a), (c) ir (d) bei LTMAR M.A.707 reikalavimų, LKAA pareiškėjui raštu praneša, kad ji patvirtina LTMAR M.A.706 (a), (c) ir (d) bei LTMAR M.A.707 nurodytą personalą.
- (b) LKAA turi nustatyti, ar CAME numatytos procedūros atitinka LTMAR M.A. G poskyrį, ir užtikrinti, kad atsakingas vadovas pasirašytų įsipareigojimų pareiškimą.
- (c) LKAA patikrina, ar organizacija laikosi LTMAR M.A. G poskyryje nustatytų reikalavimų.
- (d) Bent kartą per patvirtinimo tikrinimą turi būti surengtas susitikimas su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinta, jog vadovas tinkamai supranta patvirtinimo svarbą ir priežastį, kodėl jis pasirašo organizacijos CAME priimtą įsipareigojimą laikytis CAME įtvirtintų procedūrų.
- (e) Apie visus nustatytus pažeidimus turi būti raštu pranešama pareiškėjo organizacijai.
- (f) LKAA registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- (g) Jei tai yra pradinis patvirtinimas, organizacija turi ištaisyti visus pažeidimus, ir jeigu juos patvirtina LKAA, tada galima suteikti organizacijos patvirtinimą.

M.B.703 Patvirtinimo suteikimas

- (a) Jeigu CAMO atitinka LTMAR M.A G poskyrį, pareiškėjui išduodamas LTMAR 14 formos patvirtinimo pažymėjimas, kuriame nurodoma patvirtinimo galiojimo apimtis.
- (b) LTMAR 14 formos patvirtinimo pažymėjime nurodomas patvirtinimo galiojimas.
- (c) LTMAR 14 formos patvirtinimo pažymėjime LKAA nustatytu būdu pateikiamas nuorodos numeris.
- (d) NETAIKOMA.

M.B.704 Nepertraukiamoji priežiūra

- (a) LKAA turi sudaryti visų pagal LTMAR M.A. G poskyrį patvirtintų ir jos prižiūrimų CAMO sąrašą ir jį atnaujinti bei jame nurodyti numatomą patikrinimą bei jo atlikimo datas.
- (b) Ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius visose organizacijoje turi būti atliekamas patikrinimas nustatant ar laikomasi LTMAR M.A. G poskyrio reikalavimų.
- (c) Atitinkama orlaivių, kuriuos prižiūri pagal LTMAR M.A. G poskyrį patvirtintą CAMO, imtis turi būti tikrinama kas 24 mėnesius, siekiant patikrinti CAMO veiklos rezultatus. Imties dydį nustato LKAA, atsižvelgdama į ankstesnio patikrinimo ir ankstesnių gaminio patikrinimų rezultatus.

- (d) Apie visus nustatytus pažeidimus turi būti raštu pranešama CAMO.
- (e) LKAA registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- (f) Su atsakingu vadovu bent kartą per 24 mėnesius surengiamas susitikimas, kad būtų užtikrinama, jog jam yra pranešami svarbūs klausimai, kurie buvo išskelti atliekant patikrinimą.

M.B.705 CAMO pažeidimai

- (a) Jeigu atliekant patikrinimą arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma LTMAR M reikalavimų, LKAA imasi šių veiksmų:
 1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, LKAA nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį, CAMO patvirtinimas būtų atšauktas, apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies arba visiškai sustabdytas, kol CAMO imsis veiksmingų ištaisymo veiksmų;
 2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, LKAA, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, nustato ištaisymo veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei trys mėnesiai. Tam tikromis aplinkybėmis anksčiau minėto laikotarpio pabaigoje ir atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, LKAA trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis ištaisymo veiksmų planas.
- (b) LKAA imasi veiksmų visiškai arba iš dalies sustabdyti patvirtinimo pažymėjimo galiojimą, jeigu nesilaikoma LKAA nustatyto tvarkaraščio.
- (c) LKAA turi turėti pažeidimų analizės, pagal jų įtakos skrydžių saugai svarbą, sistemą.

M.B.706 Pakeitimai

- (a) Atliekant bet kokius CAMO pakeitimus, apie kuriuos pranešama pagal LTMAR M.A.713, LKAA turi atsižvelgti į taikytinus pradinio patvirtinimo elementus.
- (b) LKAA gali nustatyti sąlygas, kuriomis patvirtinta CAMO gali vykdyti savo veiklą tuo metu, kai atliekami tie pakeitimai, nebent LKAA nusprendžia, kad patvirtinimo galiojimą reikėtų sustabdyti dėl pakeitimų pobūdžio ar masto.
- (c) Keičiant CAME:
 1. Jei pakeitimai tvirtinami tiesiogiai pagal LTMAR M.A.704(b), LKAA, prieš CAMO oficialiai pranešdama apie patvirtinimą, patikrina, ar CAME nustatytos procedūros atitinka LTMAR M reikalavimus.
 2. Jei tvirtinant pakeitimus taikoma netiesioginio patvirtinimo procedūra pagal LTMAR M.A.704(c), LKAA užtikrina, kad:
 - i. pakeitimai nebūtų esminiai;
 - ii. ji tinkamai kontroliuotų pakeitimų patvirtinimą, kad šie atitiktų LTMAR M reikalavimus.

M.B.707 Patvirtinimo atšaukimas, jo galiojimo sustabdymas ir apribojimas

LKAA turi:

- (a) atsižvelgdama į pagrįstas priežastis, jeigu kyla galimas pavojus saugai, inicijuoti patvirtinimo galiojimo sustabdymą; arba

- (b) inicijuoti patvirtinimo atšaukimą, jo galiojimo sustabdymą arba apribojimą pagal LTMAR M.B.705.

H POSKYRIS. IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS CRS

LTMAR CRS forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

I POSKYRIS. KARINIO TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS (MARC)

M.B.901 Rekomendacijų įvertinimas

Gavus paraišką ir susijusią MARC rekomendaciją pagal LTMAR M.A.901:

- (a) atitinkamai apmokytas LKAA personalas tikrina, ar rekomendacijoje pateikiamas atitikties pareiškimas įrodo, kad buvo atlikta LTMAR M.A.710 dalyje nurodyta visa tinkamumo skraidyti patikra;
- (b) LKAA gali atlikti tyrimą ir prašyti rekomendacijos įvertinimui pagrįsti būtinos kitos informacijos.

M.B.902 LKAA atliekama tinkamumo skraidyti patikra

- (a) Jeigu LKAA atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir teikia rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui išduoti MARC (LTMAR 15a forma), ji tai atlieka pagal LTMAR M.A.710.
- (b) Tinkamumo skraidyti patikroms atlikti LKAA turi turėti reikiama tinkamumo skraidyti patikros personalą.

1. Šis personalas privalo:

- i. turėti bent penkerių metų patirtį užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti;
- ii. turėti LTMAR 66 nustatytą atitinkamą MAML arba aukštąjį aeronautikos mechanikos arba avionikos inžinerijos arba lygiavertį išsilavinimą;
- iii. būti išklauses oficialų orlaivių techninės priežiūros kursą;
- iv. eiti su atitinkama atsakomybe susijusias pareigas.

LTMAR M.B.902(b)1(ii) nurodytą reikalavimą galima pakeisti penkerių metų patirtimi užtikrinant nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, kuri yra papildoma reikalaujamai pagal LTMAR M.B.902(b)1(i).

2. NETAIKOMA.

- (c) LKAA apie visą tinkamumo skraidyti patikros personalą turi turėti užrašus, kuriuose pateikiama išsami informacija apie visas įgytas atitinkamas kvalifikacijas ir informacijos apie nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo patirtį bei mokymus santrauka.
- (d) LKAA, atlikdama tinkamumo skraidyti patikrą, turi turėti prieigą prie LTMAR M.A.305 ir LTMAR M.A.306 nustatytų atitinkamų techninės priežiūros duomenų.
- (e) Tinkamumo skraidyti patikrą atliekantis personalas pagal nustatytus reikalavimus užbaigęs tinkamumo skraidyti patikrą išduoda LTMAR 15a formą.

M.B.903 Pažeidimai, nustatyti atliekant orlaivio patikrą

- (a) Jeigu LKAA tikrinant orlaivį arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma LTMAR M dalies reikalavimų, LKAA imasi šių veiksmų:

- 1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, LKAA reikalauja, kad prieš kitą skrydį būtų imtasi ištaisomųjų veiksmų, ir LKAA nedelsdama imasi veiksmų atšaukti MARC arba sustabdyti jo galiojimą;

2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, LKAA reikalaujami ištaisomieji veiksmai turi atitikti pažeidimų pobūdį.
- (b) LKAA turi turėti pažeidimų analizės, pagal jų įtakos skrydžių saugai svarbą, sistemą.

I priedėlis. Sutartis dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti

1. Eksploatuojančiai organizacijai su pagal LTMAR M.A. G poskyrį patvirtinta CAMO pagal LTMAR M.A.201(k) sudarant sutartį dėl nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių atlikimo, sutarties, kai ją pasirašo abi sutarties šalys, kopiją eksploatuojanti organizacija teikia LKAA.
2. Rengiant sutartį atsižvelgiama į LTMAR M reikalavimus ir joje nustatomi sutarties šalių įsipareigojimai orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti atžvilgiu.
3. Sutartyje turi būti nurodoma bent:
 - orlaivio registracija;
 - orlaivio tipas;
 - orlaivio serijos numeris;
 - eksploatuojančios organizacijos pavadinimas įskaitant adresą;
 - išsami informacija apie pagal LTMAR M.A. G poskyrį patvirtintą CAMO, įskaitant adresą.

4. Sutartyje turi būti nustatoma:

Eksploatuojanti organizacija paveda CAMO užtikrinti orlaivio nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, parengti AMP, kurią turi patvirtinti LKAA, ir orlaivio techninės priežiūros organizavimą pagal AMP patvirtintoje pagal LTMAR 145 techninės priežiūros organizacijoje.

Pagal šią sutartį abi šalys įsipareigoja vykdyti atitinkamus šia sutartimi nustatytus įpareigojimus.

Eksploatuojanti organizacija patvirtina, kad CAMO teikiama visa informacija apie nepertraukiamąjį orlaivio tinkamumą skraidyti yra bei ateityje bus tiksli ir kad orlaivis nebus keičiamas iš anksto negavus CAMO patvirtinimo.

Jeigu viena iš sutarties šalių kaip nors pažeistų šios sutarties nuostatas, sutartis taptų niekine. Šiuo atveju eksploatuojanti organizacija yra atsakinga už visas su nepertraukiamuoju orlaivio tinkamumu skraidyti susijusias užduotis, ir eksploatuojanti organizacija įsipareigoja pranešti apie tai LKAA kuo greičiau.

5. Jeigu eksploatuojanti organizacija su pagal LTMAR M.A. G poskyrį patvirtinta CAMO pagal LTMAR M.A.201(k) sudaro sutartį, kiekviena sutarties šalis prisiima šiuos įsipareigojimus:

5.1. CAMO įsipareigojimai:

1. į CAMO patvirtinimo specifikaciją turi būti įrašytas orlaivio tipas;
2. vykdyti orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo pagal LTMAR M.A.708 sąlygas;
3. užtikrinti, kad visos orlaivio modifikacijos prieš jos įdiegiant būtų tinkamai patvirtintos;
4. užtikrinti, kad orlaivio remontai prieš juos pradedant būtų tinkamai patvirtinti;
5. pranešti LKAA, jeigu eksploatuojanti organizacija nepristato orlaivio LTMAR 145 AMO, kai CAMO to prašo;
6. pranešti LKAA, jeigu nesilaikoma sutarties;

7. jei taikoma, atlikti orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą ir pateikti LKAA rekomendaciją;
8. NETAIKOMA
9. pranešti apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
10. pranešti LKAA apie tai, kad viena iš šalių nutraukė sutartį.

5.2. Eksploatuojančios organizacijos įsipareigojimai:

1. žinoti patvirtintą techninės priežiūros programą;
2. žinoti LTMAR M nuostatas;
3. orlaivį, dėl kurio susitarta su CAMO, jos prašymu paskirtu laiku pristatyti CAMO;
4. nemodifikuoti orlaivio, jeigu iš anksto nebuvo suderinta su CAMO;
5. pranešti CAMO apie visus techninės priežiūros darbus, kurie išimties tvarka buvo atlikti nepranešus CAMO ir be jos kontrolės;
6. pranešti CAMO, naudojant orlaivio žurnalą, apie visus vykdančią veiklą nustatytus defektus;
7. pranešti LKAA apie tai, kad viena iš šalių nutraukė sutartį;
8. pranešti LKAA ir CAMO, jeigu orlaivis toliau nebenaudojamas;
9. pranešti apie visus įvykius, apie kuriuos privaloma pranešti pagal taikytinus reglamentus;
10. reguliariai informuoti CAMO apie orlaivio skraidymo valandas ir teikti kitą su orlaivio naudojimu susijusią informaciją, dėl kurios susitarta su CAMO;
11. NETAIKOMA.
12. NETAIKOMA.

6. Samdoma CAMO turi būti patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį. Tačiau šis patvirtinimas netrukdo CAMO sudaryti sutartis dėl tam tikrų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių su kitomis organizacijomis.

Ši veikla laikoma neatskiriama nuo CAMO patvirtinimo pagal LTMAR M.A. G poskyrį.

Atitikimo reglamentavimui stebėseną atliekama per CAMO patvirtinimą pagal LTMAR M.A. G poskyrį.

Sudaromos sutartys turi būti suderintos su LKAA.

Sudarytos sutartys neleidžia toliau perleisti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo užduočių atlikimą kitoms organizacijoms.

Papildoma informacija dėl atliekamų pagal sutartis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užduočių vadybos pateikta AMC EMAR M.A.201(h)1 II priedelyje.

II priedėlis. Oficialus išleidimo pažymėjimas LTMAR 1 forma

LTMAR 1 forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

III priedėlis. Karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas LTMAR 15 forma
LTMAR 15a ir 15b formos yra pateiktos LTMAR formos dokumente.

IV priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas

NETAIKOMA. Žiūrėti LTMAR 145 II priedėlį.

V priedėlis. F poskyryje nurodytos techninės priežiūros organizacijos patvirtinimas

LTMAR 3 forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

VI priedėlis. G poskyryje nurodytos nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos patvirtinimas

LTMAR 14 forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

VII priedėlis. Sudėtingi techninės priežiūros darbai
NETAIKOMA

VIII priedēlis. Ribota piloto savinīko atliekama tehninē priežiūra
NETAIKOMA

LTMAR M pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAR M galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAR M klaidos.

Punkto Nr., pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR Nr., leidimo numeris, originalus tekstas	LTMAR pavadinimas., leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAR M Ed 1.0	LTMAR M, leid. 1.1	
M.A.201	(h)1	be appropriately approved, in accordance with EMAR M Subpart G, for the management of the continuing airworthiness of the aircraft it operates; and	Turi būti patvirtinta pagal LTMAR M.A. G poskyrį kaip eksploatuojamų orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija (CAMO).	Ištaisyta klaidinga nuoroda „M“ į „M.A“
M.A.709	pavadinimas	Documentation	Techninės priežiūros duomenys	Pakeistas pavadinimas atsižvelgiant į punkto turinį, suvienodinta su EMAR/LTMAR 145.A.45 punkto pavadinimu
M.A.710	(e)	The Military Airworthiness Review Certificate (MARC - EMAR Form 15b) or the recommendation for the issue of the MARC (EMAR Form 15a) can only be issued:	Rekomendaciją išduoti karinio tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą LTMAR 15b formą arba LTMAR 15a formą gali išduoti tik:	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.710	(e)1	by airworthiness review staff appropriately authorised in accordance with EMAR M.A.707 on behalf of the CAMO; and	Atitinkamai įgaliotas pagal LTMAR M.A.707 tinkamumo skraidyti patikros personalas.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.710	(f)	A copy of any MARC issued or extended for an aircraft shall be sent to the NMAA within 10 days.	NETAIKOMA	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.711	(a)4	may extend, under the conditions of EMAR M.A.901(f), a MARC.	NETAIKOMA	Pagal nacionalinį reglamentavimą

M.A.711	(b)1	issue the related MARC and extend it in due time under the conditions of EMAR M.A.901(c)2; and	NETAIKOMA	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.714	(b)	If the CAMO has the privilege referred to in EMAR M.A.711(b), it shall retain a copy of each MARC and recommendation issued or, as applicable, extended, together with all supporting documents. In addition, the CAMO shall retain a copy of any MARC that it has extended under the privilege referred to in EMAR M.A.711(a)4.	Jei CAMO turi LTMAR M.A.711(b) numatytą teisę, ji turi laikyti visų išduotų rekomendacijų kopijas bei visus patvirtinimo dokumentus.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.901	(a)	A MARC is issued in accordance with EMAR Form 15a or 15b on completion of a satisfactory airworthiness review. The MARC is valid one year.	MARC išduodamas pagal LTMAR 15a formą, sėkmingai užbaigus tinkamumo skraidyti patikrą. MARC galioja vienerius metus.	Išbraukta LTMAR 15b forma kaip netaikoma
M.A.901	(c)	The CAMO may, if appropriately approved, and subject to compliance with paragraph (k): 1. issue a MARC in accordance with EMAR M.A.710; and 2. for MARCs it has issued, extend twice the validity of a MARC for a period of one year each time.	NETAIKOMA	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.901	(d)	For all aircraft that have their continuing airworthiness managed by a CAMO that does not hold the privilege to carry out airworthiness reviews, the MARC shall be issued by the NMAA upon satisfactory assessment based on a recommendation made by a CAMO appropriately approved in accordance with EMAR M.A.711(b)(2), sent together with the application from the Operating Organisation. This recommendation shall be based on an airworthiness review	Bet kuriam orlaiviui, kurį prižiūri teisės atlikti tinkamumo skraidyti patikras neturinti CAMO, MARC išduoda LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA teikimu, LKAA, atlikusi įvertinimą, kurio rezultatai atitinka nustatytus ir kuris grindžiamas kartu su eksploatuojančios organizacijos paraiška, atsiųsta tinkamai patvirtintos CAMO, nurodyta LTMAR M.A.711(b)2 rekomendacija. Ši rekomendacija grindžiama pagal LTMAR	Pagal nacionalinį reglamentavimą

		carried out in accordance with EMAR M.A.710.	M.A.710 dalį atlikta tinkamumo skraidyti patikrą.	
M.A.901	(f)	Subject to compliance with paragraph (k), a CAMO may extend twice for a period of one year each time the validity of a MARC that has been issued by the NMAA or by another CAMO approved in accordance with Section A, Subpart G.	NETAIKOMA	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.901	(h)	Notwithstanding paragraphs (a), (c) and (d) above, the NMAA may carry out a MARC at any time it considers it appropriate to do so.	Nepaisant (a), (c) ir (d) punktų reikalavimų LKAA gali pati atlikti tinkamumo skraidyti patikrą ir teikti rekomendaciją išduoti MARC, jei mano, kad tai yra tikslinga.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.A.901	(j)	When the NMAA carries out the airworthiness review and/or issues the MARC itself, the Operating Organisation shall provide the NMAA with:	Jeigu LKAA pati atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir teikia rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui išduoti MARC, eksploatuojanti organizacija LKAA pateikia.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.B.102	(a)	General A participating Member State shall designate their NMAA with allocated responsibilities for the issuance, continuation, change, suspension or revocation of certificates and for the oversight of continuing airworthiness.	Bendroji dalis LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliojimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti priežiūros funkcijas. Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančių organizacijų patvirtinimo pažymėjimus ir karinių orlaivių tinkamumo skraidyti pažymėjimus išduoda, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.B.304	(a), (b)	The NMAA shall: (a) suspend a MARC on reasonable grounds in the case of a potential safety threat; or	LKAA turi: (a) teikti rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti MARC galiojimą atsižvelgiant į pagrindą	Pagal nacionalinį reglamentavimą

		(b) suspend or revoke a MARC pursuant to EMAR M.B.903(a)1.	priežastis, jeigu iškyla galimas pavojus saugai; (b) teikti rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti MARC galiojimą, šį pažymėjimą atšaukti arba apriboti jo galiojimą pagal LTMAR M.B.903(a)1.	
M.B.703	(a)	(a) The NMAA shall issue to the applicant an EMAR Form 14 approval certificate, which includes the extent of approval, when the CAMO is in compliance with EMAR M.A. Subpart G.	(a) Jeigu CAMO atitinka LTMAR M.A G poskyrį, pareiškėjui išduodamas LTMAR 14 formos patvirtinimo pažymėjimas, kuriame nurodoma patvirtinimo galiojimo apimtis.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.B.703	(b)	(b) The NMAA shall indicate the validity of the approval on the EMAR Form 14 approval certificate.	(b) LTMAR 14 formos patvirtinimo pažymėjime nurodomas patvirtinimo galiojimas.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.B.707	(a), (b)	The NMAA shall: (a) suspend an approval on reasonable grounds in the case of a potential safety threat; or (b) suspend, revoke or limit an approval pursuant to EMAR M.B.705.	LKAA turi: (a) atsižvelgdama į pagrįstas priežastis, jeigu kyla galimas pavojus saugai, inicijuoti patvirtinimo galiojimo sustabdymą; arba (b) inicijuoti patvirtinimo atšaukimą, jo galiojimo sustabdymą arba apribojimą pagal LTMAR M.B.705.	Pagal nacionalinį reglamentavimą
M.B.902	(a)	(a) When the NMAA carries out the airworthiness review and issues the MARC (EMAR Form 15a), it shall do so in accordance with EMAR M.A.710.	(a) Jeigu LKAA atlieka tinkamumo skraidyti patikrą ir teikia rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui išduoti MARC (LTMAR 15a forma), ji tai atlieka pagal LTMAR M.A.710.	Pagal nacionalinį reglamentavimą

LTMAR 145**REIKALAVIMAI TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOMS****A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI****145.A.10. Taikymo sritis**

Šiame skyriuje nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti techninės priežiūros organizacija, siekianti patvirtinimo atlikti orlaivio ir komponentų techninę priežiūrą arba pratęsti jo galiojimą.

145.A.15. Paraiška

Paraiška išduoti patvirtinimą arba jį pakeisti LKAA įteikiama jos nustatyta forma ir numatytu būdu.

145.A.20. Patvirtinimo sąlygos

Techninės priežiūros organizacija savo techninės priežiūros organizacijos žinyne (MOE¹⁸) nurodo darbo, kurį galima atlikti atsižvelgiant į patvirtinimą, apimtį (LTMAR 145 II priedėlyje pateikiama visų klasių ir kategorijų lentelė).

145.A.25. Patalpoms taikomi reikalavimai

Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad:

- (a) Visiems numatytiems darbams būtų tinkamos patalpos, ypač kad būti užtikrinta apsauga nuo aplinkos oro sąlygų. Specialios darbo vietos ir patalpos, jeigu privaloma, atskirtos, kad nebūtų teršiama aplinka ir darbo patalpos:
 - 1. jei tai yra orlaivio bazinė techninė priežiūra, orlaiviams turi būti paskirti angarai ir jie turi būti pakankamai dideli orlaiviams įvažiuoti, kad būtų galima atlikti numatytą orlaivio bazinę techninę priežiūrą;
Atliekant bepiločių orlaivių (BO) bazinę techninę priežiūrą šis reikalavimas netaikomas.
 - 2. jei tai yra komponento techninė priežiūra, komponento priežiūros darbo vietos turi būti pakankamai erdvios, kad jose tilptų techniškai prižiūrimi komponentai.
- (b) Būtų skirtos patalpos numatytus (a) punkte nurodytus darbus prižiūrinčiam ir už išleidimą atsakingam personalui, kad personalas galėtų atlikti jam skirtas užduotis ir taip prisidėtų prie orlaivio techninės priežiūros privalomo standarto užtikrinimo.
- (c) Darbo aplinkos sąlygos, įskaitant orlaivio angarus, komponentų priežiūros darbo vietas ir buveinės patalpas, būtų tinkamos atsižvelgiant į atliekamas užduotis, ypač kad būtų laikomasi specialių reikalavimų. Jeigu atsižvelgiant į užduoties atlikimo aplinką nenustatomi specialūs reikalavimai, darbo aplinkos sąlygos turi būti tokios, kad neturėtų įtakos personalo darbingumui:
 - 1. turi būti palaikoma tokia temperatūra, kad nustatytas užduotis personalas galėtų atlikti nepatirdamas pernelyg didelių nepatogumų;
 - 2. ore turi būti kuo mažesnis dulkių ir kitų ore pasklidusių teršalų kiekis ir neturi būti leidžiama jų kiekiui darbo patalpose pasiekti tokį lygį, kad būtų aiškiai matyti, jog orlaivio / komponento paviršius yra užterštas. Jeigu dulkių / kitų ore

¹⁸ Maintenance Organisation Exposition

pasklidusių teršalų yra tiek, kad jie kaupiasi ant paviršių, visos tiems teršalams jautrios sistemos sandariai apdengiamos ir taip laikomos tol, kol vėl atkuriamos priimtinos sąlygos;

3. apšvietimas turi būti toks, kad visus patikrinimus ir techninės priežiūros užduotis būtų galima atlikti veiksmingai;
 4. triukšmas neturi kliudyti personalui atlikti tikrinimo užduočių. Jeigu neįmanoma daryti įtakos triukšmo šaltiniui, tas personalas turi būti aprūpintas asmenine įranga, apsaugančia nuo pernelyg didelio triukšmo poveikio, kuris atitraukia užduotis atliekančio personalo dėmesį;
 5. jei tam tikra techninės priežiūros užduotis reikalauja taikyti specialias aplinkos sąlygas, kitokias, negu pirmiau paminėtos, jų turi būti laikomasi. Specialios sąlygos nurodomos techninės priežiūros duomenyse;
 6. darbo aplinkos sąlygos, atliekant orlaivio operatyvinę techninę priežiūrą, turi būti tokios, kad be reikalo nebūtų atitraukiamas techninės priežiūros arba tikrinimo užduotis atliekančio personalo dėmesys. Todėl jeigu darbo vietos sąlygos dėl temperatūros, drėgmės, krušos, ledo, sniego, vėjo, apšvietimo, dulkių / kitų ore pasklidusių teršalų suprastėja tiek, kad tų sąlygų negalima laikyti priimtinomis, tam tikros techninės priežiūros arba tikrinimo užduotys turi būti nutraukiamos, kol bus atkurtos nustatytus reikalavimus atitinkančios darbo aplinkos sąlygos.
- (d) Būtų numatytos patikimos komponentų, įrangos, įrankių ir medžiagų laikymo priemonės. Laikymo sąlygos turi būti tokios, kad eksploatuoti tinkamus komponentus ir medžiagas būtų galima atskirti nuo eksploatuoti netinkamų orlaivio komponentų, medžiagų, įrangos ir įrankių. Laikymo sąlygos turi atitikti gamintojo nurodymus, kad laikomi dirbiniai nebūtų apgadinti ir kad nesuprastėtų jų būsena. Prieiga prie laikymo priemonių turi būti suteikiama tik įgaliotiems asmenims.

145.A.30. Reikalavimai personalui

- (a) Techninės priežiūros organizacija skiria atsakingą vadovą, kuriam suteikiami įgaliojimai, leidžiantys užtikrinti, kad visa užsakovo prašoma techninė priežiūra būtų atliekama pagal LTMAR 145 nustatytą standartą. Atsakingas vadovas turi:
1. užtikrinti, kad būtų prieinami visi techninei priežiūrai pagal LTMAR 145.A.65(b) nuostatas ir techninės priežiūros organizacijos patvirtinimą atlikti reikalingi ištekčiai;
 2. parengti ir įgyvendinti LTMAR 145.A.65(a) nustatytą saugos ir kokybės politiką;
 3. įrodyti, kad iš esmės išmano LTMAR 145 reikalavimus.
- (b) Techninės priežiūros organizacija skiria asmenį arba asmenų grupę, atsakingą už tai, kad techninės priežiūros organizacija visada atitiktų LTMAR 145 reikalavimus. Tas asmuo arba asmenys turi vykdyti atsakingo vadovo nurodymus.
1. Paskirtas asmuo arba asmenys turi atstovauti techninės priežiūros organizacijos techninės priežiūros valdymo padaliniui ir būti atsakingi už visas LTMAR 145 nurodytas užduotis.
 2. Paskirtas asmuo arba asmenys turi būti atpažįstami ir jų įgaliojimus patvirtinantys dokumentai pateikiami LKAA nustatyta forma ir būdu.

3. Paskirtas asmuo arba asmenys turi gebėti įrodyti, kad jie yra įgiję su orlaivio ir / arba komponento technine priežiūra susijusių atitinkamų žinių, kvalifikaciją, pakankamos patirties ir įrodyti, kad išmano LTMAR 145 reikalavimus.
4. Procedūromis turi būti aiškiai nustatyta, kas pavaduoja tam tikrą asmenį, jeigu ilgą laiką jis būtų išvykęs.
- (c) LTMAR 145.A.30(a) nurodytas atsakingas vadovas skiria asmenį kokybės užtikrinimo sistemai prižiūrėti, įskaitant LTMAR 145.A.65(c) nurodytą susijusią grįžtamojo ryšio sistemą. Paskirtas asmuo privalo turėti tiesioginį ryšį su atsakingu vadovu, kad būtų užtikrinama, jog atsakingas vadovas būtų tinkamai informuojamas apie kokybės ir atitikties dalykus.
- (d) Techninės priežiūros organizacija privalo turėti techninei priežiūrai atlikti būtino darbo laiko tvarkaraštį, patvirtinantį, kad organizacija turi pakankamai tinkamos kvalifikacijos personalo organizacijos veiklai bei kokybės sistemai planuoti, vykdyti, prižiūrėti ir tikrinti pagal jos patvirtinimo apimtis. Be to, organizacija turi parengti sistemą atliktinam darbui iš naujo įvertinti, jeigu kokiais nors darbo pamainai arba laikotarpiui faktinis personalo skaičius yra mažesnis nei reikalaujamas.
- (e) Techninės priežiūros organizacija nustatyta tvarka ir pagal standartą, dėl kurio buvo susitarta su LKAA, nustato ir kontroliuoja techninės priežiūros, valdymo ir / arba kokybės auditą atliekančio personalo kompetenciją. Be su darbo užduotimis susijusios būtinosios patirties, kompetencijai turi būti priskiriama nuovoka, atsižvelgiant į asmens organizacijoje atliekamas užduotis, apie žmogiškųjų veiksmų taikymą ir žmogaus našumo klausimus.
- Žmogiškieji veiksniai – tai aviaciniam projektavimui, sertifikavimui, mokymui, operacijoms ir techninei priežiūrai taikomi principai, kuriais, tinkamai atsižvelgiant į žmogaus našumą, siekiama užtikrinti saugią žmogaus ir kitų sistemos komponentų sąsają.
- Žmogaus našumas – tai aviacijos operacijoms turintys įtakos žmogaus sugebėjimai ir ribotos jo galimybės.
- (f) Techninės priežiūros organizacija pasirūpina, kad su orlaivio konstrukcijomis ir / arba jo komponentais neardomuosius bandymus, kuriais užtikrinamas nepertraukiamasis orlaivio tinkamumas skraidyti, atliekantys arba tų bandymų atlikimą prižiūrintys personalas pagal LKAA pripažintą Europos ar jam lygiavertį standartą būtų įgiję kvalifikaciją tam tikriems neardomiesiems bandymams atlikti. Bet kokias kitas specialias užduotis atliekantys personalas pagal oficialiai pripažintus standartus turi būti įgijęs atitinkamą kvalifikaciją.
1. Nukrypstant nuo (f) pastraipos, techninės priežiūros organizacija gali įgaluoti (g) ir (h)1 punktuose nurodytą personalą, turintį B1 arba BR kategorijos MAML, atlikti paviršiaus įtrūkių nustatymo bandymus panaudojant skvarbiųjų dažalų metodą ir / arba prižiūrėti tų bandymų atlikimą pagal MOE aprašytas procedūras.
- (g) Visos techninės priežiūros organizacijos, atliekančios orlaivių operatyvinę techninę priežiūrą, išskyrus kai (j) punkte nustatyta kitaip, turi turėti atitinkamam orlaivių tipui parengtą už išleidimą atsakingą personalą, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusius atitinkamai B1, BR, BMil ir B2 kategorijas.
- Be to, nedidelei planinei orlaivių operatyvinei techninei priežiūrai atlikti ir paprastiems defektams pašalinti tos techninės priežiūros organizacijos taip pat gali pasitelkti LTMAR 66.A.20(a)1 arba LTMAR 66.A.20(a)3ii papunktyje

aprašytas teises turintį ir pagal LTMAR 66 bei LTMAR 145.A.35 kvalifikuotą už išleidimą atsakingą personalą. Jeigu turima tokį už išleidimą atsakingą personalą, vis tiek būtina turėti atitinkamai B1, BR, BMil ir B2 kategorijų už išleidimą atsakingą personalą.

- (h) Orlaivio techninę priežiūrą atliekanti bet kuri techninės priežiūros organizacija, išskyrus jeigu (j) punkte nustatyta kitaip, turi turėti:
1. Jei tai yra bazinė techninė priežiūra – atitinkamam orlaivio tipui parengtą už išleidimą atsakingą personalą, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusį C kategoriją. Be to, techninės priežiūros organizacija turi turėti pakankamą kiekį atitinkamam orlaivio tipui parengto personalo, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusio atitinkamai B1, BR, BMil ar B2 kategoriją, kuris padėtų dirbti už išleidimą atsakingam C kategorijos personalui:
 - i. B1, BR, BMil ir B2 kategorijos pagalbinis personalas užtikrina, kad prieš išduodant išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (CRS), kurį išduoda už išleidimą atsakingas C kategorijos personalas, pagal nustatytą standartą būtų atliktos visos atitinkamos užduotys arba patikrinimai;
 - ii. techninės priežiūros organizacija tvarko viso to B1, BR, BMil ir B2 kategorijos pagalbinio personalo sąrašą;
 - iii. už išleidimą atsakingas C kategorijos personalas užtikrina, kad būtų laikomasi (i) punkto nuostatų ir visi darbai būtų padaryti atliekant tam tikrą orlaivio bazinės techninės priežiūros darbų patikrą arba darbų rinkinį, taip pat įvertina bet kokio neatlikto darbo įtaką ir sprendžia, ar reikalauti, jog tas darbas būtų atliekamas ar, susitarus su atitinkama nepertraukiamo tinkamumo skraidyti organizacija (CAMO), tą darbą galima atidėti iki kito specialaus patikrinimo arba tam tikram laikui.
 2. NETAIKOMA.
 3. Nukrypstant nuo 1 papunkčio reikalavimų, techninės priežiūros organizacija, atliekanti bepiločių orlaivių (BO) bazinę techninę priežiūrą, gali neturėti C kategorijos už orlaivio išleidimą atsakingo personalo. Šiuo atveju techninės priežiūros organizacija turi suteikti įgaliojimą išleisti orlaivį po bazinės techninės priežiūros tinkamai parengtam BR kategorijos personalui.
- (i) Už komponentų išleidimą eksploatuoti atsakingas personalas turi būti įgaliotas techninės priežiūros organizacijos, atsižvelgiant į reikalaujamą kompetenciją, mokymą ir patirtį pagal nustatytas MOE procedūras.
- (j) Techninės priežiūros organizacija, nukrypdamą nuo (g) ir (h) punktų nuostatų dėl LTMAR 66 reikalavimų laikymosi, gali pasitelkti už išleidimą atsakingą personalą, kurio kvalifikacija atitinka toliau pateikiamas nuostatas:
1. NETAIKOMA.
 2. NETAIKOMA.
 3. Jei tai yra paruošimą skrydžiui nustatantys tęstiniai tinkamumo skraidyti nurodymai, kurie aiškiai numato, kad skrydžio įgula gali įgyvendinti tuos skraidyti tinkamumo nurodymus, techninės priežiūros organizacija, atsižvelgdama į skrydžio įgulos turimą licenciją, orlaivio vadui ir / arba skraidančiajam inžinieriui gali suteikti ribotą įgaliojimą išleisti eksploatuoti. Tačiau organizacija turi užtikrinti, kad būtų organizuojami atitinkami praktinio mokymo kursai, leidžiantys orlaivio vadui ir / arba skraidančiajam inžinieriui tinkamumo skraidyti nurodymus įgyvendinti pagal nustatytą standartą.

4. Jei orlaivis eksploatuojamas nebaziniame aerodrome, techninės priežiūros organizacija, atsižvelgdama į skrydžio įgulos turimą licenciją, orlaivio vadui ir / arba skraidančiajam inžinieriui, gali suteikti ribotą įgaliojimą atlikti išleidimą. Tačiau organizacija turi užtikrinti, kad būtų organizuojami atitinkami teorinio, praktinio ir procedūrų mokymo kursai ir organizacija turi būti įsitikinusi, kad orlaivio vadas ir / arba skraidantysis inžinierius nustatytą užduotį gali atlikti pagal privalomą standartą. Šio punkto nuostatos išsamiai apibrėžiamos MOE.
5. Nenumatytais atvejais, jeigu orlaiviui uždraudžiama pakilti iš nebazinio aerodromo, kuriame nedirba atitinkamas už išleidimą atsakingas personalas, techninės priežiūros organizacija gali suteikti vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti:
 - i. vienam iš savo personalo atstovų, turinčiam lygiaverčio tipo leidimus dirbti su panašios technologijos, konstrukcijos ir sistemų orlaiviu;
 - ii. bet kokiam asmeniui, turinčiam ne trumpesnę nei penkerių metų techninės priežiūros patirtį ir galiojančią karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją, skirtą orlaivio, kurį būtina išleisti eksploatuoti, tipui, jeigu toje vietoje nėra pagal LTMAR 145 nuostatas atitinkamai patvirtintos organizacijos ir palaikančioji techninės priežiūros organizacija turi to asmens patirtį ir licenciją patvirtinančius dokumentus.

Šiame punkte minimas skraidantis inžinierius yra orlaivio skrydžio įgulos narys, kuris turi atitinkamą skraidančio inžinieriaus (techniko, mechaniko) licenciją / kvalifikaciją ir stebi ir / arba valdo svarbias (sudėtingas) orlaivio sistemas skrydžio metu.

Apie visus šiame punkte nustatytus atvejus turi būti pranešta LKAA per septynias dienas nuo to įgaliojimo išleisti eksploatuoti suteikimo. Vienkartinį įgaliojimą išleisti eksploatuoti suteikianti techninės priežiūros organizacija turi užtikrinti, kad visus skrydžio saugai galinčius turėti įtakos darbus dar kartą patikrintų atitinkamai patvirtinta techninės priežiūros organizacija.

- (k) Tam, kad būtų patvirtinta orlaivyje atlikta ginkluotės, gelbėjimo bei gelbėjimosi įrangos ir kitų specializuotų karinių sistemų techninė priežiūra, bet kokia techninės priežiūros organizacija turi turėti pakankamai personalo, turinčio BMil kategorijos MAML arba A, B1, BR ir B2 kategorijų MAML su atitinkamais išplėtimais.

145.A.35. Už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas

- (a) Be atitinkamų LTMAR 145.A.30 (g) ir (h) punktų reikalavimų, techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas deramai išmanytų atitinkamą orlaivį ir / arba sudedamąsias dalis, kurių techninę priežiūrą turi atlikti, ir susijusią organizacijos darbo tvarką. Jei tai yra už išleidimą atsakingas personalas, anksčiau minėto reikalavimo laikymasis turi būti užtikrinamas prieš suteikiant įgaliojimą išleisti eksploatuoti arba prieš jį iš naujo suteikiant.
 - i. Pagalbinis personalas - atliekant orlaivių bazinę techninę priežiūrą dalyvaujantis ir pagal LTMAR 66 B1, BR, BMil ir B2 kategorijos orlaivių MAML su atitinkamo orlaivio tipo kvalifikacija turintis personalas, galintis neturėti būtinų įgaliojimų išleisti eksploatuoti.
 - ii. Atitinkami orlaiviai ir / arba sudedamosios dalys - tam tikrame įgaliojime išleisti eksploatuoti nurodyti orlaiviai ir sudedamosios dalys.

- iii. Įgaliojimas išleisti eksploatuoti - įgaliojimas, kurį patvirtinta techninės priežiūros organizacija suteikia už išleidimą atsakingam personalui ir kuriame nurodoma, kad AMO vardu ir atsižvelgiant į tame įgaliojime nustatytus apribojimus, personalas gali pasirašyti išleidimo eksploatuoti pažymėjimus.
- (b) Išskyrus LTMAR 145.A.30(j) ir LTMAR 66.A.20(a)(3)(ii) nurodytus atvejus, AMO įgaliojimą išleisti eksploatuoti už išleidimą atsakingam personalui gali išduoti tik atsižvelgdama į MAML nustatytas pagrindines kategorijas bei pakategorės ir visus orlaivių tipus, jeigu MAML galioja nustatyta laiką, kuriam suteikti įgaliojimai, ir jeigu už išleidimą atsakingas personalas visą tą laiką atitinka LTMAR 66 nuostatas.
- (c) Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas per kiekvienus dvejus iš eilės metus bent šešis mėnesius būtų faktiškai vykdę tam tikro orlaivio arba sudedamosios dalies techninės priežiūros darbus.
- Šiame punkte „faktiškai vykdantis tam tikro orlaivio arba sudedamosios dalies techninės priežiūros darbus“ reiškia tai, kad asmuo dirbo užtikrindamas orlaivio arba sudedamosios dalies techninę priežiūrą ir naudojosi suteiktu įgaliojimu išleisti eksploatuoti ir / arba faktiškai atliko bent tam tikrą jo įgaliojime išleisti eksploatuoti nurodytą orlaivio tipo ar orlaivių grupės sistemų techninę priežiūrą.
- (d) Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad visas už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas kas dvejus metus būtų deramai nuolatos mokomas, siekiant, kad deramai išmanytų atitinkamą technologiją, organizacijos procedūras ir su žmogiškaisiais faktoriais susijusius klausimus.
- (e) Techninės priežiūros organizacija parengia už išleidimą atsakingo personalo ir pagalbinio personalo kvalifikacijos kėlimo programą, įskaitant procedūrą, kuri užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų LTMAR 145.A.35 punktų, į kurias atsižvelgiant būtų galima už išleidimą atsakingam personalui pagal LTMAR 145 suteikti įgaliojimą išleisti eksploatuoti, ir procedūrą, užtikrinančią, jog būtų laikomasi LTMAR 66 reikalavimų.
- (f) Išskyrus, jei tai nėra vienas iš LTMAR 145.A.30(j)5 papunktyje numatytų atvejų, techninės priežiūros organizacija, prieš suteikdama pagal LTMAR 145 įgaliojimą išleisti eksploatuoti arba tą įgaliojimą suteikdama iš naujo, įvertina viso būsimo už išleidimą atsakingo personalo kompetenciją, kvalifikaciją ir sugebėjimą atlikti numatytas išleidimo eksploatuoti pareigas pagal MOE nurodytą procedūrą.
- (g) Jeigu už išleidimą atsakingas personalas atitinka (a), (b), (d), (f) ir, jeigu taikoma, (c) punktų sąlygas, techninės priežiūros organizacija suteikia įgaliojimą išleisti eksploatuoti, kuriame aiškiai nustatoma jo taikymo sritis ir apribojimai. Įgaliojimo išleisti eksploatuoti nepertraukiamasis galiojimas neatšaukiamas tol, kol tebesilaikoma (a), (b), (d) ir, jeigu taikoma, (c) punktų nuostatų.
- (h) Įgaliojimas išleisti eksploatuoti turi būti parengtas taip, kad už išleidimą atsakingas personalas ir bet kurie įgaliojantieji asmenys, kurie gali prašyti patikrinti įgaliojimą, galėtų lengvai suprasti to įgaliojimo taikymo sritį. Jeigu taikymo sritis apibrėžiama kodais, techninės priežiūros organizacija turi užtikrinti, kad tie kodai būtų lengvai prieinami.
- „Įgaliotasis asmuo“ – tai LKAA pareigūnai.
- (i) Techninės priežiūros organizacija skiria asmenį, kuris organizacijos vardu yra atsakingas už įgaliojimų išleisti eksploatuoti suteikimą už išleidimą atsakingam

personalui. Šis asmuo MOE nustatyta tvarka, suteikia įgaliojimus išleisti eksploatuoti arba tuos įgaliojimus atšaukia.

- (j) Techninės priežiūros organizacija tvarko visam už išleidimą atsakingam personalui ir pagalbiniam personalui skirtus įrašus, kuriuose nurodoma:
1. išsami informacija apie visas MAML, išduotas pagal LTMAR 66;
 2. visi išklaustyti atitinkami mokymo kursai;
 3. jeigu būtina, suteiktų įgaliojimų išleisti eksploatuoti taikymo sritis;
 4. išsami informacija apie personalą, kuriam suteiktas ribotas arba vienkartinis įgaliojimas išleisti eksploatuoti.

Techninės priežiūros organizacija įrašus laiko bent trejus metus nuo tos dienos, kai už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas baigia eiti pareigas organizacijoje, arba bent nuo tos dienos, kai buvo atšauktas jo įgaliojimas. Be to, jeigu pateikiamas prašymas, techninės priežiūros organizacija už išleidimą atsakingam personalui ir pagalbiniam personalui išduoda jiems skirtų įrašų kopiją, kai jie nustoja dirbti šioje organizacijoje.

Už išleidimą atsakingam personalui ir pagalbiniam personalui, jeigu jie prašo, suteikiama prieiga prie pirmiau nurodytų jiems skirtų įrašų.

- (k) Už išleidimą atsakingam personalui techninės priežiūros organizacija įteikia jam suteikto įgaliojimo išleisti eksploatuoti dokumentą arba elektroninę kopiją.
- (l) Už išleidimą atsakingas personalas jam suteiktą įgaliojimą išleisti eksploatuoti visiems įgaliotiesiems asmenims pateikia per 72 valandas.
- (m) Už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbinis personalas neturi būti jaunesnis nei 21 metų.
- (n) A kategorijos orlaivių techninės priežiūros licencijos turėtojas išleidimo eksploatuoti tam tikro tipo orlaivį pažymėjimą gali išduoti tik sėkmingai baigęs atitinkamos A kategorijos orlaivių techninės priežiūros užduočių mokymus, kuriuos rengia organizacija, tinkamai patvirtinta pagal LTMAR / EMAR / EASA Part 145 arba EMAR / EASA Part 147.

Šie mokymai turi apimti praktinius ir teorinius kiekvienos leidžiamos atlikti užduoties mokymus. Sėkmingas mokymų baigimas įrodomas laikant AMO arba EMAR / EASA Part 147 MTO rengiamus teorijos ir praktinio parengimo egzaminus.

- (o) B2 kategorijos MAML turėtojas LTMAR 66.A.20(a)3(ii) papunktyje nurodytą išleidimo eksploatuoti pažymėjimą gali išduoti tik jeigu jis:
- i. sėkmingai baigęs atitinkamos A kategorijos orlaivių priežiūros užduočių mokymus;
 - ii. turėdamas dokumentais patvirtintą šešių mėnesių praktinę patirtį srityje, atitinkančioje išduodamą išleidimo eksploatuoti pažymėjimą.

Šie priežiūros užduočių mokymai turi apimti kiekvienos leidžiamos atlikti užduoties praktinius ir teorijos mokymus. Sėkmingas mokymų baigimas įrodomas laikant teorijos ir praktinio parengimo egzaminus. Priežiūros užduočių mokymus ir teorijos / praktinius egzaminus turi rengti AMO, suteikianti įgaliojimą už išleidimą atsakingam personalui. Praktinė patirtis taip pat turi būti įgyjama šioje AMO, nebent LKAA nepatvirtina kitaip.

145.A.40. Įranga, įrankiai ir medžiagos

- (a) Techninės priežiūros organizacija turi turėti prieinamą ir naudoti būtiną įrangą, įrankius ir medžiagas, kad galėtų atlikti jos patvirtinimo specifikacijoje numatytus darbus.
1. Jeigu gamintojas nustato specialius įrankius arba įrangą, techninės priežiūros organizacija turi naudoti tuos įrankius arba medžiagas, jei MOE numatyta tvarka nebuvo susitarta su LKAA dėl kitokių įrankių ar įrangos naudojimo.
 2. Įranga ir įrankiai turi būti prieinami visą laiką, išskyrus visus gana retai naudojamus įrankius ar įrangą, kuriuos nebūtina nuolat turėti po ranka. Tokie atvejai turi būti nurodomi MOE.
 3. Techninės priežiūros organizacija, patvirtinta atlikti orlaivio bazinę techninę priežiūrą, turi turėti nustatytus reikalavimus atitinkančią prieigą užtikrinančią įrangą ir tokias apžiūros / prieigos platformas, kad būtų galima deramai patikrinti orlaivį.
- (b) Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad visi įrankiai, įranga, ypač bandymo įranga, jei būtina, pagal oficialiai pripažintą standartą būtų tikrinama ir kalibruojama taip dažnai, kad būtų užtikrinamas jos tinkamumas naudoti ir tikslumas. Įrašus apie šiuos kalibravimus ir naudoto standarto atsekamumo įrašus tvarko techninės priežiūros organizacija.

145.A.42. Komponentų priėmimas

- (a) Visi komponentai klasifikuojami ir atitinkamai priskiriami prie šių kategorijų:
1. Komponentai, kurių būklė atitinka nustatytus reikalavimus ir kurie išleisti eksploatuoti išdavus oficialų išleidimo pažymėjimą LTMAR 1 formą ar lygiavertį dokumentą ir kurie paženklinti pagal EMAR 21 A skyriaus Q poskyrį.
 2. Eksploatuoti netinkami komponentai, kurių techninė priežiūra turi būti atliekama pagal šio skirsnio reikalavimus. Komponentas pripažinamas netinkamu jeigu:
 - i. pasibaigė nustatyta AMP komponento eksploatavimo trukmė;
 - ii. komponentas neatitinka AD arba kitų nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimų, patvirtintų LKAA;
 - iii. nėra būtinos informacijos nustatyti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti statusą ar montavimo teisėtumą;
 - iv. komponentas turi defektų ar veikimo sutrikimų;
 - v. komponentas dalyvavo incidente, kuris galėjo turėti įtakos jo veikimui.

Eksploatuoti netinkami komponentai turi būti identifikuoti ir saugomi atskirai, kontroliuojant techninės priežiūros organizacijos, kol bus priimtas sprendimas dėl jų tolimesnio statuso.
 3. Pakartotiniam naudojimui netinkami komponentai, kurie klasifikuojami pagal LTMAR 145.A.42(d) punktą. Jei tai yra pakartotiniam naudojimui netinkami komponentai, techninės priežiūros organizacija, derinant su CAMO / eksploatuojančia organizacija, privalo:
 - i. saugoti tokius komponentus atskirai, kontroliuojant techninės priežiūros organizacijos, kol bus priimtas sprendimas dėl jų tolimesnio statuso;

ii. užtikrinti, kad prieš pasibaigiant atsakomybei už komponentą, jis būtų pakeistas taip, jog ekonominiu atžvilgiu jo nebūtų tikslinga naudoti arba remontuoti. Nukrypstant nuo šio reikalavimo CAMO / eksploatuojanti organizacija gali perleisti atsakomybę už nepakeistus netinkamus pakartotiniam naudojimui komponentus kitai organizacijai, kuri juos naudotų mokymo ar tyrinėjimo tikslais.

4. Tipinės orlaivio, jėgainės, oro sraigto arba orlaivio kito komponento dalys nurodytos iliustruotame gamintojo dalių kataloge ir / arba techninės priežiūros duomenyse. Prie šių dalių turi būti pridedama atitikties taikomam standartui gamintojo deklaracija.

5. Žaliavos ir medžiagos, naudojamos techninei priežiūrai atlikti, jeigu techninės priežiūros organizacija yra įsitikinusi, kad tos žaliavos ir medžiagos atitinka nustatytą specifikaciją ir atsekamumo reikalavimus. Su visomis žaliavomis ir medžiagomis turi būti pateikiami dokumentai, kuriuose būtų aiškiai nurodyta konkreti žaliava ar medžiaga ir kuriuose būtų pateikiamas pareiškimas dėl atitikties specifikacijai bei nurodomi gamintojas ir tiekėjas.

6. NETAIKOMA

(b) Prieš įmontuojant komponentą, jeigu įmanoma taikyti skirtingus keitimo ir / arba tinkamumo skraidyti nurodymų standartus, techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad tam tikras komponentas būtų tinkamas įmontuoti.

(c) Techninės priežiūros organizacija gali gaminti tam tikrų tipų dalis, naudojamas atliekant darbus jos arba kitose patalpose, jeigu procedūros yra nurodytos MOE ir tai patvirtina LKAA.

(d) Komponentai, kurių nustatyta eksploatavimo trukmė yra pasibaigusi arba kuriuose aptikta nepašalintinų defektų laikomi neatnaujinamais ir neleidžiama, kad jie iš naujo patektų į komponentų tiekimo sistemą, jeigu nepratęsiama nustatyta eksploatavimo trukmė arba jeigu sprendimas atlikti remontą nebuvo patvirtintas pagal EMAR 21.

(e) NETAIKOMA

145.A.45. Techninės priežiūros duomenys

(a) Techninės priežiūros organizacija, atlikdama techninę priežiūrą, įskaitant modifikacijas ir remontus, turi turėti ir naudoti taikomus aktualius techninės priežiūros duomenis. „Taikomas“ – tai susijęs su bet koku orlaiviu, komponentu arba procesu, nurodytu techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo specifikacijoje.

Jei tai yra CAMO / eksploatuojančios organizacijos pateikti techninės priežiūros duomenys, techninės priežiūros organizacija turi turėti šiuos duomenis pradėjusi darbus, išskyrus būtinybę laikytis LTMAR 145.A.55(c) punkto nuostatų.

(b) LTMAR 145 taikomi techninės priežiūros duomenys – tai:

1. LKAA paskelbti visi taikomi reikalavimai, procedūros, eksploatavimą užtikrinantys nurodymai arba informacija;

2. LKAA paskelbti visi taikomi tinkamumo skraidyti nurodymai;

3. (karinio) tipo pažymėjimo, (karinio) papildomojo tipo pažymėjimo turėtojų paskelbti nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymai, visų kitų organizacijų, kurios pirmiau minėtus duomenis turi skelbti pagal EMAR 21 nuostatas ir, jei tai yra orlaivis arba komponentas iš trečiosios šalies, už orlaivio

arba komponento priežiūrą atsakingos institucijos nustatyti ir LKAA pripažinti tinkamumo skraidyti duomenys;

4. visi taikomi standartai, tačiau ne vien tik šie, techninės priežiūros standartu nustatyta praktika, kurią LKAA pripažįsta esant tinkamu techninės priežiūros standartu;
 5. visi pagal (d) punktą paskelbti taikomi duomenys.
- (c) Techninės priežiūros organizacija nustato procedūras, kurios užtikrintų, kad, jeigu būtų nustatyta, visos netikslios, neišsamios arba dviprasmiškos procedūros, praktika, informacija arba techninės priežiūros duomenyse esančios techninės priežiūros instrukcijos, kurias naudoja techninę priežiūrą atliekantis personalas, būtų užregistruojamos ir apie tai būtų pranešama techninės priežiūros duomenų autoriui.
- (d) Techninės priežiūros organizacija techninės priežiūros instrukcijas gali keisti tik MOE nustatyta tvarka. Techninės priežiūros organizacija turi įrodyti, kad jeigu būtų taikomi tie pakeitimai, būtų sukuriami lygiaverčiai arba tobulesni techninės priežiūros standartai, ir tipo pažymėjimo turėtojui praneša apie tuos pakeitimus. Šiame punkte „techninės priežiūros instrukcijos“ – tai tam tikrų techninės priežiūros užduočių atlikimo nurodymai: jie neapima remontų ir modifikacijų inžinerinio projektavimo.
- (e) Techninės priežiūros organizacija numato atitinkamuose jos padaliniuose naudotinas technologines korteles arba technologinių lapų sistemas. Techninės priežiūros organizacija (b) ir (d) punktuose pateikiamus techninės priežiūros duomenis tiksliai perrašo į tas technologines korteles arba technologinius lapus arba padaro aiškia nuorodą į techninės priežiūros duomenyse nustatytą tam tikrą techninės priežiūros užduotį ar užduoties. Galima parengti technologinių kortelių arba technologinių lapų elektronines versijas ir jas laikyti elektroninėje duomenų bazėje, jeigu šioms kortelėms ir lapo versijoms užtikrinama atitinkama apsauga, neleidžianti jų pakeisti neįgalotiems asmenims arba kopijuoti elektroninės duomenų bazės, kuri atnaujinama per 24 valandas po kiekvieno įrašo pagrindinėje elektroninėje duomenų bazėje. Sudėtingos techninės priežiūros užduotys turi būti surašomos technologinėse kortelėse arba technologiniuose lapuose ir suskirstomos aiškiais etapais tam, kad būtų daromas įrašas apie visos techninės priežiūros užduoties užbaigimą.

Jeigu eksploatuojanti organizacija / CAMO reikalauja, kad būtų naudojama jos technologinių kortelių arba technologinių lapų sistema, ji gali būti naudojama. Šiuo atveju techninės priežiūros organizacija nustato tvarką, kuria būtų užtikrinama, kad eksploatuojančios organizacijos / CAMO technologinės kortelės arba technologiniai lapai būtų pildomi teisingai.

- (f) Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad visi taikomi techninės priežiūros duomenys būtų lengvai prieinami, jeigu jų prašytų techninę priežiūrą atliekantis personalas.
- (g) Techninės priežiūros organizacija parengia tvarką, kuria užtikrinama, kad organizacijos tvarkomi techninės priežiūros duomenys būtų nuolat atnaujinami. Tuo atveju, kai tai yra eksploatuojančios organizacijos / CAMO tvarkomi ir pateikiami techninės priežiūros duomenys, techninės priežiūros organizacija turi turėti raštišką eksploatuojančios organizacijos / CAMO patvirtinimą, kad pateikiami techninės priežiūros duomenys yra atnaujinti, arba naudotinių techninės priežiūros duomenų pakeitimų būseną yra nurodyta eksploatuojančios organizacijos / CAMO užsakyme atlikti darbą, arba tie duomenys yra

eksploatuojančios organizacijos / CAMO techninės priežiūros duomenų pakeitimo sąrašė.

145.A.47. Techninės priežiūros planavimas

- (a) Techninės priežiūros organizacija turi turėti sistemą, kad atsižvelgdama į darbų kiekį ir jų sudėtingumą galėtų planuoti viso būtino personalo, įrankių, įrangos, medžiagų, techninės priežiūros duomenų ir įrenginių prieinamumą, siekdama, jog būtų užtikrintas saugus techninės priežiūros darbų atlikimas.
- (b) Planuojant techninės priežiūros užduotis ir organizuojant pamainas būtina atsižvelgti į žmogaus našumo apribojimus.
- (c) Jeigu techninės priežiūros užduočių atlikimą arba jų užbaigimą būtina perduoti dėl to, kad keičiasi darbo pamaina arba personalas, darbą baigiantis ir darbą pradedantis personalas atitinkamai turi pasikeisti informacija.

145.A.48. Techninės priežiūros atlikimas

- (a) Visą techninę priežiūrą atlieka kvalifikuotas personalas pagal LTMAR 145.A.45 techninės priežiūros duomenyse nurodytus metodus, technologijas, standartus ir instrukcijas.
- (b) Po bet kokios skrydžio saugai svarbios techninės priežiūros užduoties atlikimo turi būti atliktas nepriklausomas patikrinimas, jeigu LTMAR 145 reikalavimai nenustato arba LKAA nenurodo kitaip.
- (c) Tik įgaliotas už išleidimą atsakingas LTMAR 145.A.35 personalas, atsižvelgdamas į LTMAR 145.A.45 techninės priežiūros duomenis, ir, jeigu reikia, konsultuodamasis su CAMO, sprendžia, ar orlaivio defektas kelia rimtą pavojų skrydžio saugai ir kada ir kokių taisomųjų veiksmų reikia imtis prieš kitą skrydį, o kokie defektų ištaisymai gali būti atidėti. Ši nuostata netaikoma, jeigu:
 - 1. yra naudojamas LKAA patvirtintas minimalios įrangos sąrašas (MEL);
 - 2. orlaivio defektai priskirti LKAA prie leistinų.
- (d) Užbaigus visus techninės priežiūros darbus, atliekamas bendras patikrinimas, ar orlaivyje neliko įrankių, įrangos ar kitų pašalinių dalių ir medžiagų, ir ar visi nuimti priegigos skydai yra sumontuoti į savo vietas.

145.A.50. Techninės priežiūros sertifikavimas

- (a) Orlaivio arba komponento išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (CRS) išduoda tinkamai įgaliotas už išleidimą atsakingas personalas AMO vardu, kai patikrinta, kad visi užsakyti techninės priežiūros darbai yra tinkamai atlikti LTMAR 145.A.70 nustatyta tvarka, atsižvelgiant į tai, ar yra ir ar naudojami LTMAR 145.A.45 išvardyti techninės priežiūros duomenys ir ar nėra neatitikimų, dėl kurių kyla pavojus skrydžio saugai.
- (b) Orlaivio CRS išduodamas prieš skrydį užbaigus bet kokią techninę priežiūrą.
- (c) Apie naujus defektus arba trūkstamas paraiškas atlikti techninės priežiūros darbus, kurios buvo identifikuotos atliekant aukščiau minėtą techninę priežiūrą, pranešama eksploatuojančiai organizacijai / CAMO, kad būtų gautas sutikimas pašalinti tuos defektus arba atlikti trūkstamus techninės priežiūros darbus. Jeigu eksploatuojanti organizacija / CAMO nesutinka, kad ta techninė priežiūra būtų atlikta pagal šį punktą, taikomas (e) punktas.

- (d) Komponento CRS išduodamas užbaigus komponento techninę priežiūrą ir to komponento dar neįmontavus į orlaivį. Oficialus išleidimo pažymėjimas LTMAR 1 forma yra komponento CRS. Jeigu AMO atlieka komponento techninę priežiūrą savo reikmėms, atsižvelgiant į MOE nustatytas vidaus išleidimo procedūras, LTMAR 1 formos gali nereikėti.
- (e) Nukrypstant nuo (a) punkto nuostatų, jeigu AMO negali užbaigti visų užsakytų techninės priežiūros darbų, ji gali išduoti CRS pagal patvirtintus orlaivio apribojimus. AMO įrašo šį apribojimą į orlaivio CRS prieš išduodama CRS. Tinkamai patvirtintas už išleidimą atsakingas personalas įrašo orlaivio techniniame žurnale išsamią informaciją apie bet kokią atidėtą techninę priežiūrą.
- (f) Nukrypstant nuo LTMAR 145.A.42(a) punkto nuostatų, jeigu orlaiviui pakilti iš ne pagrindinės operacijų bazės uždrausta dėl to, kad nėra prieinamo atitinkamą išleidimo pažymėjimą turinčio komponento, leidžiama laikinai įmontuoti komponentą su kitu išleidimo pažymėjimu, jeigu tam pritaria CAMO, ir jeigu minėtas komponentas atitinka visus taikomus techninės priežiūros ir eksploataavimo reikalavimus. Toks komponento pakeitimas turi būti atžymėtas orlaivio dokumentacijoje užtikrinant, kad šis komponentas būtų išmontuotas praėjus CAMO nustatytam laikotarpiui, nebent šiam komponentui buvo gautas atitinkamas išleidimo eksploatuoti pažymėjimas pagal LTMAR 145.A.50(a) ir LTMAR 145.A.42 nuostatas.

145.A.55. Techninės priežiūros užrašai

- (a) Techninės priežiūros organizacija registruoja visą informaciją apie atliekamus techninės priežiūros darbus. AMO turi laikyti bent jau užrašus, būtinus įrodyti, kad išduodant išleidimo eksploatuoti pažymėjimą, įskaitant visus išleidimo dokumentus, buvo laikytasi visų reikalavimų.
- (b) AMO pateikia CAMO kiekvieno CRS kopiją ir visų remontų / modifikacijų detalių duomenų, naudotų atliekant remontą / modifikaciją kopiją.
- (c) AMO visų išsamių techninės priežiūros užrašų ir su jais susijusių techninės priežiūros duomenų kopiją laiko trejus metus nuo orlaivio arba komponento, su kuriuo buvo susijęs darbas, išleidimo iš AMO.
1. Šiame punkte nurodyti užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti. Užrašai turi būti prieinami visą saugojimo laikotarpį.
 2. Atsarginės kompiuterio diskų, juostų ir kt. kopijos turi būti laikomos kitoje vietoje nei darbo diskai, juostos ir kt. tokiomis sąlygomis, kad jie nebūtų apgadinti.
 3. Jeigu AMO nutraukia savo veiklą, visi paskutinių trijų metų saugoti techninės priežiūros duomenys perduodami atsakingai už atitinkamą orlaivį ar komponentą CAMO, arba laikomi atsižvelgiant į LKAA nurodymus.

145.A.60. Pranešimas apie įvykius

- (a) Techninės priežiūros organizacija praneša LKAA ir kitiems, nustatytiems LKAA, adresatams apie visas techninės priežiūros organizacijos nustatytas orlaivio arba komponento būsenas, kurios sukūrė ar galėjo sukurti pavojingą būseną, keliančią didelę grėsmę skrydžio saugai.
- (b) Techninės priežiūros organizacija nustato, kaip nurodyta MOE, vidinę pranešimo apie įvykius sistemą, leidžiančią rinkti ir vertinti tokius pranešimus, įskaitant tų įvykių, apie kuriuos turi būti pranešta pagal (a) punktą, įvertinimą ir rinkimą. Šia

procedūra turi būti nustatomos nepageidautinos tendencijos, ištaisomieji veiksmai, kurių ėmėsi arba kurių turi imtis techninės priežiūros organizacija trūkumams pašalinti, ir ji turi apimti visos žinomos su tais įvykiais susijusios svarbios informacijos bei tos informacijos skleidimo metodo, jei būtina, įvertinimą.

- (c) Techninės priežiūros organizacija rengia pranešimus LKAA nustatyta forma bei būdu ir užtikrina, kad juose būtų pateikiama visa atitinkama informacija apie techninės priežiūros organizacijai žinomą būklę ir įvertinimo rezultatus.
- (d) Techninės priežiūros organizacija taip pat praneša eksploatuojančiai organizacijai / CAMO apie visas tas būsenas, kurios turi įtakos orlaiviui arba komponentui.
- (e) Techninės priežiūros organizacija parengia ir pateikia pranešimus nustatytais LKAA terminais, tačiau bet kuriuo atveju per 72 valandas nuo to laiko, kai organizacija nustato būseną, kuriai yra skiriamas pranešimas.

145.A.65. Saugos ir kokybės politika, techninės priežiūros procedūros ir kokybės užtikrinimo sistema

- (a) Techninės priežiūros organizacija parengia savo organizacijos saugos ir kokybės politiką, kuri turi būti pateikiama MOE pagal LTMAR 145.A.70.
- (b) Kad būtų laikomasi geros techninės priežiūros praktikos ir LTMAR 145 nuostatų, techninės priežiūros organizacija, atsižvelgdama į žmogiškuosius veiksnius ir žmogaus galimybes, nustato su LKAA suderintas procedūras, kurios apimtų aiškų užsakymą atlikti darbą arba tokią sutartį, pagal kurią orlaivį ir komponentus būtų galima išleisti eksploatuoti pagal LTMAR 145.A.50 nuostatas.
 1. Šiame punkte nurodytos techninės priežiūros procedūros taikomos LTMAR 145.A.25 – LTMAR 145.A.95 dalims.
 2. Techninės priežiūros procedūros, kurias pagal šio punkto nuostatas techninės priežiūros organizacija nustatė arba kurias turi nustatyti, turi apimti visus techninės priežiūros veiklos vykdymo aspektus, įskaitant specialių paslaugų teikimą ir jų kontrolę, ir jomis turi būti nustatyti standartai, pagal kuriuos organizacija ketina dirbti.
 3. Techninės priežiūros organizacija nustato orlaivio operatyvinės techninės priežiūros ir bazinės techninės priežiūros procedūras, kuriomis siekiama sumažinti daugybinių klaidų riziką, nustatyti klaidas kritinėse sistemose ir užtikrinti, kad, vykdant techninės priežiūros užduotis, susijusias su kelių to paties tipo komponentų, naudojamų keliose to paties orlaivio sistemose, sumontavimu ir / arba išmontavimu, tas pats asmuo neturėtų atlikti ir techninės priežiūros užduoties, ir su ja susijusio patikrinimo. Tačiau, jeigu šioms užduotims atlikti yra tik vienas žmogus, tada organizacijos technologinėje kortelėje arba lape turi būti numatomas papildomas etapas, kad tas asmuo, užbaigęs visas tipines užduotis, dar kartą patikrintų atliktą darbą.
 4. Nustatomos techninės priežiūros procedūros, kuriomis užtikrinama, kad pažeidimai būtų įvertinami ir modifikacijos bei remontas atliekami naudojantis LTMAR M.A.304 nurodytais duomenimis.
- (c) Techninės priežiūros organizacija įdiegia kokybės sistemą, apimančią:
 1. nepriklausomus auditus siekiant kontroliuoti, ar laikomasi nustatytų orlaiviams / komponentams standartų ir, ar procedūros užtikrinant geros techninės priežiūros praktikos taikymą bei orlaivių / komponentų tinkamumą skraidyti yra pakankamos;

2. su kokybės klausimais susijusios informacijos grįžtamąjį ryšį su LTMAR 145.A.30(b) nurodytu asmeniu arba asmenimis ir su atsakingu vadovu, užtikrinantį, kad tinkamu laiku būtų imamasi deramų ištaisomųjų veiksmų atsižvelgiant į atlikus nepriklausomą auditą, kurio imtasi pagal (c)1 punkto reikalavimus, parengtas ataskaitas.
- (d) Techninės priežiūros organizacija užtikrina, kad jos personalas turėtų prieigą prie kokybės sistemos dokumentacijos ir gerai išmanytų su jo funkcijomis susijusias procedūras.
- (e) Jeigu organizacija turi keletą LTMAR patvirtinimų, kokybės užtikrinimo sistemos gali būti sujungtos.

145.A.70. Techninės priežiūros organizacijos žinynas (MOE)

- (a) Techninės priežiūros organizacijos žinynas (MOE) – tai dokumentas arba dokumentai, kuriuose yra medžiaga, nustatanti darbo, kuriuo grindžiamas patvirtinimas, apimtį ir įrodanti, kaip organizacija numato laikytis LTMAR 145 nuostatų. Organizacija įteikia LKAA techninės priežiūros organizacijos žinyną, kuriame nurodoma ši informacija:
 1. atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, patvirtinantis, kad techninės priežiūros organizacijos žinynas ir visi susiję žinynai, į kuriuos buvo padaryta nuoroda, apibrėžia organizacijos atitiktį LTMAR 145 nuostatomis ir nustato, jog organizacija jų laikysis visą laiką. Jeigu atsakingas vadovas nėra vyriausiasis vykdomasis organizacijos pareigūnas, tada pareiškimą taip pat pasirašo tas vyriausiasis vykdomasis pareigūnas;
 2. LTMAR 145.A.65 nurodytą organizacijos saugos ir kokybės politika;
 3. pagal LTMAR 145.A.30(b) paskirtų asmenų vardai ir pavardės;
 4. pagal LTMAR 145.A.30(b) paskirtų asmenų pareigos ir įsipareigojimai, įskaitant klausimus, dėl kurių organizacijos vardu tie asmenys gali tiesiogiai kreiptis į LKAA;
 5. organizacijos schema, kurioje nurodoma pagal LTMAR 145.A.30(b) punktą paskirtų asmenų tarpusavio atsakomybės sistema;
 6. už išleidimą eksploatuoti atsakingo personalo ir pagalbinio personalo sąrašas;
 7. bendras turimų darbo jėgos išteklių aprašymas;
 8. bendras visose vietose, kurių adresai nurodyti organizacijos patvirtinimo pažymėjime, esančių gamybinių patalpų aprašymas;
 9. su patvirtinimo apimtimi susijusio organizacijos atliekamo darbo specifikacija;
 10. LTMAR 145.A.85 nurodyta pranešimo apie organizacijos pakeitimus procedūra;
 11. MOE pakeitimo procedūra;
 12. procedūros ir kokybės sistema, kurią organizacija nustatė pagal LTMAR 145.A.25 – LTMAR 145.A.90;
 13. eksploatuojančių organizacijų, kuriems organizacija teikia orlaivio techninės priežiūros paslaugas, sąrašas;
 14. rangovų / tiekėjų, kurie yra apibrėžti LTMAR 145.A.75(b), jeigu taikoma, sąrašas;

15. operatyvinės techninės priežiūros vietų, apibrėžtų LTMAR 145.A.75(d) sąrašas;
16. organizacijų, su kuriomis buvo sudaryta subrangos sutartis, jeigu taikoma, sąrašas.
- (b) MOE, jeigu būtina, turi būti keičiamas siekiant, kad jame visa laiką būtų naujausi duomenys apie organizaciją. MOE ir visus vėlesnius organizacijos pakeitimus patvirtina LKAA.
- (c) Nepaisant (b) punkto reikalavimų, nedideli pakeitimai gali būti patvirtinti MOE numatytą tvarka (toliau – netiesioginis patvirtinimas).
- (d) Jeigu techninės priežiūros organizacija turi patvirtinimą pagal Komisijos Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 145 dalies reikalavimus, tos organizacijos techninės priežiūros žinybas, jei jis vienodai taiko LTMAR 145 reikalavimus, gali būti pripažintas LKAA kaip lygiavertis LTMAR 145 MOE. Šiuo atveju leidina, kad tik kariniai specifiniai aspektai būtų aprašyti LTMAR 145 MOE. Kiti lygiavertiniai LTMAR 145 reikalavimai turi būti aiškiai identifikuoti ir pateikti kaip nuorodos į techninės priežiūros organizacijos žinyną.
- (e) Punktas perkeltas į LTMAR 145.A.65 (d).

145.A.75. AMO teisės

Atsižvelgiant į MOE, AMO turi teisę atlikti šias užduotis:

- (a) patvirtinimo pažymėjime ir MOE nustatytose vietose prižiūrėti visus orlaivius ir / arba komponentus, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta;
- (b) dėl visų orlaivių arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninės priežiūros, susitarti su kita organizacija, kuri dirba pagal AMO kokybės sistemą. Turimas omenyje darbas, kurį atlieka organizacija, kuri pagal LTMAR 145 nėra atitinkamai patvirtinta atlikti tą techninę priežiūrą ir kurios veiklos apimtis apribota LTMAR 145.A.65(b) nustatytais procedūromis. Šiai darbo apimčiai nepriskiriama orlaivio bazinė techninė priežiūra arba išsami dirbtuvėse atliekama techninė priežiūra arba variklio ar variklio modulio kapitalinis remontas. Sudarant sutartį AMO prisiima atsakomybę už tinkamą ir kokybišką visų techninės priežiūros užduočių atlikimą nepriklausomai nuo to, kas jos atlieka. Visos (samdomos) techninės priežiūros organizacijos turi būti išvardytos MOE;
- (c) atlikti visų orlaivių arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą bet kurioje vietoje, atsižvelgiant į atsiradusią būtinybę atlikti tą priežiūrą, jeigu orlaivis laikomas netinkamu eksploatuoti ar jeigu privaloma atlikti neplanuota orlaivio operatyvinę techninę priežiūrą MOE nustatytais sąlygomis;
- (d) atlikti visų orlaivių ir / arba komponentų, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, techninę priežiūrą toje vietoje, kuri laikoma orlaivio operatyvinės techninės priežiūros atlikimo vieta ir kurioje galima atlikti smulkius techninės priežiūros darbus, tačiau tik tada, jeigu ta veikla ir tų vietų sąrašas yra nurodomas MOE;
- (e) išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą pagal LTMAR 145.A.50 atliktai techninei priežiūrai.

145.A.80. AMO apribojimai

AMO atlieka tik tų orlaivių ir / arba komponentų techninę priežiūrą, kuriuos prižiūrėti ji yra patvirtinta, jeigu yra prieinami visi būtini įrenginiai, įranga, įrankiai, medžiagos, techninės priežiūros duomenys ir už išleidimą atsakingas personalas.

145.A.85. AMO pakeitimai

AMO praneša LKAA apie visus pasiūlymus atlikti bet kokius toliau išvardytus pakeitimus dar prieš jų įgyvendinimą, kad LKAA galėtų nustatyti, ar organizacija tebeatitinka LTMAR 145 reikalavimus ir, jeigu būtina, pakeisti patvirtinimo pažymėjimą, išskyrus pasiūlymus keisti personalą, jei apie tai vadovybė iš anksto nežinojo ir apie kuriuos turi būti pranešama atsiradus pirmai progai:

1. AMO pavadinimas;
2. AMO pagrindinė buveinė;
3. AMO kitos buveinės;
4. AMO atsakingas vadovas ir visi paskirti jo pavaduotojai;
5. visi pagal LTMAR 145.A.30(b) paskirti asmenys ir paskirti jų pavaduotojai;
6. įrenginiai, įranga, įrankiai, medžiagos, procedūros, darbo apimtys ir už išleidimą atsakingas personalas, kas gali turėti įtakos patvirtinimui;
7. AMO vadovybė ir jos pavaldumas.

145.A.90 Patvirtinimo galiojimo trukmė

(a) Išduoto patvirtinimo galiojimo trukmė neribojama. Jis galioja, jeigu:

1. AMO tebeatitinka LTMAR 145 reikalavimus pagal nuostatas, susijusias su pažeidimų procedūromis, kaip nurodyta LTMAR 145.B.50;
2. LKAA suteikiama galimybė patikrinti, ar AMO laikosi LTMAR 145 numatytų reikalavimų;
3. patvirtinimo nebuvo atsisakyta ir jis nebuvo atšauktas.

(b) Atsisakius patvirtinimo arba jį atšaukus, patvirtinimas gražinamas LKAA.

145.A.95. AMO pažeidimai, nustatyti LKAA

(a) AMO, gavusi pranešimą apie pažeidimus pagal LTMAR 145.B.50, turi:

1. nustatyti esminę neatitikimo priežastį;
2. parengti ištaisomųjų veiksmų planą;
3. imtis ištaisomųjų veiksmų LKAA priimtiniu būdu per su LKAA suderintą laikotarpį.

(b) Pirmo lygio pažeidimas – tai bet koks esminis LTMAR 145 reikalavimų neatitikimas, dėl kurio sumažėja saugos standartas ir kuris kelia didelį pavojų skrydžio saugai. Atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį LKAA nedelsiant imasi veiksmų pilnai ar iš dalies panaikinti, apriboti arba sustabdyti AMO patvirtinimą, kol AMO pilnai įgyvendins ištaisomuosius veiksmus.

(c) Antro lygio pažeidimas – tai bet koks LTMAR 145 reikalavimų neatitikimas, dėl kurio gali sumažėti saugos standartas ir kuris gali kelti pavojų skrydžio saugai.

(d) AMO nesilaikant LTMAR 145.A.95(a) reikalavimų LKAA imasi veiksmų pilnai ar iš dalies sustabdyti AMO patvirtinimą.

B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA

145.B.01 Taikymo sritis

Šiame poskyryje nustatomos administracinės procedūros, kurių LKAA turi laikytis vykdydama savo funkcijas, susijusius su techninės priežiūros organizacijų patvirtinimų suteikimu, jų galiojimo pratęsimu, keitimu, patvirtinimų galiojimo sustabdymu arba atšaukimu pagal LTMAR 145 reikalavimus.

145.B.10 LKAA

(a) Bendroji dalis

LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliojimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos techninės priežiūros organizacijų priežiūros funkcijas.

Techninės priežiūros organizacijų patvirtinimo pažymėjimus išduoda, pratęsia, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.

LKAA turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

(b) Ištekiai

LKAA personalo turi būti tiek, kad jis galėtų įvykdyti šiame skyriuje nurodytus reikalavimus.

(c) Kvalifikacija ir mokymas

Visas su LTMAR 145 nurodytais patvirtinimais susijęs personalas turi:

1. būti atitinkamai parengtas ir įgijęs visų reikiamų žinių, patirties ir išklauses su jam skiriamomis užduotimis susijusį mokymo kursą;
2. pagal LTMAR 145 nuostatas, jeigu būtina, būti parengtas / pakartotinai išklauses kvalifikacijos kėlimo kursą, įskaitant jame pateikiamus apibrėžimus ir standartą.

(d) Procedūros

LKAA nustato procedūras, kuriomis išsamiai nurodo, kaip turi būti užtikrinamas LTMAR 145 B skyriaus reikalavimų laikymasis.

Procedūros turi būti papildomai tikrinamos ir iš dalies keičiamos, kad būtų užtikrinama nepertraukiamoji atitiktis.

145.B.15 Keliose valstybėse narėse įsisteigusios techninės priežiūros organizacijos

NETAIKOMA.

145.B.20 Pradinis patvirtinimas

- (a) Jeigu laikomasi LTMAR 145.A.30 (a) ir (b) punktų reikalavimų, LKAA pareiškėjui raštiškai praneša, kad ji patvirtina LTMAR 145.A.30 (a) ir (b) punktuose nurodytą personalą.
- (b) LKAA turi nustatyti, ar MOE numatytos procedūros atitinka LTMAR 145 nuostatas ir užtikrinti, kad techninės priežiūros organizacijos atsakingas vadovas pasirašytų įsipareigojimų pareiškimą.
- (c) LKAA patikrina, ar techninės priežiūros organizacija atitinka ir laikosi LTMAR 145 reikalavimų.

- (d) Bent kartą per patvirtinimo tikrinimą turi būti surengtas LKAA susitikimas su atsakingu vadovu siekiant, kad būtų užtikrinta, jog vadovas tinkamai supranta patvirtinimo svarbą ir priežastį, dėl kurios pasirašo pateikiamą įsipareigojimą laikytis MOE nustatytos tvarkos.
- (e) Apie visus nustatytus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama techninės priežiūros organizacijai.
- (f) LKAA registruoja visus pažeidimus, jų ištaisymo veiksmus ir rekomendacijas.
- (g) Jei tai yra pradinis patvirtinimas, prieš suteikiant patvirtinimą visi pažeidimai turi būti ištaisyti techninės priežiūros organizacijos ir tą patvirtina LKAA.
- (h) LKAA taip pat patikrina techninės priežiūros organizacijos personalui, nurodytam LTMAR 145.A.30 ir LTMAR 145.A.35, išduotų MAML galiojimą.

145.B.25 Patvirtinimo suteikimas

- (a) LKAA oficialiai patvirtina MOE ir išduoda pareiškėjui LTMAR 3 formos patvirtinimo pažymėjimą, kuriame nurodomos patvirtinimo kategorijos. Pažymėjimas išduodamas tik tuo atveju, jeigu techninės priežiūros organizacija atitinka LTMAR 145 nuostatas.
- (b) LTMAR 3 formos patvirtinimo pažymėjime nurodomos patvirtinimo sąlygos.
- (c) LTMAR 3 formos patvirtinimo pažymėjime LKAA nustatytu būdu pateikiamas nuorodos numeris.

145.B.30 Tęstinė priežiūra

Patvirtinimo tęstinumas kontroliuojamas LTMAR 145.B.20 nustatytu taikomu „pradinio patvirtinimo“ procesu. Be to:

- (a) LKAA įgyvendina ir atnaujina programą, kurioje išvardijamos LKAA prižiūrimos AMO, atliktinių patikrinimų datos ir patikrinimų atlikimo datos.
- (b) Visos AMO ne rečiau nei kartą per 24 mėnesius turi būti išsamiai tikrinamos, ar jos atitinka LTMAR 145 nuostatas.
- (c) Bent kartą per 24 mėnesius turi būti rengiamas susitikimas su atsakingu vadovu siekiant, kad vadovas būtų informuotas apie svarbius klausimus, kurie iškilo atliekant patikrinimą.
- (d) Apie visus nustatytus pažeidimus turi būti raštiškai pranešama AMO.
- (e) LKAA registruoja visus pažeidimus, jų lygį, ištaisymo veiksmus (nustatymo data, ištaisymo data ir nuoroda) ir rekomendacijas.

145.B.35 Pakeitimai

- (a) AMO turi pranešti LKAA apie visus siūlomus LTMAR 145.A.85 išvardytus pakeitimus. LKAA atlikdama visus AMO pakeitimus turi laikytis visų pradiniam patvirtinimo procesui taikomų reikalavimų.
- (b) LKAA gali nustatyti sąlygas, kuriomis AMO gali vykdyti savo veiklą įgyvendindama tuos pakeitimus, jeigu LKAA nenusprendžia, kad patvirtinimo galiojimas turėtų būti sustabdytas dėl įgyvendinamų pakeitimų pobūdžio ar masto.

145.B.40 Techninės priežiūros organizacijos žinyno (MOE) pakeitimai

Bet kokiam MOE pakeitimui:

- (a) LKAA, jeigu pakeitimai tvirtinami tiesiogiai, prieš oficialiai pranešdama AMO apie patvirtinimą, tikrina, ar MOE nustatytos procedūros atitinka LTMAR 145 nuostatas.
- (b) Jeigu pakeitimai tvirtinami taikant netiesioginę procedūrą, LKAA užtikrina:
 - i. kad pakeitimai būtų neesminiai;
 - ii. kad ji pakankamai kontroliuotų pakeitimų patvirtinimą siekiant užtikrinti tolesnę jų atitiktį LTMAR 145 reikalavimams.

145.B.45 Patvirtinimo atšaukimas, patvirtinimo galiojimo sustabdymas ir apribojimas

LKAA turi:

- (a) jeigu iškyla pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių, imtis veiksmų sustabdyti patvirtinimo galiojimą; arba
- (b) pagal LTMAR 145.B.50 imtis veiksmų atšaukti patvirtinimą, sustabdyti arba apriboti jo galiojimą.

145.B.50 Pažeidimai

- (a) Jeigu atliekant patikrinimus arba kitomis priemonėmis buvo nustatyta įrodymų, patvirtinančių, kad nesilaikoma LTMAR145 reikalavimų, LKAA imasi šių veiksmų:
 - 1. jei tai yra pirmo lygio pažeidimai, LKAA nedelsdama imasi veiksmų, kad, atsižvelgiant į pirmo lygio pažeidimų apimtį, AMO patvirtinimas būtų atšauktas, apribotas arba jo galiojimas būtų iš dalies arba visiškai sustabdytas tol, kol AMO atliks veiksmingus ištaisomuosius veiksmus;
 - 2. jei tai yra antro lygio pažeidimai, LKAA, atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį, nustato ištaisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei trys mėnesiai. Tam tikromis aplinkybėmis pirmiau minėto laikotarpio pabaigoje ir atsižvelgdama į pažeidimų pobūdį LKAA trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti, jeigu pateikiamas nustatytus reikalavimus atitinkantis ištaisomųjų veiksmų planas.
- (b) LKAA imasi veiksmų visiškai arba iš dalies sustabdyti patvirtinimo galiojimą, jeigu nesilaikoma suderinto su LKAA tvarkaraščio.
- (c) LKAA turi turėti pažeidimų vertinimo pagal jų įtakos saugai sistemą.

145.B.55 Užrašų tvarkymas

- (h) LKAA nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuriai nustato minimalius laikymo kriterijus, leidžiančius tinkamai sekti kiekvieno techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo išdavimo, patvirtinimo galiojimo pratęsimo, keitimo, patvirtinimo galiojimo sustabdymo arba atšaukimo procesą.
- (a) Užrašuose turi būti nurodoma bent:
 - 1. paraiška suteikti techninės priežiūros organizacijos patvirtinimą, įskaitant paraišką pratęsti jo galiojimą;
 - 2. nepertraukiamosios priežiūros programa, kurią atlieka LKAA, įskaitant visus patikrinimo užrašus;
 - 3. AMO patvirtinimo pažymėjimo kopija, įskaitant visus jo pakeitimus;

4. patikrinimo programos, kurioje nurodomos atliktino patikrinimo ir atlikto patikrinimo datos, kopija;
 5. visos oficialios korespondencijos, įskaitant LTMAR 4 formą, kopijos;
 6. išsami informacija apie visas išlygas ir įgyvendinimo veiksmus;
 7. visų kitų kompetentingų institucijų patikrinimo ataskaitų formos;
 8. MOE.
- (b) Aukščiau minėti užrašai laikomi ne trumpiau nei ketverius metus.
- (c) LKAA gali pasirinkti naudoti popierinių dokumentų arba kompiuterio laikmenų sistemą ar kokį nors pastarųjų derinį, jeigu taikomos atitinkamos kontrolės priemonės.
- (d) Užrašai laikomi taip, kad jų nebūtų galima sugadinti, pakeisti ir pavogti. Užrašai turi būti prieinami visą saugojimo laikotarpį.

145.B.60 Išlygos

Visas suteiktas išlygas registruoja ir laiko LKAA.

I priedėlis. Oficialus išleidimo pažymėjimas LTMAR 1 forma

LTMAR 1 forma yra LTMAR formos dokumente.

II priedėlis. Klasių ir kategorijų sistema, taikoma patvirtinant techninės priežiūros organizacijas

1. 1 lentelėje pateikiama standartinė patvirtinimo pagal LTMAR 145 sistema. Techninės priežiūros organizacijai turi būti suteikiamas patvirtinimas, kurio apimtis – nuo vienos klasės ir kategorijos su apribojimais iki visų klasių ir kategorijų su apribojimais.
2. Be 1 lentelės techninės priežiūros organizacija privalo pagal LTMAR 145.A.20 nurodyti savo MOE darbo apimtį. Taip pat žiūrėti 11 punktą.
3. Atsižvelgiant į suteiktą (-as) patvirtinimo klasę (-es) ir kategoriją (-as), techninės priežiūros organizacijos MOE nustatyta vykdomų darbų apimtis tiksliai apibrėžia patvirtinimo ribas. Dėl to svarbu, kad patvirtinimo klasė (-ės) ir kategorija (-os) atitiktų organizacijos darbo apimtį.
4. *A kategorijos klasė* – AMO gali atlikti orlaivio ir visų komponentų (įskaitant variklius ir / arba pagalbinės jėgaines) techninę priežiūrą pagal orlaivio techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė LKAA, pagal komponentų techninės priežiūros duomenis, jeigu tie komponentai nėra išmontuojami iš orlaivio. Vis dėlto tokia A kategorijai patvirtinta AMO gali laikinai išmontuoti komponentą, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal šio punkto nuostatas. Tam taikoma kontrolės procedūra, nustatyta MOE, kurį turi patvirtinti LKAA. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį.
5. *B kategorijos klasė* – AMO gali atlikti neįmontuoto variklio ir / arba pagalbinės jėgainės bei variklio ir / arba pagalbinės jėgainės komponentų techninę priežiūrą pagal variklio ir / arba pagalbinės jėgainės techninės priežiūros duomenis arba, jeigu tam pritarė LKAA, komponentų techninės priežiūros duomenis, jeigu tie komponentai nėra išmontuojami iš variklio ir / arba pagalbinės jėgainės. Patvirtinta B kategorijos klasei priskirta AMO gali laikinai išmontuoti komponentą, kad būtų lengviau jį pasiekti, išskyrus tuos atvejus, kai dėl tokio išmontavimo prireikia atlikti papildomą techninę priežiūrą, kuri negali būti atliekama pagal šio punkto nuostatas. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį. Patvirtinta B kategorijos klasei AMO, jeigu atliekama orlaivio bazinė arba operatyvinė orlaivio techninė priežiūra, taip pat gali atlikti įmontuoto variklio techninę priežiūrą, laikydamosi kontrolės procedūros, nustatytos MOE, kurį turi patvirtinti LKAA. MOE nustatyta darbo apimtis turi atspindėti šią veiklą, jeigu LKAA ją leidžia.
6. *C kategorijos klasė* – AMO gali atlikti neįmontuotų komponentų (išskyrus variklius ir pagalbinės jėgaines), skirtų įmontuoti orlaivyje arba variklyje ir / arba pagalbinėje jėgainėje, techninę priežiūrą. Apribojimo skyriuje nustatoma šios techninės priežiūros taikymo sritis, kartu nurodant patvirtinimo apimtį. Patvirtinta C kategorijos klasei AMO taip pat gali atlikti įmontuoto komponento techninę priežiūrą, jeigu atliekama orlaivio bazinė arba operatyvinė techninė priežiūra arba variklio ir / arba pagalbinės jėgainės techninės priežiūros patalpose, laikydamosi kontrolės procedūros, nustatytos MOE, kurį turi patvirtinti LKAA. MOE nustatyta darbo apimtis turi parodyti šią veiklą, jeigu LKAA ją leidžia.
7. *D kategorijos klasė* – tai nebūtinai su konkrečiu orlaiviu, varikliu arba kitu komponentu susijusi atskira klasė. D1 – tai neardomųjų bandymų (NDT¹⁹) klasė,

¹⁹ NDT - Non-Destructive Testing

būtina tik AMO, kuri neardomuosius bandymus kaip tam tikrą užduotį atlieka kitai organizacijai. Patvirtinta A, B arba C kategorijos klasei AMO produktų, kurių techninę priežiūrą ji atlieka pagal MOE nustatytas neardomųjų bandymų procedūras, neardomuosius bandymus gali atlikti neturėdama D1 klasės patvirtinimo.

8. *A kategorijos klasė* yra skirstoma į orlaivio bazinę ir operatyvinę techninę priežiūrą. Techninės priežiūros organizaciją galima patvirtinti suteikiant teisę vykdyti orlaivio bazinę arba operatyvinę techninę priežiūrą, arba abiejų šių tipų priežiūrą. Reikėtų pabrėžti, kad tuo atveju, jeigu orlaivio operatyvinės techninės priežiūros patalpos yra pagrindinėse atliekamos orlaivio bazinės techninės priežiūros patalpose, privaloma turėti patvirtinimą, leidžiantį atlikti orlaivio operatyvinę techninę priežiūrą.
9. *Apribojimo* skyrius skirtas tam, kad konkrečiai organizacijai patvirtinimą galima būtų suteikti atsižvelgiant į jos ypatybes. Kategorijos patvirtinime nurodomos tik tuo atveju, jeigu jos yra tinkamai apibrėžtos. 1 lentelėje nustatyti galimi apribojimo tipai. Nors techninė priežiūra nurodoma kiekvienos klasės pabaigoje, leidžiama pabrėžti techninės priežiūros užduotį, o ne orlaivio, variklio tipą arba gamintoją, jeigu tai labiau atitinka organizacijos interesus (pavyzdžiu galėtų būti avionikos sistemos ir jų techninė priežiūra). Toks teiginys apribojimo skyriuje nurodo, kad techninės priežiūros organizacija yra patvirtinta atlikti techninę priežiūrą, įskaitant šio tam tikro tipo darbus ir užduotis.
10. 1 lentelėje pateikiama nuoroda į seriją, tipą ir grupę A ir B klasių apribojimų skyriuje.
 Serija – tai tam tikro tipo serija, pvz.: „C-27“, „L-410“, „Cessna 172“, „AS-365“ ir t.t.
 Tipas – tai tam tikras tipas arba modelis, pvz.: „C-27J“, „L-410UVP“, „Cessna 172RG“, „AS-365N3+“ ir t.t.
 Leidžiama nurodyti bet kokį serijų arba tipų skaičių.
 Grupė – tai, pvz., vieną stūmoklinį variklį turintis *Cessna* orlaivis arba turbokompresoriaus neturintis stūmoklinis variklis *Lycoming* arba *Rolls Royce* AE2100-D2A turbosraigtiniai varikliai ir t.t.
11. Jeigu naudojamas ilgasis organizacijos patvirtinimo specifikacijos sąrašas, kuris gali būti dažnai keičiamas, tada šie pakeitimai daromi pagal MOE nurodytas ir LKAA patvirtintas procedūras. Šios procedūros nustato, kas yra atsakingas už pajėgumų sąrašo pakeitimo kontrolę ir veiksmus, kurių reikia imtis pakeitimams atlikti. Šiais veiksmais užtikrinama į sąrašą įtraukiamų produktų bei paslaugų atitiktis LTMAR 145 reikalavimams.
12. NETAIKOMA.

Lentelė 1

KLASĖ	KATEGORIJA	APRIBOJIMAS	ORLAIVIO BAZINĖ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA	ORLAIVIO OPERATYVINĖ TECHNINĖ PRIEŽIŪRA
ORLAIVIS	A1 didesnės nei 5 700 kg masės lėktuvai	[Nurodomas lėktuvo gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]	[TAIP / NE]*	[TAIP / NE]*
	A2 5 700 kg ir mažesnės masės lėktuvai	[Nurodomas lėktuvo gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]	[TAIP / NE]*	[TAIP / NE]*
	A3 sraigtasparniai	[Nurodomas sraigtasparnių gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]	[TAIP / NE]*	[TAIP / NE]*
	A4 orlaiviai, išskyrus A1, A2 ir A3 kategorijas	[Nurodoma orlaivio serija arba tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]	[TAIP / NE]*	[TAIP / NE]*
VARIKLIAI	B1 turbininiai	[Nurodoma variklio serija arba tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]		
	B2 stūmokliniai	[Nurodomas variklio gamintojas arba grupė, serija ar tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]		
	B3 pagalbinė jėgainė	[Nurodomas variklio gamintojas arba serija ar tipas ir / arba techninės priežiūros užduotys]		
KOMPONENTAI, IŠSKYRUS SUKOMPLEKTUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGALBINES JĖGAINES		<i>S1000D SKYRIAUS NUORODA²⁰</i>	<i>APRIBOJIMAI (orlaivio tipas, komponentas, gamintojas)</i>	
	C1 oro kondicionavimo ir hermetizavimo įrenginys	21		
	C2 autopilotas	22		
	C3 ryšio ir navigacijos įranga	23-34-43		
	C4 durys ir liukai	52		
	C5 elektros energijos tiekimas ir apšvietimas	24-33-91		
	C6 įranga	25-38-45-50		
	C7 variklis – pagalbinė jėgainė	49-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-86		
	C8 vairai	27-55-57.40-57.50-57.60-57.70		
	C9 degalai	28-48		
	C10 sraigtasparnis, rotoriai	62-64-66-67		
	C11 sraigtasparni, pavara	63-65		
	C12 hidraulinė sistema	29		
	C13 būklės rodmenų teikimo ir registravimo sistema	31-46		
	C14 važiuoklė	32-90		
	C15 deguonies sistema	35-47		
	C16 oro sraigtai	61		
	C17 pneumatinė ir vakuumo sistema	36-37		
	C18 apsauga nuo apledėjimo / lietaus / ugnies	26-30		
	C19 langai	56		
	C20 konstrukcijos dalys	53-54-57.10-57.20-57.30		
	C21 vandens balastas	41		
	C22 traukos jėgos padidinimas	84		
	C51 kovos sistemos	39-40-42		
	C52 radarai / stebėjimas	92-93		
	C53 ginklų sistemos	94		
	C54 įgulos evakuacija / sauga	95		
C55 BO / telemetrija	96-00, 96-30, 96-40			
C56 žvalgyba	97-98			
C57 elektroninė kova	99			
SPECIALIOSIOS PASLAUGOS	D1 neardomieji bandymai	[Nurodomas (-i) konkretus (-ūs) neardomųjų bandymų metodas (-ai)]		
	D5 ginkluotės, amunicijos ir pirotechnikos specifinės sistemos	[Nurodomas ginkluotės tipas ir / arba prižiūrimos pirotechnikos sistemos]		

²⁰ S1000D skyriaus nuoroda: pagal dokumentą „S1000D pagrindinės sistemos išskaidymas“ (angl. “S1000D Main System Breakdown”)

III priedėlis. LTMAR 3 forma

LTMAR 3 forma yra LTMAR formos dokumente.

IV priedėlis.

NETAIKOMA

LTMAR 145 pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAR 145 galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAR 145 klaidos.

Punkto Nr. arba pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR Nr., Ed Nr., wording	LTMAR pavadinimas., leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAR 145 Ed 1.2	LTMAR 145, leid. 1.1	
145.A.25	(a)1	Papunkčio papildymas	Atliekant bepiločių orlaivių bazinę techninę priežiūrą, šis reikalavimas netaikomas.	Papildyta (e) papunkčiu atsižvelgiant į bepiločių orlaivių eksploatacijos specifiką.
145.A.25	(f)1	By derogation to paragraph (f), a maintenance organisation may authorise those personnel specified in paragraphs (g) and (h)(1), qualified in Category B1 in accordance with EMAR 66, to carry out and/or control colour contrast dye penetrant inspections/visible dye penetrant inspections which are to be detailed in the MOE.	Nukrypstant nuo (f) pastraipos, techninės priežiūros organizacija gali įgalioti (g) ir (h)1 punktuose nurodytą personalą, turintį B1 arba BR kategorijos MAML, atlikti paviršiaus įtrūkių nustatymo bandymus panaudojant skvarbiųjų dažalų metodą ir / arba prižiūrėti tų bandymų atlikimą pagal MOE aprašytas procedūras.	Papildyta BR kategorija
145.A.30	(g)	Any maintenance organisation maintaining aircraft, except where stated otherwise in paragraph (j), shall in the case of aircraft line maintenance, have appropriate Military Aircraft Type Rated certifying staff, qualified as Category B1 and B2 as appropriate, in accordance with EMAR 66 and EMAR 145.A.35. In addition such maintenance organisations may also use appropriately task trained certifying staff holding the privileges described in EMAR 66.A.20(a)(1) or EMAR 66.A.20(a)3(ii) and qualified in accordance with EMAR	Visos techninės priežiūros organizacijos, atliekančios orlaivių operatyvinę techninę priežiūrą, išskyrus kai (j) punkte nustatyta kitaip, turi turėti atitinkamam orlaivių tipui parengtą už išleidimą atsakingą personalą, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusius atitinkamai B1, BR, BMil ir B2 kategorijas. Be to, nedidelei planinei orlaivių operatyvinei techninei priežiūrai atlikti ir paprastiems defektams pašalinti tos techninės priežiūros organizacijos taip pat gali pasitelkti LTMAR 66.A.20(a)1 arba LTMAR 66.A.20(a)3ii papunktyje aprašytas teises turintį ir pagal LTMAR 66 bei LTMAR 145.A.35 kvalifikuotą už išleidimą	Papildyta BR ir BMil kategorijomis

		66 and EMAR 145.A.35 to carry out minor scheduled line maintenance and simple defect rectification. The availability of such certifying staff shall not replace the need for Category B1 and B2 certifying staff as appropriate.	atsakingą personalą. Jeigu turimas tokį už išleidimą atsakingą personalas, vis tiek būtina turėti atitinkamai B1, BR, BMil ir B2 kategorijų už išleidimą atsakingą personalą.	
145.A.30	(h)1	In the case of base maintenance of aircraft, have appropriate Military Aircraft Type Rated certifying staff qualified as Category C in accordance with EMAR 66 and EMAR 145.A.35. In addition the maintenance organisation shall have sufficient Military Aircraft Type Rated staff qualified as Category B1 or B2 as appropriate in accordance with EMAR 66 and EMAR 145.A.35 to support the Category C staff.	Jei tai yra bazinė techninė priežiūra – atitinkamam orlaivio tipui parengtą už išleidimą atsakingą personalą, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusį C kategoriją. Be to, techninės priežiūros organizacija turi turėti pakankamą kiekį atitinkamam orlaivio tipui parengto personalo, pagal LTMAR 66 ir LTMAR 145.A.35 įgijusio atitinkamai B1, BR, BMil ar B2 kategoriją, kuris padėtų dirbti už išleidimą atsakingam C kategorijos personalui.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
145.A.30	(h)1i	Category B1 and B2 support staff shall ensure that all relevant maintenance tasks have been carried out to the required standard before the Category C certifying staff issues the Certificate of Release to Service (CRS) for aircraft.	B1, BR, BMil ir B2 kategorijos pagalbinis personalas užtikrina, kad prieš išduodant išleidimo eksploatuoti pažymėjimą (CRS), kurį išduoda už išleidimą atsakingas C kategorijos personalas, pagal nustatytą standartą būtų atliktos visos atitinkamos užduotys arba patikrinimai.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
145.A.30	(h)1ii	The maintenance organisation shall maintain a register of any such B1 and B2 support staff.	Techninės priežiūros organizacija tvarko viso B1, BR, BMil ir B2 kategorijos pagalbinio personalo sąrašą.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
145.A.30	(h)3	Papildymas papunkčiu	Nukrypstant nuo 1 papunkčio reikalavimų, techninės priežiūros organizacija, atliekanti bepiločių orlaivių bazinę techninę priežiūrą, gali neturėti C kategorijos už orlaivio išleidimą atsakingo personalo. Šiuo atveju techninės priežiūros organizacija turi suteikti įgaliojimą išleisti orlaivį po bazinės techninės priežiūros tinkamai parengtam BR kategorijos personalui.	Papildyta (h)3 papunkčiu atsižvelgiant į bepiločių orlaivių eksploatacijos specifiką.
145.A.30	(j)	Papunkčio papildymas	Šiame punkte minimas skraidantis inžinierius yra orlaivio skrydžio įgulos narys, kuris turi atitinkamą skraidančio inžinieriaus (techniko, mechaniko)	Papildytas (j) papunktis konkretizuojant šiame punkte

			licenciją / kvalifikaciją ir stebi ir / arba valdo svarbias (sudėtingas) orlaivio sistemas skrydžio metu.	minimo skraidančio inžinieriaus sąvoką.
145.A.30	(k)	To certify on-aircraft maintenance performed on armament, rescue and escape systems and other military-specific systems, any maintenance organisation maintaining aircraft shall have sufficient staff possessing the Category A, B1 or B2 MAML with the appropriate extensions.	Tam, kad būtų patvirtinta orlaivyje atlikta ginkluotės, gelbėjimo bei gelbėjimosi įrangos ir kitų specializuotų karinių sistemų techninė priežiūra, bet kokia techninės priežiūros organizacija turi turėti pakankamai personalo, turinčio BMil kategorijos MAML arba A, B1, BR ir B2 kategorijų MAML su atitinkamais išplėtimais.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
145.A.35	(a)i	'Support staff' means those staff holding an EMAR 66 MAML in Category B1 and/or B2 with the appropriate extensions and Military Aircraft Type Ratings, working in a base maintenance environment while not necessarily holding certification privileges.	Pagalbinis personalas - atliekant orlaivių bazinę techninę priežiūrą dalyvaujantis ir pagal LTMAR 66 B1, BR, BMil ir B2 kategorijos orlaivių MAML su atitinkamo orlaivio tipo kvalifikacija turintis personalas, galintis neturėti būtinų įgaliavimų išleisti eksploatuoti.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
145.B.10	(a)	The participating Member States (pMS) shall designate their NMAA with allocated responsibilities for the issuance, continuation, change, suspension or revocation of a maintenance organisation approval.	LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliavimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos techninės priežiūros organizacijų priežiūros funkcijas. Techninės priežiūros organizacijų patvirtinimo pažymėjimus išduoda, pratęsia, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.	Pakeista pagal nacionalinius reikalavimus nustatant (konkretizuojant) techninės priežiūros organizacijų nuolatinės priežiūros funkcijas ir pažymėjimų išdavimo teisę.
145.B.45	(a)	The NMAA shall: (a) suspend an approval on reasonable grounds in the case of a potential safety threat; or (b) suspend, revoke or limit an approval pursuant to EMAR 145.B.50.	LKAA turi: (a) jeigu iškyla pavojus saugai, dėl pagrįstų priežasčių, imtis veiksmų sustabdyti patvirtinimo galiojimą; arba (b) pagal LTMAR 145.B.50 imtis veiksmų atšaukti patvirtinimą, sustabdyti arba apriboti jo galiojimą.	Pagal nacionalinį reglamentavimą

LTMAR 66**KARINIŲ ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJAVIMAS****A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI****66.A.1 Taikymo sritis**

Šiame skyriuje apibrėžiama karinio orlaivio techninės priežiūros licencija (MAML) ir nustatomi paraiškos ją gauti, jos išdavimo ir jos galiojimo pratęsimo reikalavimai.

66.A.3 Licencijos kategorijos

(a) MAML kategorijos:

- A kategorija;
- B1 kategorija;
- BR kategorija;
- BMil kategorija;
- B2 kategorija;
- C kategorija.

(b) A ir B1 kategorijos padalytos į pakategores pagal orlaivių, sraigtasparnių, turbininių ir stūmoklinių variklių derinius. Pakategorės:

- A1 ir B1.1 lėktuvai su turbininiais varikliais;
- A2 ir B1.2 lėktuvai su stūmokliniais varikliais;
- A3 ir B1.3 sraigtasparniai su turbininiais varikliais;
- A4 ir B1.4 sraigtasparniai su stūmokliniais varikliais.

(c) NETAIKOMA.

66.A.5 Orlaivių grupės

Visi kariniai orlaiviai laikomi sudėtingais varikliu varomais orlaiviais.

66.A.10 Paraiška

(a) Paraiška išduoti orlaivių techninės priežiūros licenciją arba pakeisti jau išduotą licenciją pateikiama LKAA jos nustatyta tvarka užpildžius LTMAR 19 formą.

(b) NETAIKOMA.

(c) Be LTMAR 66.A.10(a) ir LTMAR 66.B.105 reikalaujamų dokumentų, pareiškėjas, siekiantis įtraukti į orlaivių techninės priežiūros licenciją papildomų pagrindinių kategorijų ar pakategorijų, pateikia LKAA savo turimą orlaivių techninės priežiūros licenciją ir LTMAR 19 formą.

(d) NETAIKOMA.

(e) NETAIKOMA.

(f) Kartu su kiekviena paraiška pateikiami patvirtinantys dokumentai, kuriais įrodoma, kad laikomasi tuo metu galiojančių teorijos žinių, praktinio parengimo ir patirties reikalavimų.

66.A.15 Paraiškos pateikimo reikalavimai

Pareiškėjas, siekiantis gauti MAML, turi būti ne jaunesnis kaip 18 metų.

66.A.20 Teisės

(a) Suteikiamos šios teisės:

1. A kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus nedidelę planinę operatyvinę techninę priežiūrą ir pašalinus smulkius defektus, vykdam LTMAR 145.A.35 dalyje nurodytame įgaliojime išleisti eksploatuoti patvirtintas konkrečias užduotis. Teisė išduoti pažymėjimą taikoma tik tiems darbams, kuriuos licencijos turėtojas pats atliko įgaliojimą išleisti eksploatuoti išdavusioje LTMAR 145 AMO.
2. B1 kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti B1 kategorijos pagalbinio personalu:
 - atliekant orlaivio sklandmens, jėgainės, mechaninių ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą;
 - dirbti su avionikos sistemomis, kurioms reikalingi tik paprasti patikrinimai, skirti įrodyti jų tinkamumą naudoti, ir nereikia šalinti defektų.

B1 kategorija apima atitinkamą A pakategorę.

3. B2 kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė:
 - i. išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti B2 kategorijos pagalbinio personalu:
 - atliekant avionikos ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą;
 - vykdyti jėgainės ir mechaninių sistemų, kurioms reikalingi tik paprasti patikrinimai, skirti įrodyti jų tinkamumą naudoti, elektros ir avionikos užduotis;
 - ii. išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus nedidelę planinę operatyvinę techninę priežiūrą ir pašalinus smulkius defektus vykdam LTMAR 145.A.35 dalyje nurodytame įgaliojime išleisti eksploatuoti patvirtintas konkrečias užduotis. Teisė išduoti pažymėjimą taikoma tik tiems darbams, kuriuos MAML turėtojas pats atliko įgaliojimą išleisti eksploatuoti išdavusioje AMO, ir tik B2 MAML patvirtintoms kvalifikacijoms.

B2 kategorijos licencija neapima A pakategorių.

4. BR kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė išduoti bepiločio orlaivio (BO) išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus operatyvinę ir bazinę techninę priežiūrą ir dirbti BR kategorijos pagalbinio personalu:
 - atliekant orlaivio sklandmens, jėgainės ir mechaninių sistemų techninę priežiūrą;
 - atliekant avionikos ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą.

BR kategorija neapima A pakategorių.

5. C kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus orlaivio bazinę techninę priežiūrą. Ši teisė taikoma visam orlaiviui.
6. BMil kategorijos MAML turėtojui suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti BMil kategorijos pagalbinio personalu:

- atliekant ginkluotės, gelbėjimo ir gelbėjimosi, desantinės įrangos techninę priežiūrą;
- atliekant kitų karinės specifikos sistemų techninę priežiūrą.

BMil kategorija neapima A pakategorių.

A, B1 ir B2 kategorijų MAML gali turėti papildymus pagal LTMAR 66.A.52, apimančius vieną ar daugiau I priedėlyje (50–55 moduliai) nurodytų karinės specifikos dalykų. Jie leidžia MAML turėtojui, įvykdžiusiam konkrečioms moduliams taikomus teorinių žinių ir praktinių įgūdžių reikalavimus bei patvirtinus LKAA, išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą arba dirbti pagalbinio personalu, atliekant ginkluotės, gelbėjimo ir gelbėjimosi bei kitų karinės specifikos sistemų techninę priežiūrą.

(b) MAML turėtojas gali naudotis suteikta teise tik tada, kai²¹:

1. laikosi taikomų LTMAR M ir LTMAR 145 reikalavimų;
2. per pastaruosius dvejus metus sukaupė šešių mėnesių techninės priežiūros patirtį pagal MAML nurodytas teises arba atitinka reikalavimus, būtinus šioms teisėms suteikti;
3. turi pakankamai kompetencijos, kad patvirtintų atitinkamo orlaivio techninę priežiūrą;
4. moka rašyti, skaityti ir susikalbėti kalba(-omis), kuria(-iomis) surašyta techninė dokumentacija ir išdėstyta išleidimo eksploatuoti orlaivį pažymėjimo išdavimo tvarka.

66.A.25 Reikalaujamos pagrindinės žinios

- (a) Pareiškėjas, siekiantis įgyti MAML arba papildyti turimą MAML kita kategorija ar pakategore, turi įrodyti žinių lygį, išlaikydamas atitinkamų I priedėlyje nurodytų mokymo modulių egzaminus. Egzaminus rengia techninės priežiūros mokymo organizacija (MTO²²), atitinkamai patvirtinta pagal EMAR147, arba kaip nustato LKAA.
- (b) Mokymo kursai ir egzaminai turi būti baigti ne seniau kaip prieš dešimt metų iki paraiškos gauti MAML ar papildyti ją kita kategorija ar pakategore pateikimo. Jei taip nėra, egzaminai gali būti įskaityti pagal (c) punkto nuostatas.

²¹ A kategorijos MAML turėtojas gali naudotis leidimų išdavimo konkrečiam orlaivio tipui teisėmis tik sėkmingai įvykdęs visas šiai kategorijai taikomas mokymo užduotis, kurios buvo atliktos tinkamai patvirtintoje pagal LTMAR 145 arba EMAR 147 organizacijoje. Šis mokymas apima praktinį ir teorinį, atitinkantį kiekvieno leidimo, mokymą. Tinkamas mokymo užbaigimas įrodomas egzaminu arba praktinių įgūdžių patikrinimu, kurie atliekami LTMAR 145 AMO arba EMAR 147 MTO.

B2 kategorijos MAML turėtojas gali naudotis leidimų išdavimo konkrečiam orlaivio tipui LTMAR 66.A.20(a)(3)(ii) apibrėžtomis teisėmis, jeigu jis:

- i. įvykdę A kategorijai taikomas mokymo užduotis; ir
- ii. įgijo ne mažesnę negu 6 mėn. trukmės išduoto leidimo apimties praktinę patirtį, patvirtintą dokumentais.

Mokymo užduotys turi apimti teorinį mokymą ir praktinį rengimą, atitinkantį kiekvienam išduodamam leidimui. Tinkamas mokymo užbaigimas įrodomas teorinių žinių ir praktinių įgūdžių įvertinimu. Mokymą ir vertinimą turi atlikti LTMAR 145 AMO, suteikiančia teisę išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą, arba EMAR 147 MTO. Praktinė patirtis turi būti įgyjama toje pačioje LTMAR 145 AMO.

²² MTO - Maintenance Training Organisation

- (c) Pareiškėjas, siekdamas įvykdyti pagrindinių žinių reikalavimus, gali prašyti LKAA įskaityti visus ar dalį egzaminų siekiant įvykdyti pagrindinių žinių reikalavimus už:
1. pagrindinių žinių egzaminus, kurie neatitinka (b) punkte nurodyto reikalavimo;
 2. bet kokią kitą techninę kvalifikaciją, kurią LKAA prilygina LTMAR 66 nustatytam žinių standartui. Jeigu pretendentas turi EASA PART 66²³ licenciją, LKAA gali šią licenciją pripažinti reikalaujant papildomo mokymo tik tai EASA licencijos daliai, kuri neatitinka taikomų reikalavimų.
- Papildomi balai suteikiami pagal LTMAR 66 B skyriaus E poskyrį.
- (d) LKAA pareiškėjui įskaityti egzaminai galioja dešimt metų. Terminui praėjus pareiškėjas gali vėl prašyti įskaityti egzaminus.
- (e) 50–55 moduliai naudojami siekiant išplėsti MAML, skirtą karinėms specifinėms sistemoms. 53 modulis apima submodulius, kurie taip pat gali būti naudojami siekiant išplėsti MAML, skirtą karinėms specifinėms sistemoms.

66.A.30 Reikalaujama patirtis

- (a) Pareiškėjas, siekiantis gauti orlaivių techninės priežiūros licenciją, turi būti įgijęs tokią patirtį:
- 1A. A kategorijai:
 - i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
 - ii. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba
 - iii. šešerių mėnesių praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba
 - iv. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147.
 - 1B. B1.2 ir B1.4 pakategorėms:
 - i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
 - ii. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba
 - iii. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba

²³ Europos Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 1321/2014

- iv. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.

Dvejų metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).

1C. BMil kategorijai:

- i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
- ii. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba
- iii. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba
- iv. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.

Vienerių metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).

1D. BR kategorijai:

- i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
- ii. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba
- iii. šešių mėnesių praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba
- iv. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.

Vienerių metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).

2. B2 kategorijoms ir B1.1 bei B1.3 pakategorėms:
 - i. penkerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba
 - ii. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba
 - iii. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba
 - iv. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.

Trejų metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).

3. C kategorijai:
 - i. trejų metų patirtį pagal kategorijas B1.1, B1.3 ar B2 arba dirbant pagalbinio personalu pagal LTMAR 145.A.35 dalį, arba derinant abi šias galimybes; arba
 - ii. penkerių metų patirtį pagal kategorijas B1.2 ar B1.4 arba dirbant pagalbinio personalu pagal LTMAR 145.A.35 dalį, arba derinant abi šias galimybes.
4. NETAIKOMA.
5. C kategorijai, įgytai baigiant aukštąją mokyklą: pareiškėjui, turinčiam LKAA pripažintą universitete ar kitoje aukštojoje mokykloje įgytą techninių dalykų mokslinį laipsnį:
 - i. trejų metų patirtį dirbant karinių orlaivių techninės priežiūros aplinkoje ir atliekant tipines karinių orlaivių techninės priežiūros darbus, įskaitant šešių mėnesių stebėjimą, kaip vykdoma bazinė techninė priežiūra; arba
 - ii. LKAA nustatytą patirtį, įgytą per ne trumpesnę nei šešių mėnesių stebėjimą, kaip vykdoma bazinė techninė priežiūra.

- (b) Pareiškėjas, norintis išplėsti MAML taikymo sritį, turi būti įgijęs būtinąją papildomos kategorijos ar pakategorės karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, nurodytą LTMAR 66 IV priedėlyje.
- (c) Patirtis turi būti praktinė ir apimti tipinį karinių orlaivių techninės priežiūros užduočių rinkinį.
- (d) Iš reikalaujamos patirties bent vienerių metų patirtis turi būti įgyta pastaruoju metu vykdant techninės priežiūros darbus pagal tą kategoriją ar pakategorę, kuriai taikoma pirmoji siekiama gauti MAML. Siekiant išplėsti turimos MAML taikymo sritį įtraukiant į ją naujas kategorijas / pakategores papildomai reikalaujama techninės priežiūros patirtis gali būti trumpesnė nei vieneri metai, bet ne trumpesnė kaip trys mėnesiai. Kokios patirties reikalaujama, priklauso nuo

skirtumo tarp turimos ir norimos gauti MAML kategorijos / pakategorės. Ši papildoma patirtis turi atitikti norimą gauti MAML kategoriją / pakategorę.

- (e) Nepaisant (a) punkte nurodytų reikalavimų, techninės priežiūros patirtis, įgyta atliekant nekarinių orlaivių techninės priežiūros darbus, pripažįstama tuo atveju, jeigu šią techninės priežiūros patirtį LKAA pripažįsta lygiaverte pagal LTMAR 66 reikalavimus. Tačiau būtina įgyti papildomos karinių orlaivių techninės priežiūros patirties, kad būtų užtikrinta pakankama pareiškėjo kompetencija karinių orlaivių techninės priežiūros srityje.
- (f) Patirtis turi būti įgyta ne seniau kaip prieš dešimt metų iki pateikiant paraišką gauti MAML ar papildyti ją kita kategorija ar pakategorė.

66.A.40 MAML galiojimo trukmė

- (a) MAML išduodama neribotam laikui. Ji galioja tol, kol jos turėtojas laikosi LTMAR 66 nurodytų reikalavimų ir MAML nebuvo atsisakyta, ar ji nebuvo sustabdyta ar atšaukta.
- (b) MAML atsisakius, sustabdžius ar atšaukus, ji grąžinama LKAA.
- (c) MAML suteikta teisė išduoti išleidimo eksploatuoti karinį orlaivį pažymėjimą nebetaikoma, kai tik MAML netenka galios.
- (d) MAML galioja tik tuo atveju, jeigu:
 1. ją išdavė ir / arba pakeitė LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA teikimu;
 2. MAML pasirašė jos turėtojas.
- (e) Jei pasikeičia MAML turėtojo vardas / pavardė ir / arba asmens kodas, MAML turi būti pateikta LKAA per 30 dienų kartu su paraiška pakeisti MAML.

66.A.45 Patvirtinimas karinių orlaivių kategorijoms

- (a) Kad MAML turėtojas galėtų naudotis konkretaus tipo karinio orlaivio išleidimo eksploatuoti teisėmis, jo licencijoje turi būti patvirtintos atitinkamo karinio orlaivio tipo kvalifikacijos, po to kai jis sėkmingai baigė atitinkamo karinio orlaivio tipo mokymą patvirtintoje pagal EMAR 147 MTO arba kitoje mokymo organizacijoje, kurios mokymą LKAA pripažino tinkamu.

A kategorijai karinių orlaivių tipo kvalifikacijų nereikalaujama, jei laikomasi LTMAR 145.A.35 dalies reikalavimų.

- (b) Karinio orlaivio tipo kvalifikacijoms patvirtinti būtina sėkmingai baigti atitinkamos B1, BR, BMil, B2 arba C karinio orlaivio tipo mokymus. Jei taikoma, LKAA gali pripažinti atitinkamą EASA orlaivio tipo kvalifikaciją kaip įrodymą, kad buvo atliktas iš dalies atitinkantis arba lygiavertis karinio orlaivio tipo kvalifikacijos mokymas.
- (c) Be (b) punkto reikalavimo, siekiant pirmosios tam tikros kategorijos / pakategorės karinio orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo, būtina sėkmingai baigti atitinkamą mokymą darbo vietoje, nurodytą LTMAR 66 III priedėlyje. Bet kuri paskesnė karinio orlaivio tipo kvalifikacija turimoje kategorijoje / pakategorijoje gali reikalauti papildomo mokymo darbo vietoje, kaip apibrėžta LKAA.
- (d) NETAIKOMA.
- (e) NETAIKOMA.
- (f) NETAIKOMA.

(g) NETAIKOMA.

66.A.50 Apribojimai

- (a) MAML nurodomi apribojimai yra teisės išleisti eksploatuoti išimtys. Jeigu įgyjama nauja karinio orlaivio tipo kvalifikacija, MAML nurodyti apribojimai yra taikomi ir naujai įgytai karinio orlaivio tipo kvalifikacijai.
- (b) NETAIKOMA.
- (c) Bet kokie apribojimai panaikinami sėkmingai išlaikius LTMAR 66.B.300 dalyje nurodytame atitinkamame pakeitimo pranešime nustatytų modulių / dalykų egzaminus.

66.A.52 Išplėtimai

MAML išplėtimai gali suteikti papildomas išleisti eksploatuoti teises.

66.A.55 Kvalifikacijos įrodymas

LKAA įgaliotam asmeniui paprašius, teisę išleisti eksploatuoti turintis ir pagalbiniis personalas per 72 val. turi pateikti savo MAML kaip kvalifikacijos įrodymą.

66.A.70 Kvalifikacijos pakeitimo nuostatos

Licencijos ar kitos orlaivio techninės priežiūros kvalifikacijos, įgytos anksčiau, turėtojas arba anksčiau pradėjęs tokios licencijos ar kitos kvalifikacijos įgijimo procedūrą asmuo privalo iki LKAA nustatytos datos atlikti pakeitimo į MAML procedūras, nustatytas LKAA pagal LTMAR 66 B skyriaus D poskyrio reikalavimus.

- (a) NETAIKOMA.
- (b) NETAIKOMA.
- (c) NETAIKOMA.
- (d) NETAIKOMA.

B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA

A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

66.B.1 Taikymo sritis

Šiame poskyryje nustatomi administraciniai reikalavimai, kurių LKAA turi laikytis diegiant ir taikant LTMAR 66 A skyriaus reikalavimus.

66.B.10 LKAA

(a) Bendroji dalis

LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliojimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos MAML administravimo ir priežiūros funkcijas.

MAML išduoda, pratęsia, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą arba panaikino jų galiojimo sustabdymą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.

LKAA turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

(b) Ištekliai

LKAA personalo turi būti tiek, kad jis galėtų įvykdyti LTMAR 66 nurodytus reikalavimus.

(c) Procedūros

LKAA nustato procedūras, kuriomis išsamiai nurodo, kaip turi būti užtikrinamas LTMAR 66 reikalavimų laikymasis.

Procedūros turi būti papildomai tikrinamos ir iš dalies keičiamos, kad būtų užtikrinama nepertraukiamoji atitiktis.

66.B.15 Licencijavimo veiklos perleidimas kitai organizacijai

(a) NETAIKOMA

(b) NETAIKOMA

(c) NETAIKOMA

66.B.20 Užrašų tvarkymas

(a) LKAA nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuri užtikrintų galimybę tinkamai atsekti kiekvienos techninės priežiūros licencijos išdavimo, atnaujinimo, pakeitimo, jos galiojimo sustabdymo ar atšaukimo procesą.

(b) Tokius įrašus apie kiekvieną MAML sudaro:

1. paraiška, įskaitant visus reikiamus papildomus dokumentus, išduoti arba pakeisti MAML;
2. MAML, įskaitant visus jos pakeitimus, kopija;
3. svarbios korespondencijos kopijos;
4. duomenys apie visas išlygas ir priemones, kurių imtasi reikalavimų vykdymui užtikrinti;
5. visi kitų kompetentingų institucijų pranešimai apie MAML turėtoją;
6. įrašai apie laikytus LKAA surengtus egzaminus;

7. taikytas pakeitimo pranešimas;

8. taikytas patirties įskaitymo pranešimas.

(c) NETAIKOMA.

(d) Įrašai, nurodyti (b) punkto 1–8 pastraipose, turi būti saugomi mažiausiai 50 metų.

66.B.25 Keitimasis informacija

Abipusis keitimasis informacija turi atitikti EMAD R nuostatas.

(a) NETAIKOMA.

(b) NETAIKOMA.

66.B.30 Išlygos

Visas suteiktas išlygas LKAA turi registruoti ir šiuos įrašus saugoti.

B POSKYRIS. KARINIO ORLAIVIO TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LICENCIJOS IŠDAVIMAS

Šiame poskyryje nustatyta tvarka, kurios turi laikytis LKAA, išduodant arba pakeičiant MAML.

66.B.100 MAML išdavimo tvarka

- (a) Gavusi užpildytą LTMAR 19 formą ir kitus reikalingus dokumentus, LKAA patikrina, ar visiškai užpildyta LTMAR 19 forma ir ar pateikti patirties duomenys atitinka LTMAR 66 reikalavimus.
- (b) LKAA patikrina, kokius egzaminus yra išlaikęs pareiškėjas ir / arba patvirtina įskaitytus egzaminus, kad būtų užtikrinta atitiktis pagal visus I priedėlyje nurodytus modulius, kaip nustatyta LTMAR 66.
- (c) Patikrinusi pareiškėjo tapatybę ir gimimo datą ir nustačiusi, kad jis atitinka žinių ir patirties reikalavimus pagal LTMAR 66, LKAA teikia rekomendaciją LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui dėl MAML išdavimo. MAML išduoda LK vadas arba jo įgaliotas asmuo.

Visa sietina su konkrečios MAML išdavimu informacija saugoma LKAA užrašuose.

- (d) Kai karinių orlaivių tipai patvirtinami išduodant pirmąjį MAML, LKAA patikrina atitiktį LTMAR 66.B.115 daliai.

66.B.105 MAML išdavimo tarpininkaujant patvirtintai pagal LTMAR 145 AMO tvarka

- (a) Pagal LTMAR 145 patvirtinta AMO, kuriai leidimą užsiimti šia veikla išdavė LKAA, gali:
 - 1. NETAIKOMA.
 - 2. LKAA pateikti rekomendaciją dėl pareiškėjo pateiktos MAML paraiškos, kad LKAA galėtų parengti ir išduoti tokią licenciją.
- (b) (a) punkte nurodyta AMO užtikrina, kad būtų laikomasi LTMAR 66.B.100 (a) ir (b) punktuose išdėstytų reikalavimų.
- (c) Visais atvejais MAML pareiškėjui gali išduoti tik LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA teikimu.

66.B.110 MAML pakeitimo, įtraukiant papildomą kategoriją ar pakategorę, tvarka

- (a) Atlikus LTMAR 66.B.100 ar LTMAR 66.B.105 nurodytas procedūras, LKAA įrašo naują kategoriją ar pakategorę ir patvirtina antspaudu ir parašu arba išduoda naują MAML.
- (b) Atitinkamai pakeičiami įrašai LKAA apskaitos sistemoje.

66.B.115 MAML pakeitimo, įtraukiant karinio orlaivių tipo kategoriją arba pašalinant apribojimus, tvarka

- (a) Gavusi tinkamai užpildytą LTMAR 19 formą ir visus reikalingus dokumentus, įrodančius atitiktį norimos gauti karinio orlaivio tipo kvalifikacijos reikalavimams ir MAML, LKAA:

1. į pareiškėjo MAML papildomai įrašo atitinkamą karinio orlaivio tipo kvalifikaciją; arba
2. išduoda naują MAML su įrašyta atitinkama karinio orlaivio tipo kvalifikacija; arba
3. panaikina pagal LTMAR 66.A.50_dalį taikytus apribojimus.

Atitinkamai pakeičiami įrašai LKAA apskaitos sistemoje.

(b) NETAIKOMA.

(c) NETAIKOMA.

(d) Jei karinio orlaivio tipo mokymą sudaro daugiau kaip vienas kursas, prieš suteikdama karinio orlaivio tipo kvalifikaciją, LKAA įsitikina, kad kursų turinys ir trukmė visiškai atitinka MAML kategorijos taikymo sritį ir tinkamai aprėpia reikiamas darbo sritis.

(e) Mokymo neatitikimo atveju LKAA įsitikina, kad pareiškėjo ankstesnė kvalifikacija, papildyta pagal EMAR 147 patvirtintu kursu, yra priimtina karinio orlaivio tipo kvalifikacijai suteikti.

(f) Praktinių įgūdžių turėjimas įrodomas pateikiant išsamius praktinių mokymų užrašus ar registracijos žurnalą iš pagal LTMAR 145 patvirtintos AMO, arba, jei yra, pagal LTMAR 147 patvirtintos MTO išduotą praktinių įgūdžių mokymo sertifikatą.

(g) Patvirtinant karinių orlaivių tipus taikomos LKAA nustatytos karinio orlaivio tipo kvalifikacijos. LKAA pateikia išsamią informaciją apie visus orlaivio tipus / variantus, kuriems taikoma kiekviena karinio orlaivio tipo kvalifikacija.

66.B.116 MAML pakeitimo, įtraukiant išplėtimus, tvarka

(a) Jei įtraukiamas išplėtimas, LKAA užtikrina, kad MAML išplėtimo saugos lygis atitiktų visų MAML kategorijų saugos lygiui. Svarbu, kad LKAA apibrėžtų ir surašytų, koks mokymas ir praktinis rengimas yra būtinas kiekvienam išplėtimui.

(b) Gavusi tinkamai užpildytą LTMAR 19 formą ir visus reikalingus dokumentus LKAA įrašo išplėtimą į MAML ir patvirtina jį parašu ir antspaudu, arba išduoda naują MAML.

(c) Atitinkamai pakeičiami įrašai LKAA užrašų sistemoje.

66.B.120 MAML galiojimo pratęsimo tvarka

NETAIKOMA.

66.B.125 MAML pakeitimo įtraukiant grupių kvalifikacijas tvarka

NETAIKOMA.

66.B.130 Karinio orlaivio tipo mokymo kurso tiesioginio patvirtinimo tvarka

LKAA gali patvirtinti karinio orlaivio tipo mokymus, kuriuos rengia pagal EASA Part 147 patvirtinta MTO, užtikrinant taikomų programų atitiktį LTMAR 66 III priedėlio žinių reikalavimus.

C POSKYRIS. EGZAMINAI

Šiame poskyryje nustatoma rengiamų egzaminų tvarka.

66.B.200 Egzamino standartas

- (a) Prieš egzaminą visi egzamino klausimynai turi būti laikomi saugiai, kad egzaminuojamieji nesužinotų, kokie konkretūs klausimai sudaro egzamino pagrindą.
- (b) LKAA paskiria:
 - 1. asmenis, kurie tikrina kiekvieno egzamino klausimynus;
 - 2. egzaminuotojus, kurie dalyvauja visuose egzaminuose ir užtikrina, kad egzaminas būtų vykdomas sąžiningai.
- (c) Pagrindiniai egzaminai turi atitikti LTMAR 66 I ir II priedėlių reikalavimus.
- (d) Karinio orlaivio tipo kvalifikacijos mokymų egzaminai turi atitikti LTMAR 66 III priedėlyje nustatytus reikalavimus.
- (e) Nauji klausimynai raštu turi būti sudaromi kas 12 mėnesius, o anksčiau naudoti klausimynai turi būti sunaikinti arba nebenaudojami. Panaudoti klausimynai registruojami.
- (f) Visi egzamino lapai egzaminuojamiesiems išduodami egzamino pradžioje ir surenkami pasibaigus egzaminui skirtam laikui. Per egzaminą jokie egzamino lapai negali būti išnešami iš patalpos, kurioje laikomas egzaminas.
- (g) Per egzaminą egzaminuojamieji gali naudotis tik egzamino lapais.
- (h) Per egzaminą egzaminuojamieji turi būti atskirti taip, kad negalėtų skaityti vieni kitų egzamino lapų. Jie negali kalbėtis su niekuo, išskyrus egzaminuotoją.
- (i) Egzaminuojamajam, kurio nesąžiningas elgesys buvo įrodytas, draudžiama laikyti egzaminus 12 mėnesių nuo nesąžiningai laikyto egzamino dienos, nebent LKAA nuspręstų kitaip.

D POSKYRIS. LICENCIJŲ AR KITŲ KVALIFIKACIJŲ PAKEITIMAS Į MAML

Šiame poskyryje nustatoma už išleidimą atsakingo personalo MAML kvalifikacijų pakeitimo pagal LTMAR 66.A.70 tvarka.

66.B.300 Bendrosios nuostatos

- (a) LKAA gali pakeisti nacionalines licencijas ar kitas karines kvalifikacijas, nepažeidžiant dvišalių susitarimų, tik tuo atveju, jei jos galiojo prieš įsigaliojant taikytiniems LTMAR 66 reikalavimams.
- (b) LKAA gali atlikti pakeitimą tik pagal pakeitimo pranešimą, parengtą atitinkamai pagal LTMAR 66.B.305 arba LTMAR 66.B.310 dalį.
- (c) Pakeitimo pranešimai turi būti parengti LKAA arba jos patvirtinti, kad būtų laikomasi LTMAR 66.
- (d) Pakeitimo pranešimus su visais jų pakeitimais LKAA registruoja pagal LTMAR 66.B.20 dalį.

66.B.305 Licencijų ar kitų kvalifikacijų pakeitimo pranešimas

- (a) Licencijų ar kitų kvalifikacijų pakeitimo į MAML pranešime aprašoma kiekvieno orlaivio tipo kvalifikacijos taikymo sritis, įskaitant susijusią nacionalinę licenciją, jei turima, susijusios teisės ir pridėjama susijusių nacionalinių taisyklių, kuriomis tos teisės nustatomos, kopija.
- (b) Pakeitimo pranešime kiekvienam (a) punkte nurodytam kvalifikacijos tipui turi būti nurodyta:
 1. į kurią MAML bus keičiama;
 2. kokie apribojimai / išplėtimai turi būti nustatyti;
 3. apribojimų panaikinimo reikalavimai, nurodant modulius / dalykus pagal LTMAR 66 I priedėlį, kurių egzaminus būtina išlaikyti, kad apribojimai būtų panaikinti ir įgytos visos teisės pagal MAML arba į MAML įtraukta papildoma kategorija (pakategorė). Nurodomi LTMAR 66 III priedėlyje apibrėžti moduliai, kurių neapima nacionalinė kvalifikacija.

66.B.310 AMO pažymėjimų pakeitimo pranešimas

Šis punktas taikomas išduodant MAML techninės priežiūros personalui, kuris turi AMO įgaliojimus išleisti eksploatuoti, bet neturi pripažintos nacionalinės kvalifikacijos pagal LTMAR 66.B.305.

- (a) Pakeitimo pranešime aprašoma kiekvienos AMO išduodamo kiekvienos rūšies įgaliojimo taikymo sritis ir pridėjama atitinkamos AMO tvarkos, pagal kurią kvalifikuojamas ir tvirtinamas už išleidimą atsakingas personalas ir kuria remiantis vykdomas pakeitimo procesas, dokumentų kopija.
- (b) Pakeitimo pranešime kiekvienam (a) punkte nurodytam įgaliojimo tipui nurodoma:
 1. į kurią MAML bus keičiama;
 2. kokie apribojimai / išplėtimai nustatomi;
 3. apribojimų panaikinimo reikalavimai, nurodant modulius / dalykus, kurių egzaminus būtina išlaikyti, kad apribojimai būtų panaikinti ir įgytos visos teisės pagal MAML arba į MAML įtraukta papildoma kategorija (pakategorė).

Nurodomi LTMAR 66 III priedėlyje apibrėžti moduliai, kurių neapima nacionalinė kvalifikacija.

E POSKYRIS. EGZAMINŲ ĮSKAITYMAS

Šiame poskyryje nustatyta LTMAR 66.A.25(c) punkte nurodyto egzaminų įskaitymo tvarka.

66.B.400 Bendrosios nuostatos

- (a) LKAA egzaminus gali įskaityti tik remdamasi egzaminų įskaitymo pranešimu, parengtu pagal LTMAR 66.B.405 dalį.
- (b) Egzaminų įskaitymo pranešimas turi būti parengtas LKAA arba juo patvirtintas, kad būtų laikomasi LTMAR 66.
- (c) Egzaminų įskaitymo pranešimus su visais pakeitimais LKAA datuoja ir registruoja pagal LTMAR 66.B.20 dalį.

66.B.405 Egzaminų įskaitymo pranešimas

- (a) Egzaminų įskaitymo pranešime palyginami:
 - 1. taikomi moduliai, modulių dalys, dalykai ir žinių lygis, nurodyti LTMAR 66 I priedėlyje;
 - 2. atitinkama techninės kvalifikacijos programa, susijusi su konkrečia siekiama įgyti kategorija.Atliekant šį palyginimą nustatoma, ar įrodyta atitiktis, o kiekvienas teiginys pagrindžiamas.
- (b) Egzaminus, išskyrus pagal EMAR 147 patvirtintose MTO laikomus pagrindinių žinių egzaminus, gali įskaityti tik LKAA.
- (c) Egzaminus įskaityti galima tik pagal atitikties kiekvienam moduliui ir modulio daliai patvirtinimo pranešimą, kuriame nurodoma, kur techninėje kvalifikacijoje galima rasti lygiavertį standartą.
- (d) LKAA reguliariai tikrina, ar nepasikeitė nacionalinis kvalifikacijos standartas arba LTMAR 66 I priedėlis, ir įvertina, ar būtina atitinkamai pakeisti egzaminų įskaitymo pranešimą. Tokie pakeitimai patvirtinami dokumentais, datuojami ir registruojami.

66.B.410 Įskaitytų egzaminų galiojimas

- (a) LKAA raštu praneša pareiškėjui apie visus įskaitytus egzaminus ir nurodo taikytą egzaminų įskaitymo pranešimą.
- (b) Įskaityti egzaminai galioja dešimt metų.
- (c) Pasibaigus įskaitytų egzaminų galiojimui pareiškėjas gali vėl prašyti įskaityti egzaminus. LKAA pratęsia jų galiojimą dar dešimčiai metų be papildomo vertinimo, jei nepasikeičia LTMAR 66 I priedėlyje nustatyti pagrindinių žinių reikalavimai.

F POSKYRIS. NEPERTRAUKIAMOJI PRIEŽIŪRA

Šiame poskyryje aprašoma karinių orlaivių techninės priežiūros licencijos nepertraukiamoji priežiūra, ypač jos atšaukimas, jos galiojimo sustabdymas ar apribojimas.

66.B.500 MAML atšaukimas, jos galiojimo sustabdymas arba apribojimas

LKAA turi imtis priemonių sustabdyti MAML galiojimą, ją apriboti ar atšaukti, jeigu nustatomas saugos pažeidimas arba turima aiškių įrodymų, kad asmuo atliko ar dalyvavo atliekant vieną arba keletą šių veiksmų:

- (a) MAML ir / arba teisė išleisti eksploatuoti karinį orlaivį įgyti suklastojus pagrindimo dokumentus;
- (b) neatlikti būtini techninės priežiūros darbai ir apie šį faktą nepranešta organizacijai ar asmeniui, kurio(s) prašymu ši techninė priežiūra turėjo būti atlikta;
- (c) neatlikti būtini techninės priežiūros darbai, kuriuos reikėjo atlikti pagal patikrinimo rezultatus, ir apie šį faktą nepranešta organizacijai ar asmeniui, kuri(s) paskyrė atlikti šią techninę priežiūrą;
- (d) nerūpestingai atlikta techninė priežiūra;
- (e) suklastoti techninės priežiūros įrašai;
- (f) pažymėjimas išleisti eksploatuoti karinį orlaivį išduotas žinant, kad pažymėjime nurodyta techninė priežiūra nebuvo atlikta, arba nepatikrinus, ar ji buvo atlikta;
- (g) techninės priežiūros darbai atlikti arba pažymėjimas išleisti eksploatuoti karinį orlaivį išduotas apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų;
- (h) pažymėjimas išleisti eksploatuoti karinį orlaivį išduotas nesilaikant LTMAR M, LTMAR 145 arba LTMAR 66 reikalavimų.

I priedėlis. Reikalaujamos pagrindinės žinios

1. A, B1, BMil, BR, B2 ir C kategorijų MAML turėtojo žinių lygis

A, B1, BMil, BR ir B2 kategorijų kiekvieno taikomo dalyko pagrindinės žinios vertinamos lygiais (1, 2 arba 3). Išskyrus C kategorijos, įgytai baigiant aukštąją mokyklą pagal EMAR 66.A.30(a)5, C kategorijos pareiškėjai turi atitikti B1 arba B2 kategorijos pagrindinių žinių lygį.

Žinių lygio rodikliai skirstomi į šiuos tris lygius:

— *1 LYGIS: bendras susipažinimas su pagrindiniais dalyko elementais.*

Tikslai:

- (a) Pareiškėjas turėtų būti susipažinęs su pagrindiniais dalyko elementais.
- (b) Pareiškėjas turėtų gebėti paprastai apibūdinti dalyko esmę bendrais žodžiais ir pavyzdžiais.
- (c) Pareiškėjas turėtų gebėti vartoti tipinius terminus.

— *2 LYGIS: bendros teorinių ir praktinių dalyko aspektų žinios ir gebėjimas taikyti šias žinias.*

Tikslai:

- (a) Pareiškėjas turėtų gebėti suprasti dalyko teorijos pagrindus.
- (b) Pareiškėjas turėtų gebėti bendrais bruožais apibūdinti dalyką naudodamas reikiamus tipinius pavyzdžius.
- (c) Pareiškėjas turėtų gebėti naudotis dalyką apibūdinančiomis matematinėmis formulėmis ir fizikos dėsniais.
- (d) Pareiškėjas turėtų gebėti skaityti ir suprasti dalyką apibūdinančius eskizus, brėžinius ir schemas.
- (e) Pareiškėjas turėtų gebėti taikyti savo žinias praktiškai, laikydamasis išsamios darbo tvarkos.

— *3 LYGIS: išsamios teorinių ir praktinių dalyko aspektų žinios ir gebėjimas logiškai ir visapusiškai derinti ir taikyti atskirus žinių elementus.*

Tikslai:

- (a) Pareiškėjas turėtų išmanyti dalyko teoriją ir sąsajas su kitais dalykais.
- (b) Pareiškėjas turėtų gebėti išsamiai apibūdinti dalyką remdamasis teoriniais pagrindais ir konkrečiais pavyzdžiais.
- (c) Pareiškėjas turėtų suprasti ir gebėti taikyti su dalyku susijusias matematinės formules.
- (d) Pareiškėjas turėtų gebėti skaityti, suprasti ir rengti dalyką apibūdinančius eskizus, paprastus brėžinius ir schemas.
- (e) Pareiškėjas turėtų gebėti praktiškai taikyti savo žinias pagal gamintojo instrukcijas.
- (f) Pareiškėjas turėtų gebėti aiškinti įvairių šaltinių ir matavimų rezultatus ir atlikti reikiamus taisomuosius veiksmus.

2. Skirstymas į modulius

Kiekvienos MAML kategorijos pagrindinių dalykų kvalifikacija turėtų atitikti šią matricą, kurioje taikytini dalykai pažymėti kryželiu „X“:

Dalyko modulis	A ar B1 lėktuvas su:		A ar B1 sraigtasparnis su:		BMil	BR ²⁴	B2
	Turbininiu (-iais) varikliu (-iais)	Stūmokliniu (-iais) varikliu (-iais)	Turbininiu (-iais) varikliu (-iais)	Stūmokliniu (-iais) varikliu (-iais)	Gelbėjimo / gelbėjimosi įranga ir ginkluotė	BO	Avionika
1 Matematika	X	X	X	X	X	X	X
2 Fizika	X	X	X	X	X	X	X
3 Elektrotechnikos pagrindai	X	X	X	X	X	X	X
4 Elektronikos pagrindai	X	X	X	X	X	X	X
5 Skaitmeninės technologijos / Elektroninių prietaisų sistemos	X	X	X	X	X	X	X
6 Medžiagos ir įranga	X	X	X	X	X	X	X

²⁴ BR kategorijai priskirti taikomi lėktuvams su stūmokliniais varikliais be ginkluotės moduliai. Prieš įtraukiant į MAML kito bepiločio orlaivio (BO) tipo kvalifikaciją (lėktuvai su turbininiais varikliais ir / arba sraigtasparniai ir / arba ginkluotė) būtina priskirti BR kategorijai atitinkamus papildomus modulius.

7 Techninės priežiūros praktika	X	X	X	X	X	X	X
8 Aerodinamikos pagrindai	X	X	X	X	X	X	X
9 Žmogiškieji veiksniai	X	X	X	X	X	X	X
10 Aviacijos teisės aktai	X	X	X	X	X	X	X
11a Lėktuvų su turbininiais varikliais aerodinamika, konstrukcija ir sistemos	X						
11b Lėktuvų su stūmokliniais varikliais aerodinamika, konstrukcija ir sistemos		X				X	
12 Sraigasparnių aerodinamika, konstrukcija ir sistemos			X	X			

13 Orlaivių aerodinamika, konstrukcija ir sistemos							X
14 Varikliai							X
15 Dujų turbininis variklis	X		X				
16 Stūmoklinis variklis		X		X		X	
17 Propeleris	X	X				X	
50 Pagrindiniai ginkluotės principai	*	*	*	*	X		X
51 Ginkluotės laikymo sistema	*	*	*	*	X		X
52 Operacinės atakos sistemos	*	*	*	*	X		X
53 Stebėjimas ir elektroninė kova	*	*	*	*	X	X	X

54 Įgulos sauga	*	*	*	*	X		X
55 Karinės ryšių sistemos	*	*	*	*		X	X

* atsižvelgiant į techninės priežiūros organizacijos priimtą techninės priežiūros sistemą ir MAML taikomus pagal LTMAR 66.A.20(a)6 ir 66.A.25(e) karinės specifikos sistemų kvalifikacinius reikalavimus.

1 MODULIS. MATEMATIKA

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
1.1 Aritmetika Aritmetikos sąvokos ir ženklai, daugybos ir dalybos būdai, paprastos ir dešimtainės trupmenos, daugikliai ir kartotiniai, svertinio įvertinimo koeficientai, matai ir perskaičiavimo koeficientai, santykis ir proporcija, vidurkiai ir procentinės dalys, plotai ir tūriai, kvadratai, kubai, kvadratinės ir kubinės šaknys.	1	2	2	2	2
1.2 Algebra (a) Paprastų algebrinių išraiškų pertvarkymas, sudėtis, atimtis, daugyba ir dalyba, skliaustų naudojimas, paprastos algebrinės trupmenos.	1	2	2	2	2
(b) Tiesinės lygtys ir jų sprendiniai; indeksai ir laipsniai, neigiami ir trupmeniniai indeksai; dvejetainė ir kitos taikomos skaičiavimo sistemos; lygčių sistemos ir antrojo laipsnio lygtys su vienu nežinomuju; logaritmai.	-	1	1	1	1
1.3 Geometrija (a) Paprastos geometrinės figūros.	-	1	1	1	1
(b) Grafinis vaizdavimas; grafikų rūšys ir taikymas, lygčių / funkcijų grafikai.	2	2	2	2	2
(c) Paprastoji trigonometrija; trigonometriniai sąryšiai, lentelių naudojimas, Dekarto ir polinė koordinatinių sistemų.	-	2	2	2	2

2 MODULIS. FIZIKA

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
<p>2.1 Medžiaga</p> <p>Medžiagos rūšys: cheminiai elementai, atomų ir molekulių sandara.</p> <p>Cheminiai junginiai.</p> <p>Būviai: kietasis, skystasis ir dujinis.</p> <p>Perėjimas iš vieno būvio į kitą.</p>	1	1	1	1	1
<p>2.2 Mechanika</p> <p><i>2.2.1 Statika</i></p> <p>Jėgos, momentai ir jėgų poros, vaizdavimas vektoriais.</p> <p>Sunkio centras.</p> <p>Įtempių, santykinės deformacijos ir tamprumo teorijos elementai: tempimas, gniuždymas, šlytis ir sukimas.</p> <p>Kietosios medžiagos, skysčiai ir dujos, jų savybės.</p> <p>Slėgis ir plūdrumas skysčiuose (barometrai).</p>	1	2	2	1	1
<p><i>2.2.2 Kinetika</i></p> <p>Tiesiaėgis judėjimas: tolygus tiesiaėgis judėjimas, judėjimas su pastoviu pagreičiu (judėjimas veikiant sunkio jėgai).</p> <p>Sukamasis judėjimas: tolygus apskritiminis judėjimas (išcentrinė / įcentrinė jėgos).</p> <p>Periodinis judėjimas: švytuoklinis judėjimas; paprastoji virpesių teorija, harmonikos ir rezonansas.</p> <p>Greičio santykis, mechaninė nauda ir naudingumo koeficientas.</p>	1	2	2	1	1
<p><i>2.2.3 Dinamika</i></p> <p>(a) Masė</p> <p>Jėga, inercija, darbas, galia, energija (potencinė, kinetinė ir bendroji energija), šiluma, naudingumo koeficientas.</p>	1	2	2	1	1
<p>(b) Judesio kiekis, judesio kiekio tvermė.</p> <p>Impulsas.</p>	1	2	2	1	2

Girokopinių reiškinių pagrindai. Trintis: rūšys ir poveikis, trinties koeficientas (pasipriešinimas riedėjimui).					
2.2.4 Skysčių dinamika (a) Lyginamasis svoris ir lyginamasis tankis.	2	2	2	2	2
(b) Klampa, skysčio pasipriešinimas, aptakumo poveikis. Skysčių spūdomas. Statinis, dinaminis ir visuminis slėgis: Bernulio teorema, Venturi efektas.	1	2	2	1	1
2.3 Termodinamika (a) Temperatūra: termometrai ir temperatūros skalės: Celsijaus, Farenheito ir Kelvino. Šilumos apibrėžtis.	2	2	2	2	2
(b) Šiluminė talpa, savitoji šiluminė talpa. Šilumos perdava: konvekcija, spinduliavimas ir laidumas. Tūrinis plėtimasis. Pirmasis ir antrasis termodinamikos dėsniai. Dujos: idealiųjų dujų dėsniai; savitoji šiluminė talpa esant pastoviam tūriui ir slėgiui, besiplečiančių dujų atliekamas darbas. Izoterminis, adiabatinis plėtimasis ir spaudimas; variklio darbo ciklai, pastovus tūris ir pastovus slėgis, šaldytuvai ir šilumos siurbiai. Lydimosi ir garavimo fazinio virsmo šiluma, šiluminė energija, degimo šiluma.	-	2	2	1	2
2.4 Optika (šviesa) Šviesos prigimtis; šviesos greitis. Atspindžio ir lūžio dėsniai: atspindys nuo plokščių paviršių, atspindys nuo sferinio veidrodžio, refrakcija, lęšiai; Šviesolaidžiai.	-	2	2	1	2
2.5 Bangų sklidimas ir garsas Bangų sklidimas: mechaninės bangos, sinusoidinės bangos, interferencija, stovinčiosios bangos. Garsas: garso greitis, garso šaltiniai, intensyvumas, tonas ir kokybė, Doplerio efektas.	-	2	2	1	2

3 MODULIS. ELEKTROTECHNIKOS PAGRINDAI

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
3.1 Elektronų teorija Elektros krūvio sandara ir pasiskirstymas atomuose, molekulėse, jonuose ir junginiuose. Laidininkų, puslaidininkų ir izoliatorių molekulinė sandara.	1	1	1	1	1
3.2 Statinė elektra ir laidumas Statinė elektra ir elektrostatinių krūvių pasiskirstymas. Elektrostatinės traukos ir stūmos dėsniai. Krūvio vienetai, Kulono dėsnis. Kietųjų medžiagų, skysčių, dujų ir vakuumo elektrinis laidumas.	1	2	2	2	2
3.3 Elektrotechnikos terminija Terminai, jų vienetai ir poveikį turintys veiksniai: potencialų skirtumas, elektrovaros jėga, įtampa, srovė, varža, laidumas, krūvis, elektros srovė, elektronų srautas.	1	2	2	2	2
3.4 Elektros srovės generavimas Elektros gamyba panaudojant šiuos reiškinius: šviesą, šilumą, trintį, slėgį, cheminius procesus, magnetizmą ir judėjimą.	1	1	1	1	1
3.5 Nuolatinės srovės šaltiniai Konstrukcija ir pagrindiniai cheminiai procesai: pirminių elementų, antrinių elementų, švino rūgšties elementų, nikelio, kadmio elementų, ličio jonų elementų, kitų šarminių elementų. Nuoseklusis ir lygiagretusis elementų jungimas. Vidinė varža ir jos poveikis baterijai. Termoelementų konstrukcija, medžiagos ir veikimas. Fotoelementų veikimas.	1	2	2	2	2
3.6 Nuolatinės srovės grandinės Omo dėsnis, Kirchofo įtampos ir srovės dėsniai. Varžos, įtampos ir srovės stiprio apskaičiavimas pagal minėtus dėsnius.	1	2	2	2	2

Maitinimo šaltinio vidinės varžos svarba.					
3.7 Varža / varžos (a) Varža ir jai poveikį turintys veiksniai. Savitoji elektrinė varža. Varžų spalvinis kodas, vertės ir nuokrypos, tinkamiausios vertės, vardinė galia. Nuoseklusis ir lygiagretusis varžų jungimas. Bendros varžos apskaičiavimas naudojant nuosekliojo, lygiagrečiojo ir mišraus jungimo derinius. Potenciometrų ir reostatų veikimas ir naudojimas. Vitstono tiltelio veikimas.	-	2	2	2	2
(b) Teigiamas ir neigiamas laidžio temperatūros koeficientas. Pastovieji varžai, stabilumas, nuokrypa ir apribojimai, konstrukcijos tipai. Kintamieji varžai, termistoriai, varistoriai. Potenciometrų ir reostatų konstrukcija. Vitstono tiltelio konstrukcija.	-	1	1	1	1
3.8 Galia Galia, darbas ir energija (kinetinė ir potencinė). Galios sklaida dėl varžos. Galios formulė. Galios, darbo ir energijos skaičiavimai.	-	2	2	2	2
3.9 Elektrinė talpa / kondensatorius Kondensatoriaus veikimas ir paskirtis. Veiksniai, nuo kurių priklauso plokštelių efektyvusis plotas, atstumas tarp plokštelių, plokštelių skaičius, dielektrikai ir dielektrinė konstanta, darbinė įtampa, vardinė įtampa. Kondensatorių tipai, konstrukcija ir veikimas. Kondensatorių spalvinis kodas. Elektrinės talpos ir įtampos nuosekliosiose ir lygiagrečiosiose grandinėse skaičiavimas. Kondensatoriaus eksponentinė įkrova ir iškrova, laiko konstantos. Kondensatorių tikrinimas.	-	2	2	2	2

<p>3.10 Magnetizmas</p> <p>(a) Magnetizmo teorija. Magneto savybės. Žemės magnetiniame lauke pakabintas magnetas. Įmagnetinimas ir išmagnetinimas. Magnetinis ekranavimas. Įvairios magnetinių medžiagų rūšys. Elektromagnetų konstrukcija ir veikimo principai; Rankos taisyklės magnetiniam laukui aplink laidininką, kuriuo teka srovė, nustatyti.</p>	-	2	2	2	2
<p>b) Magnetovaros jėga, lauko stipris, magnetinio srauto tankis, magnetinė skvarba, histerezės kilpa, liekamasis įmagnetėjimas, magnetinė varža, magnetinis įsotinimas, sukurtinės srovės. Atsargumo priemonės, susijusios su magnetų priežiūra ir laikymu.</p>	-	2	2	2	2
<p>3.11 Induktyvumas / induktorius</p> <p>Faradėjaus dėsnis. Įtampos indukavimas laidininkui judant magnetiniame lauke. Indukcijos principai. Indukuojamos įtampos dydžio priklausomybė nuo šių veiksnių: magnetinio lauko stiprumo, srauto kitimo spartos, laidininko apvijų skaičiaus. Abipusė indukcija. Pirminės srovės kitimo spartos ir abipusės indukcijos poveikis indukuojamai įtampai. Abipusei indukcijai poveikį turintys veiksniai: ritės vijų skaičius, ritės fizinis dydis, ritės magnetinė skvarba, ričių tarpusavio padėtis. Lenco dėsnis ir poliškumo nustatymo taisyklės. Grįžtamoji elektrovara, saviindukcija. Magnetinis įsotinimas. Induktorių naudojimo sritys.</p>	-	2	2	2	2
<p>3.12 Nuolatinės srovės variklio / generatoriaus teorija</p> <p>Variklio ir generatoriaus teorijos pagrindai. Nuolatinės srovės generatoriaus sudedamųjų</p>	-	2	2	2	2

<p>dalių konstrukcija ir paskirtis.</p> <p>Nuolatinės srovės generatorių veikimas ir veiksniai, turintys poveikį galiai ir srovės srauto krypčiai.</p> <p>Nuolatinės srovės variklių veikimas ir veiksniai, turintys poveikį išėjimo galiai, sukimo momentui, sukimosi dažniui ir krypčiai.</p> <p>Nuosekliojo, lygiagrečiojo ir mišriojo žadinimo varikliai.</p> <p>Starterių generatorių konstrukcija.</p>					
<p>3.13 Kintamosios srovės teorija</p> <p>Sinusoidinės bangos: fazė, periodas, dažnis, ciklas.</p> <p>Momentinės, vidutinės, vidutinės kvadratinės, didžiausiosios srovės stiprio vertės, srovės stiprio amplitudė ir jų skaičiavimas pagal įtampą, srovės stiprį ir galią.</p> <p>Trikampiai / stačiakampiai impulsai.</p> <p>Vienfazės / trifazės srovės principai.</p>	1	2	2	2	2
<p>3.14 Varžinės (R), talpinės (C) ir indukcinės (L) grandinės</p> <p>Įtampos ir srovės fazių ryšys lygiagrečiosiose, nuosekliosiose ir mišriosiose L, C ir R grandinėse.</p> <p>Galios sklaida L, C ir R grandinėse.</p> <p>Pilnutinės varžos, fazių skirtumo, galios koeficiento ir srovės stiprio skaičiavimai.</p> <p>Tikrosios galios, pilnutinės galios ir reaktyviosios galios skaičiavimai.</p>	-	2	2	2	2
<p>3.15 Transformatoriai</p> <p>Transformatoriaus konstrukcijos principai ir veikimas.</p> <p>Transformatoriaus nuostoliai ir jų mažinimo būdai.</p> <p>Transformatoriaus veikimas su apkrova ir be jos.</p> <p>Galios perdavimas, naudingumo koeficientas, poliškumo ženklavimas.</p> <p>Linijos ir fazinės įtampos ir srovės stiprio skaičiavimas.</p> <p>Trifazės sistemos galios skaičiavimas.</p> <p>Pirminė ir antrinė srovė, įtampa, vijų santykis, galia, naudingumo koeficientas;</p>	-	2	2	2	2

autotransformatoriai.					
3.16 Filtrai Išvardytų filtrų veikimas, taikymas ir naudojimas: žemutinių dažnių, aukštutinių dažnių, juostinio, užtvarinio.	-	1	1	1	1
3.17 Kintamosios srovės generatoriai Kilpos sukimasis magnetiniame lauke ir indukuotosios įtampos forma. Besisukančio inkaro ir sukamojo lauko kintamosios srovės generatorių konstrukcija ir veikimas. Vienfaziai, dvifaziai ir trifaziai generatoriai. Trifazių sistemų sujungimo žvaigžde ir trikampiū privalumai ir naudojimas. Generatoriai su nuolatiniais magnetais.	-	2	2	2	2
3.18 Kintamosios srovės varikliai Kintamosios srovės sinchroninių ir asinchroninių vienfazinių ir daugiafazinių variklių konstrukcija, veikimo principai ir charakteristikos. Sukimosi dažnio ir krypties valdymo būdai. Besisukančio lauko sudarymo būdai: kondensatoriumi, rite, papildoma apvija ar papildomu poliūmi.	-	2	2	2	2

4 MODULIS. ELEKTRONIKOS PAGRINDAI

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
4.1 Puslaidininkiai 4.1.1 Diodai (a) Diodų simboliai. Diodų charakteristikos ir savybės. Diodų nuoseklusis ir lygiagretusis jungimas. Valdomųjų silicio lygintuvų (tiristorių), šviesos diodų, fotodiodų, varistorių ir diodų srovės lygintuvų pagrindinės charakteristikos ir naudojimas. Diodų funkcinis tikrinimas.	-	2	1	1	2
(b) Medžiagos, elektronų konfigūracija, elektrinės savybės. P ir N tipo medžiagos: priemaišų poveikis laidumui, pagrindiniai ir šalutiniai krūvio nešikliai. PN sandūra puslaidininkyje, potencialų pasiskirstymas PN sandūroje be poslinkio įtampos, su tiesiogine ir atgaline įtampa. Diodų parametrai: didžiausia atgalinė įtampa, didžiausia tiesioginė srovė, temperatūra, dažnis, nuotėkio srovė, galios sklaida. Diodų veikimas ir paskirtis šiose grandinėse: ribotuvuose, fiksatoriuose, visos bangos ir pusės bangos lygintuvuose, tiltiniuose lygintuvuose, įtampos dvigubintuvuose ir trigubintuvuose. Išsamus šių įtaisų veikimas ir charakteristikos: valdomojo silicio lygintuvo (tiristoriaus), šviesos diodo, Šotkio diodo, fotodiodo, varaktoriaus, varistoriaus, diodo srovės lygintuvo, Zinerio diodo.	-	-	-	-	2
4.1.2 Tranzistoriai (a) Tranzistorių simboliai. Komponentų žymėjimas ir orientacija. Tranzistoriaus charakteristikos ir savybės.	-	1	1	1	2
(b) PNP ir NPN tranzistorių konstrukcija ir veikimas. Bazės, kolektoriaus ir emiterio konfigūracijos. Tranzistorių tikrinimas. Bendras supratimas apie kitus tranzistorių tipus ir	-	-	-	-	2

<p>jų naudojimą.</p> <p>Tranzistorių taikymas: stiprintuvų klasės (A, B, C).</p> <p>Paprastos poslinkio, atskyrimo, grįžtamojo ryšio ir stabilizavimo grandinės.</p> <p>Daugiapakopių grandinių principai: pakopinės, dvitaktės, generatorių, multivibratorių, trigerių grandinės.</p>					
<p>4.1.3 Integriniai grandynai</p> <p>(a) Loginių grandinių ir tiesinių grandinių / operacinių stiprintuvų apibūdinimas ir veikimas.</p>	-	1	1	1	-
<p>(b) Loginių grandinių ir tiesinių grandinių apibūdinimas ir veikimas.</p> <p>Bendros žinios apie operacinio stiprintuvo, naudojamo kaip integrotorius, diferenciatorius, kartotuvus ar komparatorius, veikimą ir paskirtį.</p> <p>Stiprinimo pakopų veikimo principas ir jungimo būdai: varžinis talpinis, indukcinis (transformatorinis), indukcinis varžinis (IR), tiesioginis.</p> <p>Teigiamojo ir neigiamojo grįžtamojo ryšio privalumai ir trūkumai.</p>	-	-	-	-	2
<p>4.2 Spausdintinės plokštės</p> <p>Spausdintinių plokščių apibūdinimas ir naudojimas.</p>	-	1	1	1	2
<p>4.3 Vykdomieji mechanizmai</p> <p>(a) Šių sąvokų samprata: atvirojo ir uždarojo kontūro sistemos, grįžtamasis ryšys, sekimas, analoginiai keitikliai.</p> <p>Šių sinchroninių sistemų sudedamųjų dalių / funkcijų, veikimo principai ir naudojimas: selsinų, diferencialo, valdymo ir sukimo momento, transformatorių, indukcinų ir talpinių daviklių.</p>	-	1	1	1	-
<p>(b) Šių sąvokų samprata: atvirasis ir uždarasis kontūras, sekimas, vykdomasis mechanizmas, analoginis keitiklis, nulis, slopinimas, grįžtamasis ryšys, nejautrumo zona.</p> <p>Šių sinchroninių sistemų sudedamųjų dalių veikimo principai ir naudojimas: selsinų, diferencialo, valdymo ir sukimo momento, E ir I transformatorių, indukcinų daviklių, talpinių daviklių, sinchroninių daviklių.</p> <p>Vykdomųjų mechanizmų defektai,</p>	-	-	-	-	2

sinchronizavimo laidų sukeitimas, svyravimai.					
---	--	--	--	--	--

5 MODULIS. SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS / ELEKTRONINIŲ PRIETAISŲ SISTEMOS

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
5.1 Elektroninių prietaisų sistemos Įprastas sistemų išdėstymas ir elektroninių prietaisų išdėstymas orlaivyje.	1	2	2	1	3
5.2 Skaičiavimo sistemos Skaičiavimo sistemos: dvejetainė, aštuntainė ir šešioliktainė. Perėjimo iš dešimtainės į dvejetainę, aštuntainę ir šešioliktainę skaičiavimo sistemą ir atvirkščiai demonstravimas.	-	1	1	-	2
5.3 Duomenų vertimas Analoginiai duomenys, skaitmeniniai duomenys. Analoginio-skaitmeninio ir skaitmeninio-analoginio keitiklių veikimo principas ir naudojimas, įėjimai ir išėjimai, įvairių tipų apribojimai.	-	1	1	1	2
5.4 Duomenų magistralės Duomenų magistralių veikimas orlaivio sistemose, įskaitant žinias apie ARINC ir kitas specifikacijas. Orlaivio tinklas / ethernetas.	-	2	2	2	2
5.5 Loginės grandinės (a) Įprastų loginių elementų simbolių, lentelių ir lygiaverčių grandinių atpažinimas. Taikymas orlaivių sistemose, schemas.	-	2	2	1	2
(b) Loginių schemų aiškinimas.	-	-	-	1	2
5.6 Kompiuterio sandaros pagrindai (a) Kompiuterinė terminija (įskaitant terminus „bitas“, „baitas“, „programinė įranga“, „techninė įranga“, „procesorius“, „integrinis grandynas“ ir įvairius atminties įrenginių terminus, pvz., RAM, ROM, PROM). Kompiuterinė technologija (taikoma orlaivio sistemose).	1	2	2	1	-
(b) Su kompiuteriais susijusi terminija; pagrindinių mikrokompiuterių sistemų sudedamųjų dalių, įskaitant atitinkamas magistralių sistemas,	-	-	-	1	2

<p>veikimas, išdėstymas ir sąsajos; informacija, perduodama vieno ar kelių adresų komandiniais žodžiais.</p> <p>Su atmintimi susiję terminai.</p> <p>Įprastų atminties įrenginių veikimas.</p> <p>Įvairių duomenų saugojimo sistemų veikimas, privalumai ir trūkumai.</p>					
<p>5.7 Mikroprocesoriai</p> <p>Mikroprocesoriaus atliekamos funkcijos ir veikimo principas.</p> <p>Kiekvieno iš šių mikroprocesoriaus elementų veikimo pagrindai: valdymo įrenginio ir procesoriaus, laikrodžio, registro, aritmetinio loginio įrenginio.</p>	-	-	-	-	2
<p>5.8 Integriniai grandynai</p> <p>Koderių ir dekoderių veikimas.</p> <p>Koderių tipai.</p> <p>Vidutinio, didelio ir labai didelio masto integravimo naudojimas.</p>	-	-	-	-	2
<p>5.9 Tankinimas</p> <p>Tankintuvų ir išskirtuvų veikimo principas, taikymas ir atpažinimas loginėse schemose.</p>	-	-	-	-	2
<p>5.10 Šviesolaidžiai</p> <p>Duomenų perdavimo šviesolaidžiais privalumai ir trūkumai, palyginti su perdavimu elektros laidais.</p> <p>Šviesolaidinė duomenų magistralė.</p> <p>Su šviesolaidžiais susiję terminai.</p> <p>Galinės apkrovos.</p> <p>Šakotuvai, valdymo terminalai, nuotoliniai terminalai.</p> <p>Šviesolaidžių naudojimas orlaivių sistemose.</p>	-	1	1	1	2
<p>5.11 Elektroniniai ekranai</p> <p>Šiuolaikiniame orlaivyje naudojamų įprasto tipo ekranų, įskaitant elektroninio vamzdžio, šviesos diodų ir skystųjų kristalų ekranus, veikimo principai.</p>	-	2	2	1	2
<p>5.12 Elektrostatinėms iškrovoms jautriems prietaisais</p> <p>Speciali elektrostatinėms iškrovoms jautrių sudedamųjų dalių priežiūra.</p>	1	2	2	2	2

Pavojaus ir galimos žalos suvokimas, sudedamųjų dalių ir personalo antistatinės saugos priemonės.					
5.13 Programinės įrangos tvarkymo kontrolė Žinojimas apie apribojimus, tinkamumo skraidyti reikalavimus ir galimus katastrofinius neleistinų programinės įrangos pakeitimų padarinius.	-	2	2	2	2
5.14 Elektromagnetinė aplinka Išvardytų reiškinių poveikis elektroninės sistemos techninei priežiūrai: EMC – elektromagnetinio suderinamumo; EMI – elektromagnetinių trukdžių; HIRF – didelio intensyvumo spinduliuotės lauko; Žaibo / apsaugos nuo žaibo.	-	2	2	2	2
5.15 Tipinės elektroninės / skaitmeninės orlaivių sistemos Bendras įprastų elektroninių / skaitmeninių orlaivio sistemų ir susijusios IT] (integruotosios tikrinimo įrangos) išdėstymas, pvz.: ACARS-ARINC – ryšio, adresavimo ir pranešimų sistema. EICAS – variklio darbo kontrolės ir įgulos perspėjimo sistema. FBW – skrydžio nuotolinio valdymo sistema. FMS – skrydžio valdymo sistema. IRS – inercinė atskaitos sistema. ECAM – centralizuota elektroninė orlaivio kontrolė. EFIS – elektroninė skrydžio prietaisų sistema. GPS – palydovinė padėties nustatymo sistema. TCAS – susidūrimo ore pavojaus įspėjimo ir vengimo sistema. Integruotoji modulinė avionika. Kabinos sistemos. Informacinės sistemos.	-	2	2	2	2

6 MODULIS. MEDŽIAGOS IR TECHNINĖ ĮRANGA

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
<p>6.1 Aviacinės medžiagos, kuriose yra geležies</p> <p>(a) Orlaiviuose naudojamo įprasto legiruotojo plieno charakteristikos, savybės ir identifikavimas.</p> <p>Legiruotojo plieno terminis apdorojimas ir naudojimas.</p>	1	2	2	1	1
<p>(b) Geležies turinčių medžiagų kietumo, tempiamojo stiprio, varginamojo stiprio ir atsparumo smūgiams bandymas.</p>	-	1	1	1	1
<p>6.2 Aviacinės medžiagos, kuriose nėra geležies</p> <p>(a) Orlaiviuose naudojamų įprastų geležies neturinčių medžiagų charakteristikos, savybės ir identifikavimas.</p> <p>Geležies neturinčių medžiagų terminis apdorojimas ir naudojimas.</p>	1	2	2	1	1
<p>(b) Geležies neturinčių medžiagų kietumo, tempiamojo stiprio, varginamojo stiprio ir atsparumo smūgiams bandymas.</p>	-	1	1	1	1
<p>6.3 Kompozitinės ir nemetalinės aviacinės medžiagos</p> <p><i>6.3.1 Kompozitinės ir nemetalinės medžiagos, išskyrus medieną ir audinį</i></p> <p>(a) Orlaiviuose naudojamų įprastų kompozitinių ir nemetalinių medžiagų, išskyrus medieną ir audinį, charakteristikos, savybės ir identifikavimas; sandarikliai ir rišamosios medžiagos.</p>	1	2	2	1	2
<p>(b) Kompozitinių ir nemetalinių medžiagų defektų / susidėvėjimo aptikimas; kompozitinių ir nemetalinių medžiagų remontas.</p>	1	2	2	1	-
<p><i>6.3.2 Medinės konstrukcijos</i></p> <p>Medinių sklandmens konstrukcijų sudarymo būdai.</p> <p>Lėktuvuose naudojamos medienos ir klijų charakteristikos, savybės ir tipai.</p> <p>Medinės konstrukcijos apsauga ir priežiūra.</p>	-	-	-	-	-

Medienos ir medinių konstrukcijų defektų tipai. Medinės konstrukcijos defektų aptikimas. Medinės konstrukcijos remontas.					
6.3.3 Audinio danga Léktuvuose naudojamo audinio charakteristikos, savybės ir tipai. Audinio tikrinimo metodai. Audinio defektų tipai. Audinio dangos taisymas.	1	1	1	-	-
6.4 Koroziija (a) Cheminių procesų pagrindai. Atsiradimas dėl galvaninių procesų, mikrobiologinių priežasčių, įtempių.	1	1	1	1	1
(b) Korozijos rūšys ir jų atpažinimas. Korozijos priežastys. Medžiagų rūšys, polinkis į koroziją.	2	3	2	2	2
6.5 Tvirtinimo detalės 6.5.1 Sraigčių sriegiai Sraigčių nomenklatūra. Orlaiviuose naudojamų standartinių sriegių formos, matmenys ir nuokrypos. Sraigčių sriegių matavimas.	2	2	2	2	2
6.5.2 Varžtai, smeigės ir sraigčiai Varžtų tipai: aviacinių varžtų specifikacija, identifikacija ir ženklavimas, tarptautiniai standartai. Veržlės: savistabdės, inkarinės, standartinio tipo. Sraigčiai: aviacinės specifikacijos. Smeigės: tipai ir paskirtis, įsukimas ir išsukimas. Savisriegiai sraigčiai, kaiščiai.	2	2	2	2	2
6.5.3 Fiksavimo įtaisai Fiksuojamosios ir spyruoklinės poveržlės, fiksavimo kaiščiai, fiksavimo plokštelės, vieliniai fiksatoriai, greito atlaisvinimo fiksatoriai, pleištai, fiksavimo žiedai, spyruokliniai kaiščiai.	2	2	2	2	2
6.5.4 Aviacinės kniedės	1	2	1	1	1

Pilnavidurės kniedės ir kniedės su šerdimi: specifikacijos ir atpažinimas, terminis apdorojimas.					
6.6 Vamzdžiai ir jungiamosios detalės (a) Orlaiviuose naudojamų standžiųjų bei lanksčiųjų vamzdžių ir jų jungiamųjų detalių atpažinimas ir tipai.	2	2	2	2	2
(b) Orlaivių hidraulinių, degalų, alyvos, pneumatinės ir oro sistemų standartinės jungiamosios detalės.	2	2	2	2	1
6.7 Spyruoklės Spyruoklių tipai, medžiagos, charakteristikos ir naudojimas.	1	2	2	1	1
6.8 Guoliai Guolių paskirtis, apkrovos, medžiaga, konstrukcija. Guolių tipai ir jų naudojimas.	1	2	2	1	2
6.9 Pavaros Pavarų tipai ir jų naudojimas; Perdavimo skaičius, reduktorių ir greitinamųjų pavarų sistemos, varomasis ir varantysis krumpliaraičiai, tarpinis krumpliaratis, krumplinių pavarų schemas; Diržai ir skriemuliai, grandinės ir žvaigždutės.	1	2	2	2	2
6.10 Valdymo lynai Lynų tipai. Lynų galų aptaisai, suveržiamosios movos ir kompensavimo įtaisai. Skriemuliai ir lynų sistemos sudedamosios dalys. Lankstieji velenai. Lanksčiosios orlaivio valdymo sistemos.	1	2	2	1	1
6.11 Elektros laidai ir jungtys Laidų tipai, konstrukcija ir charakteristikos. Didelės įtampos laidai ir bendraašiai kabeliai. Užspaudimas.	1	2	2	2	2

Jungčių tipai, smaigai, kištukai, lizdai, izoliatoriai, vardinis srovės stipris ir įtampa, jungimas, atpažinimo kodai.					
--	--	--	--	--	--

7 MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
<p>7.1 Atsargumo priemonės. Orlaivis ir dirbtuvės</p> <p>Saugaus darbo praktiniai veiksniai, įskaitant atsargumo priemones, kurių reikia imtis dirbant su elektra, dujomis, ypač deguonimi, alyvomis ir cheminėmis medžiagomis.</p> <p>Instrukcijos dėl veiksmų, kurių reikia imti kilus gaisrui ar kitam nelaimingam atsitikimui dėl vieno ar kelių minėtų pavojų, įskaitant žinias apie gesinimo medžiagas.</p>	3	3	3	3	3
<p>7.2 Darbas dirbtuvėse</p> <p>Įrankių priežiūra, jų kontrolė, dirbtuvėse esančių medžiagų naudojimas.</p> <p>Matmenys, užlaidos ir nuokrypos, darbo standartai.</p> <p>Įrankių ir įrangos kalibravimas, kalibravimo standartai.</p>	3	3	3	3	3
<p>7.3 Įrankiai</p> <p>Įprastų rankinių įrankių tipai.</p> <p>Įprastų mechanizuotų įrankių tipai.</p> <p>Tikslųjų matavimo įrankių veikimas ir naudojimas.</p> <p>Tepimo įranga ir būdai.</p> <p>Bendrosios elektrinių kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.</p>	3	3	3	3	3
<p>7.4 Bendrieji avionikos kontrolės prietaisai</p> <p>Bendrųjų avionikos kontrolės prietaisų veikimas, funkcijos ir naudojimas.</p>	-	2	2	2	3
<p>7.5 Inžineriniai brėžiniai, schemos ir standartai</p> <p>Brėžinių tipai ir schemos, jose naudojami simboliai, matmenys, nuokrypos ir projekcijos.</p> <p>Pagrindinės brėžinio lentelės informacijos atpažinimas.</p> <p>Mikrofilmai, mikrofišos ir kompiuterinis vaizdavimas.</p> <p>JAV oro transporto asociacijos (ATA) specifikacija Nr. 100.</p>	1	2	2	1	2

<p>Specifikacija S1000D.</p> <p>Aviacijos ir kiti taikomi standartai, įskaitant ISO, AN, MS, NAS ir MIL.</p> <p>Elektrinės ir principinės schemos.</p>					
<p>7.6 Suleidimai ir tarpai</p> <p>Kiaurymių varžtams dydžiai, suleidimo klasės.</p> <p>Bendroji suleidimų ir tarpų sistema.</p> <p>Orlaivių ir variklių suleidimų ir tarpų sistema.</p> <p>Išlinkio, sąsūkos ir susidėvėjimo ribos.</p> <p>Standartiniai velenų, guolių ir kitų dalių tikrinimo metodai.</p>	1	2	2	1	1
<p>7.7 Elektros laidų jungimo sistema (EWIS)</p> <p>Tolydumas, izoliavimas ir sujungimo būdai, tikrinimas.</p> <p>Rankinių ir hidraulinių apspaudimo įrankių naudojimas.</p> <p>Apspaustinių jungčių tikrinimas.</p> <p>Jungties kontaktų ištraukimas ir įkišimas.</p> <p>Bendraašiai kabeliai: atsargumo priemonės tikrinant ir montuojant.</p> <p>Laidų tipų atpažinimas, jų kontrolės kriterijai ir pažeidimo ribos.</p> <p>Laidų apsaugos metodika: laidų pynė ir apipynimas, laidų fiksavimo apkabos, apsauginių apvalkalų naudojimo būdai, įskaitant apvilkimą karštyje susitraukiančiais apvalkalais, ekranavimas.</p> <p>EWIS instaliacijos, kontrolės, remonto, TP ir švarumo standartai.</p>	1	3	3	1	3
<p>7.8 Kniedijimas</p> <p>Kniedinės jungtys, atstumai tarp kniedžių ir siūlės žingsnis.</p> <p>Kniedijimo ir duobutės formavimo įrankiai.</p> <p>Kniedinių sujungimų tikrinimas.</p>	1	2	1	1	-
<p>7.9 Vamzdžiai ir žarnos</p> <p>Aviacinių vamzdžių lenkimas ir išvalcavimas / kraštų užrietimas.</p> <p>Aviacinių vamzdžių ir žarnų tikrinimas ir bandymas.</p>	1	2	2	1	-

Vamzdžių montavimas ir apspaudimas.					
7.10 Spyruoklės Spyruoklių tikrinimas ir bandymas.	1	2	2	1	-
7.11 Guoliai Guolių bandymas, valymas ir tikrinimas. Guolių tepimo reikalavimai. Guolių defektai ir jų priežastys.	1	2	2	1	-
7.12 Pavaros Krumpliaračių tikrinimas, tarpeliai. Diržų ir skriemulių, grandinių ir žvaigždučių tikrinimas. Sraigtinių keltuvų, svertų, trauklių sistemų kontrolė.	1	2	2	2	-
7.13 Valdymo lynai Antgalių apspaudimas. Valdymo lynų tikrinimas ir bandymas. Lankstieji velenai; lanksčiosios orlaivio valdymo sistemos.	1	2	2	1	-
7.14 Medžiagų apdirbimas <i>7.14.1 Skarda</i> Lenkiamųjų užlaidų ženklinimas ir skaičiavimas. Skardos apdirbimas, įskaitant lenkimą ir formavimą. Skardos dirbinių tikrinimas.	-	2	1	-	-
<i>7.14.2 Kompozitinės ir nemetalinės medžiagos</i> Jungimo metodika. Aplinkosaugos sąlygos. Tikrinimo būdai.	-	2	1	1	-
7.15 Suvirinimas, minkštasis ir kietasis litavimas bei klijavimas (a) Minkštojo litavimo būdai; lituotų sujungimų tikrinimas.	-	2	1	1	2
(b) Suvirinimo ir kietojo litavimo būdai. Virintinių ir lituotųjų sujungimų tikrinimas. Klijavimo būdai ir klijuotinių sujungimų tikrinimas.	-	2	1	1	-

7.16 Orlaivio svoris ir pusiausvyra					
(a) Sunkio centro / pusiausvyros ribų skaičiavimas: naudojimas reikiama dokumentais.	-	2	1	1	2
(b) Orlaivio paruošimas sverti. Orlaivio svėrimas.	-	2	1	1	-
7.17 Orlaivio priežiūra ir saugojimas					
Orlaivio ridenimas / vilkimas į stovėjimo vietą ir susijusios atsargumo priemonės. Orlaivio kėlimas keltuvu, stabdymo trinkelė pakišimas, apsaugojimas ir susijusios atsargumo priemonės. Orlaivių saugojimo būdai. Degalų pripildymo / išleidimo procedūros. Ledo pašalinimo / apsaugos nuo apledėjimo procedūros. Antžeminis aprūpinimas elektra, hidrauliniu ir pneumatiniu slėgiu. Aplinkos sąlygų poveikis orlaivio priežiūrai ir naudojimui.	2	2	2	2	2
7.18 Išmontavimo, tikrinimo, remonto ir sumontavimo metodika					
(a) Defektų rūšys ir vizualinės patikros. Korozijos pašalinimas, įvertinimas ir apsauginio sluoksnio atkūrimas.	2	3	3	2	3
(b) Bendrieji remonto būdai, konstrukcijos remonto žinynas. Senėjimo, nuovargio ir korozijos kontrolės programos.	-	2	2	1	-
(c) Neardomosios kontrolės metodikos, įskaitant skvarbiųjų dažalų, radiografinį, sūkurinių srovių, ultragarso ir boroskopinį metodus.	-	2	2	-	1
(d) Išmontavimo ir sumontavimo metodika.	2	2	2	2	2
(e) Defektų paieškos ir šalinimo metodika.	-	2	2	1	2
7.19 Neįprasti įvykiai					
(a) Tikrinimas po žaibo smūgių ir didelio intensyvumo spinduliuotės (HIRF) poveikio.	2	2	2	2	2

(b) Tikrinimas po neįprastų įvykių, pvz., kietojo nusileidimo ir skrydžio per turbulencijos zonas.	2	2	2	2	-
7.20 Techninė priežiūra TP planavimas. Keitimo tvarka. Saugojimo tvarka. Sertifikavimo / tinkamumo skraidyti pripažinimo tvarka. Sąsaja su orlaivio eksploatacija. TP kontrolė / kokybės užtikrinimas. Papildomos TP procedūros. Ribotos naudojimo trukmės sudedamųjų dalių kontrolė.	1	2	2	2	2
7.21 Ginkluotės saugumas Ginkluotų orlaivių, amunicijų saugumo principai ir elementai. Kabinos gaubto, katapultinių sėdynių ir kitų pirotechninių priemonių saugumo veiksniai.	2	2	3	3 ²⁵	2

²⁵ taikoma tik ginkluotų BO techninės priežiūros specialistų licencijavimui.

8 MODULIS. AERODINAMIKOS PAGRINDAI

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
8.1 Atmosferos fizika Tarptautinė standartinė atmosfera (ISA), jos taikymas aerodinamikoje.	1	2	2	1	2
8.2 Aerodinamika Oro tekėjimas apie kūną. Paribio sluoksnis, sluoksninis ir sūkurinis tekėjimas, laisvojo srauto tekėjimas, santykinis oro srautas, srauto nulenkimas aukštyn ir žemyn, sūkuriai, sąstingis. Sąvokos: profilio kreivumas, sparno styga, vidutinė aerodinaminė styga, profilio (parazitinis) oro pasipriešinimas, induktyvinis oro pasipriešinimas, slėgio centras, atakos kampas, teigiamas ir neigiamas sparno užlinkis, santykinis ilgumas, sparno forma ir formos koeficientas. Trauka, svoris, aerodinaminė atstojamoji. Keliamosios jėgos ir oro pasipriešinimo atsiradimas: atakos kampas, keliamasis koeficientas, oro pasipriešinimo koeficientas, polinė kreivė, srauto atitrūkimas. Sparno paviršiaus nešvarumai, įskaitant ledą, sniegą, šerkšną.	1	2	2	1	2
8.3 Skrydžio teorija Ryšys tarp keliamosios jėgos, svorio, traukos ir pasipriešinimo. Aerodinaminė kokybė. Stabilus skrydis, charakteristikos. Posūkių teorija. Perkrovos poveikis: srauto atitrūkimas, skrydžio gaubtinė ir konstrukciniai apribojimai. Keliamosios jėgos padidinimas.	1	2	2	1	2
8.4 Skrydžio stabilumas ir dinamika Išilginis, skersinis ir krypties stabilumas (aktyvus ir pasyvus).	1	2	2	1	2

9 MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
<p>9.1 Bendrieji dalykai</p> <p>Būtinybė atsižvelgti į žmogiškuosius veiksnius. Dėl žmogiškųjų veiksnių / klaidų įvykstantys incidentai. Merfio dėsniai.</p>	1	2	2	2	2
<p>9.2 Žmogaus galimybės ir jų ribos</p> <p>Rega; klausa; informacijos apdorojimas. Atidumas ir suvokimas. Atmintis. Klaustrofobija ir fizinis veiknumas.</p>	1	2	2	2	2
<p>9.3 Socialinė psichologija</p> <p>Atsakomybė: individuali ir grupinė. Motyvacija ir motyvacijos praradimas. Grupinis spaudimas. Kultūriniai veiksniai. Komandinis darbas. Vadyba, kontrolė ir lyderystė. Karinė aplinka ir kiti kariniai veiksniai.</p>	1	1	1	1	1
<p>9.4 Žmogaus galimybės poveikį turintys veiksniai</p> <p>Fizinė būklė ir sveikata. Įtampa šeimoje ir darbe. Laiko stoka ir terminai. Darbo krūvis: per didelis ir per mažas. Miegas ir nuovargis, pamaininis darbas. Piktnaudžiavimas alkoholiu, vaistais, narkotikais.</p>	2	2	2	2	2
<p>9.5 Fizinė aplinka</p> <p>Triukšmas ir kenksmingos dujos. Apšvietimas. Klimatas ir temperatūra. Judėjimas ir virpesiai.</p>	1	1	1	1	1

Darbinė aplinka.					
9.6 Užduotys Fizinis darbas. Monotoniškos užduotys. Vizualinis tikrinimas. Sudėtingos sistemos.	1	1	1	1	1
9.7 Bendravimas Komandoje ir tarp komandų. Darbo protokolavimas ir registravimas. Aktualijos, nuolatinis informuotumas. Informacijos skleidimas.	2	2	2	2	2
9.8 Žmogaus klaidos Klaidų modeliai ir teorijos. Klaidos atliekant techninės priežiūros darbus. Klaidų padariniai (t. y. nelaimingi atsitikimai). Klaidų išvengimas ir padarinių likvidavimas.	1	2	2	2	2
9.9 Pavojai darbo vietoje Pavojaus atpažinimas ir išvengimas. Veiksmai nelaimingo atsitikimo atveju.	2	2	2	2	2

10 MODULIS. AVIACIJOS TEISĖS AKTAI

	Lygis				
	A	B1	BMil	BR	B2
10.1 Reguliavimo sistema Karinė / valstybinė organizacija: Nacionalinės karinio tinkamumo skraidyti kompetentingos institucijos vaidmuo. Karinio tinkamumo skraidyti taisyklių pristatymas.	1	1	1	1	1
10.2 Už išleidimą atsakingas personalas – techninė priežiūra MAML ir už išleidimą atsakingo personalo reguliavimo supratimas	2	2	2	2	2
10.3 Patvirtintos techninės priežiūros organizacijos LTMAR 145 supratimas	2	2	2	2	2
10.4 Orlaivių naudojimas Eksploatuojančios organizacijos atsakomybės, ypač susijusios su nepertraukiamuoju tinkamumu skraidyti ir technine priežiūra. Orlaivio techninės priežiūros programa. MEL / CDL ar nacionalinis atitikmuo. Orlaivyje turėtini dokumentai. Orlaivių ženklavimas.	1	2	2	2	2
10.5 Orlaivių, dalių ir prietaisų sertifikavimas (a) Bendroji dalis Bendras EMAR 21 ir tinkamumo skraidyti specifikacijų supratimas.	-	1	1	1	1
(b) Dokumentai Karinio tipo pažymėjimas; karinio tipo papildomas pažymėjimas; karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas; karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas; karinis leidimas skristi. Registravimo pažymėjimas. Svėrimo protokolas	-	1	1	1	1
Triukšmo pažymėjimas, jei reikia.	-	1	1	1	1

10.6 Tinkamumo skraidyti užtikrinimas					
Su tinkamumo skraidyti užtikrinimu susijusių EMAR 21 nuostatų supratimas;	1	1	1	1	1
LTMAR M supratimas.	2	2	2	2	2
10.7 Galiojantys reikalavimai					
(a) Techninės priežiūros programos, techninės priežiūros patikrinimai ir apžiūros. Tinkamumo skraidyti nurodymai. Techninės priežiūros biuleteniai, gamintojų informacija. Pakeitimai ir remontas. Techninės priežiūros dokumentai: techninės priežiūros žinynas, struktūrinio remonto žinynas, iliustruotas dalių katalogas ir kt. Pagrindinės būtinos įrangos sąrašai, būtinos įrangos sąrašai, paruošimo išskirti neatitikimų sąrašas.	1	2	2	2	2
(b) Nepertraukiamasis tinkamumas skraidyti. Būtinos įrangos reikalavimai. Techniniai skrydžiai. Techninės priežiūros ir paruošimo išskirti reikalavimai.	-	1	1	1	1

11A MODULIS. LĒKTUVŲ SU TURBININIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	Lygis	
	A1	B1.1
<p>11.1 Skrydžio teorija</p> <p><i>11.1.1. Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i></p> <p>Veikimo principas ir poveikis:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posvyrio valdymas: eleronai ir aptakai, – išilginio polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai stabilizatoriai, – krypties valdymas, krypties vairų ribotuvai. <p>Valdymas naudojant elevonus ir V raidės pavidalo vairs.</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įtaisai, plyšiniai užsparniai, priešsparniai, užsparniai, vidiniai eleronai.</p> <p>Pasipriešinimo didinimo įrenginiai, spoileriai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai.</p> <p>Sparno aerodinaminių briaunų, pjūklinės priekinės briaunos poveikis.</p> <p>Paribio sluoksnio valdymas naudojant sukurių generatorius, pleištus ir priekinės briaunos įtaisus.</p> <p>Trimerių, kompensatorių ir antikompensatorių, servotrimerių, spyruoklinių servokompensatorių, masės pusiausvyros, valdymo plokštumų nuokrypio, aerodinaminių kompensatorių valdymas ir poveikis.</p> <p>Išorinių krovinių poveikis</p>	1	2
<p><i>11.1.2. Skrydis dideliu greičiu</i></p> <p>Garso greitis, skrydis ikigarsiniu, transgarsiniu ir viršgarsiniu greičiu.</p> <p>Macho skaičius, kritinis Macho skaičius, bafingas dėl oro spūdomo, smūginė banga, aerodinaminis įkaitimas, plotų taisyklė.</p> <p>Veiksniai, turintys poveikį oro srauto tekėjimui didelių greičių orlaivio variklio oro įsiurbimo difuzoriuose.</p> <p>Kritinio Macho skaičiaus priklausomybė nuo strėliškumo.</p> <p>Išorinių krovinių poveikis.</p>	1	2
<p>11.2 Sklandmens konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</p> <p>(a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui / integralumui.</p> <p>Konstrukcijų klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė.</p> <p>Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija.</p>	2	2

<p>Zonų ir skyrių nustatymo sistemos.</p> <p>Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempimai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis.</p> <p>Nutekėjimo ir vėdinimo priemonės.</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės.</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškrovos.</p> <p>Orlaivio metalizacija.</p>		
<p>(b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos, sparno, uodegos ir variklio tvirtinimo įranga.</p> <p>Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, klįjavimas.</p> <p>Paviršių apsaugos būdai: chromavimas, anodavimas, dažymas.</p> <p>Paviršiaus valymas.</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	1	2
<p>11.3 Sklandmens konstrukcijos. Lėktuvai</p> <p><i>11.3.1 Liemu (52 / 53 / 56 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija ir viršslėgio sudarymas.</p> <p>Sparno, stabilizatoriaus, pilono ir važiuoklės tvirtinimo įranga.</p> <p>Sėdynių įrengimas ir krovinių pakrovimo sistema.</p> <p>Durys ir avariniai išėjimai: konstrukcija, mechanizmai, valdymo ir saugos įranga.</p> <p>Langų ir priekinio lango konstrukcija bei mechanizmai;</p> <p>Kabinos gaubto konstrukcija ir mechanizmas.</p>	1	2
<p><i>11.3.2 Sparnai (57 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija.</p> <p>Degalų talpyklos.</p> <p>Važiuoklės, pilono, valdymo plokštumų ir keliamąją / pasipriešinimo jėgą sukeliančių įrenginių tvirtinimo įranga.</p>	1	2
<p><i>11.3.3 Stabilizatoriai (55 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija.</p> <p>Valdymo plokštumų tvirtinimas.</p>	1	2
<p><i>11.3.4 Orlaivio valdymo plokštumos (55 / 57 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija ir tvirtinimas.</p> <p>Masės ir aerodinaminis balansavimas.</p>	1	2

<p>11.3.5 Gondolos / pilonai (54 sistema)</p> <p>Gondolos / pilonai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konstrukcija; – priešgaisrinės pertvaros; – variklio tvirtinimo įtaisai. 	1	2
<p>11.4 Oro kondicionavimo ir kabinos viršslėgio sudarymo sistema (21 sistema)</p> <p>11.4.1 Oro tiekimas</p> <p>Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį, pagalbinę jėgainę ir antžeminį automobilį.</p>	1	2
<p>11.4.2 Oro kondicionavimas</p> <p>Oro kondicionavimo sistemos.</p> <p>Oro cirkuliavimo ir recirkuliaciniai garo aušintuvai.</p> <p>Paskirstymo sistemos.</p> <p>Srauto, temperatūros ir drėgmės reguliavimo sistemos.</p>	1	3
<p>11.4.3 Kabinos viršslėgio sudarymas</p> <p>Kabinos viršslėgio sudarymo sistemos.</p> <p>Valdymas ir rodmenys, įskaitant reguliavimo ir apsauginius vožtuvus.</p> <p>Kabinos oro slėgio valdikliai.</p>	1	3
<p>Kabinos gaubto sandarinimas, priešperkrovinė (anti-g) sistema.</p>	1	2
<p>11.4.4 Saugos ir įspėjamoji įranga</p> <p>Apsaugos ir įspėjamoji įranga.</p>	1	3
<p>11.5 Prietaisai / avionikos sistemos</p> <p>11.5.1 Prietaisų sistemos (31 sistema)</p> <p>Dinaminio slėgio prietaisai: aukštimatis, greičio ore matuoklis, variometras.</p> <p>Girokopiniai prietaisai: girokopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys.</p> <p>Kompasai: magnetinis, distancinis.</p> <p>Atakos kampo indikatorius, smukos įspėjimo sistema.</p> <p>Prietaisai ant kabinos stiklo.</p> <p>Kitų orlaivio sistemų rodmenys.</p>	1	2
<p>11.5.2 Avionikos sistemos</p> <p>Sistemų prietaisų išdėstymo ir veikimo principų pagrindai:</p>	1	1

<ul style="list-style-type: none"> – automatinis skrydžio valdymas (22 sistema); – ryšio sistemos (23 sistema); – navigacijos sistemos (34 sistema). 		
<p>11.6 Elektros energija (24 sistema)</p> <p>Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas.</p> <p>Nuolatinės srovės tiekimas.</p> <p>Kintamosios srovės tiekimas.</p> <p>Avarinis elektros energijos tiekimas.</p> <p>Įtampos reguliavimas.</p> <p>Energijos paskirstymas.</p> <p>Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai; grandinių apsauga.</p> <p>Išorinis / antžeminis energijos tiekimas.</p>	1	3
<p>11.7 Prietaisai ir įranga (25 sistema)</p> <p>(a) Avarinės įrangos reikalavimai.</p> <p>Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai.</p>	2	2
<p>(b) Keleivių salono išdėstymas.</p> <p>Įrangos išdėstymas.</p> <p>Keleivių salono įranga.</p> <p>Krovinio pakrovimo ir tvirtinimo įranga.</p> <p>Keleivių trapas.</p>	1	1
<p>11.8 Priešgaisrinė apsauga (26 sistema)</p> <p>(a) Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos.</p> <p>Gaisro gesinimo sistemos.</p> <p>Sistemų patikrinimas.</p>	1	3
<p>(b) Nešiojamieji gesintuvai.</p>	1	1
<p>11.9 Vairai (27 sistema)</p> <p>Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas, spoileris.</p> <p>Valdymas trimeriais.</p> <p>Aktyvus valdymo sistemos apkrovos keitimas.</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai.</p> <p>Keliamosios jėgos mažinimo įrenginiai, oro stabdžiai.</p> <p>Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, pneumatinis, elektrinis, nuotolinis.</p>	1	3

<p>Valdymo svertų apkrovimas, kryptinėjimo slopintuvas, balansavimas pagal Macho skaičių, krypties vairo ribotuvas, vairų fiksatorius.</p> <p>Balansavimas ir reguliavimas.</p> <p>Smukos išvengimo / įspėjamoji sistema.</p>		
<p>11.10 Degalų sistemos (28 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Degalų talpyklos.</p> <p>Degalų tiekimo sistemos;</p> <p>Degalų nupylimas ore, vėdinimas, išpylimas savitaka.</p> <p>Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas.</p> <p>Rodmenys ir įspėjimai.</p> <p>Degalų pripylimas ir išpylimas, įskaitant degalų papildymą ore (AAR²⁶).</p> <p>Išilginio balansavimo degalų sistemos, įskaitant degalų papildymą ore (AAR) metu.</p>	1	3
<p>11.11 Hidraulinė sistema (29 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Hidrauliniai skysčiai.</p> <p>Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai.</p> <p>Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis.</p> <p>Avarinio slėgio sudarymas.</p> <p>Filtrai.</p> <p>Slėgio ribojimas.</p> <p>Energijos paskirstymas.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	1	3
<p>11.12 Apsauga nuo ledo ir lietaus (30 sistema)</p> <p>Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas.</p> <p>Apsaugos nuo apledėjimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė.</p> <p>Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė.</p> <p>Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos.</p> <p>Zondų ir drenų šildymas.</p> <p>Valytuvų sistemos.</p>	1	3
<p>11.13 Važiuklė (32 sistema)</p> <p>Konstrukcija, smūgio slopinimas.</p>	2	3

²⁶ AAR - Air to Air Refueling

<p>Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema.</p> <p>Padangos.</p> <p>Vairavimas.</p> <p>Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.</p>		
<p>Stabdymo parašiuotas įranga, stabdymo kablys ir nutūpti padedanti įranga.</p>	1	1
<p>11.14 Žibintai (33 sistema)</p> <p>Išoriniai: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija.</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus, naktinio matymo prietaisų.</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	2	3
<p>11.15 Deguonies sistema (35 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone.</p> <p>Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas.</p> <p>Tiekimo reguliavimas.</p> <p>Rodmenys ir įspėjimai.</p>	1	3
<p>11.16 Pneumatinė / vakuumo sistemos (36 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė, kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas.</p> <p>Slėgio ribojimas.</p> <p>Paskirstymas.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	1	3
<p>11.17 Vandens tiekimo / atliekų sistemos (38 sistema)</p> <p>Vandens sistemos išdėstymas, tiekimas, paskirstymas, įrangos priežiūra ir išpylimas.</p> <p>Tualetų sistemos išdėstymas, plovimas ir priežiūra.</p> <p>Korozijos aspektai.</p>	-	-
<p>11.18 Vidinės orlaivio techninės priežiūros sistemos (45 sistema)</p> <p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai.</p> <p>Duomenų įvedimo sistema.</p>	1	2

<p>Elektroninės bibliotekos sistema.</p> <p>Spausdinimas.</p> <p>Konstrukcijos stebėjimas (leidžiamų pažeidimų stebėjimas).</p>		
<p>11.19 Integruotoji modulinė avionika (42 sistema)</p> <p>Integruotosios modulinės avionikos (IMA) moduluose paprastai gali būti integruotos šios ir kitos funkcijos:</p> <p>oro tiekimo iš variklio valdymo, oro slėgio valdymo, oro vėdinimo ir valdymo, avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo, temperatūros reguliavimo, oro eismo ryšio, avionikos ryšio maršrutizatoriaus, elektros apkrovos valdymo, saugiklių stebėjimo, elektros sistemos BITE²⁷, degalų valdymo, stabdymo valdymo, vairavimo valdymo, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo, oro slėgio padangose rodymo, alyvos slėgio rodymo, stabdžių temperatūros stebėjimo ir kt.</p> <p>Pagrindinė sistema.</p> <p>Tinklo sudedamosios dalys.</p>	1	2
<p>11.20 Keleivių salono sistemos (44 sistema)</p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, teikiantys keleiviams pramogas ir užtikrinantys ryšį orlaivyje (ryšio su keleivių salonu duomenų sistema) ir tarp orlaivio keleivių salono bei antžeminių stočių (ryšio su keleivių salonu sistema). Tai skirta pokalbiams, duomenims ir vaizdui perduoti.</p> <p>Ryšio su keleivių salonu duomenų sistema suteikia ryšį tarp įgulos kabinos / keleivių salono įgulos ir keleivių salono sistemų. Šios sistemos palaiko keitimąsi duomenimis tarp įvairių susijusių keičiamųjų modulių (LRU) ir paprastai valdomos iš skrydžio palydovų pultų.</p> <p>Ryšio su keleivių salonu sistemą dažniausiai sudaro serveris, paprastai turintis ryšį su duomenų perdavimo / radijo ryšio sistema ir kitomis sistemomis.</p> <p>Ryšio su keleivių salonu sistema gali turėti be kitų funkcijų ir prieigą prie pasiruošimo išvykti / išvykimo ataskaitų funkciją.</p> <p>Keleivių salono pagrindinė sistema.</p> <p>Išorinio ryšio sistema.</p> <p>Keleivių salono stebėjimo sistema.</p> <p>Įvairios paskirties keleivių salono sistema.</p>	1	2
<p>11.21 Informacijos sistemos (46 sistema)</p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, suteikiančios skaitmeninės informacijos, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrofišose, laikymo, atnaujinimo ir išrinkimo priemonės. Tai įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir išrinkti, pvz., elektroninės bibliotekos atmintinė ir valdiklis. Tai neapima įrenginių ar kitų sudedamųjų dalių, įrengtų dėl kitos paskirties ir naudojamų kitų sistemų, pvz., įgulos kabinos spausdintuvo ar bendrosios paskirties monitoriaus.</p>	1	2

²⁷ Built-In Test Equipment

<p>Tipiniai pavyzdžiai yra oro eismo ir informacijos valdymo sistemos ir tinklo serverio sistemos.</p> <p>Orlaivio bendroji informacijos sistema.</p> <p>Įgulos kabinos informacijos sistema.</p> <p>Techninės priežiūros informacijos sistema.</p> <p>Keleivių salono informacijos sistema.</p> <p>Įvairios informacijos sistema.</p>		
--	--	--

11B MODULIS. LĒKTUVŲ SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	Lygis		
	A2	B1.2	BR
<p>11.1 Skrydžio teorija</p> <p><i>11.1.1. Lēktuvo aerodinamika ir vairai</i></p> <p>Veikimo princips ir poveikis:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posvyrio valdymas: eleronai ir spoileriai; – polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai; – pokrypio valdymas, vairų ribotuvi. <p>Valdymas naudojant aukščio vairs (elevonus) ir „V“ pavidalo krypties vairs (ruddervators).</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai, plyšiai, priešsparniai, užsparniai, skydeliai.</p> <p>Pasipriešinimo didinimo įrenginiai, spoileriai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai.</p> <p>Sparno aerodinaminių briaunų, pjūklinės priekinės briaunos poveikis.</p> <p>Paribio sluoksnio valdymas naudojant sūkurių generatorius, pleištus ir priekinės briaunos įtaisus.</p> <p>Trimerių, kompensatorių ir antikompensatorių, servotrimerių, spyruoklinių servokompensatorių, masės pusiausvyros, valdymo plokštumų nuokrypio, aerodinaminių kompensatorių valdymas ir poveikis.</p> <p>Išorinių krovinių poveikis.</p>	1	2	1
<p><i>11.1.2. Skrydis dideliu greičiu – netaikoma.</i></p>	-	-	-
<p>11.2 Sklandmens konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</p> <p>(a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui.</p> <p>Konstrukcijų klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė.</p> <p>Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija.</p> <p>Zonų ir skyrių nustatymo sistemos.</p> <p>Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempimai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis.</p> <p>Nutekėjimo ir vėdinimo priemonės.</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės.</p>	2	2	2

<p>Apsauga nuo žaibo iškrovos.</p> <p>Orlaivio metalizacija.</p>			
<p>(b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos, antikorozinės apsaugos, sparno, uodegos ir variklio tvirtinimo įranga.</p> <p>Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, prijungimas.</p> <p>Paviršių apsaugos būdai: chromavimas, anodavimas, dažymas.</p> <p>Paviršiaus valymas.</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	1	2	1
<p>11.3 Sklandmens konstrukcijos. Lėktuvai</p> <p><i>11.3.1 Liemuo (52 / 53 / 56 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija ir viršslėgio sudarymas.</p> <p>Sparno, stabilizatoriaus, pilono ir važiuoklės tvirtinimo įranga.</p> <p>Sėdynių įrengimas.</p> <p>Durys ir avariniai išėjimai: konstrukcija ir valdymas.</p> <p>Langų ir priekinio lango tvirtinimas.</p> <p>Kabinos gaubto konstrukcija ir mechanizmas.</p>	1	2	1
<p><i>11.3.2 Sparnai (57 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija.</p> <p>Degalų talpyklos.</p> <p>Važiuoklės, pilono, valdymo plokštumų ir keliamąją jėgą didinančių / pasipriešinimo jėgą sukeliančių įrenginių tvirtinimo įranga.</p>	1	2	1
<p><i>11.3.3 Stabilizatoriai (55 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija.</p> <p>Valdymo plokštumų tvirtinimas.</p>	1	2	1
<p><i>11.3.4 Orlaivio valdymo plokštumos (55 / 57 sistema)</i></p> <p>Konstrukcija ir tvirtinimas.</p> <p>Masės ir aerodinaminis balansavimas.</p>	1	2	1
<p><i>11.3.5 Gondolos / pilonai (54 sistema)</i></p> <p>Gondolos / pilonai:</p>	1	2	1

<ul style="list-style-type: none"> – konstrukcija; – priešgaisrinės pertvaros; – variklio tvirtinimo įtaisai. 			
<p>11.4 Oro kondicionavimo ir kabinos viršslėgio sudarymo sistema (21 sistema)</p> <p>Viršslėgio sudarymo ir oro kondicionavimo sistemos. Slėgio kabinoje valdikliai, apsaugos ir įspėjamieji įtaisai. Šildymo sistemos.</p>	1	3	-
<p>11.5 Prietaisai / avionikos sistemos</p> <p><i>11.5.1 Prietaisų sistemos (31 sistema)</i></p> <p>Dinaminio slėgio prietaisai: aukštimatis, greičio ore matuoklis, variometras.</p> <p>Giroskopiniai prietaisai: giroskopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys.</p> <p>Kompasai: magnetinis, nuotolinis.</p> <p>Atakos kampo indikatorius, smukos įspėjimo sistema.</p> <p>Prietaisai ant kabinos stiklo.</p> <p>Kitų orlaivio sistemų rodmenys.</p>	1	2	2
<p><i>11.5.2 Avionikos sistemos</i></p> <p>Sistemų prietaisų išdėstymo ir veikimo principų pagrindai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – automatinis skrydžio valdymas (22 sistema); – ryšio sistemos (23 sistema); – navigacijos sistemos (34 sistema). 	1	1	1
<p>11.6 Elektros energija (24 sistema)</p> <p>Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas.</p> <p>Nuolatinės srovės tiekimas.</p> <p>Įtampos reguliavimas.</p> <p>Energijos paskirstymas.</p> <p>Grandinių apsauga.</p> <p>Keitikliai, transformatoriai.</p>	1	3	2
<p>11.7 Prietaisai ir įranga (25 sistema)</p> <p>(a) Avarinės įrangos reikalavimai.</p> <p>Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai.</p>	2	2	-
<p>(b) Krovinių pakrovimo ir tvirtinimo įranga.</p>	1	1	-

Keleivių trapas.			
11.8 Priešgaisrinė apsauga (26 sistema)			
(a) Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos. Gaisro gesinimo sistemos. Sistemų patikrinimas.	1	3	-
(b) Nešiojamieji gesintuvai.	1	3	-
11.9 Lėktuvo vairai (27 sistema)			
Pagrindiniai vairai: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas. Trimeriai. Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai. Rankinis sistemos valdymas. Vairų fiksatoriai. Balansavimas ir reguliavimas. Smukos įspėjamoji sistema.	1	3	2
11.10 Degalų sistemos (28 sistema)			
Sistemos išdėstymas. Degalų talpyklos. Degalų tiekimo sistemos. Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas. Rodmenų ir įspėjimo sistema. Degalų pripylimas ir išpylimas.	1	3	2
11.11 Hidraulinė sistema (29 sistema)			
Sistemos išdėstymas. Hidrauliniai skysčiai. Hidrauliniai rezervuarai ir akumuliatoriai. Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis. Filtrai. Slėgio ribojimas. Energijos paskirstymas. Rodmenų ir įspėjimo sistema.	1	3	2
11.12 Apsauga nuo ledo ir lietaus (30 sistema)			
Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas. Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė.	1	3	-

Zondu ir drenų šildymas. Valytuvų sistemos.			
11.13 Važiuoklė (32 sistema) Konstrukcija, smūgio slopinimas. Važiuoklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė. Rodmenų ir įspėjimo sistema. Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema. Padangos. Vairavimas. Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.	2	3	-
11.14 Žibintai (33 sistema) Išoriniai: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija. Vidiniai: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus. Avarinis apšvietimas.	2	3	2
11.15 Deguonies sistema (35 sistema) Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone. Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas. Tiekimo reguliavimas. Rodmenų ir įspėjimo sistema.	1	3	-
11.16 Pneumatinė / vakuomo sistemos (36 sistema) Sistemos išdėstymas. Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė, kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas. Slėgio ribojimas. Paskirstymas. Rodmenų ir įspėjimo sistema. Sąsajos su kitomis sistemomis.	1	3	-
11.17 Vandens tiekimo / atliekų sistemos (38 sistema) Vandens sistemos išdėstymas, tiekimas, paskirstymas, įrangos priežiūra ir išpylimas. Tualetų sistemos išdėstymas, plovimas ir priežiūra; Korozijos veiksniai.	-	-	-

12 MODULIS. SRAIGTASPARNIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	Lygis	
	A3 A4	B1.3 B1.4
<p>12.1 Skrydžio teorija. Keliamojo sraigto aerodinamika</p> <p>Terminija. Giroskopo precesijos poveikis. Sukimo reakcija ir krypties valdymas. Keliamosios jėgos asimetrija, mentės galo smuka. Slenkamojo judesio tendencija ir jos koregavimas. Koriolio efektas ir kompensavimas. Sūkurinio žiedo režimas, galios reguliavimas, per didelis pikiravimas ar kabravimas. Savisuka. Žemės efektas.</p>	1	2
<p>12.2 Orlaivio valdymo sistemos</p> <p>Ciklinio žingsnio valdymas. Bendrojo žingsnio valdymas. Pokrypio automato lėkštė. Krypties valdymas: reaktyvinio momento kompensavimas, uodegos sraigtas, suslėgto oro išmetimas. Keliamojo sraigto stebulė: dizaino ir veikimo ypatybės. Menčių vibracijos slopintuvai: veikimas ir konstrukcija. Sraigto mentės: keliamojo ir uodegos sraigto menčių konstrukcija ir tvirtinimas. Trimerio valdymas, fiksuotas ir reguliuojamas stabilizatoriai. Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, elektrinis ir nuotolinis. Dirbtinė valdymo svertų apkrova. Balansavimas ir reguliavimas.</p>	2	3
<p>12.3 Menčių bendrakūgiškumas ir virpesių analizė</p> <p>Sraigto menčių padėties nustatymas. Keliamojo ir uodegos sraigto menčių bendrakūgiškumas. Statinis ir dinaminis balansavimas. Virpesių tipai, virpesių mažinimo būdai. Žemės paviršiaus rezonansas.</p>	1	3

<p>12.4 Pavaros</p> <p>Pavarų dėžės, keliamasis ir uodegos sraigtai.</p> <p>Sankabos, laisvosios eigos mova ir sraigto stabdis.</p> <p>Uodegos sraigtų pavaros velenai, lanksčiosios movos, guoliai, virpesių slopintuvai ir guolių laikikliai.</p>	1	3
<p>12.5 Sklandmens konstrukcijos</p> <p>(a) Tinkamumo skraidyti reikalavimai konstrukcijos stiprumui ir vientiesumui.</p> <p>Konstrukcijų klasifikacija: pirminė, antrinė ir tretinė.</p> <p>Patikimumas, saugus eksploatavimo laikas, nejautrumo pažeidimams koncepcija.</p> <p>Zonų ir skyrių nustatymo sistemos.</p> <p>Įtempis, apkrova, lenkimas, gniuždymas, šlytis, sukimas, tempimas, įtempimai dėl išcentrinių jėgų, nuovargis.</p> <p>Nutekėjimo ir vėdinimo priemonės.</p> <p>Sistemos įrengimo priemonės.</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškrovos.</p>	2	2
<p>(b) Konstravimo būdai: monokokinės konstrukcijos, špantų, stringerių, lonžeronų, pertvarų, rėmų, sutvirtinimų, spyrių, atotampų, sparno lonžeronų, grindų konstrukcijų, sustiprinimų, išorinės dangos ir antikorozinės apsaugos.</p> <p>Pilono, stabilizatoriaus ir važiuoklės tvirtinimas.</p> <p>Sėdynių įrengimas.</p> <p>Durys: konstrukcija, mechanizmai, valdymo ir saugos įranga.</p> <p>Langų ir priekinio lango konstrukcija.</p> <p>Degalų talpyklos.</p> <p>Priešgaisrinės pertvaros.</p> <p>Variklio tvirtinimo elementai.</p> <p>Konstrukcijos surinkimo metodika: kniedijimas, jungimas varžtais, kljavimas.</p> <p>Paviršių apsaugos būdai: chromavimas, anodavimas, dažymas.</p> <p>Paviršiaus valymas.</p> <p>Sklandmens simetrija: balansavimo būdai ir simetriškumo tikrinimas.</p>	1	2
<p>12.6 Oro kondicionavimas (21 sistema)</p> <p><i>12.6.1 Oro tiekimas</i></p> <p>Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį ir antžeminį automobilį.</p>	1	2
<p><i>12.6.2 Oro kondicionavimas</i></p>	1	3

Oro kondicionavimo sistemos. Paskirstymo sistemos. Srauto ir temperatūros reguliavimo sistemos. Apsaugos ir įspėjamieji įranga.		
12.7 Prietaisai / avionikos sistemos <i>12.7.1 Prietaisų sistemos (31 sistema)</i> Dinaminio slėgio prietaisai: aukštimatis, greičio ore matuoklis, variometras. Giroskopiniai prietaisai: giroskopinis horizontas, orlaivio padėties rodiklis, krypties rodiklis, aviahorizontas (HSI), posūkio ir slydimo rodiklis, posūkio koordinavimo įrenginys. Kompasai: magnetinis, distancinis. Virpesių indikavimo sistemos – HUMS. Prietaisai ant kabinos stiklo. Kitų orlaivio sistemų rodmenys.	1	2
<i>12.7.2 Avionikos sistemos</i> Sistemų prietaisų išdėstymas ir veikimo principų pagrindai: automatinis skrydžio valdymas (22 sistema); ryšio sistemos (23 sistema); navigacijos sistemos (34 sistema).	1	1
12.8 Elektros energija (24 sistema) Akumuliatorių įmontavimas ir veikimas. Nuolatinės srovės tiekimas; kintamosios srovės tiekimas. Avarinis elektros energijos tiekimas. Įtampos reguliavimas; grandinių apsauga. Energijos paskirstymas. Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai. Išorinis / antžeminis energijos tiekimas.	1	3
12.9 Prietaisai ir įranga (25 sistema) (a) Avarinės įrangos reikalavimai. Sėdynės, pritvirtinimo įranga ir saugos diržai. Pakėlimo sistemos.	2	2
(b) Avarinės plūdriosios sistemos. Krovinio pakrovimo ir tvirtinimo įranga.	1	1
12.10 Priešgaisrinė apsauga (26 sistema)	1	3

<p>Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos.</p> <p>Gaisro gesinimo sistemos.</p> <p>Sistemų patikrinimas.</p>		
<p>12.11 Degalų sistemos (28 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Degalų talpyklos.</p> <p>Degalų tiekimo sistemos.</p> <p>Degalų nupylimas ore, vėdinimas, išpylimas, savitaka.</p> <p>Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Degalų pripylimas ir išpylimas.</p>	1	3
<p>12.12 Hidraulinė sistema (29 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Hidrauliniai skysčiai.</p> <p>Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai.</p> <p>Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis.</p> <p>Avarinio slėgio sudarymas.</p> <p>Filtrai.</p> <p>Slėgio ribojimas.</p> <p>Energijos paskirstymas.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	1	3
<p>12.13 Apsauga nuo ledo ir lietaus (30 sistema)</p> <p>Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas.</p> <p>Apsaugos nuo apledėjimo ir ledo šalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė.</p> <p>Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos ir vandens šalinimas.</p> <p>Zondų ir drenų šildymas.</p> <p>Valytuvų sistema.</p>	1	3
<p>12.14 Važiuoklė (32 sistema)</p> <p>Konstrukcija, smūgio slopinimas.</p> <p>Važiuoklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Ratai, padangos, stabdžiai.</p> <p>Vairavimas.</p>	2	3

<p>Pakilimo ir nutūpimo jutikliai. Slidės, plūdės.</p>		
<p>12.15 Žibintai (33 sistema)</p> <p>Išorės: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija.</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus, naktinio matymo prietaisų apšvietimas.</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	2	3
<p>12.16 Pneumatinė / vakuumo sistemos (36 sistema)</p> <p>Sistemos išdėstymas.</p> <p>Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė, kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas.</p> <p>Slėgio ribojimas.</p> <p>Paskirstymas.</p> <p>Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p> <p>Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	1	3
<p>12.17 Integruotoji modulinė avionika (42 sistema)</p> <p>Integruotosios modulinės avionikos (IMA) moduluose paprastai gali būti integruotos šios ir kitos funkcijos:</p> <p>oro tiekimo iš variklio valdymo, oro slėgio valdymo, oro vėdinimo ir valdymo, avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo, temperatūros reguliavimo, oro eismo ryšio, avionikos ryšio maršrutizatorius, elektros apkrovos valdymo, saugiklių stebėjimo, elektros sistemos BITE, degalų valdymo, stabdymo valdymo, vairavimo valdymo, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo, oro slėgio padangose rodymo, alyvos slėgio rodymo, stabdžių temperatūros stebėjimo ir kt.</p> <p>Pagrindinė sistema.</p> <p>Tinklo sudedamosios dalys.</p>	1	2
<p>12.18 Vidinės orlaivio techninės priežiūros sistemos (45 sistema)</p> <p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai.</p> <p>Duomenų įvedimo sistema.</p> <p>Elektroninės bibliotekos sistema.</p> <p>Spausdinimas.</p> <p>Konstrukcijos stebėjimas (leidžiamų pažeidimų stebėjimas).</p>	1	2
<p>12.19 Informacijos sistemos (46 sistema)</p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, suteikiančios skaitmeninės informacijos, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrofišose, laikymo, atnaujinimo ir išrinkimo priemonės. Tai yra įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir išrinkti, pvz., elektroninės</p>	1	2

<p>bibliotekos atmintinė ir valdiklis. Tai neapima įrenginių ar sudedamųjų dalių, įrengtų dėl kitos paskirties ir naudojamų kitų sistemų, pvz., įgulos kabinos spausdintuvo ar bendrosios paskirties monitoriaus.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai yra oro eismo ir informacijos valdymo sistemos ir tinklo serverio sistemos.</p> <p>Orlaivio bendroji informacijos sistema.</p> <p>Įgulos kabinos informacijos sistema.</p> <p>Techninės priežiūros informacijos sistema.</p> <p>Keleivių salono informacijos sistema.</p> <p>Įvairios informacijos sistema.</p>		
--	--	--

13 MODULIS. ORLAIVIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

	Lygis
	B2
<p>13.1 Skrydžio teorija</p> <p><i>(a) Lėktuvo aerodinamika ir vairai</i></p> <p>Veikimo principas ir poveikis:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posvyrio valdymas: eleronai ir spoileriai; – polinkio valdymas: aukščio vairai, stabilizatoriai, reguliuojamo atakos kampo stabilizatoriai ir priekiniai elementai; – pokrypio valdymas, vairų ribotuvai. <p>Valdymas naudojant aukščio vairs (elevonus) ir krypties vairs.</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įtaisai: plyšiniai užsparniai, priešsparniai, užsparniai.</p> <p>Pasipriešinimo didinimo įrenginiai: aptakai, keliamosios jėgos slopintuvai, oro stabdžiai.</p> <p>Trimerių, servotrimerių, valdymo paviršių nuokrypio valdymas ir poveikis.</p>	1
<p><i>(b) Skrydis dideliu greičiu</i></p> <p>Garso greitis, skrydis ikigarsiniu, transgarsiniu ir viršgarsiniu greičiu.</p> <p>Macho skaičius, kritinis Macho skaičius.</p>	1
<p><i>(c) Keliamojo sraigto aerodinamika</i></p> <p>Terminija.</p> <p>Ciklinio žingsnio, bendrojo žingsnio ir reaktyvinio momento kompensavimo veikimo principas ir poveikis.</p>	1
<p>13.2 Konstrukcijos. Bendrosios sąvokos</p> <p><i>(a) Konstrukcinių sistemų pagrindai.</i></p>	1
<p><i>(b) Zonų ir skyrių nustatymo sistemos.</i></p> <p>Orlaivio metalizacija.</p> <p>Apsauga nuo žaibo iškrovos.</p>	2
<p>13.3 Automatinis skrydis (22 sistema)</p> <p>Automatinio orlaivio valdymo pagrindai, įskaitant veikimo principus ir vartojamą terminiją.</p> <p>Valdymo signalų apdorojimas.</p> <p>Darbo režimai: posvyrio, polinkio ir pokrypio kanalai.</p> <p>Krypinėjimo slopintuvai.</p> <p>Stabilumo didinimo sistemos sraigtasparniuose.</p>	3

<p>Automatinis trimerių valdymas.</p> <p>Autopiloto pagalbinės navigacijos priemonės.</p> <p>Automatinės traukos reguliavimo sistemos.</p> <p>Automatinės tūpimo sistemos: veikimo principai ir kategorijos, darbo režimas, artėjimas, tūptinės nuolydis, tūpimas, pakilimas pakartotiniam bandymui, sistemos stebėjimas ir gedimų sąlygos.</p>	
<p>13.4 Ryšiai / navigacija (23 / 34 sistema)</p> <p>(a) Perdavimo radijo bangomis pagrindai, antenos, perdavimo kanalai, ryšys, imtuvas ir siųstuvas.</p>	3
<p>(b) Šių sistemų darbo principai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ultratrumpųjų bangų (VHF) radijo ryšys, – trumpųjų bangų (HF) radijo ryšys, – audiosistema, – avarinis vietos nustatymo siųstuvas, – įgulos kabinos savirašis, – labai aukšto dažnio visakryptis radijo švyturys (VOR), – taktinė oro navigacijos sistema (TACAN), – automatinis radijo kompasas (ADF), – tūpimo pagal prietaisus sistema (ILS), – komandinis prietaisas; tolimatis (DME), – doplerinės navigacijos sistema, – zoninės navigacijos sistema, RNAV sistema, – skrydžio valdymo sistemos (FMS), – pasaulinė padėties nustatymo sistema (GPS), pasaulinė palydovinė navigacijos sistema (GNSS), nusileidimo sistemos GNSS (GLS), nusileidimo sistemos atsakiklis (TLS), – inercinė navigacinė sistema (INS), – oro eismo kontrolės atsakiklis, antrinis skrydžių saugumo radiolokatorius, – oro eismo pavojaus ir susidūrimo vengimo sistema (TCAS), – meteorologinis radaras, – radijo aukštimitis, – duomenų ryšio ir pranešimo sistema, 	3
<ul style="list-style-type: none"> – mikrobangė tūpimo sistema (MLS), – labai žemo dažnio ir hiperbolinės navigacijos sistema (VLF / omega). 	-
<p>13.5 Elektros energija (24 sistema)</p> <p>Akumuliatorių įmontavimas ir naudojimas.</p>	3

<p>Nuolatinės srovės tiekimas.</p> <p>Kintamosios srovės tiekimas.</p> <p>Avarinis elektros energijos tiekimas.</p> <p>Įtampos reguliavimas.</p> <p>Energijos paskirstymas.</p> <p>Keitikliai, transformatoriai, lygintuvai.</p> <p>Grandinių apsauga.</p> <p>Išorinis / antžeminis energijos tiekimas.</p>	
<p>13.6 Prietaisai ir įranga (25 sistema)</p> <p>(a) Elektroninės avarinės įrangos reikalavimai.</p>	3
<p>(b) Keleivių salono pramogų įranga.</p>	-
<p>13.7 Lėktuvo vairai (27 sistema)</p> <p>(a) Pagrindinis valdymas: eleronas, aukščio vairas, krypties vairas, spoileris.</p> <p>Valdymas trimeriais.</p> <p>Aktyvus valdymo sistemos apkrovos keitimas.</p> <p>Keliamosios jėgos didinimo įrenginiai.</p> <p>Keliamosios jėgos mažinimo įrenginiai, oro stabdžiai.</p> <p>Sistemos valdymas: rankinis, hidraulinis, pneumatinis.</p> <p>Dirbtinė valdymo svertų apkrova, kryptinėjimo slopintuvas, balansavimas pagal Macho skaičių, krypties vairo ribotuvas, vairų fiksatorius.</p> <p>Smukos įspėjamoji sistema.</p>	2
<p>(b) Sistemos valdymas: elektrinis, nuotolinis.</p>	3
<p>13.8 Prietaisai (31 sistema)</p> <p>Klasifikacija.</p> <p>Atmosfera.</p> <p>Terminija.</p> <p>Slėgio matavimo įranga ir sistemos.</p> <p>Dinaminio slėgio sistemos.</p> <p>Aukštimačiai.</p> <p>Variometrai.</p> <p>Greičio ore matuokliai.</p> <p>Machometrai.</p> <p>Aukščio pranešimo / įspėjimo sistemos.</p> <p>Oro duomenų kompiuteriai.</p> <p>Pneumatinių prietaisų sistemos.</p> <p>Tiesioginio matavimo slėgio ir temperatūros matuokliai.</p>	3

<p>Temperatūros rodymo sistemos. Degalų kiekio rodymo sistemos. Giroskopinių reiškinių. Girokopiniai horizontai. Slydimo rodikliai. Krypties girokopai. Žemės artėjimo įspėjimo sistemos. Kompasų sistemos. Skrydžio duomenų įrašymo sistemos. Elektroninės skrydžio prietaisų sistemos. Įspėjimo prietaisų sistemos, įskaitant pagrindines įspėjimo sistemas ir centralizuotus įspėjimo prietaisų skydus. Smukos įspėjamoji sistema ir atakos kampo rodymo sistemos. Virpesių matavimas ir rodymas. Prietaisai ant kabinos stiklo.</p>	
<p>13.9 Žibintai (33 sistema)</p> <p>Išorės: navigaciniai žiburiai, susidūrimo vengimo, tūpimo ir riedėjimo žibintai, ledodaros signalizacija.</p> <p>Vidaus: keleivių salono, įgulos kabinos, krovinių skyriaus, naktinio matymo prietaisų apšvietimas.</p> <p>Avarinis apšvietimas.</p>	3
<p>13.10 Vidinės orlaivio techninės priežiūros sistemos (45 sistema)</p> <p>Centriniai techninės priežiūros kompiuteriai. Duomenų įvedimo sistema. Elektroninės bibliotekos sistema. Spausdinimas. Konstrukcijos stebėjimas (leistinių pažeidimų stebėjimas).</p>	3
<p>13.11 Oro kondicionavimo ir kabinos viršslėgio sudarymo sistema (21 sistema)</p> <p><i>13.11.1. Oro tiekimas</i></p> <p>Oro tiekimo šaltiniai, įskaitant variklį, pagalbinę jėgainę ir antžeminį automobilį.</p>	2
<p><i>13.11.2. Oro kondicionavimas</i></p> <p>Paskirstymo sistemos.</p>	1
<p>Oro kondicionavimo sistemos.</p>	2
<p>Oro cirkuliavimo sistema ir recirkuliaciniai garo aušintuvai; Srauto, temperatūros ir drėgmės reguliavimo sistemos.</p>	3

<p>13.11.3. Viršslėgio sudarymas</p> <p>Kabinos viršslėgio sudarymo sistemos. Valdymas ir rodmenys, įskaitant reguliavimo ir apsauginius vožtuvus. Kabinos oro slėgio regulatoriai.</p>	3
<p>Kabinos gaubto sandarinimas, priešperkrovinė (anti-g) sistema.</p>	1
<p>13.11.4. Saugos ir įspėjamoji įranga</p> <p>Apsaugos ir įspėjamoji įranga.</p>	3
<p>13.12 Priešgaisrinė apsauga (26 sistema)</p> <p>(a) Gaisro ir dūmų aptikimo ir įspėjimo sistemos. Gaisro gesinimo sistemos. Sistemų patikrinimas.</p>	3
<p>(b) Nešiojamieji gesintuvai.</p>	1
<p>13.13 Degalų sistemos (28 sistema)</p> <p>(a) Sistemos išdėstymas. Degalų talpyklos. Degalų tiekimo sistemos. Degalų nupylimas ore, vėdinimas, išpylimas savitaka.</p>	1
<p>Kryžminis degalų perpylimas ir tiekimas. Degalų pripylimas ir išleidimas, įskaitant degalų papildymą ore (AAR).</p>	2
<p>(b) Išilginio balansavimo degalų sistemos. Rodmenų ir įspėjimo sistema.</p>	3
<p>13.14 Hidraulinė sistema (29 sistema)</p> <p>(a) Sistemos išdėstymas. Hidrauliniai skysčiai. Hidrauliniai rezervuarai ir akumulatoriai. Filtrai. Energijos paskirstymas.</p>	1
<p>(b) Slėgio kontrolė. Slėgio sudarymas: elektrinis, mechaninis, pneumatinis. Avarinis slėgio sudarymas. Rodmenų ir įspėjimo sistema. Sąsajos su kitomis sistemomis.</p>	3
<p>13.15 Apsauga nuo ledo ir lietaus (30 sistema)</p>	1

(a) Lietaus vandenį atstumiančios medžiagos. Valytuvų sistemos.	
(b) Ledo susidarymas, klasifikavimas ir aptikimas. Apsaugos nuo apledėjimo sistemos: elektrinė, karšto oro ir cheminė.	2
(c) Ledo pašalinimo sistemos: elektrinė, karšto oro, pneumatinė ir cheminė. Zondų ir drenų šildymas.	3
13.16 Važiuklė (32 sistema)	
(a) Konstrukcija, smūgio slopinimas. Padangos.	1
(b) Važiuklės išleidimo ir įtraukimo sistemos: įprasta ir avarinė; Rodmenų ir įspėjimo sistema. Ratai, stabdžiai, ratų antiblokavimo sistema ir automatinė stabdžių sistema. Vairavimas. Pakilimo ir nutūpimo jutikliai.	3
13.17 Deguonies sistema (35 sistema)	
Sistemos išdėstymas: įgulos kabinoje, keleivių salone. Šaltiniai, saugojimas, pripildymas ir paskirstymas. Tiekimo reguliavimas. Rodmenų ir įspėjimo sistema.	3
13.18 Pneumatinė / vakuomo sistemos (36 sistema)	
(a) Paskirstymas.	1
(b) Sistemos išdėstymas. Šaltiniai: variklis / pagalbinė jėgainė, kompresoriai, rezervuarai, antžeminis tiekimas.	2
(c) Slėgio kontrolė. Rodmenų ir įspėjimo sistema. Sąsajos su kitomis sistemomis.	3
13.19 Vandens tiekimo / atliekų sistemos (38 sistema)	
Vandens sistemos išdėstymas, tiekimas, paskirstymas, įrangos priežiūra ir išpylimas. Tualetų sistemos išdėstymas, plovimas ir priežiūra.	-
13.20 Integruotoji modulinė avionika (42 sistema)	3

<p>Integruotosios modulinės avionikos (IMA) moduluose paprastai gali būti integruotos šios ir kitos funkcijos:</p> <p>oro tiekimo iš variklio valdymo, oro slėgio valdymo, oro vėdinimo ir valdymo, avionikos ir įgulos kabinos vėdinimo valdymo, temperatūros reguliavimo, oro eismo ryšio, avionikos ryšio maršrutizatoriaus, elektros apkrovos valdymo, saugiklių stebėjimo, elektros sistemos BITE, degalų valdymo, stabdymo valdymo, vairavimo valdymo, važiuoklės išleidimo ir įtraukimo, oro slėgio padangose rodymo, alyvos slėgio rodymo, stabdžių temperatūros stebėjimo ir kt.</p> <p>Pagrindinė sistema.</p> <p>Tinklo sudedamosios dalys.</p>	
<p>13.21 Keleivių salono sistemos (44 sistema)</p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, teikiantys keleiviams pramogą ir užtikrinantys ryšį orlaivyje (ryšio su keleivių salonu duomenų sistema) ir tarp orlaivio keleivių salono bei antžeminių stočių (ryšio su keleivių salonu sistema). Tai skirta pokalbiams, duomenims, muzikai ir vaizdai perduoti.</p> <p>Ryšio su keleivių salonu duomenų sistema užtikrina ryšį tarp įgulos kabinos / keleivių salono įgulos ir keleivių salono sistemų. Šios sistemos palaiko keitimąsi duomenimis tarp įvairių susijusių keičiamųjų modulių (LRU) ir paprastai valdomos iš skrydžio palydovų pultų.</p> <p>Ryšio su keleivių salonu sistemą dažniausiai sudaro serveris, paprastai susietas su šiomis ir kitomis sistemomis:</p> <ul style="list-style-type: none"> – duomenų perdavimo / radijo ryšio; <p>Ryšio su kabina sistema gali turėti ir tokias funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prieigą prie pasiruošimo išvykti / išvykimo ataskaitų. <p>Keleivių salono pagrindinė sistema.</p> <p>Išorinio ryšio sistema.</p> <p>Keleivių salono stebėjimo sistema.</p> <p>Įvairios paskirties keleivių salono sistema.</p>	3
<p>13.22 Informacijos sistemos (46 sistema)</p> <p>Įrenginiai ir sudedamosios dalys, suteikiančios skaitmeninės informacijos, kuri paprastai pateikiama popieriuje, mikrofilmuose ar mikrofišose, laikymo, atnaujinimo ir išrinkimo priemonės. Tai įrenginiai, skirti informacijai saugoti ir išrinkti, pvz., elektroninės bibliotekos atmintinė ir valdiklis. Jie neapima įrenginių ar sudedamųjų dalių, įrengtų dėl kitos paskirties ir naudojamų kitose sistemose, pvz., įgulos kabinos spausdintuvo ar bendrosios paskirties monitoriaus.</p> <p>Tipiniai pavyzdžiai yra oro eismo ir informacijos valdymo sistemos ir tinklo serverio sistemos.</p> <p>Orlaivio bendroji informacijos sistema.</p> <p>Įgulos kabinos informacijos sistema.</p> <p>Techninės priežiūros informacijos sistema.</p>	3

Keleivių salono informacijos sistema. Įvairios informacijos sistema.	
---	--

14 MODULIS. VARIKLIAI

	Lygis
	B2
14.1 Turbininiai varikliai	
(a) Turboreaktyvinių, turboventiliatorinių, turboveleninių ir turbosraigtinių variklių konstrukcija ir veikimo principas.	1
(b) Elektroninės variklio valdymo ir degalų dozavimo sistemos (FADEC).	2
14.2 Variklio rodmenų sistemos	
Dujų temperatūra už turbinos / turbinos dujų tarppakopinė temperatūra. Variklio sukimosi dažnis. Variklio traukos rodmenys: variklio slėgimo laipsnis, dujų slėgio už turbinos ar dujų slėgio reaktyvinėje tūtoje sistemos. Alyvos slėgis ir temperatūra. Degalų slėgis, temperatūra ir sąnaudos. Įsiurbimo slėgis. Variklio sukimo momentas. Propelerio greitis.	2
14.3 Paleidimo ir uždegimo sistemos	
Variklio paleidimo sistemos ir jos sudedamųjų dalių veikimas. Uždegimo sistema ir jos sudedamosios dalys. Techninės priežiūros saugos reikalavimai.	2

15 MODULIS. DUJŲ TURBININIS VARIKLIS

	Lygis	
	A1 A3	B1.1 B1.3
<p>15.1 Pagrindai</p> <p>Potencinė energija, kinetinė energija, Niutono dėsniai, izobarinis procesas.</p> <p>Jėgos, darbo, galios, energijos, greičio, pagreičio sąryšis.</p> <p>Turboreaktyvinių, turboventiliatorinių, turboveleninių ir turbosraiginių variklių konstrukcija ir veikimas.</p>	1	2
<p>15.2 Variklio charakteristikos</p> <p>Bendroji trauka, grynoji trauka, kritinio skerspjūvio reaktyvinės tūtos trauka, traukos paskirstymas, atstojamoji trauka, arklio jėgomis išreikšta trauka, lygiavertė veleno galia arklio jėgomis, savitosios degalų sąnaudos.</p> <p>Variklio naudingumo koeficientas.</p> <p>Dvikontūriškumo laipsnis ir variklio slėgimo laipsnis.</p> <p>Dujų srauto slėgis, temperatūra ir greitis.</p> <p>Variklio vardinė trauka, statinė trauka, greičio, aukščio ir karšto klimato poveikis, nuo temperatūros ir slėgio mažai priklausanti trauka, apribojimai.</p>	-	2
<p>15.3 Oro įsiurbimo difuzorius</p> <p>Kompresoriaus oro įsiurbimo kanalai.</p> <p>Įvairių įsiurbimo difuzorių konfigūracijų poveikis.</p> <p>Apsauga nuo apledėjimo.</p>	2	2
<p>15.4 Kompresoriai</p> <p>Ašinis ir išcentrinis kompresoriai.</p> <p>Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas bei pritaikymas.</p> <p>Ventiliatoriaus balansavimas.</p> <p>Veikimas: srauto atitrūkimo nuo kompresoriaus mentelių ir pompažo priežastys ir poveikis.</p> <p>Oro srauto reguliavimo būdai: išleidimo vožtuvai, reguliuojamos įsiurbimo difuzoriaus mentelės, reguliuojamos statoriaus mentelės, besisukančio statoriaus mentelės.</p> <p>Kompresoriaus slėgimo laipsnis.</p>	1	2
<p>15.5 Degimo kamera</p> <p>Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas.</p>	1	2

<p>15.6 Turbina</p> <p>Skirtingų tipų turbinų mentelių veikimo principas ir charakteristikos. Mentelių tvirtinimas prie rotoriaus. Turbinos nukreipiamosios mentelės. Turbinos mentelių įtempių ir valkšnumo priežastys ir poveikis.</p>	2	2
<p>15.7 Išmetimo tūta</p> <p>Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas. Siaurėjanti, platėjanti ir kintamo skerspjūvio tūtos. Variklio triukšmo slopinimas. Traukos reverso įrenginiai.</p>	1	2
<p>15.8 Guoliai ir sandarikliai</p> <p>Konstrukcijos ypatumai ir veikimo principas.</p>	1	2
<p>15.9 Tepalai ir degalai</p> <p>Savybės ir specifikacijos. Degalų priedai. Saugumo priemonės.</p>	1	2
<p>15.10 Tepimo sistemos</p> <p>Sistemos veikimo principas, išdėstymas ir sudedamosios dalys.</p>	1	2
<p>15.11 Degalų sistemos</p> <p>Variklio reguliavimo ir degalų dozavimo sistemų, įskaitant elektroninę variklio valdymo sistemą (FADEC), veikimas. Sistemos išdėstymas ir sudedamosios dalys.</p>	1	2
<p>15.12 Oro sistemos</p> <p>Variklio oro paskirstymo ir apsaugos nuo apledėjimo sistemų, įskaitant vidaus vėdinimą, sandarinimą ir išorinį oro tiekimą, veikimas.</p>	1	2
<p>15.13 Paleidimo ir uždegimo sistemos</p> <p>Variklio paleidimo sistemos ir jos sudedamųjų dalių veikimas. Uždegimo sistema ir jos sudedamosios dalys. Techninės priežiūros saugos reikalavimai.</p>	1	2
<p>15.14 Variklio rodmenų sistemos</p> <p>Dujų temperatūra už turbinos / turbinos dujų tarppakopinė temperatūra. Variklio traukos rodmenys: variklio slėgimo laipsnis, dujų slėgio už turbinos ar dujų slėgio reaktyvinėje tūtoje sistemos.</p>	1	2

<p>Alyvos slėgis ir temperatūra.</p> <p>Degalų slėgis ir srautas.</p> <p>Variklio sukimosi dažnis.</p> <p>Virpesių matavimas ir rodymas.</p> <p>Sukimo momentas.</p> <p>Galia.</p>		
<p>15.15 Galios didinimo sistemos</p> <p>Veikimo principas ir pritaikymas.</p> <p>Vandens įpurškimas, vandens ir metanolio mišinys.</p> <p>Forsažo sistemos.</p>	1	1
<p>15.16 Turbosraigtiniai varikliai</p> <p>Aerodinaminio ryšio / laisvos turbinos ir pavara sujungtos turbinos.</p> <p>Reduktoriai.</p> <p>Integruotas variklio ir propelerio reguliatorius.</p> <p>Viršgreičio ribotuvai.</p>	1	2
<p>15.17 Turboveleniniai varikliai</p> <p>Išdėstymas, pavarų sistemos, reduktoriai, sankabos, valdymo sistemos.</p>	1	2
<p>15.18 Pagalbinės jėgainės (APU)</p> <p>Paskirtis, veikimo principas, apsaugos sistemos.</p>	1	2
<p>15.19 Jėgainių įrengimas</p> <p>Priešgaisrinių pertvarų konstrukcija, variklių gaubtai, triukšmo slopinimo plokštės, variklio tvirtinimo elementai, antivibraciniai tvirtinimo elementai, žarnos, vamzdžiai, maitinimo linijos, jungtys, laidų pynės, valdymo lynai ir traukės, kėlimo įtaisai ir nuotakai.</p>	1	2
<p>15.20 Priešgaisrinės sistemos</p> <p>Ugnies aptikimo ir gesinimo sistemų veikimas.</p>	1	2
<p>15.21 Variklio priežiūra ir antžeminis veikimas</p> <p>Paleidimas ir antžeminis išbandymas.</p> <p>Variklio galingumo ir parametrų aiškinimas.</p> <p>Tendencijų (įskaitant tepalo analizę, virpesius ir slėgio kitimą) stebėjimas.</p> <p>Variklio ir jo sudedamųjų dalių tikrinimas pagal variklio gamintojo nurodytus kriterijus, leidžiamąsias nuokrypas ir duomenis.</p> <p>Kompresoriaus plovimas / valymas.</p> <p>Pašalinių objektų sukelti pažeidimai.</p>	1	3

15.22 Variklio laikymas ir konservavimas		
Variklio ir pagalbinių įrenginių / sistemų konservavimas ir iškonservavimas.	-	2

16 MODULIS. STŪMOKLINIAI VARIKLIAI

	Lygis		
	A2 A4	BR	B1.2 B1.4
16.1 Pagrindai Mechaninis, šiluminis ir tūrinis naudingumo koeficientas. Veikimo principai: dvitaktis, keturtaktis, benzininis, dyzelinis. Darbinis tūris ir slėgimo laipsnis. Variklio konfigūracija ir uždegimo eiliškumas.	1	2	2
16.2 Variklio veikimo charakteristikos Galios apskaičiavimas ir matavimas. Variklio galiai poveikį turintys veiksniai. Mišiniai / liesinimas, uždegimo ankstinimas.	1	2	2
16.3 Variklio konstrukcija Cilindrų blokas, alkūninis velenas, paskirstymo velenai, karteris. Papildomų agregatų pavaros. Stūmoklinė grupė. Švaistikliai, įsiurbimo ir išmetimo kolektoriai. Vožtuvų mechanizmai. Propelerio reduktorius.	1	2	2
16.4 Variklio degalų sistemos 16.4.1 Karbiuratoriai Tipai, konstrukcija ir veikimo principas. Apledėjimas ir šildymas.	1	2	2
16.4.2 Degalų įpurškimo sistemos Tipai, konstrukcija ir veikimo principas.	1	2	2
16.4.3 Elektroninė variklio valdymo sistema Variklio valdymo ir degalų dozavimo sistemų, įskaitant elektroninę variklio valdymo sistemą (FADEC), veikimas. Sistemos išdėstymas ir sudedamosios dalys.	1	1	2
16.5 Paleidimo ir uždegimo sistemos Paleidimo sistemos, pašildymo sistemos. Magnetų tipai, konstrukcija ir veikimo principas.	1	2	2

Aukštos įtampos laidai, uždegimo žvakės. Žemos ir aukštos įtampos sistemos.			
16.6 Įsiurbimo, išmetimo ir aušinimo sistemos Įsiurbimo sistemų, įskaitant oro įsiurbimo sistemas, konstrukcija ir veikimo principas. Išmetimo sistemos ir variklio aušinimo sistemos – aušinimas oru ir vandeniu.	1	2	2
16.7 Įpūtimas / turboįpūtimas Įpūtimo principas ir tikslas bei jo poveikis variklio parametrams. Įpūtimo / turboįpūtimo sistemų konstrukcija ir veikimo principas. Sistemos terminija. Valdymo sistemos. Sistemos apsauga.	1	2	2
16.8 Tepalai ir degalai Savybės ir specifikacijos. Degalų priedai. Saugos priemonės.	1	2	2
16.9 Tepimo sistema Sistemos veikimo principas, išdėstymas ir sudedamosios dalys.	1	2	2
16.10 Variklio rodmenų sistemos Variklio sukimosi dažnis. Cilindro galvutės temperatūra. Aušalo temperatūra. Alyvos slėgis ir temperatūra. Išmetamų dujų temperatūra. Degalų slėgis ir srautas. Įpūtimo slėgis.	1	2	2
16.11 Jėgainės įrengimas Priešgaisrinių pertvarų konfigūracija, variklių gaubtai, triukšmo slopinimo plokštės, variklio tvirtinimo elementai, antivibraciniai tvirtinimo elementai, žarnos, vamzdžiai, maitinimo linijos, jungtys, laidų pynės, valdymo lynai ir traukės, kėlimo įtaisai ir nuotakai.	1	2	2
16.12 Variklio priežiūra ir antžeminis veikimas	1	3	3

<p>Paleidimas ir antžeminis išbandymas.</p> <p>Variklio galingumo ir parametų aiškinimas.</p> <p>Variklio ir jo sudedamųjų dalių tikrinimas pagal variklio gamintojo nurodytus kriterijus, leidžiamąsias nuokrypas ir duomenis.</p>			
<p>16.13 Variklio saugojimas ir konservavimas</p> <p>Variklio ir pagalbinių įrenginių / sistemų konservavimas ir iškonservavimas.</p>	-	2	2

17 MODULIS. PROPELERIS

	Lygi s		
	A1 A2	BR	B1.1 B1.2
<p>17.1 Pagrindai</p> <p>Mentės elemento teorija.</p> <p>Didelis / mažas mentės kampas, reverso kampas, atakos kampas, sukimosi dažnis.</p> <p>Propelerio slydimas.</p> <p>Aerodinaminė, išcentrinė ir traukos jėgos.</p> <p>Sukimo momentas.</p> <p>Santykinis oro srauto tekėjimas mentės atakos kampo atžvilgiu.</p> <p>Virpesiai ir rezonansas.</p>	1	1	2
<p>17.2 Propelerio konstrukcija</p> <p>Medinių, kompozitinių ir metalinių propelerių konstravimo būdai ir naudojamos medžiagos.</p> <p>Mentės padėtis, mentės šaknis, mentės pilvelis, mentės nugarėlė ir stebulė.</p> <p>Fiksuoto žingsnio, keičiamo žingsnio, pastovaus sukimosi dažnio propeleriai.</p> <p>Propelerio / propelerio aptako įrengimas.</p>	1	2	2
<p>17.3 Propelerio žingsnio keitimo mechanizmas</p> <p>Propelerio sukimosi dažnio valdymo ir žingsnio keitimo būdai: mechaninis ir elektrinis / elektroninis.</p> <p>Pasukimas pasraučiui ir stabdymo padėtis.</p> <p>Apsaugos nuo per didelio sukimosi dažnio sistema.</p>	1	1	2
<p>17.4 Propelerio sinchronizavimas</p> <p>Sinchronizavimas ir fazių sinchronizavimo įranga.</p>	-	-	2
<p>17.5 Propelerio apsauga nuo apledėjimo</p> <p>Ledo šalinimo skysčiu ir elektra įranga.</p>	1	1	2
<p>17.6 Propelerio techninė priežiūra</p> <p>Statinis ir dinaminis balansavimas.</p> <p>Mentės bendrakūgiškumo reguliavimas.</p> <p>Mentės pažeidimo, erozijos, korozijos, pažeidimo nuo smūgio, išsisluoksniavimo įvertinimas.</p>	1	3	3

Propelerio priežiūros / remonto planas. Propelerio variklinis režimas.			
17.7 Propelerio laikymas ir konservavimas Propelerio konservavimas ir iškonservavimas.	1	2	2

50–55 MODULIAI: KARINĖS SPECIFIKOS SISTEMOS
50 MODULIS. GINKLUOTĖS PRINCIPAI

	Lygis			
	A	BMil	BR ²⁸	B2
<p>50.1 Esminiai ginkluotės principai</p> <p>(a) Raketiniai degalai ir sprogstamosios medžiagos. Pirotechnika (įskaitant signalines raketas). Ginkluotės užtaisymas / ištaisymas (taip pat ir dipolinių atšvaitų ir signalinių raketų), įskaitant ir uždelsimo ir užsikirtimo atvejus. Amunicijos gabenimas. Raketa oras-oras. Raketa oras-žemė. Raketa oras-jūra. Aviacinė torpeda. Bombos (laisvo kritimo ir valdomos).</p>	1	3	2**	1
<p>(b) Raketų nukreipimo metodai: radarinis, infraraudonųjų spindulių, elektrooptinis, pasyvusis antiradiolokacinis. Raketų kovinės galvutės ir detonacijos mechanizmai. Valdomų ginklų (raketų) aerodinamika ir skrydžio kontrolė.</p>	1	2	2**	1
<p>(c) Laikymas, atsargų išėmimas ir amunicijos surinkimas.</p>	1	3	2**	1

²⁸ BR kategorijos stulpelyje (**) pažymėti 50–55 modulių reikalavimai taikomi tik licencijuojant ginkluotų BO techninės priežiūros specialistus.

51 MODULIS. GINKLUOTĖS SISTEMOS

	Lygis			
	A	BMil	BR	B2
51.1 Ginkluotės pakabinimo sistema (94 sistema) (a) Ginklų ir krovinių numetimas, šaudymas ir avarinis numetimas. Ginkluotės pakabinimo sistema. Įrangos sujungimas ginkluotės gabenimui ir numetimui / šaudymui. Artilerinė ginkluotė.	2	3	2**	3
(b) Ginklų valdymas, taikinio aptikimas ir sekimas.	1	3	2**	3

52 MODULIS. OPERACINĖS ATAKOS SISTEMOS

	Lygis			
	A	BMil	BR	B2
<p>52.1 Atakos sistemų valdymas (39 sistema)</p> <p>Architektūra, valdymas.</p> <p>Atakos sistemų funkcijos.</p> <p>Bendrosios žmogaus ir mašinos sąveikos taisyklės.</p> <p>Skaitmeniniai tinklai, techninė ir programinė įranga, kiti informaciniai tinklai, tinklas vaizdiniam signalams, tinklas taikymosi signalams, MIL-STD-1553B (STANAG 3838) ir STANAG 3810, MIL-STD-1773.</p> <p>Krovinių valdymo techninė ir programinė įranga.</p> <p>Atakos sistemos išteklių, papildomi išteklių.</p> <p>Paskirtis misijos fazių metu.</p>	-	3	3**	3
<p>52.2 Operacinės atakos funkcijos (40 sistema)</p> <p>Oras-oras funkcijos: ugnies valdymo funkcijos, šaudymas iš kulkosvaidžio, raketų šaudymas trumpu, vidutiniu ir didesniu nuotoliu, oras-oras valdymas po paleidimo, orlaivyje esančios nukreipimo sistemos valdymas.</p> <p>Oras-žemė funkcijos, oras-jūra funkcijos.</p> <p>Keitimasis informacija ir abipusis ryšis.</p> <p>Navigacinės funkcijos, lokalizacija, skrydžio valdymas, artėjimo prie žemės ir nusileidimo valdymas.</p> <p>Skrydis labai mažame aukštyje (<i>nap-of-the-earth flight</i>): reljefo stebėjimo ir kliūčių vengimo valdymas.</p> <p>Savisauga: gynybinių manevrų ir taktikų, siekiant išvengti grėsmių, išsamus paaiškinimas.</p> <p>Atpažinimas: oro ir žemės objektų atpažinimas remiantis autonominėmis ir išorinėmis atpažinimo priemonėmis.</p>	-	3	3**	3
<p>52.3 Atakos kryžminės techninės funkcijos (42 sistema)</p> <p>Taktinės situacijos žinojimas.</p> <p>Orlaivio paruošimas misijai ir sugražinimas, techninė ir programinė įranga.</p> <p>Įspėjimų valdymas.</p> <p>Misijos sistemos kontrolė ir valdymas.</p> <p>Trajektorijos valdymas.</p> <p>Atakos sistemos suderinamumo valdymas, elektromagnetinis visų siųstuvų ir imtuvų suderinamumas.</p>	-	3	3**	3

53 MODULIS. STEBĖJIMAS IR ELEKTRONINĖ KARYBA

	Lygis			
	A	BMil	BR	B2
53.1 Stebėjimas (93 sistema) Duomenų apdorojimas. Duomenų rodymas. Įrašinėjimas. Atpažinimas. Infraraudonųjų spindulių ir lazeriniai jutikliai. Stebėjimo radaras. Magnetiniai jutikliai. Sonaro jutikliai (aktyvūs ir pasyvūs).	1	2	2	3
53.2 Vaizdų įrašymas (97 sistema) (a) Optinės sistemos.	1	2	2	2
(b) Aerofotografavimo specifika. Kameros.	1	1	1	1
53.3 Elektroninė karyba (99 sistema) Aktyvi elektromagnetinė. Pasyvi elektromagnetinė. ELINT. Infraraudonųjų spindulių ir lazerinės sistemos. Elektromagnetinės atsakomosios priemonės.	-	2	2**	3

54 MODULIS. ĮGULOS SAUGA

	Lygis			
	A	BMil	BR	B2
54.1 Įgulos išsigelbėjimas ir sauga (95 sistema) Katapultavimosi sėdynės. Avariniai liukai / gaubtai, detonuojantis lynas (MDC). Bendrieji išgyvenimo reikmenys. Apsauga nuo smūgių.	2	3	-	2

55 MODULIS. KARINĖS RYŠIO SISTEMOS

	Lygis			
	A	BMil	BR	B2
55.1 Karinės ryšio sistemos Taktiniai duomenų ryšiai: Link11, Link16, Link22. Taktinės ryšio sistemos.	-	-	1	3

II priedėlis. Pagrindinio egzamino standartas

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Visi pagrindiniai egzaminai vyksta pateikiant klausimus su atsakymų variantais (testus) ir tekstinius klausimus, kaip toliau nurodyta. Nemokančiam dalyko netinkamos alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turi būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio. Klausimuose su skaičiais neteisingi atsakymai turi atitikti procedūrinę klaidą, pvz., netinkamą prasmę ar netinkamą vienetų perskaičiavimą: tai neturi būti tiesiog atsitiktiniai skaičiai.

1.2. Kiekvienam klausimui su atsakymų variantais pateikiami 3 atsakymo variantai, iš kurių vienas yra teisingas, ir pagal kiekvieną modulį pareiškėjui skiriamos vidutiniškai 75 sekundės atsakyti į kiekvieną klausimą.

1.3. Atsakymas į kiekvieną tekstinį klausimą turi būti pateiktas raštu ir pareiškėjui skiriama vidutiniškai 20 minučių atsakyti į kiekvieną tekstinį klausimą.

1.4. Tinkami tekstiniai klausimai pateikiami ir įvertinami naudojant I priedėlyje nurodytų 7, 9 ir 10 modulių programą.

1.5. Į kiekvieną tekstinį klausimą turi būti pateiktas standartinis atsakymas, apimantis visus žinomus alternatyvius atsakymus, tinkančius kitiems poskyriams.

1.6. Standartinis atsakymas suskirstomas į svarbių aspektų, vadinamųjų esminių punktų, sąrašą.

1.7. Modulių egzaminų teigiamas įvertinimas pagal klausimus su atsakymų variantais yra 75 %.

1.8. Kiekvieno tekstinio klausimo teigiamas įvertinimas yra 75 %, t. y. pareiškėjo atsakyme turi būti 75 % reikalaujamų tame klausime minimų esminių punktų ir negali būti padaryta esminės klaidos.

1.9. Jeigu neišlaikoma klausimų su atsakymų variantais arba tekstinių klausimų egzamino dalis, perlaikyti reikalaujama tik atitinkamą egzamino dalį.

1.10. Sprendžiant, ar pareiškėjas išlaikė egzaminą, neigiamų taškų sistemos naudoti neleidžiama.

1.11. Neišlaikytą tam tikro modulio egzaminą galima perlaikyti ne anksčiau kaip po 90 dienų nuo šio modulio neišlaikyto egzamino datos, išskyrus tuos atvejus, kai pagal EMAR 147 patvirtinta techninės priežiūros mokymo institucija rengia neišlaikyto modulio egzamino atitinkamų dalykų kurso kartojimą ir neišlaikyto modulio egzaminas gali būti perlaikytas po 30 dienų, nebent LKAA nustato kitaip.

1.12. LTMAR 66.A.25 dalyje reikalaujami laikotarpiai taikomi kiekvienam atskiram modulio egzaminui, išskyrus tuos, kurie buvo išlaikyti gaunant kitos kategorijos licenciją, ir jei ta licencija jau išduota.

1.13. Egzaminus iš kiekvieno modulio galima laikyti tris kartus iš eilės. Kitus tris kartus bandyti galima tik po metų, nebent LKAA nustato kitaip.

Pareiškėjas turi raštu patvirtinti MTO ar LKAA, kuriai teikia paraišką laikyti egzaminą, bandymų laikyti egzaminą skaičių per pastaruosius metus ir datas bei organizaciją, kurioje tai buvo daryta. MTO ar LKAA turi patikrinti bandymų laikyti egzaminą skaičių per nustatytą laikotarpį.

2. Moduliui skirtų klausimų skaičius

1 MODULIS. MATEMATIKA

A kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

B2 kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

2 MODULIS. FIZIKA

A kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B2 kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

3 MODULIS. ELEKTROTECHNIKOS PAGRINDAI

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B2 kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

4 MODULIS. ELEKTRONIKOS PAGRINDAI

B1, BMil ir BR kategorijos. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B2 kategorija. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 50 min.

5 MODULIS. SKAITMENINĖS TECHNOLOGIJOS / ELEKTRONINIŲ PRIETAISŲ SISTEMOS

A kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 50 min.

B2 kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

6 MODULIS. MEDŽIAGOS IR TECHNINĖ ĮRANGA

A kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

B2 kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

7 MODULIS. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PRAKTIKA

A kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 90 min. ir 40 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 80 klausimų su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 100 min. ir 40 min.

B2 kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 2 tekstiniai klausimai. Skirtas laikas – 75 min. ir 40 min.

8 MODULIS. AERODINAMIKOS PAGRINDAI

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B2 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

9 MODULIS. ŽMOGIŠKIEJI VEIKSNIAI

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

B2 kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 25 min. ir 20 min.

10 MODULIS. AVIACIJOS TEISĖ

A kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 40 min. ir 20 min.

B1, BMil ir BR kategorijos. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 50 min. ir 20 min.

B2 kategorija. 40 klausimų su atsakymų variantais ir 1 tekstinis klausimas. Skirtas laikas – 50 min. ir 20 min.

11A MODULIS. LĒKTUVŲ SU TURBININIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 108 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 135 min.

B1 ir BR kategorijos. 140 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 175 min.

11B MODULIS. LĒKTUVŲ SU STŪMOKLINIAIS VARIKLIAIS AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

B1 ir BR kategorijos. 100 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 125 min.

12 MODULIS. SRAIGTASPARNIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

A kategorija. 100 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 125 min.

B1 ir BR kategorijos. 128 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 160 min.

13 MODULIS. ORLAIVIŲ AERODINAMIKA, KONSTRUKCIJOS IR SISTEMOS

B2 kategorija. 180 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 225 min.

Prireikus, klausimai ir skirtas laikas gali būti padalyti į du egzaminus.

14 MODULIS. VARIKLIAI

B2 kategorija. 24 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 30 min.

15 MODULIS. DUJŲ TURBININIS VARIKLIS

A kategorija. 60 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 75 min.

B1 ir BR kategorijos. 92 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 115 min.

16 MODULIS. STŪMOKLINIS VARIKLIS

A kategorija. 52 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 65 min.

B1 ir BR kategorijos. 72 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 90 min.

17 MODULIS. PROPELERIS

A kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B1 ir BR kategorijos. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

50 MODULIS. GINKLUOTĖS PRINCIPAI

A kategorija. 12 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 15 min.

BMil ir BR kategorijos. 12 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 15 min.

B2 kategorija. 12 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 15 min.

51 MODULIS. GINKLŲ SISTEMOS

A kategorija. 24 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 30 min.

BMil ir BR kategorijos. 28 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 35 min.

B2 kategorija. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

52 MODULIS. OPERACINĖS ATAKOS SISTEMOS

BMil ir BR kategorijos. 48 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 60 min.

B2 kategorija. 80 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 100 min.

53 MODULIS. STEBĖJIMAS IR ELEKTRONINĖ KARYBA

A kategorija. 12 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 15 min.

BMil ir BR kategorijos. 32 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 40 min.

B2 kategorija. 48 klausimai su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 60 min.

54 MODULIS. ĮGULOS SAUGA

A kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

BMil kategorija. 20 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 25 min.

B2 kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

55 MODULIS. KARINĖS RYŠIO SISTEMOS

BR ir B2 kategorija. 16 klausimų su atsakymų variantais ir 0 tekstinių klausimų. Skirtas laikas – 20 min.

III priedėlis. Karinio orlaivio tipo mokymo kurso ir egzamino standartas, mokymas dirbant (OJT²⁹)

1. Bendrosios nuostatos

Karinio orlaivio tipo mokymą turi sudaryti teorijos kursas, egzaminas ir, išskyrus C kategorijos kvalifikacijas, praktinis mokymas ir egzaminas. Kai karinio orlaivio tipo mokymas apima karines sistemas, pareiškėjas turi būti baigęs 50–55 modulius (arba juos sudarančius submodulius), pateiktus LTMAR 66 I priedėlyje.

(a) Teorijos kursas ir egzaminai turi atitikti šiuos reikalavimus:

- i. Juos turi vykdyti MTO, tinkamai patvirtinta pagal EMAR 147 reikalavimus arba LKAA pripažinta pagal LTMAR 66.B.130 organizacija.
- ii. Turi atitikti, išskyrus kai leidžia toliau aprašyti skirtumų mokymai, šio III priedėlio 3.1 ir 4 punktuose aprašytą orlaivio teorinio mokymo standartą.
- iii. Jei asmuo turi C kategorijos kvalifikaciją ir universitetinį išsilavinimą, kaip aprašyta LTMAR 66.A.30.(a).5, pirmasis atitinkamas orlaivio tipo teorijos kursas turi būti B1 arba B2 kategorijos lygio.
- iv. Turi būti pradėti ir pabaigti ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

(b) Praktinis mokymas ir egzaminas turi atitikti šiuos reikalavimus:

- i. Juos turi vykdyti MTO, tinkamai patvirtinta pagal EMAR 147 reikalavimus arba LKAA pripažinta pagal LTMAR 66.B.130 organizacija.
- ii. Turi atitikti, išskyrus kai leidžia toliau aprašyti skirtumų mokymai, šio III priedėlio 3.2 ir 4 punktuose aprašytą orlaivio teorinio mokymo standartą.
- iii. Turi aprėpti tipinį atitinkamo orlaivio tipo techninės priežiūros veiklos rinkinį.
- iv. Turi būti praktiškai patikrinamas naudojant įrangą, sudedamąsias dalis, imituoklius, kitus treniruoklius ar orlaivį.
- v. Turi būti pradėti ir pabaigti ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

(c) Skirtumų mokymas

- i. Skirtumų mokymas – tai mokymas, būtinas norint apimti LKAA nustatytus skirtumus tarp dviejų to paties gamintojo orlaivio tipo kvalifikacijų.
- ii. Skirtumų mokymas turi būti skiriamas konkrečiais atvejais, atsižvelgiant į šio III priedėlio reikalavimus dėl karinio orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo teorinių ir praktinių elementų.
- iii. Baigus skirtumų mokymą, karinio orlaivio tipo kvalifikacija licencijoje patvirtinama tik tada, jei pareiškėjas atitinka bent vieną iš šių reikalavimų:
 - jo licencijoje patvirtinta karinio orlaivio tipo kvalifikacija, dėl skirtumų su kuria nustatytas skirtumų mokymas, arba
 - jis įvykdė karinio orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo reikalavimus, skirtus orlaiviui, dėl skirtumų, su kuriais nustatytas skirtumų mokymas.

2. Orlaivio tipo mokymo lygiai

²⁹ OJT – On-the-Job Training, liet. – mokymas dirbant

Toliau išvardyti trys lygiai apibrėžia tikslus, mokymo nuodugnumą ir žinių lygį, kurio siekiama tuo mokymu.

1 lygis. Trumpa sklandmens, sistemų ir jėgainės apžvalga, pateikta orlaivio techninės priežiūros žinyno / tinkamumo skraidyti užtikrinimo instrukcijų sistemų aprašo skyriuje.

Kurso tikslai. Baigęs 1 lygio mokymus mokinys sugebės:

- (a) bendrais žodžiais ir pavyzdžiais paprastai apibūdinti dalyko esmę, vartoti būdingus terminus ir žinos saugos priemones, susijusias su sklandmeniu, jo sistemomis ir jėgaine;
- (b) nustatyti orlaivio žinynus, techninio aptarnavimo tvarką, kuri yra svarbi sklandmeniui, jo sistemoms ir jėgainei;
- (c) apibūdins bendrą svarbiausių orlaivio sistemų išdėstymą;
- (d) apibūdins orlaivio jėgainės išdėstymą ir jos charakteristikas;
- (e) atpažinti kartu su orlaiviu naudojamus specialius įrankius ir kontrolės prietaisus.

2 lygis. Sistemų pagrindų apžvalga: valdymo elementai, rodikliai, pagrindinės sudedamosios dalys, įskaitant jų vietą ir paskirtį, priežiūra ir nesudėtingų defektų šalinimas. Bendros žinios apie teorinius ir praktinius dalyko aspektus.

Kurso tikslai. Be žinių, įgytų išklausus 1 lygio kursą, mokinys, baigęs 2 lygio kursą, papildomai gali:

- (a) suprasti teorinius pagrindus, taikyti žinias praktiškai, laikydamasis išsamių procedūrų;
- (b) prisiminti saugos priemones, būtinas atliekant darbus su orlaiviu, jėgaine, sistemomis ir ginkluote, arba netoli jų;
- (c) apibūdinti orlaivio ir jo sistemų priežiūrą, ypač priėjimą prie jų, energijos tiekimą ir šaltinius;
- (d) nustatyti pagrindinių sudedamųjų dalių vietą;
- (e) paaiškinti įprastą pagrindinių sistemų darbą, įskaitant jų pavadinimus ir sąvokas;
- (f) atlikti orlaivio sistemų priežiūros darbus;
- (g) įrodyti savo sugebėjimą naudotis įgulos įrašais skrydžio apskaitos žurnaluose ir vidinės gedimų kontrolės sistemos duomenimis (nesudėtingų defektų šalinimas) bei nustatyti orlaivio tinkamumą skraidyti pagal MEL / CDL;
- (h) parodyti, kaip naudojasi, supranta ir taiko atitinkamus dokumentus, įskaitant tinkamumo skraidyti užtikrinimo, techninės priežiūros žinyną, iliustruotą dalių katalogą ir kt.

3 lygis. Išsamus sudedamųjų dalių, jų veikimo, išsidėstymo, išmontavimo ir įmontavimo bei BITE ir defektų šalinimo metodų apibūdinimas.

Kurso tikslai. Be žinių, įgytų išklausus 1 ir 2 lygio kursus, mokinys, baigęs 3 lygio kursą, papildomai gali:

- (a) parodyti teorijos žinias apie orlaivio sistemas ir konstrukcijas, jų ryšį su kitomis sistemomis, išsamiai apibūdinti dalyką remdamasis teoriniais pagrindais ir konkrečiais pavyzdžiais, suprasti įvairių šaltinių bei matavimų rezultatus ir

prireikus taikyti reikiamus taisomuosius veiksmus;

(b) atlikti sistemų, jėgainės, sudedamųjų dalių ir jų veikimo patikrinimą kaip nurodyta orlaivio techninės priežiūros žinyne;

(c) parodyti, kaip naudojasi, supranta ir taiko atitinkamus dokumentus, įskaitant konstrukcijos remonto žinyną, defektų šalinimo žinyną ir kt.;

(d) sukauptas žinias panaudoti priimant sprendimus dėl gedimų diagnostikos ir jų šalinimo techninės priežiūros žinyne nustatytu lygiu;

(e) apibūdinti orlaivio tipui būdingų agregatų sudedamųjų dalių keitimo eigą.

3. Orlaivio tipo mokymo standartas

Nors orlaivio tipo mokymai apima tiek teorinį, tiek praktinį elementus, kursai gali būti patvirtinti pagal teorinį elementą, praktinį elementą arba jų derinį.

3.1. Teorinis elementas

(a) Tikslas:

Baigęs teorijos kursą, mokinys turi III priedo programoje nurodytu lygiu pademonstruoti išsamias teorijos žinias apie atitinkamas orlaivių sistemas, konstrukciją, veikimą, techninę priežiūrą, remontą ir defektų šalinimą pagal patvirtintus techninės priežiūros dokumentus. Mokinys turi gebėti pademonstruoti gebėjimą naudotis žinynais ir patvirtintomis procedūromis, įskaitant ir žinias apie atitinkamas kontroles ir apribojimus.

(b) Mokymo lygis:

Mokymo lygiai tokie patys, kaip apibrėžti ankstesniame 2 punkte.

Po pirmojo orlaivio tipo mokymo kurso už išleidimą atsakingo personalo C kategorijai įgyti visi kiti kursai turi būti apriboti pirmu lygiu.

3 lygio teorijos mokymams gali būti naudojamos 1 ir 2 lygių mokomąja medžiaga, jei prireikia išmokyti pagal visą skyrių. Tačiau mokant dauguma kurso medžiagos ir mokymo trukmės turi būti aukštesnio lygio.

(c) Trukmė:

NETAIKOMA.

(d) Kurso trukmės pagrindimas:

Mokymo kursų, vykstančių MTO, valandinė trukmė ir visos programos aprėptis turi būti pagrįsta mokymo poreikių analize, paremta:

— orlaivio tipo konstrukcija, jos techninės priežiūros poreikiais ir panaudojimo variantais,

— išsamia taikomų skyrių analize – žr. 3.1(e) papunktyje pateiktą turinio lentelę,

— išsamia kompetencijos analize, rodančia, kad visiškai pasiekiami 3.1(a) papunktyje nurodyti tikslai.

Kurso trukmę patvirtina LKAA.

Skirtumų mokymo kursų ar kitų mokymo kursų derinių (pvz., suderintų B1 ir B2 kursų) mokymo valandų skaičius ir teorijos orlaivio tipo kursų atveju valandų skaičius turi būti pagrįstas pirmiau aprašyta mokymo poreikių analize.

Be to, nustatant kursą turi būti apibūdinti ir pagrįsti šie dalykai:

- mažiausias mokomajam būtinas išklaustyti skaičius paskaitų, kad būtų laikomasi kurso tikslų,
- didžiausias mokymo valandų skaičius per dieną, atsižvelgiant į pedagoginius ir žmogiškųjų veiksnių principus.

Jei mažiausio būtinų išklaustyti paskaitų skaičiaus nesilaikoma, pripažinimo pažymėjimas neišduodamas. Kad būtų išklaustytas reikiamas paskaitų skaičius, MTO gali rengti papildomus mokymus.

(e) Turinys:

Būtina apimti programos (žr. lentelę apačioje) elementus, skirtus konkrečiam orlaivio tipui. Turi būti įtraukti ir papildomi elementai, atsirandantys dėl orlaivio tipo variantų, technologinių pokyčių ir kt.

Skyriai	Lėktuvai su turbininiais varikliais		Lėktuvai su stūmokliniais varikliais		Sraigtasparniai su turbininiais varikliais		Sraigtasparniai su stūmokliniais varikliais		Visi orlaiviai	BO	Avionika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C			
Licencijos kategorija											
Įvadinis modulis:											
05. Laikotarpiai / techninės priežiūros tikrinimai	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
06. Matmenys / plotai (MTOM ir kt.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
07. Kėlimas ir tvirtinimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
08. Niveliavimas ir svėrimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
09. Vilkimas ir riedėjimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Statymas į vietą, saugojimas ir grąžinimas eksploatuoti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11. Skelbimai ir ženklinimai	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12. Priežiūra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
14. Produkto pakrovimas ir iškrovimas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20. Standartinė praktika, apimanti ir ginkluotės saugą – skirta tik konkrečiam tipui	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sraigtasparniai											
18. Virpesių ir triukšmo analizė (menčių bendrakūgiškumas)	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	-
60. Standartinė praktika. Sraigtas	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	-

62. Sraigtai	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	1
62A Sraigtai. Stebėjimas ir rodmenys	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	3
63. Sraigto pavaros	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	1
63A Sraigto pavaros. Stebėjimas ir rodmenys	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	3
64. Uodegos sraigtas	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	1
64A Uodegos sraigtas. Stebėjimas ir rodmenys	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	3
65. Uodegos sraigto pavara	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	1
65A Uodegos sraigto pavara. Stebėjimas ir rodmenys	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	3
66. Sulankstomos mentės / atrama	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	-
67. Sraigčių valdymas skrendant	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	-
53. Sklandmens konstrukcija (sraigtašparnio)	-	-	-	-	3	1	3	1	-	2	-
25. Avarinio plūduriavimo įranga	-	-	-	-	3	1	3	1	3	2	1
Sklandmens konstrukcijos											
51. Standartinė praktika ir konstrukcijos (pažeidimų klasifikacija, įvertinimas ir remontas)	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
53. Liemuo	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
54. Gondolos / pilonai	3	1	3	1	-	-	-	-	3	2	1
55. Stabilizatoriai	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
56. Langai	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
57. Sparnai	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
27A Orlaivio valdymo plokštumos (visos)	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
52. Durys	3	1	3	1	-	-	-	-	1	2	1
06. Zonų ir skyrių identifikavimo sistemos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sklandmens sistemos:											
21. Oro kondicionavimo	3	1	3	1	3	1	3	1	1	-	3
21A Oro tiekimo	3	1	3	1	3	1	3	1	1	-	2
21B Viršslėgio sudarymo	3	1	3	1	3	1	3	1	1	-	3
21C Saugos ir įspėjamųjų įrenginių	3	1	3	1	3	1	3	1	3	2	3
22. Autopiloto	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3
23. Ryšio	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3
24. Elektros energijos tiekimas	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
25. Prietaisai ir įranga	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	1

25A Elektroninė įranga, įskaitant avarinę įrangą	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
26. Priešgaisrinė apsauga	3	1	3	1	3	1	3	1	3	2	3
27. Vairai	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	2
27A Sistemų valdymas: elektrinis / nuotolinis	3	1	-	-	-	-	-	-	2	2	3
28. Degalų sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	2
28A Degalų sistemos. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
29. Hidraulika	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	2
29A Hidraulika. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
30. Apsauga nuo apledėjimo ir lietaus	3	1	3	1	3	1	3	1	1	-	3
31. Rodmenų / įrašymo sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
31A Prietaisų sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
32. Važiuklė	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	2
32A Važiuklė. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
33. Žibintai	3	1	3	1	3	1	3	1	1	2	3
34. Navigacija	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3
35. Deguonies sistemos	3	1	3	1	-	-	-	-	3	-	2
36. Pneumatika	3	1	3	1	3	1	3	1	3	2	2
36A Pneumatika. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	3	1	3	1	3	1	3	2	3
37. Vakuumo sistemos	3	1	3	1	3	1	3	1	1	-	2
38. Vandens tiekimo / atliekų sistemos	3	1	3	1	-	-	-	-	1	-	2
40. Operacinės atakos funkcijos	2	1	2	1	2	1	-	-	3	2	3
42. Integruotoji modulinė avionika	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3
42A Kryžminės techninės atakos funkcijos	2	1	2	1	2	1	-	-	2	2	3
44. Keleivių kabinos sistemos	2	1	2	1	2	1	2	1	3	-	3
45. Vidinė techninės priežiūros sistema (arba aprėpta 31 punkte)	3	1	3	1	3	1	-	-	1	2	3
46. Informacijos sistemos	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3
48. Lėktuvas, papildantis degalus skrydžio metu	3	1	-	-	3	1	-	-	-	-	2
48A Lėktuvas, papildantis degalus skrydžio metu. Stebėjimas ir rodmenys	3	1	-	-	3	1	-	-	-	-	3
50. Krovinių ir reikmenų skyrius	3	1	3	1	3	1	3	1	3	-	1
Turbininis variklis											
70. Standartinė praktika. Varikliai	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1

70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos)	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
70B Variklio veikimo charakteristikos	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
71. Jėgainė	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
72. Turbininis / turbosraigtinis / turboventiliatorinis / ventiliatorinis variklis	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
73. Variklio degalai ir valdymas	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
75. Oro sistemos	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
76. Variklio valdytuvai	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
78. Išmetimo sistema	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
79. Alyvos sistema	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
80. Užvedimas	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
82. Vandens įpurškimas	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
83. Pagalbinės pavarų dėžės	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
84. Galios didinimo sistemos	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	1
73A FADEC	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	3
74. Uždegimas	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	3
77. Variklio rodmenų sistemos	3	1	-	-	3	1	-	-	-	2	3
49. Pagalbinės jėgainės (APU ³⁰)	3	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Stūmoklinis variklis											
70. Standartinė praktika. Varikliai	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas: oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
70B Variklio veikimo charakteristikos	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
71. Jėgainė	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
73. Variklio degalai ir valdymas	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
76. Variklio valdymas	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
79. Alyvos sistema	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
80. Užvedimas	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
81. Turbinos	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
82. Vandens įpurškimas	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
83. Pagalbinės pavarų dėžės	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1

³⁰ Auxiliary Power Unit, liet. – pagalbinė jėgainė

84. Galios didinimo sistemos	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	1
73A FADEC	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	3
74. Uždegimas	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	3
77. Variklio rodmenų sistemos	-	-	3	1	-	-	3	1	-	2	3
Propeleriai											
60A Standartinė praktika. Propeleris	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	1
61. Propeleriai / varomoji galia	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	1
61A Propelerio konstrukcija	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	-
61B Propelerio žingsnio keitimas	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	-
61C Propelerio sinchronizavimas	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	1
61D Propelerio elektroninis valdymas	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	3
61E Propelerio apsauga nuo apledėjimo	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	-
61F Propelerio techninė priežiūra	3	1	3	1	-	-	-	-	-	2	1
Karinės sistemos											
92. Radaras	2	1	2	1	2	1	-	-	1	2	3
93. Stebėjimas	2	1	2	1	2	1	-	-	1	2	3
94. Ginklų sistema	2	1	2	1	2	1	-	-	3	2	3
95. Įgulos išsigelbėjimas ir sauga (iš dalies aprėpta 25 punkte dėl sraigtasparnių)	3	1	3	1	3	1	3	1	3	-	2
97. Vaizdų įrašymas	2	1	2	1	2	1	-	-	2	2	2
99. Elektroninė kova	2	1	2	1	2	1	-	-	2	2	3

(f) Teorijos mokymo elemento reikalavimams įvykdyti galima taikyti daugialypės terpės mokymo (MBT³¹) metodus klasėje arba virtualioje aplinkoje, jei tam pritaria mokymo kursą tvirtinanti LKAA.

3.2. Praktinis elementas

(a) Tikslas:

Praktinio mokymo tikslas – įgyti reikiamą kompetenciją saugiai atlikti techninės priežiūros, kontrolės ir kasdienius darbus pagal techninės priežiūros žinyną ir kitas susijusias instrukcijas ir užduotis pagal orlaivio tipą, pvz.: defektų šalinimą, remontą, reguliavimą, keitimą, įrengimą ir funkcinius patikrinimus. Tai apima mokėjimą naudotis visa orlaivio technine literatūra ir dokumentais, specializuotais / specialiais įrankiais ir kontrolės prietaisais konkretaus tipo sudedamosioms dalims ir moduliams išmontuoti ir pakeisti, įskaitant visus atliekamus sumontuotų (angl. on-wing³²) variklių techninės priežiūros veiksmus.

(b) Turinys:

Praktinis mokymas turi apimti ne mažiau kaip 50 % toliau pateiktoje lentelėje nurodytų iksu pažymėtų punktų, susijusių su konkrečiu orlaivio tipu.

³¹ Multimedia Based Training, liet. – daugialypės terpės mokymas

³² On-wing – sumontuoti orlaivyje

Iksu pažymėtos užduotys yra svarbios praktiniam mokymui, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai išnagrinėta pagrindinių techninės priežiūros užduočių svarba eksploatavimui, veikimui, įrengimui ir saugai; ypač, kai tie dalykai negali būti visiškai paaiškinti vien teorijos mokymu. Nors sąraše pateikiami būtiniausi praktinio mokymo dalykai, gali būti pridėta kitų punktų, taikomų konkrečiam orlaivio tipui.

Užduotys, kurias reikia atlikti, turi atitikti orlaivį ir sistemas tiek savo sudėtingumu, tiek tai užduočiai atlikti būtinu techniniu indėliu. Nors gali būti įtrauktos ir palyginti lengvos užduotys, turi būti parinktos bei atliktos ir kitos, sudėtingesnės techninės priežiūros užduotys, atitinkančios orlaivio tipą.

Lentelės santrumpų paaiškinimas: LOC – vieta; FOT– funkcinis / veikimo patikrinimas; SGH – priežiūra ir antžeminis aprūpinimas; R/I – išmontavimas / įrengimas; MEL – būtinos įrangos sąrašas; TS – defektų šalinimas.

B1 ir B2:

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Įvadinis modulis:											
05. Laikotarpiai / techninės priežiūros tikrinimai	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Matmenys / plotai (MTOM ir kt.)	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Kėlimas ir tvirtinimas	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
08. Niveliavimas ir svėrimas	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
09. Vilkimas ir riedėjimas	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
10. Statymas į vietą, saugojimas ir gražinimas eksploatuoti	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
11. Skelbimai ir ženkliniai	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Priežiūra	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
14. Produkto pakrovimas ir iškrovimas	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
20. Standartinė praktika, apimanti ir ginkluotės saugą, skirta tik konkrečiam tipui	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Sraigtasparniai:											
18. Virpesių ir triukšmo analizė (menčių bendrakūgiškumas)	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
25. Avarinio plūduriavimo įranga	X/X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-
53. Sklandmens konstrukcija											

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
(sraigtasparnio). Pastaba: vienas iš „Sklandmens konstrukcijos“ dalykų											
60. Standartinė praktika. Sraigtas – tik atsižvelgiant į orlaivio tipą	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
62. Sraigtai	X/-	-	X	X	-	X	-	-	-	-	-
62A Sraigtai. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	X	X	X	X	-	-	X	-	X
63. Sraigto pavaros	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
63A Sraigto pavaros. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
64. Uodegos sraigtas	X/-	-	X	-	-	X	-	-	-	-	-
64A Uodegos sraigtas. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
65. Uodegos sraigto pavara	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
65A Uodegos sraigto pavara. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	X	X	X	-	-	X	-	X
66. Sulankstomos mentės / atrama	X/-	X	X	-	-	X	-	-	-	-	-
67. Sraigtų valdymas skrendant	X/-	X	X	-	X	X	-	-	-	-	-
Sklandmens konstrukcijos:											
27A. Orlaivio valdymo plokštumos	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
51. Standartinė praktika ir konstrukcijos (pažeidimų klasifikacija, įvertinimas ir remontas)											
53. Liemuo	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
54. Gondolos / pilonai	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
55. Stabilizatoriai	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
56. Langai ir kabinos gaubtai	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
57. Sparnai	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27A Orlaivio valdymo plokštumos	X/-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
52. Durys	X/X	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Sklandmens sistemos:											
21. Oro kondicionavimo	X/X	X	X	-	X	X	X	X	-	X	X
21A Oro tiekimo	X/X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
21B Viršslėgio sudarymo	X/X	X	-	-	X	X	X	-	-	X	X
21C Saugos ir įspėjamųjų įrenginių	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
22. Autopiloto	X/X	-	-	-	X	-	X	X	X	X	X
23. Ryšio	X/X	-	X	-	X	-	X	X	X	X	X
24. Elektros energijos tiekimas	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25. Prietaisai ir įranga	X/X	X	X	X	-	-	X	X	X	-	-
25A Elektroninė įranga, įskaitant avarinę įrangą	X/X	X	X	X	-	-	X	X	X	-	-
26. Priešgaisrinė apsauga	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27. Vairai	X/X	X	X	X	X	X	X	-	-	-	-
27A Sistemų valdymas: elektrinis / nuotolinis	X/X	X	X	X	X	-	X	-	X	-	X
28. Degalų sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	-	X	-
28A Degalų sistemos. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	-	-	-	X	-	X	-	X
29. Hidraulika	X/X	X	X	X	X	X	X	X	-	X	-
29A Hidraulika. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X
30. Apsauga nuo apledėjimo ir lietaus	X/X	X	X	-	X	X	X	X	-	X	X
31. Rodmenų / įrašymo sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31A Prietaisų sistemos	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
32. Važiuklė	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	-
32A Važiuklė. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X
33. Žibintai	X/X	X	X	-	X	-	X	X	X	X	-
34. Navigacija	X/X	-	X	-	X	-	X	X	X	X	X
35. Deguonies sistemos	X/-	X	X	X	-	-	X	X	-	-	-
36. Pneumatika	X/-	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X
36A Pneumatika. Stebėjimas ir rodmenys	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
37. Vakuumas	X/-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-
38. Vandens tiekimo / atliekų sistemos	X/-	X	X	-	-	-	X	X	-	-	-
40. Operacinės atakos funkcijos	X/X	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X
42. Integruotoji modulinė avionika	X/X	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X
44. Keleivių kabinos sistemos	X/X	-	-	-	-	-	X	X	X	X	X

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
45. Vidinė techninės priežiūros sistema (arba aprėpta 31 punkte)	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
46. Informacijos sistemos	X/X	-	-	-	-	-	X	-	X	X	X
50. Krovinių ir reikmenų skyrius	X/X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
Turbininio / stūmoklinio variklio modulis:											
70. Standartinė praktika. Varikliai – tik konkrečiam tipui	-	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos)	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turbininiai varikliai:											
70B Variklio veikimo charakteristikos	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
71. Jėgainė	X/-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-
72. Turbininis / turbosraigtinis / turboventiliatorinis / ventiliatorinis variklis	X/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73. Variklio degalai ir valdymas	X/X	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73A FADEC sistemos	X/X	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X
74. Uždegimas	X/X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
75. Oro sistemos	X/-	-	-	X	-	X	-	-	-	-	-
76. Variklio valdymas	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
77. Variklio rodmenų sistemos	X/X	X	-	-	X	X	X	-	-	X	X
78. Išmetimo sistema	X/-	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
79. Alyvos sistema	X/-	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-
80. Užvedimas	X/-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	-
82. Vandens įpurškimas	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83. Pagalbinės pavarų dėžės	X/-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
84. Galios didinimo sistemos	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pagalbinės jėgainės (APU):											
49. Pagalbinės jėgainės (APU)	X/-	X	X	-	-	X	-	-	-	-	-
Stūmokliniai varikliai:											

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
70. Standartinė praktika. Varikliai – tik konkrečiam tipui	-	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas (oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos)	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
70B Variklio veikimo charakteristikos	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-
71. Jėgainė	X/-	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-
73. Variklio degalai ir valdymas	X/X	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73A FADEC sistemos	X/X	X	-	X	X	X	X	-	X	X	X
74. Uždegimas	X/X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-
76. Variklio valdymas	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
77. Variklio rodmenų sistemos	X/X	X	-	-	X	X	X	-	-	X	X
78. Išmetimo sistema	X/-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	-
79. Alyvos sistema	X/-	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-
80. Užvedimas	X/-	X	-	-	X	X	-	-	-	-	-
81. Turbinos	X/-	X	X	X	-	X	-	-	-	-	-
82. Vandens įpurškimas	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83. Pagalbinės pavarų dėžės	X/-	-	X	X	-	-	-	-	-	-	-
84. Galios didinimo sistemos	X/-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Propeleriai:											
60A Standartinė praktika. Propeleris	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
61. Propeleriai / varomoji galia	X/X	X	X	-	X	X	-	-	-	-	-
61A Propelerio konstrukcija	X/X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
61B Propelerio žingsnio keitimas	X/-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-
61C Propelerio sinchronizavimas	X/-	X	-	-	-	X	-	-	-	X	-
61D Propelerio elektroninis valdymas	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
61E Propelerio apsauga nuo apledėjimo	X/-	X	-	X	X	X	-	-	-	-	-
61F Propelerio techninė priežiūra	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Karinės sistemos											
92. Radaras	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X

Skyriai	B1/B2	B1					B2				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
93. Stebėjimas	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X
94. Ginklų sistema	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X
95. Įgulos išsigelbėjimas ir sauga	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	-
96. Raketos ir telemetrija	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X
97. Vaizdų įrašymas	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X
99. Elektroninė karyba	X/X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X

BMil ir BR:

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
Įvadinis modulis:											
05. Laikotarpiai / techninės priežiūros tikrinimai	X/X	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Matmenys / plotai (MTOM ir kt.)	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Kėlimas ir tvirtinimas	X/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
08. Niveliavimas ir svėrimas	X/X	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-
09. Vilkimas ir riedėjimas	X/X	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-
10. Statymas į vietą, saugojimas ir grąžinimas eksploatuoti	X/X	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-
11. Skelbimai ir ženkliniai	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
12. Priežiūra	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
14. Produkto pakrovimas ir iškrovimas	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
20. Standartinė praktika, apimanti ir ginkluotės saugą, skirta tik konkrečiam tipui	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Sraigtasparniai:											
18. Virpesių ir triukšmo analizė (menčių bendrakūgiškumas)	-/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X
25. Avarinio plūduriavimo įranga	X/X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	-

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
53. Sklandmens konstrukcija (sraigasparnio). Pastaba: vienas iš „Sklandmens konstrukcijos“ dalykų											
60. Standartinė praktika. Sraigtas – tik atsižvelgiant į orlaivio tipą	-/X	-	-	-	-	-	X	X	-	-	-
62. Sraigtai	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
62A Sraigtai. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
63. Sraigto pavaros	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
63A Sraigto pavaros. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
64. Uodegos sraigtas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
64A Uodegos sraigtas. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
65. Uodegos sraigto pavara	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
65A Uodegos sraigto pavara. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
66. Sulankstomos mentės / atrama	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
67. Sraigtų valdymas skrendant	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
Sklandmens konstrukcijos:											
27A. Orlaivio valdymo plokštumos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
51. Standartinė praktika ir konstrukcijos: pažeidimų klasifikacija, įvertinimas ir remontas											
53. Liemuo	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
54. Gondolos / pilonai	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	-	X
55. Stabilizatoriai	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
56. Langai ir kabinos gaubtai	X/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
57. Sparnai	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
27A Orlaivio valdymo plokštumos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
52. Durys	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sklandmens sistemos:											
21. Oro kondicionavimo	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21A Oro tiekimo	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
21B Viršslėgio sudarymo	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21C Saugos ir įspėjamųjų įrenginių	X/X	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
22. Autopiloto	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
23. Ryšio	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
24. Elektros energijos tiekimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
25. Prietaisai ir įranga	X/X	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X
25A Elektroninė įranga, įskaitant avarinę įrangą	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
26. Priešgaisrinė apsauga	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
27. Vairai	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
27A Sistemų valdymas: elektrinis / nuotolinis	X/X	X	X	X	X	X	X	X	X	-	X
28. Degalų sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
28A Degalų sistemos. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
29. Hidraulika	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
29A Hidraulika. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
30. Apsauga nuo apledėjimo ir lietaus	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31. Rodmenų / įrašymo sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
31A Prietaisų sistemos	X/X	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X
32. Važiuklė	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
32A Važiuklė. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
33. Žibintai	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
34. Navigacija	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
35. Deguonies sistemos	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36. Pneumatika	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
36A Pneumatika. Stebėjimas ir rodmenys	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
37. Vakuumas	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38. Vandens tiekimo / atliekų sistemos	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40. Operacinės atakos funkcijos	X/X	X	X	X	-	X	X	X	X	-	X
42. Integruotoji modulinė avionika	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
44. Keleivių kabinos sistemos	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45. Vidinė techninės priežiūros sistema (arba aprėpta 31 punkte)	X/X	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X
46. Informacijos sistemos	X/X	X	-	-	-	-	X	X	X	-	X
50. Krovinių ir reikmenų skyrius	-/-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turbininio / stūmoklinio variklio modulis:											
70. Standartinė praktika. Varikliai – tik konkrečiam tipui	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas: oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
Turbininiai varikliai:											
70B Variklio veikimo charakteristikos	-/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X
71. Jėgainė	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
72. Turbininis / turbosraigtinis / turboventiliatorinis / ventiliatorinis variklis	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
73. Variklio degalai ir valdymas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
73A FADEC sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
74. Uždegimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
75. Oro sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
76. Variklio valdymas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
77. Variklio rodmenų sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
78. Išmetimo sistema	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
79. Alyvos sistema	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
80. Užvedimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
82. Vandens įpurškimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
83. Pagalbinės pavarų dėžės	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
84. Galios didinimo sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
Pagalbinės jėgainės (APU):											
49. Pagalbinės jėgainės (APU)	-/X	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stūmokliniai varikliai:											

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
70. Standartinė praktika. Varikliai – tik konkrečiam tipui	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
70A Konstrukcinis išdėstymas ir veikimas: oro įsiurbimo difuzorius, kompresorius, degimo kamera, turbina, guoliai ir sandarikliai, tepimo sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
70B Variklio veikimo charakteristikos	-	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
71. Jėgainė	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
73. Variklio degalai ir valdymas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
73A FADEC sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
74. Uždegimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
76. Variklio valdymas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
77. Variklio rodmenų sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
78. Išmetimo sistema	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
79. Alyvos sistema	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
80. Užvedimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
81. Turbinos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
82. Vandens įpurškimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
83. Pagalbinės pavarų dėžės	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
84. Galios didinimo sistemos	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
Propeleriai:											
60A Standartinė praktika. Propeleris	-	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61. Propeleriai / varomoji galia	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61A Propelerio konstrukcija	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61B Propelerio žingsnio keitimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61C Propelerio sinchronizavimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61D Propelerio elektroninis valdymas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61E Propelerio apsauga nuo apledėjimo	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
61F Propelerio techninė priežiūra	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
Karinės sistemos											
92. Radaras	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X
93. Stebėjimas	-/X	-	-	-	-	-	X	X	X	-	X

Skyriai	BMil/ BR	BMil					BR				
	LOC	FOT	SGH	R/I	MEL	TS	FOT	SGH	R/I	MEL	TS
94. Ginklų sistema	X/-	X	X	X	X	X
95. Įgulos išsigelbėjimas ir sauga	X/-	X	X	X	X	X
96. Raketos ir telemetrija	X/X	X	X	X	X
97. Vaizdų įrašymas	-/X	X	X	X	.	X
99. Elektroninė karyba	-/X	X	X	X	.	X

4. Orlaivio tipo mokymų teorijos ir praktikos egzamino standartas

4.1. Teorinio elemento egzamino standartas

Baigus teorinę orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo dalį, turi būti laikomas egzaminas raštu, atitinkantis šiuos reikalavimus:

- (a) Egzamino forma – klausimai su atsakymų variantais (testas). Kiekvienas testo klausimas turi turėti 3 skirtingus atsakymus, iš kurių tik vienas teisingas. Bendra egzamino trukmė priklauso nuo bendro klausimų skaičiaus, o atsakyti į vieną klausimą vidutiniškai skiriama 90 sekundžių.
- (b) Nemokančiam dalyko netinkamos atsakymų alternatyvos turi atrodyti vienodai tikėtinos. Visos alternatyvos turi būti aiškiai susijusios su klausimu ir sudarytos iš panašių žodžių, gramatinių konstrukcijų ir būti panašaus ilgio.
- (c) Klausimuose su skaičiais neteisingi atsakymai turi atitikti procedūrinės klaidas, pvz., netinkamą ženklą (+ vietoj –) ar netinkamus matavimo vienetus. Tai neturi būti tiesiog atsitiktiniai skaičiai.
- (d) Kiekvieno skyriaus ⁽³³⁾ egzamino lygis turi būti toks, koks nustatytas 2 punkte „Orlaivio tipo mokymo lygiai“. Tačiau leidžiama naudoti šiek tiek klausimų iš žemesnio lygio.
- (e) Per egzaminą neleidžiama naudotis knygomis ir jokia pagalbine medžiaga. Išimtis leidžiama egzaminuojant kandidato gauti B1, BR, BMil arba B2 kategoriją gebėjimą suprasti techninius dokumentus.
- (f) Klausimų skaičius turi būti lygus bent vienam klausimui vienai mokymo valandai. Klausimų skaičius iš kiekvieno skyriaus ir lygio turi būti proporcingas:
 - faktiniam to skyriaus ir lygio mokymosi valandų skaičiui,
 - mokymo tikslams, nustatytiems pagal mokymo poreikių analizę.
 Klausimų skaičių ir lygį vertina LKAA tvirtindama mokymo kursą.
- (g) Mažiausias teigiamas egzamino įvertinimas yra 75 %. Kai orlaivio tipo mokymo egzaminas suskirstomas į keletą egzaminų, kiekviename turi būti surenkama ne mažiau kaip 75 % balų. Tam, kad būtų galima pasiekti tiksliai 75 % ribą, egzamino klausimų skaičius turi būti 4 kartotinis.
- (h) Nuobaudos balai (neigiami balai už neatsakytus klausimus) neturi būti naudojami.
- (i) Modulio baigiamojo etapo egzaminai negali būti naudojami kaip galutinio egzamino dalis, nebent juose yra reikiamas skaičius reikalaujamo lygio klausimų.

4.2. Praktinio elemento egzamino standartas

Baigus praktinį orlaivio tipo mokymo elementą, turi būti laikomas egzaminas, kuris turi atitikti šiuos reikalavimus:

- (a) egzaminuoti turi tinkamos kvalifikacijos paskirtieji egzaminuotojai;
- (b) egzaminu turi būti įvertintos mokomojo žinios ir įgūdžiai.

5. Orlaivio tipo egzamino standartas

³³Šiame punkte „skyrius“ reiškia kiekvieną 3.1(e) ir 3.2(b) papunkčiuose pateiktų lentelių eilučių, kurios prasideda skaičiumi.

Turi būti parengta, jei būtina.

6. Stažuotė

Stazuotė (OJT) turi patvirtinti licenciją išdavusi LKAA.

Stazuotė turi vykti techninės priežiūros organizacijoje, tinkamai pavirtintoje konkretaus orlaivio tipo techninei priežiūrai, ir turi būti vertinama tinkamos kvalifikacijos paskirtų egzaminuotojų.

Ji turi būti pradėta ir pabaigta ne seniau kaip prieš trejus metus iki orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimo paraiškos pateikimo.

(a) Tikslas:

Stazuotės tikslas – įgyti reikiamą kompetenciją ir patirtį, kurios reikia atlikti saugią techninę priežiūrą.

(b) Turinys:

Stazuotė turi aprėpti LKAA priimtina užduočių rinkinį. Stazuotės užduotys turi atitikti orlaivį ir sistemas tiek pagal savo sudėtingumą, tiek pagal tai užduočiai atlikti būtina techninį indėlį. Nors gali būti įtrauktos ir palyginti lengvos užduotys, turi būti parinktos bei atliktos ir kitos, sudėtingesnės techninės priežiūros užduotys, atitinkančios orlaivio tipą.

Kiekvienos užduoties atlikimą turi parašu patvirtinti mokinys ir papildomai patvirtinti paskirtas vadovas. Išvardytos užduotys turi atitikti tikrąjį darbo žiniaraštį / darbalapį ir kt.

Baigus stažuotę, būtinas galutinis egzaminas, kurį vertina paskirtas reikiamos kvalifikacijos egzaminuotojas.

Stazuotės darbalapiuose / registracijos žurnale turi būti nurodyti šie duomenys:

- 1) mokinio vardas ir pavardė;
- 2) gimimo data;
- 3) tarnybinio pažymėjimo numeris arba asmens kodas;
- 4) patvirtinta techninės priežiūros organizacija;
- 5) vieta;
- 6) vadovo (-ų) ir vertintojo vardai ir pavardės (jei reikia, nurodant licencijos numerį);
- 7) užduoties atlikimo data;
- 8) užduoties ir darbo žiniaraščio / darbo užsakymo / techninio žurnalo ar kt. aprašas;
- 9) orlaivio tipas ir orlaivio registracija;
- 10) orlaivio tipo kvalifikacija, kurios patvirtinimo siekiama.

Kad būtų lengviau tikrinti LKAA, stažuotę turi įrodyti:

- i. išsamūs darbalapiai / registracijos žurnalas;
- ii. atitikties ataskaita, rodanti, kad stažuotė atitinka LTMAR 66 reikalavimus.

IV priedėlis. Patirties reikalavimai norint išplėsti karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją pagal LTMAR 66

Toliau pateiktoje lentelėje nurodyta darbo patirtis, kurią reikia sukaupti norint į galiojančią LTMAR 66 licenciją papildomai įrašyti naują kategoriją arba pakategorę, įskaitant karinius modulius.

Darbo patirtimi vadinama eksploatuojamų orlaivių, atitinkančių paraiškos formoje nurodytą pakategorę, praktinė techninė priežiūra.

Reikalaujama patirtis gali būti sutrumpinta 50 %, jeigu pareiškėjas yra baigęs pakategorę atitinkantį pagal EMAR 147 patvirtintą kursą.

Iš \ Į	A1	A2	A3	A4	BMil	BR	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2
A1		6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai
A2	6 mėn.		6 mėn.	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai
A3	6 mėn.	6 mėn.		6 mėn.	2 metai	1 metai	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai
A4	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.		2 metai	1 metai	2 metai	1 metai	2 metai	6 mėn.	2 metai
BMil	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.		1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	2 metai
BR	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	2 metai		2 metai	2 metai	2 metai	2 metai	2 metai
B1.1	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	6 mėn.		6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai
B1.2	6 mėn.	Nėra	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	6 mėn.	2 metai		2 metai	6 mėn.	2 metai
B1.3	6 mėn.	6 mėn.	Nėra	6 mėn.	1 metai	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.		6 mėn.	1 metai
B1.4	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	Nėra	1 metai	6 mėn.	2 metai	6 mėn.	2 metai		2 metai
B2	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	6 mėn.	1 metai	6 mėn.	1 metai	1 metai	1 metai	1 metai	

V priedėlis. Paraiškos LTMAR 19 forma

LTMAR 19 forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

VI priedėlis. Karinio orlaivio techninės priežiūros licencija LTMAR 26 forma

LTMAR 26 forma yra pateikta LTMAR formos dokumente.

LTMAR 66 pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAR 66 galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAR 66 klaidos.

Punkto Nr., pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR Nr., Ed Nr., wording	LTMAR pavadinimas., leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAR 66 Ed 1.0	LTMAR 66, leid. 1.1	
66.A.3	(a)	Military Aircraft Maintenance Licences include the following categories: — Category A — Category B1 — Category B2 — Category C	MAML kategorijos: — A kategorija; — B1 kategorija; — BR kategorija; — BMil kategorija; — B2 kategorija; — C kategorija.	Papildyta BMil ir BR kategorijomis.
66.A.20	(a)4	NOT APPLICABLE	BR kategorijos MAML turėtoji suteikiama teisė išduoti bepiločio orlaivio (BO) išleidimo eksploatuoti pažymėjimą atlikus operatyvinę ir bazinę techninę priežiūrą ir dirbti BR kategorijos pagalbinio personalu: — atliekant orlaivio sklandmens, jėgainės ir mechaninių sistemų techninę priežiūrą; — atliekant avionikos ir elektrinių sistemų techninę priežiūrą. BR kategorija neapima A pakategorių.	Papunktyje surašyti reikalavimai BR kategorijai.
66.A.20	(a)6	Categories A, B1 and B2 MAMLs can have extensions (EMAR 66.A.52) to address one or more of the military-specific topics included in Appendix I (Modules 50 - 55). These shall permit the holder to issue certificates of release to service and act as support staff appropriate to the basic knowledge gained from all modules and as approved by the NMAA for maintenance performed on	BMil kategorijos MAML turėtoji suteikiama teisė išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą ir dirbti BMil kategorijos pagalbinio personalu: — atliekant ginkluotės, gelbėjimo ir gelbėjimosi, desantinės įrangos techninę priežiūrą; — atliekant kitų karinės specifikos sistemų techninę priežiūrą. BMil kategorija neapima A pakategorių. A, B1 ir B2 kategorijų MAML gali turėti papildymus pagal LTMAR 66.A.52, apimančius vieną ar	Papunktis papildytas reikalavimais BMil kategorijai.

		armament, rescue and escape systems and other military-specific systems.	daugiau I priedėlyje (50–55 moduliai) nurodytų karinės specifikos dalykų. Jie leidžia MAML turėtojui, įvykdžiusiam konkrečioms moduliams taikomus teorinių žinių ir praktinių įgūdžių reikalavimus bei patvirtinus LKAA, išduoti išleidimo eksploatuoti pažymėjimą arba dirbti pagalbinio personalu, atliekant ginkluotės, gelbėjimo ir gelbėjimosi bei kitų karinės specifikos sistemų techninę priežiūrą.	
66.A.30	(a)1C	Nėra	<p>BMil kategorijai:</p> <p>i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba</p> <p>ii. dvejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba</p> <p>iii. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba</p> <p>iv. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.</p> <p>Vienerių metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).</p>	Papildyta 1C papunkčių nustatant reikalavimus BMil kategorijai.
66.A.30	(a)1D	Nėra	<p>BR kategorijai:</p> <p>i. trejų metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį, jeigu</p>	Papildyta 1D papunkčių nustatant reikalavimus BMil kategorijai.

			<p>pareiškėjas anksčiau nebuvo įgijęs atitinkamo techninio parengimo; arba</p> <p>ii. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą techninį mokymą, kurį LKAA pripažįsta tinkamu kvalifikuoto personalo parengimu; arba</p> <p>iii. šešių mėnesių praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, suteikiantį minimalų praktinį mokymą (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtintą pagal EMAR 147; arba</p> <p>iv. vienerių metų praktinę eksploatuojamų karinių orlaivių techninės priežiūros patirtį ir baigtą pagrindinį mokymo kursą, nesuteikiantį minimalaus praktinio mokymo (kaip nurodyta EMAR 147 I priedo 4 stulpelyje), patvirtinto pagal EMAR 147.</p> <p>Vienerių metų praktinės techninės priežiūros patirties laikotarpis gali būti sumažintas pagrindinio mokymo kurso metu atlikto praktinio mokymo laikotarpiu, bet ne daugiau kaip vieneriems metams (20 valandų trukmės praktinis mokymas laikomas lygiavertis vienai savaitei).</p>	
66.A.45	(a)	In order to be entitled to exercise certification privileges on a specific aircraft type, the holder of a MAML shall have his / her MAML endorsed with the relevant Military Aircraft Type Ratings, following satisfactory completion of the relevant Military Aircraft Type Training within an EMAR 147 approved MTO.	Kad MAML turėtojas galėtų naudotis konkretaus tipo karinio orlaivio išleidimo eksploatuoti teisėmis, jo licencijoje turi būti patvirtintos atitinkamo karinio orlaivio tipo kvalifikacijos, po to, kai jis sėkmingai baigė atitinkamo karinio orlaivio tipo mokymą patvirtintoje pagal EMAR 147 MTO arba kitoje mokymo organizacijoje, kurios mokymą LKAA pripažino tinkamu.	Papildyta teisę baigti mokymą organizacijoje, kurios mokymą LKAA pripažino tinkamu.
66.A.45	(b)	The issuing of a Military Aircraft Type Rating requires the satisfactory completion of the relevant Category B1, B2 or C Military Aircraft Type Training. Where relevant, the NMAA may accept an appropriate EASA aircraft type rating as evidence of having undertaken a partial or full	Karinio orlaivio tipo kvalifikacijoms patvirtinti būtina sėkmingai baigti atitinkamos B1, BR, BMil, B2 arba C karinio orlaivio tipo mokymus. Jei taikoma, LKAA gali pripažinti atitinkamą EASA orlaivio tipo kvalifikaciją kaip įrodymą, kad buvo atliktas iš dalies atitinkantis arba lygiavertis karinio orlaivio tipo kvalifikacijai mokymas.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis

		equivalent to Military Aircraft Type Training.		
66.B.10	(a)	General The pMS shall designate their NMAA with allocated responsibilities for the issuance, continuation, change, suspension or revocation of MAMLs.	Bendroji dalis LK vadas skiria LKAA su jai suteiktais įgaliojimais vykdyti Lietuvos karinės aviacijos kompetentingos institucijos MAML administravimo ir priežiūros funkcijas. MAML išduoda, pratęsia, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą arba panaikino jų galiojimo sustabdymą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.	Pakeista pagal nacionalinius reikalavimus
66.B.105	(a)1	prepare the MAML on behalf of the NMAA; or	NETAIKOMA.	Išbraukta pagal nacionalinius reikalavimus
66.B.110	(a)	At the completion of the procedures specified in EMAR 66.B.100 or EMAR 66.B.105, the NMAA shall endorse the additional basic category or subcategory by stamp and signature or reissue the licence.	Atlikus LTMAR 66.B.100 ar LTMAR 66.B.105 nurodytas procedūras, LKAA įrašo naują kategoriją ar pakategorę, patvirtina antspaudu ir parašu arba inicijuoja naujos MAML išdavimą.	Pakeista pagal nacionalinius reikalavimus
I priedėlis	1	Knowledge levels for Category A, B1, B2 and C Military Aircraft Maintenance Licence Basic knowledge for Categories A, B1 and B2 are indicated by knowledge levels (1, 2 or 3) against each applicable subject. Except for the Category C obtained by the academic route (EMAR 66.A.30(a)5 refers), Category C applicants shall meet either the Category B1 or the Category B2 basic knowledge levels.	A, B1, BMil, BR, B2 ir C kategorijų MAML turėtojo žinių lygis A, B1, BMil, BR ir B2 kategorijų kiekvieno taikomo dalyko pagrindinės žinios vertinamos lygiais (1, 2 arba 3). Išskyrus C kategoriją, įgytą baigiant aukštąją mokyklą pagal EMAR 66.A.30(a)5. C kategorijos pareiškėjai turi atitikti B1 arba B2 kategorijos pagrindinių žinių lygį.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
I priedėlis	2	MAML kategorijų ir taikomų modulių lentelė	MAML kategorijų ir taikomų modulių lentelė, BMil ir BR stulpeliai	Lentelė papildyta BR ir BMil kategorijomis nustatant kategorijoms taikomus modulius
I priedėlis	2	Modulių 1-17 ir 50-55 lentelės	Modulių 1-17 ir 50-55 lentelės, BMil ir BR stulpeliai	Lentelės papildytos BR ir BMil kategorijomis nustatant

				kategorijoms taikomus dalykus ir žinių lygį
II priedėlis	2	Moduliams 1-17 ir 50-55 skirtų klausimų skaičius	Moduliams 1-17 ir 50-55 skirtų klausimų skaičius	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
III priedėlis	3.1	Orlaivio tipo mokymo standarto lentelė	Orlaivio tipo mokymo standarto lentelė, BMil ir BR stulpeliai	Lentelė papildyta BR ir BMil kategorijomis nustatant kategorijoms taikomus dalykus ir žinių lygį
III priedėlis	3.2	Praktinio elemento lentelė	Praktinio elemento lentelė, BMil ir BR stulpeliai	Lentelė papildyta BR ir BMil kategorijomis, nustatant kategorijoms taikomus dalykus ir praktinių gebėjimų lygį
III priedėlis	4.1(e)	The examination shall be of the closed book type. No reference material is permitted. An exception will be made for the case of examining a B1 or B2 candidate's ability to interpret technical documents.	Per egzaminą neleidžiama naudotis knygomis ir jokia pagalbine medžiaga. Išimtis leidžiama egzaminuojant kandidato gauti B1, BR, BMil arba B2 kategoriją gebėjimą suprasti techninius dokumentus.	Papildyta BR ir BMil kategorijomis
IV priedėlis		Patirties reikalavimų norint išplėsti MAML lentelė	Patirties reikalavimų norint išplėsti MAML lentelė, BMil ir BR stulpeliai	Lentelė papildyta BR ir BMil kategorijomis nustatant kategorijoms taikomas patirties laikotarpius

LTMAR FORMOS

Taikymo sritis

Šis dokumentas skirtas naudoti organizacijoms ir personalui, vykdančiam karinių orlaivių ir jų įrangos gamybą, techninę priežiūrą ir palaikymą ir yra vienintelis visų patvirtintų LTMAR formų šaltinis.

Dokumente pateiktas formų formatas, turinys ir, kur reikia, jų pildymo taisyklės. Taip pat formų naudojimo ir pildymo taisyklės yra detalizuotos atitinkamų EMAR AMC / GM.

Formas keičia, papildo ir atnaujina LKAA pagal oficialiai paskelbtus formų naujas versijas ir standartus. Kiekvienos formos apačioje yra pažymėta formos versija ir nurodytas atitinkamo LTMAR pavadinimas, kad naudotojai galėtų lengvai patikrinti, jog naudoja naujausią formos versiją.

Formose naudojamų datų formatas turi būti YYYY (keturi metų skaitmenys) MM (du mėnesio skaitmenys) DD (du dienos skaitmenys).

LTMAR 1 FORMA. Oficialus išleidimo pažymėjimas 1 forma

Ši instrukcija aprašo LTMAR 1 formą ir nustato jos naudojimo bei pildymo taisykles.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad pagal LTMAR 145 dalį LTMAR 1 forma naudojama techninės priežiūros, o pagal EMAR 21 dalį – gamybos tikslais.

LTMAR 1 forma yra oficialus išleidimo pažymėjimas.

1. Paskirtis ir naudojimas

1.1. Pagrindinė pažymėjimo paskirtis – deklaruoti, kad nauji aviaciniai gaminiai (išskyrus orlaivio), dalys ir prietaisai (toliau – gaminiai) yra tinkami naudoti arba jų techninė priežiūra yra tinkamai atlikta.

1.2. Turi būti nustatyta pažymėjimo ir gaminio tarpusavio sąsaja. Pažymėjimo rengėjas privalo pasilikti pažymėjimo kopiją, pagal kurią būtų galima patikrinti originalius duomenis.

1.3. Tik gamybos tikslais:

- pažymėjimą gali pripažinti ir kitos nacionalinės tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos, priklausomai nuo galiojančių dvišalių susitarimų. Šiame pažymėjime minimi „patvirtinti konstrukciniai duomenys“ yra išdavusios pažymėjimą šalies tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos patvirtinti duomenys;
- pažymėjimą parengia ir pasirašo gamintojas. Gaminant pagal EMAR 21 A skyriaus F poskyrį pažymėjimą tvirtina nacionalinė tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija;
- pažymėjimas naudojamas importo tikslais, vidaus bei rangovų / subrangovų reikmėms ir yra oficialus pažymėjimas, pristatant prekes iš gamintojo vartotojams. Pažymėjimas nėra pranešimas apie pristatymą arba važtaraštis;
- pagal EMAR 21 A skirsnio F poskyrį pažymėjimą išduoda tik tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija.
- į vieną pažymėjimą negalima įtraukti ir pagal EMAR 21 A skyriaus G poskyrį ir pagal EMAR 21 A skirsnio F poskyrį išleistų gaminių rinkinio.

1.4. Pažymėjimas nėra pranešimas apie pristatymą arba važtaraštis.

1.5. NENAUDOJAMAS.

1.6. Pažymėjimas nėra patvirtinimas, kad gaminį galima įmontuoti tam tikrame orlaivyje, variklyje ar oro sraigte; tai dokumentas, padedantis galutiniam naudotojui nustatyti gaminio tinkamumo naudoti patvirtinimo statusą.

1.7. Į vieną pažymėjimą negalima įtraukti ir pagal gamybos, ir pagal techninės priežiūros procedūras išleistų gaminių rinkinio.

1.8. Į vieną pažymėjimą negalima įtraukti pagal „patvirtintus duomenis“ ir pagal „nepatvirtintus duomenis“ išleistų gaminių rinkinio.

2. Bendra forma

2.1. Pažymėjimas turi atitikti pridėtą formą, įskaitant langelių numerius ir kiekvieno langelio vietą. Kiekvieno langelio dydis gali būti pritaikytas konkrečiam atvejui, bet ne taip, kad pažymėjimo nebūtų įmanoma atpažinti.

2.2. Pažymėjimas turi būti „gulščios“ formos, tačiau jis gali būti didesnis ar mažesnis su sąlyga, kad išliktų atpažįstamas ir įskaitomas. Jeigu kyla abejonių, pasitarkite su kompetentinga institucija.

2.3. Naudotojo ir / arba montuotojo pareiškimą apie atsakomybę galima pateikti bet kurioje pažymėjimo pusėje.

- 2.4. Visas spausdintas tekstas turi būti aiškus ir lengvai įskaitomas.
- 2.5. Pažymėjimą galima iš anksto išspausdinti arba parengti kompiuteriu, tačiau, bet kuriuo atveju išspausdintos linijos ir ženklai turi būti aiškūs ir įskaitomi ir atitikti nustatytą formą.
- 2.6. Pažymėjimas turėtų būti rengiamas lietuvių kalba ir, jei reikia, anglų kalba.
- 2.7. Pažymėjime pateikiama informacija gali būti spausdinama ir / arba įrašoma ranka didžiosiomis raidėmis ir turi būti lengvai įskaitoma.
- 2.8. Aiškumo sumetimais turi būti naudojama kuo mažiau santrumpų.
- 2.9. Kitoje pažymėjimo pusėje likusiame laisvame plote pažymėjimo rengėjas gali pateikti bet kokią papildomą informaciją, išskyrus sertifikavimo pareiškimą. Jeigu naudojama kita pažymėjimo pusė, tai turi būti nurodyta atitinkamame pažymėjimo pirmosios pusės langelyje.
- Pastaba. Pažymėjimo originalas su nustatyta pažymėjimo ir gaminio tarpusavio sąsaja pridedamas prie gaminio. Pažymėjimo kopija pasilieka gaminiui techninę priežiūrą atlikusioje arba gaminio gamintojo organizacijoje. Leidžiama saugoti pažymėjimų kopijas skaitmeniniu pavidalu saugioje duomenų bazėje, jeigu kompetentinga institucija nenurodo kitaip.
- Kai vienas pažymėjimas išduodamas keliems gaminiams (gaminių siunta) ir šie gaminiai vėliau atskiriami, pavyzdžiui, gaminių platintojo, atskirtiems gaminiams išduodama pažymėjimo kopija, o pažymėjimo originalą saugo gavusi gaminių siuntą organizacija. Originalaus pažymėjimo praradimas panaikina gaminių patvirtinimo statusą.
- 2.10. Lydintis gaminį pažymėjimas gali būti pridėtas prie gaminio, įdedant jį saugumui į voka.

3. Kopijos

3.1. Pažymėjimo kopijų, kurios siunčiamos gaminio naudotojui ar kurias pažymėjimo rengėjas pasilieka sau, skaičius neribojamas.

4. Pažymėjimo klaida (-os)

4.1. Jeigu gaminio galutinis naudotojas pažymėjime aptinka klaidą (-ų), jis privalo ją (jas) raštu nurodyti pažymėjimo rengėjui. Pažymėjimo rengėjas naują pažymėjimą gali išduoti tik jeigu klaidą (-as) galima patikrinti ir ištaisyti.

4.2. Naujajam pažymėjimui turi būti suteiktas naujas kontrolinis numeris, jis iš naujo pasirašomas ir įrašoma nauja data.

4.3. Naują pažymėjimą galima išduoti netikrinant gaminio (-ių) būklės. Naujas pažymėjimas nėra pareiškimas apie dabartinę būklę, jo 12 langelyje turi būti pateikta tokia nuoroda į ankstesnį pažymėjimą:

„Šiuo pažymėjimu ištaisoma (-os) klaida (-os), padaryta (-os) [įrašykite originalo išdavimo datą] [įrašykite originalo kontrolinį numerį] pažymėjimo [įrašykite pataisyto (-ų) langelio (-ių)] numerį (-ius)] langelyje (-iuose); šis pažymėjimas nėra atitiktis, būklės ir (ar) išleidimo eksploatuoti patvirtinimas“.

Abu pažymėjimai turi būti saugomi iki pirmojo pažymėjimo saugojimo laikotarpio pabaigos.

5. Pažymėjimo rengimo instrukcijos pažymėjimo rengėjui

Pažymėjimas yra galiojantis tik kai yra užpildyti visi langeliai, jei nenurodyta kitaip.

1 langelis. Tvirtinanti kompetentinga institucija:

Nurodoma kompetentinga institucija, pagal kurios jurisdikciją išduotas šis pažymėjimas, pavadinimas ir šalis.

2 langelis. Antraštė:

„OFICIALUS IŠLEIDIMO PAŽYMĖJIMAS LTMAR 1 FORMA“.

3 langelis. Formos numeris:

įrašomas unikalus numeris, suteiktas pagal 4 langelyje nurodytos organizacijos numeravimo sistemą ar procedūrą; šis numeris gali būti sudarytas iš raidžių ir / arba skaitmenų.

4 langelis. Patvirtintos organizacijos pavadinimas ir adresas:

įrašomas patvirtintos organizacijos, atliekančios darbą, kuris įrašomas į šį pažymėjimą, išsamus pavadinimas ir adresas (pagal LTMAR (EMAR / EASA) 3 formą). Galima pateikti logotipus ir panašius ženklus, jei logotipas telpa į langelį.

5 langelis. Darbų užsakymas / sutartis / sąskaita faktūra:

kad naudotojui būtų lengviau atsekti gaminį (-ius), įrašomas darbų užsakymo numeris, sutarties numeris, sąskaitos faktūros numeris arba panašus nuorodos numeris.

6 langelis. Gaminys:

įrašomi gaminių partijų numeriai, jei gaminių partijų daugiau kaip viena. Šiame langelyje pateiktus duomenis galima susieti su 12 langeliu „Pastabos“.

Pastaba. Šis blokas naudojamas tiksliai nurodyti gaminių, kuriems buvo išduotas bendras pažymėjimas LTMAR (EMAR / EASA) 1 forma, numerį. Pavyzdžiui, bendras pažymėjimas LTMAR (EMAR / EASA) 1 forma buvo išduotas, įtraukiant 10 gaminių tuo pačiu partijos numeriu, bet skirtingais siuntos numeriais ar serijos numeriais.

7 langelis. Aprašas:

įrašomas gaminio pavadinimas ar pateikiamas gaminio aprašas. Pirmenybė turėtų būti teikiama terminams, vartojamiems nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose ar techninės priežiūros duomenyse (pvz.: iliustruotasis dalių katalogas, orlaivių techninės priežiūros žinynas, techninis biuletenis, komponentų techninės priežiūros žinynas).

8 langelis. Dalies numeris:

įrašomas dalies numeris, nurodytas ant gaminio ar jo žymens ir / arba pakuotės. Jei tai variklis ar oro sraigtas, gali būti naudojamas jo tipo žymuo.

9 langelis. Kiekis:

nurodomas gaminių kiekis.

10 langelis. Serijos numeris:

jei pagal taisykles ant gaminio turi būti nurodytas serijos numeris, įrašykite jį. Be to, galima įrašyti bet kokį kitą serijos numerį, kurio pagal taisykles nurodyti nereikalaujama. Jei serijos numeris ant gaminio nenurodytas, įrašykite „Nėra“.

11 langelis. Statusas / darbas:

toliau aprašomi leidžiami 11 langelio įrašai gamybos arba techninės priežiūros tikslais. Įrašomas tik vienas iš šių terminų – jeigu galima pasirinkti daugiau nei vieną terminą, tada vartojamas didžiąją atliktų darbų dalį ir (ar) gaminio statusą tiksliausiai nusakantis terminas.

Gamybos tikslais įrašyti „PROTOTIPAS“ arba „NAUJAS“.

Įrašyti „PROTOTIPAS“ jei yra:

- i) naujo gaminio gamyba pagal nepatvirtintus projekto duomenis;
- ii) ankstesnio pažymėjimo 4 langelyje nurodytos organizacijos pakartotinis sertifikavimas, pakeitus ar ištaisius gaminį prieš išleidžiant eksploatuoti (pvz.: po projekto pakeitimo, defekto ištaisymo, patikrinimo ar bandymo arba eksploatacijos

laiko atnaujinimo). Detali informacija apie pagaminimą ir pakeitimą ar taisymą turi būti įrašyta 12 langelyje.

Įrašyti „NAUJAS“, jei yra:

- i) naujo gaminio gamyba pagal patvirtintus projekto duomenis;
- ii) ankstesnio pažymėjimo 4 langelyje nurodytos organizacijos pakartotinis sertifikavimas pakeitus ar ištaisius gaminį prieš išleidžiant eksploatuoti (pvz.: po projekto pakeitimo, defekto ištaisymo, patikrinimo ar bandymo arba eksploatacijos laiko atnaujinimo). Detali informacija apie pagaminimą ir pakeitimą ar taisymą turi būti įrašyta 12 langelyje;
- iii) gaminio gamintojo arba ankstesnio pažymėjimo 4 langelyje nurodytos organizacijos pakartotinis sertifikavimas gaminių iš „prototipo“ (atitiktis nepatvirtintiems duomenims) į „naujas“ (atitiktis patvirtintiems duomenims ir tinkamumas saugiai eksploatacijai) po to, kai patvirtinami taikytini projekto duomenys su sąlyga, kad projekto duomenys nepasikeitė. 12 langelyje įrašomas šis pranešimas:

PAKARTOTINIS GAMINIŲ SERTIFIKAVIMAS IŠ „PROTOTIPO“ Į „NAUJAS“:
ŠIS DOKUMENTAS PATVIRTINA PROJEKTO DUOMENŲ ĮGYVENDINIMĄ
[įrašyti (M)TC / (M)RTC / (M)STC numerį, revizijos numerį], DATA [įrašyti
projekto duomenų leidimo datą, jei reikia identifikuoti jų revizijos statusą],
PAGAL KURIAS GAMINYS BUVO PAGAMINTAS.

Turi būti pažymėtas 13a langelio „patvirtintus projektavimo duomenis ir gaminių būseną atitinka saugaus eksploatavimo reikalavimus“ punktas;

- iv) anksčiau išleisto naujo gaminio patikrinimas pagal atitinkamą standartą ar specifikaciją prieš pradėdant eksploatuoti (detali informacija apie patikrinimą ir pradinį išleidimą turi būti įrašyta 12 langelyje) arba tinkamumo naudoti nustatymas (išleidimo pagrindo paaiškinimas ir informacija apie pradinį išleidimą turi būti įrašyta 12 langelyje).

Techninės priežiūros tikslais įrašyti „ATLIKTAS KAPITALINIS REMONTAS“ arba „SUREMONTUOTAS“ arba „PATIKRINTAS / IŠBANDYTAS“ arba „MODIFIKUOTAS“.

- i) ATLIKTAS KAPITALINIS REMONTAS. Tai procesas, kuriuo užtikrinama, kad gaminys visiškai atitiktų visus leidžiamus eksploatavimo nuokrypius, nustatytus gaminio tipo pažymėjimo turėtojo arba įrangos gamintojo nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti nurodymuose arba duomenyse, kuriuos yra patvirtinusi arba pripažinusi kompetentinga institucija. Gaminys bent jau išmontuojamas, išvalomas, patikrinamas, jeigu reikia, suremontuojamas, vėl surenkamas ir išbandomas pagal minėtus nustatytus duomenis.
- ii) SUREMONTUOTAS. Defekto (-ų) pašalinimas naudojant taikomą standartą³⁴.
- iii) PATIKRINTAS / IŠBANDYTAS. Patikrinimas, matavimas ir t. t. pagal taikomą standartą (apžiūra, veikimo tikrinimas, standinis bandymas ir t. t.).
- iv) MODIFIKUOTAS. Gaminio pertvarkymas, kad jis atitiktų taikomą standartą.

12 langelis. Pastabos:

Tiesiogiai arba nurodydami pagalbinis dokumentus, kurie naudotojui arba montuotojui būtini norint nustatyti su sertifikuojamu darbu susijusio (-ių) gaminio (-ių) tinkamumą naudoti, apibūdinkite 11 langelyje nurodytą darbą. Prireikus galima naudoti atskirą lapą ir daroma nuoroda į pagrindinę LTMAR (EMAR / EASA) 1 formą. Turi būti aiškiai

³⁴ Taikomas standartas - kompetentingos institucijos patvirtintas ar jai priimtinas gamybos, projektavimo, techninės priežiūros, kokybės standartas, metodas, būdas arba praktika. Taikomas standartas aprašomas 12 langelyje.

nurodoma, su koku (-iais) 6 langelyje nurodytu (-ais) gaminiu (-iais) kiekvienas pareiškimas siejamas. Nesant pastaboms įrašyti „Nėra“.

Gamybos tikslais įrašytinos 12 langelyje informacijos pavyzdžiai:

- i) išleidimo pagal nepatvirtintus projekto duomenis pagrindimas (pvz.: laukiama (M)TC / (M)RTC / (M)STC, tik bandymui, laukiama patvirtintų duomenų ir kt.), jei taikoma;
- ii) kai pažymėjimas naudojamas prototipui, 12 langelio pradžioje įrašomas šis sakinyss:

„NETINKAMAS MONTUOTI Į TURINČIUS TIPO PAŽYMĖJIMĄ EKSPLOATUOJAMUS KARINIUS ORLAIVIUS“;
- iii) jei tai yra naujai pagamintas variklis, pareiškimas, kad laikomasi galiojančių išmetamųjų teršalų reikalavimų, galiojančių variklio pagaminimo dieną;
- iv) taikant EMTSO³⁵ nurodomas taikomo EMTSO numeris;
- v) modifikavimo standartas;
- vi) atitiktis tinkamumo skraidyti nurodymams arba techniniam biuleteniui (arba nacionaliniam ekvivalentui);
- vii) nustatyta eksploatacijos trukmė, pagaminimo data, saugojimo trukmė ir kt.;
- viii) informacija, reikalinga naudojant siuntą su trūkumais ar iš naujo atliekant surinkimą po pristatymo;
- ix) atsekamumo nuorodos, pvz., partijos numeris (-iai).

Techninės priežiūros tikslais įrašytinos 12 langelyje informacijos pavyzdžiai:

- i) naudoti techninės priežiūros duomenys, įskaitant statusą po patikrinimo ir nuorodą;
- ii) atitiktis tinkamumo skraidyti nurodymams ar techniniam biuleteniui (arba nacionaliniam ekvivalentui);
- iii) atlikti remontai;
- iv) atliktos modifikacijos;
- v) įmontuotos atsarginės dalys;
- vi) ribotos eksploataavimo trukmės dalių statusas;
- vii) nukrypimai nuo užsakovo pateikto darbų užsakymo;
- viii) NETAIKOMA;
- ix) informacija, reikalinga naudojant siuntą su trūkumais ar iš naujo atliekant surinkimą po pristatymo;
- x) NETAIKOMA.

PASTABA. Jeigu duomenys spausdinami iš elektroninės LTMAR (EAMAR) 1 formos, atitinkami duomenys, kurie netelpa į kitus langelius, turėtų būti įrašomi į šį langelį.

13a – 13e langeliai.

Naudoti tik gamybos tikslais.

13a langelis. Pažymėti tik vieną iš dvejų langelių:

- i) pažymėti langelį „patvirtintus projektavimo duomenis ir gaminių būseną atitinka saugaus eksploataavimo reikalavimus“, jei gaminys (-iai) buvo pagamintas (-i) naudojant patvirtintus projektavimo duomenis ir nustatyta, kad jis yra tinkamas saugiai eksploatuoti;

³⁵ European Military Technical Standard Order, liet. - Europos karinio techninio standarto užsakymas

ii) pažymėti langelį „12 langelyje nurodytus nepatvirtintus projektavimo duomenis“, jei elementas (-ai) buvo pagamintas (-i) naudojant taikomus nepatvirtintus projektavimo duomenis. Detalizuokite informaciją 12 langelyje (pvz., laukiama (M)TC, tik bandymui, laukiama patvirtintų duomenų).

Į vieną pažymėjimą negalima įtraukti pagal "patvirtintus duomenis" ir pagal „nepatvirtintus duomenis“ išleistų gaminių rinkinio.

13b langelis. Įgalioto asmens parašas:

šis laukelis skirtas įgalioto asmens parašui. Pasirašyti šiame langelyje gali tik tie asmenys, kurie yra specialiai įgalioti pagal kompetentingos institucijos taisykles. Kad būtų lengviau atpažinti asmenį, šalia parašo gali būti nurodomas unikalus įgaliotam asmeniui suteiktas numeris.

13c langelis. Pažymėjimo / patvirtinimo numeris:

įrašomas pažymėjimo arba patvirtinimo numeris ar nuoroda. Šį numerį arba nuorodą suteikia kompetentinga institucija.

13d langelis. Vardas ir pavardė:

įskaitomai įrašoma asmens, kuris pasirašo 13b langelyje, vardas ir pavardė.

13e. Data:

įrašoma pasirašymo 13b langelyje data; datos formatas turi būti mmmm (keturi metų skaitmenys) mmm (pirmosios trys mėnesio raidės) dd (du dienos skaitmenys).

Langeliai 13a–13e nepildomi išleidimo eksploatuoti techninės priežiūros tikslais. Kad jie nebūtų panaudoti per neapdairumą ar neteisėtai, juos užtušuokite, patamsinkite ar kitaip pažymėkite.

14a – 14e langeliai.

Naudoti tik techninės priežiūros tikslais:

14a langelis. Sertifikavimo pareiškimas:

pažymimas (-i) atitinkamas (-i) kvadratėlis (-iai), t. y. nurodoma, kokios taisyklės taikomos užbaigtam darbui. Jeigu pažymimas kvadratėlis „Kitos taisyklės, nurodytos 12 langelyje“, tada 12 langelyje turi būti nurodomos kitos (-ų) tinkamumą skraidyti užtikrinančios (-ių) institucijos (-ų) taisyklės. Turi būti pažymimas bent vienas kvadratėlis arba galima pažymėti abu kvadratėlius, jeigu reikia.

Dėl visų techninės priežiūros darbų, kuriuos atliko pagal LTMAR (EMAR / EASA) 145 patvirtintos techninės priežiūros organizacijos, pareiškimas „jeigu 12 langelyje nenurodyta kitaip“ skirtas toliau nurodytiems atvejams:

- (a) negalima užbaigti techninės priežiūros darbų;
- (b) techninės priežiūros darbai neatitinka LTMAR (EMAR) 145 nustatyto standarto;
- (c) techninės priežiūros darbai buvo atlikti ne pagal LTMAR (EMAR) 145 reikalavimus. Tokiu atveju 12 langelyje nurodomas konkretus nacionalinis teisės aktas.

14b langelis. Įgalioto asmens parašas:

šis laukelis skirtas įgalioto asmens parašui. Pasirašyti šiame langelyje gali tik įgalioti kompetentingos institucijos asmenys. Kad būtų lengviau atpažinti asmenį, šalia parašo gali būti nurodomas unikalus įgaliotam asmeniui suteiktas numeris.

Pastaba. Šis parašas gali būti spausdinamas kompiuteriu, jei kompetentinga institucija tai leidžia ir įsitikina, kad kompiuteriniu parašu naudojasi tik pasirašantysis asmuo. Kompiuteriu neturi būti įmanoma pasirašyti tuščio blanko.

14c langelis. Pažymėjimo / patvirtinimo numeris:

įrašomas patvirtintos pagal LTMAR (EMAR / EASA) 145 organizacijos pažymėjimo ar patvirtinimo numeris ar nuoroda.

14d langelis. Vardas ir pavardė:

įskaitomai įrašomas asmens, kuris pasirašo 14b langelyje, vardas ir pavardė.

14e langelis. Data:

įrašoma pasirašymo 14b langelyje data. Datos formatas turi būti mmmm (keturi metų skaitmenys) mm (du mėnesio skaitmenys) dd (du dienos skaitmenys).

Langeliai 14a–14e nepildomi gamybos tikslais. Kad jie nebūtų panaudoti per neapdairumą ar neteisėtai, juos užtušuokite, patamsinkite ar kitaip pažymėkite.

Naudotojo / montuotojo pareigos.

Pažymėjime pateikiamas toliau nurodytas teiginys, kuriuo galutiniai naudotojai būtų įspėti, kad jie neatleidžiami nuo pareigų, susijusių su bet kurio gaminio, prie kurio pridedama ši forma, sumontavimu ir naudojimu:

„ŠIS PAŽYMĖJIMAS NĖRA LEIDIMAS ĮMONTUOTI GAMINĮ (-IUS).

JEI NAUDOTOJAS IR (AR) MONTUOTOJAS DARBĄ ATLIEKA PAGAL TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS INSTITUCIJOS, NENURODYTOS 1 LANGELYJE, TAISYKLES, LABAI SVARBU, KAD NAUDOTOJAS IR (AR) MONTUOTOJAS UŽTIKRINTŲ, KAD JO TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI INSTITUCIJA PRIPAŽINTŲ GAMINIUS, KURIUOS PATVIRTINA 1 LANGELYJE NURODYTA TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANTI INSTITUCIJA.

13A IR 14A LANGELIŲ PAREIŠKIMAI NĖRA ĮMONTAVIMO PAŽYMĖJIMAS. VISAS ATVEJ AIS ORLAIVIO TECHNINĖS PRIEŽIŪROS DOKUMENTUOSE TURI BŪTI ĮMONTAVIMO PAŽYMĖJIMAS, KURĮ NAUDOTOJAS AR MONTUOTOJAS IŠDUODA PAGAL NACIONALINES TAISYKLES PRIEŠ TAI, KAI ORLAIVIUI LEIDŽIAMA SKRISTI.“

LTMAR 1 FORMA. Oficialus išleidimo pažymėjimas 1 forma

1. LKAA (LTMAA)		2. OFICIALUS IŠLEIDIMO PAŽYMĖJIMAS LTMAR 1 FORMA (AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE 1 FORM)			3. Formos numeris (Form Tracking Number) LTMAR.1FORM.YYYY.MM.DD.XX
4. Organizacijos pavadinimas ir adresas (Approved Organisation Name and Address):					5. Užsakymas atlikti darbą / sutartis / sąskaita (Work Order/Contract/Invoice):
6. Gaminys (Item):	7. Aprašymas (Description):	8. Dalies Nr. (Part No):	9. Kiekis (Qty):	10. Serijos Nr. (Serial No.):	11. Statusas / darbas (Status/Work):
12. Pastabos (Remarks):					
13a. Patvirtinama, kad aukščiau nurodyti gaminiai pagaminti pagal (Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to): ☐ patvirtintus projektavimo duomenis ir gaminių būseną atitinka saugaus eksploatavimo reikalavimus (approved design data and are in condition for safe operation) ☐ 12 langelyje nurodytus nepatvirtintus projektavimo duomenis (non-approved design data specified in block 12)			14a. ☐ 145.A.50 dalis. Išleidimas eksploatuoti (145.A.50 Release to Service) ☐ Kitos taisyklės, nurodytos 12 langelyje (Other regulation specified in block 12) Patvirtina, kad jeigu 12 langelyje nenurodyta kitaip, 11 langelyje aprašytas darbas buvo įvykdytas pagal LTMAR 145 reikalavimus, todėl laikoma, kad darbo objektas parengtas eksploatuoti (Certifies that unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with LTMAR 145 and in respect to that work the items are considered ready for release to service).		
13b. Įgalioto asmens parašas (Authorised Signature):		13c. Patvirtinimo / leidimo Nr. (Approval / Authorisation Number):	14b. Įgalioto asmens parašas (Authorised Signature):		14c. Pažymėjimo patvirtinimo Nr. (Certificate / Approval Ref. No):
13d. Vardas ir pavardė (angl. Name and Surname):		13e. Data (m. / mėn. / d.) (Date (yy.mm.dd)):	14d. Pavadinimas (Name)		14e. Data (m. / mėn. / d.) (Date (yy.mm.dd)):
<p>NAUDOTOJO IR (AR) MONTUOTOJO PAREIGOS (USER/INSTALLER RESPONSIBILITIES)</p> <p>Šis pažymėjimas nėra leidimas įmontuoti gaminį (-ius) (This certificate does not automatically constitute authority to install).</p> <p>Jei naudotojas ir (ar) montuotojas darbą atlieka pagal tinkamumą skraidyti užtikrinančios institucijos, nenurodytos 1 langelyje, taisyklės, labai svarbu, kad naudotojas ir (ar) montuotojas užtikrintų, kad jo tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija pripažintų gaminius, kuriuos patvirtina 1 langelyje nurodyta tinkamumą skraidyti užtikrinanti institucija (Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an NMAA different than the NMAA specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that his/her NMAA accepts items from the NMAA specified in block 1).</p> <p>13a ir 14a langelių pareiškimai nėra įmontavimo pažymėjimas. Visais atvejais tarp orlaivio techninės priežiūros dokumentų turi būti ir įmontavimo pažymėjimas, kurį naudojas ar montuotojas pagal nacionalines taisykles išduoda prieš tai, kai orlaiviui leidžiama skristi (Statement in blocks 13A and 14A do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the aircraft may be flown).</p>					

LTMAR 2 FORMA. Paraiška dėl patvirtinimo pagal LTMAR 145 ir / arba LTMAR M.A.G

<p>PARAIŠKA</p> <p>dėl</p> <p>pradinio* / pakeitimo* patvirtinimo pagal LTMAR 145*</p> <p>pradinio* / pakeitimo* patvirtinimo pagal LTMAR M.A.G*</p>
<p>1. Organizacijos, siekiančios patvirtinimo, pavadinimas:</p> <p>.....</p>
<p>2. Struktūrinio vieneto pavadinimas (jei skiriasi):</p> <p>.....</p>
<p>3. Organizacijos veiklos vietos adresas (-ai):</p> <p>.....</p>
<p>4. Tel. Faksas El. paštas</p>
<p>5. Siekiamo patvirtinimo apimtis (dėl galimų patvirtinimo pagal LTMAR 145 apimčių žr. LTMAR 145 II priedelį):</p>
<p>6. (Teikiamo patvirtinti)* atsakingo vadovo pareigos, vardas, pavardė:</p> <p>.....</p>
<p>7. (Teikiamo patvirtinti)* atsakingo vadovo parašas:</p>
<p>8. Vieta:</p>
<p>9. Data:</p>
<p>* išbraukti nereikalingą</p>

LTMAR 2 forma, leidinys 1.1

LTMAR 3 FORMA. Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo pažymėjimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

**TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS
 PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS**
MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

LTMAR.145.AMO.XX³⁶

Pagal galiojančius LTMAR reikalavimus ir atsižvelgiant į toliau nustatytas sąlygas šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad *(Pursuant to national regulation for the time being in force and subject to the conditions specified below, the hereby certifies):*

.....

(Organizacijos pavadinimas ir adresas (Name and organisation address))

kaip techninės priežiūros organizacija pagal LTMAR 145 yra patvirtinta atlikti patvirtinimo specifikacijoje išvardytų produktų, dalių ir prietaisų techninę priežiūrą ir išduoti atitinkamus išleidimo eksploatuoti pažymėjimus pagal pirmiau pateiktas nuorodas. *(As a LTMAR 145 maintenance organisation approved to maintain the products listed in the attached approval schedule and issue related certificates of release to service using the above reference).*

SĄLYGOS (CONDITIONS):

1. Šio patvirtinimo taikymo sritis apribota taikymo sritimi, nustatyta LTMAR 145 patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje *(This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the LTMAR 145 approved maintenance organisation exposition).*
2. Pagal šį patvirtinimą privaloma laikytis LTMAR 145 techninės priežiūros organizacijos žinyne nustatytos tvarkos *(This approval requires compliance with the procedure specified in the LTMAR 145 approved maintenance organisation exposition).*
3. Šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta techninės priežiūros organizacija atitinka LTMAR 145 *(This approval is valid whilst the approved maintenance organisation remains in compliance with LTMAR 145).*
4. Šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jeigu laikomasi aukščiau išvardytų sąlygų ir patvirtinimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas ar jis nebuvo atšauktas *(Subject to compliance with forgoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration until the approval is surrendered, superseded, suspended or revoked).*

Pirmojo išdavimo data:
(Date of original issue)

Šio pakeitimo data:
(Date of this revision)

Pakeitimo Nr.:
(Revision No)

Pasirašė:
(Signed) *(Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))*

LTMAR 3 forma, leidinys 1.1

³⁶ Dokumento registracijos LKAA numeris. LTMAR (Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai). 145.AMO (Patvirtinta pagal LTMAR 145 AMO). XX (eilės numeris).

LTMAR 3 FORMOS PRIEDAS. Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo specifikacija

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SPECIFIKACIJA MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE				
Organizacijos pavadinimas (Organisation name):				
.....				
Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (Approval Certificate Reference.): LTMAR.145.AMO.XX				
KLASĖ (CLASS)	KATEGORIJA (RATING)	APRIBOJIMAS (LIMITATION)	BAZINĖ TP (BASE)	OPERATYVINĖ TP (LINE)
ORLAIVIAI (*) (AIRCRAFT)	(**)		[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)
	(**)		[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)
	(**)		[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)
	(**)	(**)		
VARIKLIAI (*) (ENGINES)	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
KOMPONENTAI, IŠSKYRUS SUKOMPLEKTUOTUS VARIKLIUS ARBA PAGALBINES JĖGAINES (*) (COMPONENTS OTHER THAN COMPLETE ENGINES OR APUs)	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
SPECIALIOSIOS PASLAUGOS (*) (SPECIALISED SERVICES)	(**)	(**)		
	(**)	(**)		
<p>Ši patvirtinimo specifikacija galioja tik pagal LTMAR 145 patvirtintos techninės priežiūros organizacijos žinyno darbo apimties skyriuje nurodytiems produktams, dalims, prietaisams bei veiklos rūšims. (This approval schedule is limited to those products and activities specified in the scope of approval section contained in the LTMAR 145 Approved Maintenance Organisation Exposition).</p> <p>Techninės priežiūros organizacijos žinyno registracijos numeris: LTMAR.145.AMO.XX.MOE.XX (MOE Reference)</p> <p>Pirmojo išdavimo data:</p> <p>(Date of original issue)</p> <p>Šio pakeitimo data:</p> <p>(Date of this revision)</p> <p>Pakeitimo Nr.:</p> <p>(Revision No)</p> <p>Pasirašė:</p> <p>(Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))</p> <p>Puslapis ... iš ...</p>				

LTMAR 3 forma, leidinys 1.1

(*) Išbraukti nereikalingą

(**) Įrašyti atitinkamą kategoriją ir apribojimą

LTMAR 4 FORMA. Paskirto atsakingo personalo patvirtinimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

PASKIRTO ATSAKINGO PERSONALO PATVIRTINIMAS
ACCEPTANCE OF NOMINATED MANAGEMENT PERSONNEL

LTMAR.NMP.XX³⁷

Patvirtinamo pagal LTMAR M.A.G/145* paskirto atsakingo personalo duomenys (*Details of Management Personnel required to be accepted as specified in LTMAR M.A.G/145**):

1. Vardas, pavardė (*Name*):

2. Organizacija ir pareigos (*Position*):

.....

3. Pareigoms atitinkanti kvalifikacija (*Qualifications relevant to the position*):

.....

.....

4. Pareigoms atitinkanti darbo patirtis (*Work experience relevant to the position*):

.....

.....

Parašas (*Signature*): Data (*Date*):

Patvirtinu, kad nurodytas 1 punkte asmuo atitinka LTMAR ir rekomenduoju patvirtinti jį nurodytoms 2 punkte pareigoms (*I confirm that the person referred to in point 1 meets the LTMAR and recommend to accept he for the position specified in point 2*):

Data (*Date*):

Pasirašė (*Signed*):
 (LKAA vardu (*in name of LTMAA*))

Patvirtinu nurodytą 1 punkte asmenį nurodytoms 2 punkte pareigoms (*I accept the person referred to in point 1 for the position specified in point 2*):

Data (*Date*):

Pasirašė (*Signed*):
 (Lietuvos kariuomenės vadas (*Chief of Defence of the Republic of Lithuania*))

LTMAR 4 forma, leidinys 1.1

(*) Nereikalinga išbraukti

³⁷ Dokumento registracijos LKAA numeris. LTMAR (Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai). NMP (Nominated Management Personnel). XX (eilės numeris).

LTMAR 6 FORMA. Patvirtinimo pagal LTMAR 145 patikrinimo programa

<p>LTMAR 6 FORMA</p> <p>PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA</p> <p>LTMAR.145.AMO.XX.AUDIT.YYYY/MM/DD³⁸</p>
<p>1 skyrius: Bendroji dalis</p>
<p>Organizacijos pavadinimas:</p> <p>.....</p> <p>Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (jei taikoma): LTMAR.145.AMO.XX</p> <p>Patvirtinimo pažymėjimo išdavimo data (jei taikoma):</p> <p>Patvirtinimo pagal EASA Part-145 pažymėjimo numeris (jei taikoma):</p> <p>Prašomo patvirtinimo apimtis:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Tikrinamos organizacijos (arba jos padalinio) adresas:</p> <p>.....</p> <p>Patikrinimo atlikimo terminas: nuo iki</p> <p>Patikrinimo atlikimo data:</p> <p>Patikrinimo priežastis (nuoroda į dokumentą)</p> <p>Apklaustas personalas:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>LKAA inspektorius (-iai):</p> <p>Vardas, pavardė: Parašas:</p> <p>..... Parašas:</p> <p>..... Parašas:</p> <p>LKAA buveinė:</p> <p>6 formos 1 skyriaus užpildymo data:</p> <p><i>Puslapis ... iš ...</i></p>

LTMAR 6 forma, leidinys 1.1

³⁸ Dokumento registracijos LKAA numeris. LTMAR.145.AMO.XX (AMO patvirtinimo pažymėjimo numeris), AUDIT (atliekamo patikrinimo pavadinimas), YYYY/MM/DD (patikrinimo programos rekomendacijos pateikimo data).

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA

2 skyrius: Organizacijos atitiktis LTMAR 145 vertinimas

Prireikus patvirtinimo klasei / kategorijai ir / arba gaminiams įrašyti, gali būti paženklinėti ir naudojami penki stulpeliai. Kiekviename panaudotame stulpelyje ties toliau pateiktu LTMAR 145 papunkčiu reikia pažymėti langelį (V), jei atitiktis patvirtinta, arba pažymėti (X), jei atitiktis nepatvirtinta, ir nurodyti šalia trūkumo, įrašyto 4 skyriuje, numerį. Jei papunktis netaikomas, reikia įvesti N/A³⁹, arba N⁴⁰, jei papunktis taikomas, bet neįvertintas.

Papunktis	Objektas								
145.A.25	Patalpoms taikomi reikalavimai								
145.A.30	Reikalavimai personalui								
145.A.35	Už išleidimą atsakingas personalas ir pagalbiniis personalas								
145.A.40	Įranga, įrankiai ir medžiagos								
145.A.42	Komponentų priėmimas								
145.A.45	Techninės priežiūros duomenys								
145.A.47	Techninės priežiūros planavimas								
145.A.48	Techninės priežiūros atlikimas								
145.A.50	Techninės priežiūros sertifikavimas								
145.A.55	Techninės priežiūros užrašai								
145.A.60	Pranešimas apie įvykius								
145.A.65	Saugos ir kokybės politika, techninės priežiūros procedūros ir kokybės užtikrinimo sistema								
145.A.70	Techninės priežiūros organizacijos žinynas (MOE) (žr. 3 skyrių)								
145.A.75	AMO teisės								
145.A.80	AMO apribojimai								
145.A.85	AMO pakeitimai								
145.A.95	AMO pažeidimai, nustatyti LKAA								

6 formos 2 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

LTMAR 6 forma, leidinys 1.1

³⁹ Not applicable, liet. - netaikoma⁴⁰ Not rated, liet. - neįvertinta

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA

3 skyrius. Atitiktis techninės priežiūros organizacijos žinynui (MOE) pagal LTMAR 145.A.70
Langelį reikia pažymėti (V), jei atitiktis patvirtinta, arba (X), jei atitiktis nepatvirtinta, ir nurodyti šalia trūkumo, įrašyto 4 skyriuje, numerį. Jei papunktis netaikomas, reikia įvesti N/A, arba N, jei papunktis taikomas, bet neįvertintas.

1. Vadyba

1.1		Atsakingo vadovo pareiškimas
1.2		Saugos ir kokybės politika
1.3		Vadybos personalas
1.4		Vadybos personalo pareigos ir atsakomybė
1.5		Vadybos organizacinė struktūra / schema
1.6		Už išleidimą atsakingo personalo ir pagalbinio personalo sąrašas (pastaba: gali būti pateiktos nuorodos į atskirus dokumentus)
1.7		Žmogiškieji ištekliai
1.8		Bendras patalpų, nurodytų kiekvienu adresu ir kurias ketinama patvirtinti, aprašymas
1.9		Organizacijos numatomos veiklos apimtys
1.10		Pranešimo LKAA apie organizacijos veiklos / patvirtinimo / buvimo vietos / personalo pakeitimus procedūra
1.11		MOE pakeitimo procedūros, įskaitant, jei taikoma, deleguotas procedūras

2. Techninės priežiūros procedūros

2.1		Tiekėjo vertinimas ir sutarties / užduočių vykdymo kontrolės procedūros
2.2		Orlaivių komponentų ir medžiagų priėmimas / tikrinimas iš kitų rangovų / organizacijų
2.3		Orlaivio komponentų ir medžiagų laikymas, žymėjimas ir tiekimas techninei priežiūrai
2.4		Įrankių ir įrangos atitikimas
2.5		Įrankių ir įrangos kalibravimas
2.6		Personalo naudojimas įrankiais ir įranga (įskaitant alternatyvius įrankius)
2.7		Techninės priežiūros patalpų (priemonių) švaros standartai
2.8		Techninės priežiūros instrukcijų ir orlaivio / komponentų gamintojo instrukcijų atitikimas, įskaitant atnaujinimą ir prieinamumą personalui
2.9		Remonto procedūros
2.10		Atitikimas orlaivio techninės priežiūros programai (AMP)
2.11		Tinkamumo skraidyti nurodymų procedūros
2.12		Neprivalomo modifikavimo procedūros
2.13		Naudojama techninės priežiūros dokumentacija ir jos pildymas

Puslapis ... iš ...

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA

3 skyrius. Atitiktis techninės priežiūros organizacijos žinynui pagal LTMAR 145.A.70

2.14		Techninės priežiūros užrašų kontrolė
2.15		Bazinės techninės priežiūros metu nustatytų defektų pašalinimas
2.16		Išleidimo eksploatuoti procedūros
2.17		CAMO techninės priežiūros dokumentai
2.18		Pranešimas apie defektus LKAA / CAMO/ (M)TC / (M)STC turėtojui
2.19		Netinkamų naudoti orlaivio komponentų grąžinimas į sandėlį
2.20		Netinkamų naudoti komponentų vadyba su rangovais / kitomis organizacijomis
2.21		Kompiuterinės techninės priežiūros užrašų sistemos kontrolė
2.22		Turimų žmogiškųjų resursų planavimo atitikimo reikiamai techninei priežiūrai kontrolė
2.23		Kritinių užduočių kontrolė
2.24		Nuorodos į specifines techninės priežiūros procedūras
2.25		Techninės priežiūros klaidų aptikimo ir ištaisymo procedūros
2.26		Pamainų/užduočių perdavimo procedūros
2.27		Techninės priežiūros duomenų netikslumų ir neaiškumų pranešimo LKAA ir (M)TC / (M)STC turėtojui procedūros
2.28		Techninės priežiūros planavimo procedūros

L2. Operatyvinės techninės priežiūros papildomos procedūros

L2.1		Orlaivių komponentų, įrankių, įrangos ir kt. kontrolė
L2.2		Procedūros, susijusios su orlaivių paruošimu / degalų užpildymu / nuledinimu ir kt.
L2.3		Defektų ir pasikartojančių defektų kontrolė
L2.4		Orlaivio techninio žurnalo pildymas
L2.5		Turimų ir skolintų dalių tiekimo procedūros
L2.6		Išmontuotų iš orlaivio sugedusių dalių grąžinimo į sandėlį procedūros
L2.7		Kritinių užduočių kontrolės procedūros

3. Kokybės sistemos procedūros

3.1		Organizacijos procedūrų kokybės auditas
3.2		Orlaivių ir jų komponentų kokybės auditas
3.3		Taisomųjų veiksmų procedūrų kokybės auditas
3.4		Už išleidimą atsakingo personalo ir pagalbinio personalo kvalifikacijos kėlimo ir mokymo procedūros
3.5		Už išleidimą atsakingo personalo ir pagalbinio personalo duomenys
3.6		Kokybės audito personalo kvalifikacijos suteikimo procedūros

Puslapis ... iš ...

**PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA**

3 skyrius. Atitiktis techninės priežiūros organizacijos žinynui pagal LTMAR 145.A.70

3.7		Prižiūrėtojų kvalifikacijos suteikimo tvarka (-os)
3.8		Techninės priežiūros personalo kvalifikacijos suteikimo tvarka (-os)
3.9		Orlaivio / orlaivio komponentų techninės priežiūros užduočių vykdymo proceso kontrolė
3.10		Išlygų kontrolė nukrypstant nuo organizacijos procedūrų
3.11		Specializuotos veiklos, tokios kaip NDT, suvirinimas, kvalifikacijos kėlimo procedūra
3.12		Gamintojų ir kitų techninės priežiūros darbo grupių (specialistų) kontrolė
3.13		Žmogiškųjų veiksnių mokymo procedūra
3.14		Personalo kompetencijos vertinimas
3.15		Mokymo darbo vietoje tvarka, kaip numatyta LTMAR 66 III priedo 6 skyriuje
3.16		Rekomendacijų dėl MAML išdavimo pagal LTMAR 66.B.105 teikimo LKAA tvarka

4. CAMO procedūros

4.1		Samdoma CAMO
4.2		CAMO procedūros / dokumentai
4.3		CAMO užrašų pakankamumas / pilnumas

5. Priedai

5.1		Dokumentų pavyzdžiai
5.2		Rangovų organizacijų sąrašas pagal LTMAR 145.A.75(b)
5.3		Operatyvinės techninės priežiūros vietų sąrašas pagal LTMAR 145.A.75(d)
5.4		Rangovų organizacijų sąrašas pagal LTMAR 145.A.70(a)(16)

6 formos 3 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA

4 skyrius. Atitikties LTMAR 145 patikrinimo metu nustatytų trūkumų statusas

Visi 1 ir 2 lygio trūkumai turi būti užregistruoti, nepriklausomai ar jie buvo ištaisyti, ar ne, ir turi būti identifikuoti pagal 2 arba 3 skyrių nuorodas. Visi neištaisyti trūkumai turi būti raštu pateikti organizacijai dėl būtinų taisymo veiksmų.

2 arba 3 skyriaus nuorodos	Trūkumai	L y g i s	Ištaisymo veiksmai		
			Terminas	Ištaisymo data	Nuorodos

6 formos 4 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

**PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR 145 PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 6 FORMA**

5 skyrius. Rekomendacija dėl organizacijos patvirtinimo, patvirtinimo pratęsimo arba patvirtinimo pakeitimo*

Organizacijos pavadinimas:

Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (jei taikoma): LTMAR.145.AMO.XX

Patvirtinimo pažymėjimo išdavimo data (jei taikoma):

Patvirtinimo pagal EASA Part-145 pažymėjimo numeris (jei taikoma):

Patikrinimo priežastis (nuoroda į dokumentą)

Rekomenduoju / Nerekomenduoju* patvirtinti šią organizaciją pagal LTMAR 145 tokia apimtimi:

.....
.....
.....

Arba

Rekomenduoju / nerekomenduoju* pratęsti patvirtinimą pagal LTMAR 145 nurodyta LTMAR 3 formoje Nr. LTMAR.145.AMO.XX apimtimi.

Rekomendaciją pateikusio (ių) LKAA inspektoriaus (ių):

Vardas, pavardė: Parašas:

..... Parašas:

..... Parašas:

LKAA buveinė:

Rekomendacijos pateikimo data:

EMAR 6 formą patikrino LKAA AIS viršininkas:

Vardas, pavardė: Parašas:

Rekomendacijos patikrinimo data:

Puslapis ... iš ...

LTMAR 6 forma, leidinys 1.1

*Išbraukti nereikalingą

LTMAR 11 FORMA. Techninės priežiūros mokymų organizacijų patvirtinimas

NETAIKOMA

LTMAR 12 FORMA. Paraiška dėl patvirtinimo pagal LTMAR 147

NETAIKOMA

LTMAR 13 FORMA. Patvirtinimo pagal LTMAR M.A.G patikrinimo programa

<p>PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA</p> <p>LTMAR 13 FORMA</p> <p>LTMAR.M.CAMO.XX.AUDIT.YYYY/MM/DD⁴¹</p>
<p>1 skyrius: Bendroji dalis</p>
<p>Organizacijos pavadinimas:</p> <p>.....</p> <p>Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (jei taikoma): LTMAR.M.CAMO.XX</p> <p>Patvirtinimo pažymėjimo išdavimo data (jei taikoma):</p> <p>Patvirtinimo pagal EASA Part-M pažymėjimo numeris (jei taikoma):</p> <p>Prašomo patvirtinimo apimtis:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Tikrinamos organizacijos (arba jos padalinio) adresas:</p> <p>.....</p> <p>Patikrinimo atlikimo terminas: nuo iki</p> <p>Patikrinimo atlikimo data:</p> <p>Patikrinimo priežastis (nuoroda į dokumentą)</p> <p>Apklaustas personalas:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>LKAA inspektorius (-iai):</p> <p>Vardas, pavardė: Parašas:</p> <p>..... Parašas:</p> <p>..... Parašas:</p> <p>LKAA buveinė:</p> <p>13 formos 1 skyriaus užpildymo data:</p> <p><i>Puslapis ... iš ...</i></p>

LTMAR 13 forma, leidinys 1.1

⁴¹ Dokumento registracijos LKAA numeris. *LTMAR.M.CAMO.XX* (CAMO patvirtinimo pažymėjimo numeris), *AUDIT* (atliekamo patikrinimo pavadinimas), *YYYY/MM/DD* (patikrinimo programos rekomendacijos pateikimo data).

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA

2 skyrius. Organizacijos atitiktis LTMAR M.A.G vertinimas

Prireikus įrašyti atskirų gaminių ar subjektų, įskaitant samdomas organizacijas, vertinimą, gali būti paženklinti ir naudojami penki stulpeliai. Kiekviename panaudotame stulpelyje, ties toliau pateiktu LTMAR M.A.G papunkčiu, reikia pažymėti langelį (V), jei atitiktis patvirtinta, arba pažymėti (X), jei atitiktis nepatvirtinta, ir nurodyti šalia trūkumo, įrašyto 4 skyriuje, numerį. Jei papunktis netaikomas, reikia įvesti N/A, arba N, jei papunktis taikomas, bet neįvertintas.

Papunktis	Objektas								
M.A.703	Patvirtinimo galiojimo apimtis								
M.A.704	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynas (CAME) (žr. 3 skyrių)								
M.A.705	Patalpos								
M.A.706	Reikalavimai personalui								
M.A.707	Tinkamumo skraidyti patikros personalas								
M.A.708	Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimas								
M.A.201	Įsipareigojimai								
M.A.202	Pranešimas apie įvykį								
M.A.302	Orlaivio techninės priežiūros programa (AMP)								
M.A.303	Tinkamumo skraidyti nurodymai								
M.A.304	Modifikacijų ir remontų duomenys								
M.A.305	Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistema								
M.A.306	Orlaivio techninis žurnalas								
M.A.307	Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų perdavimas								
M.A.709	Dokumentacija								
M.A.710	Tinkamumo skraidyti patikra								
M.A.711	Organizacijos teisės								
M.A.712	Kokybės sistema								
M.A.713	CAMO pakeitimai								
M.A.714	Užrašų tvarkymas								
M.A.716	CAMO pažeidimai, nustatyti LKAA								

LTMAR 13 formos 2 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA

3 skyrius. Atitiktis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynui (CAME) pagal LTMAR M.A.G.

Langelį reikia pažymėti (V), jei atitiktis patvirtinta, arba (X), jei atitiktis nepatvirtinta, ir nurodyti šalia trūkumo, įrašyto 4 skyriuje, numerį. Jei papunktis netaikomas, reikia įvesti N/A, arba N, jei papunktis taikomas, bet neįvertintas.

0. Bendras organizavimas

0.1		Atsakingo vadovo įsipareigojimas
0.2		Bendra informacija
0.3		Vadybos personalas
0.4		Vadybos organizacinė struktūra / schema
0.5		Pranešimo LKAA apie organizacijos veiklos / patvirtinimo / buvimo vietos / personalo pakeitimus procedūra
0.6		CAME pakeitimo procedūra

1. Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo procedūros

1.1		Orlaivio nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų sistemos, orlaivio techninio žurnalo, MEL ⁴² ir / arba CDL ⁴³ naudojimas.
1.2		Orlaivių techninės priežiūros programų (AMP ⁴⁴) – rengimas, keitimas ir patvirtinimas
1.3		Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užrašų naudojimas ir pildymas, atsakomybės, laikymas, prieiga
1.4		Tinkamumo skraidyti nurodymų (AD ⁴⁵) vykdymas ir kontrolė
1.5		AMP aktualumo / efektyvumo analizė
1.6		Neprivalomų modifikavimų įgyvendinimo procedūros
1.7		Sudėtingo remonto ir modifikacijų standartai
1.8		Pranešimai apie defektus
1.9		Inžinerinis technologinis palaikymas
1.10		Patikimumo programos
1.11		Paruošimas skrydžiui
1.12		Orlaivio svėrimas
1.13		Techninių skrydžių aprūpinimo procedūros

Puslapis ... iš ...

LTMAR 13 forma, leidinys 1.1

⁴² Minimum Equipment List

⁴³ Configuration Deviation List

⁴⁴ Aircraft Maintenance Programme

⁴⁵ Airworthiness Directives

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA

3 skyrius. Atitiktis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynui (CAME) pagal LTMAR M.A.G.

2. Kokybės sistema

2.1		Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti kokybės politika, kokybės užtikrinimo planas ir kokybės audito procedūra
2.2		Nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo stebėjimas
2.3		AMP aktualumo / efektyvumo stebėjimas
2.4		Stebėjimas, kad visa techninė priežiūra būtų atlikta atitinkamai patvirtintos pagal LTMAR 145 techninės priežiūros organizacijos (AMO)
2.5		Stebėjimas, kad techninė priežiūra, atliekama pagal sutartis, būtų atliekama laikantis sutartinių įsipareigojimų tarp organizacijų, įskaitant nepatvirtintas pagal LTMAR 145 techninės priežiūros organizacijas, kurių paslaugomis naudojasi techninės priežiūros rangovas / subrangovas
2.6		Kokybės audito personalas

3. Techninė priežiūra pagal sutartis

3.1		Techninės priežiūros rangovo / subrangovo atrankos procedūra
3.2		Orlaivio kokybės auditas

4. Tinkamumo skraidyti patikros procedūros (jei taikoma)

4.1		Tinkamumo skraidyti patikros personalas
4.2		Orlaivio užrašų peržiūra
4.3		Fizinė patikra
4.4		NETAIKOMA
4.5		Rekomendacijos LKAA dėl MARC išdavimo
4.6		MARC išdavimas
4.7		Tinkamumo skraidyti patikros užrašai, atsakomybė, laikymas ir prieiga
4.8		MARC pratęsimas

Puslapis ... iš ...

**PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA**

3 skyrius. Atitiktis nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti užtikrinimo žinynui (CAME) pagal LTMAR M.A.G.

5. Priedai

5.1		Dokumentų pavyzdžiai
5.2		Tinkamumo skraidyti patikros personalo sąrašas
5.3		Rangovų organizacijų sąrašas pagal AMC EMAR M.A.201(h)1 ir LTMAR M.A.711(a)3
5.4		Rangovų (LTMAR 145 AMOs) sąrašas
5.5		Sutarčių su rangovų organizacijomis (Appendix II to AMC EMAR M.A.201(h)1) kopijos
5.6		Sutarčių su rangovų organizacijomis (LTMAR 145 AMOs) kopijos
5.7		Ekspluatuojančių organizacijų, kurioms organizacija (CAMO) teikia nepertraukiamojo orlaivio tinkamumo skraidyti užtikrinimo paslaugas, sąrašas pagal LTMAR M.A.201 (k)
5.8		Susitarimų (pavedimų) su eksploatuojančiomis organizacijomis dėl nepertraukiamo tinkamumo skraidyti užtikrinimo pagal AMC EMAR M.A.201 (k) kopijos

LTMAR 13 formos 3 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

LTMAR 13 forma, leidinys 1.1

PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA

4 skyrius. Atitikties LTMAR M.A.G patikrinimo metu nustatytų trūkumų statusas

Visi 1 ir 2 lygio trūkumai turi būti užregistruoti nepriklausomai nuo to, ar jie buvo ištaisyti, ar ne, ir turi būti identifikuoti pagal 2 arba 3 skyrių nuorodas. Visi neištaisyti trūkumai turi būti raštu pateikti organizacijai dėl būtinų taisomųjų veiksmų.

2 arba 3 skyriaus nuorodos	Trūkumai	L y g i s	Ištaisymo veiksmai		
			Terminas	Ištaisymo data	Nuorodos

LTMAR 13 formos 4 skyriaus užpildymo data:

Puslapis ... iš ...

**PATVIRTINIMO PAGAL LTMAR M.A.G PATIKRINIMO PROGRAMA
LTMAR 13 FORMA**

5 skyrius. Rekomendacija dėl LTMAR M.A.G patvirtinimo, patvirtinimo pratęsimo arba patvirtinimo pakeitimo*

Organizacijos pavadinimas:

Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (jei taikoma): LTMAR.M.CAMO.XX

Patvirtinimo pažymėjimo išdavimo data (jei taikoma):

Patvirtinimo pagal EASA Part-M pažymėjimo numeris (jei taikoma):

Patikrinimo priežastis (nuoroda į dokumentą)

Rekomenduoju / nerekomenduoju* patvirtinti šią organizaciją pagal LTMAR M.A.G tokia apimtimi:

.....
.....
.....

Rekomenduoju / nerekomenduoju* pratęsti patvirtinimą pagal LTMAR M.A.G, nurodyta LTMAR 14 formoje Nr. LTMAR.M.CAMO.XX apimtimi.

Rekomendaciją pateikusio (ių) LKAA inspektoriaus (-ių):

Vardas, pavardė: Parašas:

..... Parašas:

..... Parašas:

LKAA buveinė:

Rekomendacijos pateikimo data:

EMAR 13 formą patikrino LKAA AIS viršininkas:

Vardas, pavardė: Parašas:

Rekomendacijos patikrinimo data:

Puslapis ... iš ...

LTMAR 13 forma, leidinys 1.1

(*) Išbraukti nereikalingą

LTMAR 14 FORMA. Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos CAMO patvirtinimo pažymėjimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE

LTMAR.M.CAMO.XX⁴⁶

Pagal galiojančius LTMAR reikalavimus ir atsižvelgiant į toliau nustatytas sąlygas šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad *(Pursuant to national regulation for the time being in force and subject to the conditions specified below, the hereby certifies):*

.....
(Organizacijos pavadinimas ir adresas *(Name and organisation address)*)

kaip nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija pagal LTMAR M dalies G poskyrį yra patvirtinta užtikrinti orlaivių, išvardytų pridedamojoje patvirtinimo specifikacijoje, nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti, rengti ir taikyti nurodytą LTMAR M.A.708(b)2 orlaivio techninės priežiūros programą, atlikti orlaivio tinkamumo skraidyti patikrą ir išduoti rekomendacijas pagal LTMAR M.A.710*.
*(As a Continuing Airworthiness Management Organisation in compliance with Section A, Subpart G of LTMAR M, approved to manage the continuing airworthiness of the aircraft listed in the attached schedule of approval and, when stipulated, to develop and control the Aircraft Maintenance Programme as specified in LTMAR M.A.708(b)2 and to issue recommendations after an airworthiness review as specified in LTMAR M.A.710**)*

SĄLYGOS (CONDITION):

1. Šio patvirtinimo taikymo sritis apribota taikymo sritimi, nustatyta patvirtinto nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinimo žinyne, nurodyto LTMAR M dalies A skyriaus G poskyryje. *(This approval is limited to that specified in the scope of approval section of the Continuing Airworthiness Management Exposition as referred to in Section A, Subpart G of LTMAR M).*
2. Pagal šį patvirtinimą privaloma laikytis patvirtintos nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos žinyne nustatytos tvarkos pagal LTMAR M dalį. *(This approval requires compliance with the procedures specified in the Continuing Airworthiness Management Exposition).*
3. Šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija atitinka LTMAR M dalies reikalavimus. *(This approval is valid whilst the Continuing Airworthiness Management Organisation remains in compliance with LTMAR M).*
4. Jeigu orlaivių nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinanti organizacija, remdamasis savo įdiegta kokybės sistema, sudaro sutartį su viena ar keliomis organizacijomis dėl paslaugų tiekimo, šis patvirtinimas tebegalioja su sąlyga, kad tokia (-os) organizacija (-os) vykdys nustatytus sutarties įsipareigojimus. *(Where the Continuing Airworthiness Management Organisation contracts or tasks under its Quality System the service of an several organisation(s), this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual or tasking obligations).*
5. Jeigu laikomasi 1–4 punktuose nurodytų sąlygų, šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jeigu patvirtinimo nebuvo atsisakyta, jis nebuvo pakeistas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas ar jis nebuvo atšauktas. *(Subject to compliance with the conditions 1 to 4 above, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked)*

Pirmojo išdavimo data: Šio pakeitimo data: Pakeitimo Nr.:
(Date of original issue) (Date of this revision) (Revision No)

Pasirašė:
(Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))

LTMAR 14 FORMA, leidinys 1.1

(*) Išbraukti nereikalingą

⁴⁶ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. LTMAR (Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai), M (patvirtinimas pagal M dalį), CAMO (Continued Airworthiness Management Organisation), XX (eilės numeris).

LTMAR 14 FORMOS PRIEDAS. Nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti užtikrinančios organizacijos CAMO patvirtinimo specifikacija

NEPERTRAUKIAMĄJĮ TINKAMUMĄ SKRAIDYTI UŽTIKRINANČIOS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SPECIFIKACIJA CONTINUING AIRWORTHINESS MANAGEMENT ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE			
Organizacijos pavadinimas (Organisation name):			
.....			
Patvirtinimo pažymėjimo Nr. (Approval Certificate Reference.): LTMAR.M.CAMO.XX			
Orlaivio tipas/serija/grupė (Aircraft type/series/group)	Leidžiama atlikti tinkamumo skraidyti patikrą (Airworthiness review authorised)	AMP sudaroma ir kontroliuojama CAMO (AMP developed and controlled by CAMO)	Kitos organizacijos, užtikrinančios nepertraukiamąjį tinkamumą skraidyti vadybos užduotis (Other organisation(s) conducting continuing airworthiness management tasks)
	TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	
	TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	
	TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	
	TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	[TAIP/NE] (*) [YES/NO] (*)	
Patvirtinimo pažymėjimo taikymo sritis apribota taikymo sritimi, nustatyta CAME skyriuje (This approval schedule is limited to that specified in the scope of approval contained in the Continuing Airworthiness Management Exposition section):			
CAME Nr. (CAME Reference): LTMAR.M.CAMO.XX.CAME.XX			
Pirmojo išdavimo data: (Date of original issue)			
Šio pakeitimo data: (Date of this revision)			
Pakeitimo Nr.: (Revision No)			
Pasirašė: (Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))			
Puslapis ... iš ...			

LTMAR 14 forma, leidinys 1.1

(*) Išbraukti nereikalingą

LTMAR 15a FORMA. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas MARC (LKAA)

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

TINKAMUMO SKRAIDYTI PATIKROS PAŽYMĖJIMAS
MILITARY AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE

MARC.TIPAS.RN.XXX⁴⁷

Pagal nacionalinius reikalavimus patvirtinu, kad šis orlaivis *(Pursuant to national regulations, the NMAA hereby certifies that the following aircraft):*

Orlaivio gamintojas *(Aircraft manufacturer):*

Orlaivio tipas *(Manufacturer's designation):*

Orlaivio registracijos numeris *(Aircraft registration):*

Orlaivio serijos numeris:
(Aircraft serial number)

patikros metu laikomas tinkamu skraidyti *(is considered to be airworthy at the time of the review).*

Išdavimo data: Galioja iki:
(Date of issue) (Date of expiry)

Pasirašė:
(Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))

Pirmas galiojimo pratęsimas: pažymėjimo galiojimo pratęsimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti
(1st Extension: The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue).

Išdavimo data: Galioja iki:
(Date of issue) (Date of expiry)

Pasirašė:
(Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))

Antras galiojimo pratęsimas: pažymėjimo galiojimo pratęsimo metu orlaivis laikomas tinkamu skraidyti
(2nd Extension: The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue).

Išdavimo data: Galioja iki:
(Date of issue) (Date of expiry)

Pasirašė:
(Signed) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))

LTMAR 15a forma, leidinys 1.1

⁴⁷ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. MARC (*Military Airworthiness Review Certificate*), TIPAS (*orlaivio tipas, pvz. C27J, Mi8T, AS365N*), RN (*orlaivio registracijos numeris, pvz. 08*), XXX (*eilės numeris*).

LTMAR 15b FORMA. Tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas MARC (CAMO)
NETAIKOMA

**LTMAR 18a FORMA. Skrydžio sąlygų kariniam leidimui skristi patvirtinimo forma
(EMAR 21 organizacija)**

NETAIKOMA

LTMAR 18b FORMA. Karinio leidimo skristi skrydžio sąlygų patvirtinimo forma

KARINIO LEIDIMO SKRISTI SKRYDŽIO SĄLYGŲ PATVIRTINIMO FORMA (<i>FLIGHT CONDITIONS FOR A MILITARY PERMIT TO FLY APPROVAL FORM</i>)	
1. Organizacijos, teikiančios skrydžio sąlygas ir susijusius pagrindimus, pavadinimas ir patvirtinimo Nr. (<i>Name and organisation approval number of organisation providing the flight conditions and associated substantiations</i>):	2. Skrydžio sąlygų patvirtinimo Nr. ir išdavimo data (<i>Flight condition approval form number and date of issue</i>): LTMAR.MPTF.FCA. YYYY/MM/DD.XX⁴⁸ YYYY/MM/DD
3. Orlaivio gamintojas ir tipas (<i>Aircraft manufacturer and type</i>):	4. Orlaivio serijos Nr. (<i>Serial number</i>):
5. Skrydžio tikslas (<i>Purpose of flight</i>): <i>[pagal EMAR 21.A.701(a), papildomai nurodant informaciją tiksliai apibūdinant skrydžio tikslą, pvz. vietą, maršrutą ir kt.]⁴⁹</i>	
6. Orlaivio konfigūracija (<i>Aircraft configuration</i>): <i>[Pateikti išsamią orlaivio konfigūraciją arba nurodą į dokumentą, aprašantį orlaivio konfigūraciją (Provide a detailed configuration of the aircraft or reference to the document(s) identifying the configuration of the aircraft)]</i>	
7. Pagrindimas (<i>Substantiations</i>): <i>[Pateikti įrodymus, kad orlaivis gali saugiai atlikti numatytą skrydį nustatytoje konfigūracijoje ir sąlygomis/apribojimais arba nuorodą į tai patvirtinančius dokumentus (Provide evidence that the aircraft can safely perform the intended flight in the specified configuration and conditions/restrictions or a reference to supporting documentation)]</i>	
8. Sąlygos / apribojimai (<i>Conditions / Restrictions</i>): <i>[Nurodyti išsamias orlaivio eksploatacijos sąlygas / apribojimus arba nuorodą į tai nurodančius dokumentus, įskaitant specialios techninės priežiūros instrukcijas ir jų atlikimo sąlygas (Provide details of aircraft operating conditions / restrictions, or reference to relevant document, including specific maintenance instructions and conditions to perform these instructions)]</i>	
9. Pareiškimas (<i>Statement</i>): Skrydžio sąlygos / apribojimai yra nustatyti pagal patvirtintas procedūras atsižvelgiant į EMAR 21.A.708 reikalavimus (<i>The determination of the flight conditions / restrictions has been made in accordance with EMAR 21.A.708 and the agreed procedure</i>). Orlaivis neturi jokių ypatumų ir charakteristikų, dėl kurių jis būtų nesaugus numatytam skrydžiui nustatytomis sąlygomis / apribojimais (<i>The aircraft has no features and characteristics making it unsafe for the intended operation under the identified conditions / restrictions</i>). Data (Date): Vardas, pavardė, parašas (Name and signature):	
10. LKAA patvirtinimas (LTMAA approval): Patvirtinu / nepatvirtinu* nurodytus 8 punkte skrydžio sąlygas ir apribojimus (I approve / I do not approve* the flight conditions and restrictions specified in point 8). Pastabos (Remarks): Data (Date): Vardas, pavardė, parašas (Name and signature):	

LTMAR 18b forma, leidinys 1.1

(*) išbraukti nereikalingą

⁴⁸ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. LTMAR (pažymėjimas išduotas pagal LTMAR M), MPTF (Military Permit to Fly), FCA (Flight Conditions Application), YYYY/MM/DD (data.), XX (eilės numeris, prasideda nuo vieno to kiekvienos dienos pradžioje).

⁴⁹ Spausdinant formą nurodytas skliaustelėse [...] tekstas nespausdinamas.

LTMAR 19 FORMA. Paraiška gauti arba pakeisti licenciją

KARINIŲ ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS LTMAR 66 LICENCIJOS IŠDAVIMO / PAKEITIMO* PARAIŠKA <i>(APPLICATION FOR INITIAL ISSUE / AMENDMENT OF LTMAR 66 MILITARY AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE (MAML))</i>	LTMAR 19 FORMA <i>(LTMAR FORM 19)</i>
PAREIŠKĖJO DUOMENYS: <i>(APPLICANT'S DETAILS)</i> Vardas, pavardė: <i>(Full name)</i> Asmens kodas: <i>(State ID Number)</i> Pareigos ir tarnyba (jei taikoma): <i>(Rank and service (if applicable))</i> Gyvenamosios vietos adresas: <i>(Personal address)</i> Pilietybė: <i>(Nationality)</i> Gimimo data ir vieta: <i>(Date and Place of Birth)</i>	
DUOMENYS APIE ESAMĄ PAGAL LTMAR 66 LICENCIJĄ ARBA EASA 66 LICENCIJĄ ARBA KITĄ LICENCIJĄ (jei yra): <i>(EXISTING LTMAR 66 MAML OR EASA PART-66 LICENCE OR OTHER LICENCE DETAILS (if applicable))</i> Licencijos Nr.: Išdavimo data: <i>(Licence No) (Date of Issue)</i>	
ORGANIZACIJOS (KARINIO VIENETO) DUOMENYS: <i>(MILITARY UNIT'S DETAILS)</i> Pavadinimas: <i>(Name)</i> Adresas: <i>(Address)</i> Techninės priežiūros organizacijos patvirtinimo nuoroda: <i>(Approved Maintenance Organisation Approval Reference)</i> Tel.: Faksas / El. paštas: <i>(Tel) (Fax / E-mail)</i> <i>Puslapis ... iš ...</i>	

LTMAR 19 forma, leidinys 1.1

(*) išbraukti nereikalingą

PARAIŠKA DĖL (pažymėti taikoma):

(APPLICATION FOR (Tick relevant boxes))

Pirminio MAML (Initial MAML)

MAML pakeitimo (Change of MAML)

Kvalifikacija

(Rating)

Lėktuvai su turbininiu varikliu

(Aeroplane Turbine)

Lėktuvai su stūmokliniu varikliu

(Aeroplane Piston)

Sraigatasparniai su turbininiu

varikliu (Helicopter Turbine)

Sraigatasparniai su stūmokliniu

varikliu (Helicopter Piston)

Karinės specifinės sistemos

(Military Specific Systems)

Avionika

(Avionics)

Orlaiviai

(Aircraft)

Karinio orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimas / apribojimų panaikinimas / išplėtimas:

(Military Aircraft Type Rating endorsement / Limitation removal / Extension addition)

.....

.....

.....

Teikiu paraišką dėl LTMAR 66 licencijos išdavimo / pakeitimo, kaip nurodyta, ir patvirtinu, kad šioje formoje pateikta informacija buvo teisinga paraiškos pateikimo metu (I wish to apply for the initial issue / amendment of an LTMAR 66 MAML as indicated and confirm that the information contained in this form was correct at the time of application).

Patvirtinu, kad (I herewith confirm that):

- 1) niekada neturėjau EMAR 66 licencijos, išduotos kitoje šalyje, kuri buvo panaikinta ar sustabdyta bet kurioje kitoje šalyje (I have never held an EMAR 66 MAML issued in another pMS which was revoked or suspended in any other pMS).
- 2) niekada neturėjau EASA 66 arba kitos orlaivių techninės priežiūros licencijos, kuri buvo panaikinta ar sustabdyta (I have never held an EASA Part-66 Aircraft Maintenance Licence which was revoked or suspended).

Taip pat suprantu, kad, pateikęs neteisingą informaciją, galiu negauti LTMAR 66 licencijos (I also understand that any incorrect information could disqualify me from holding an LTMAR 66 MAML).

Parašas: Vardas, pavardė:.....
(Signed) (Full Name)

Data:
(Date)

Puslapis ... iš ...

Pretenduoju gauti tokius kreditus (jei taikoma):

(I wish to claim the following credits (if applicable))

.....

.....

.....

Patirties dėl mokymų pagal EMAR 147 kreditai:

(Experience credit for EMAR 147 training)

.....

.....

.....

Patirties pagal lygiaverčių egzaminų kreditai:

(Experience credit for equivalent exam certificates)

.....

.....

.....

Prašau įskaityti visus atitinkančius kvalifikacijai pažymėjimus ir licencijas (jei taikoma)

(Please enclose all relevant certificates and licences (if applicable))

LTMAR 145 AMO / CAMO rekomendacija (jei taikoma): patvirtinama, kad paraiškos teikėjas atitinka LTMAR 66 techninės priežiūros teorinių žinių ir praktinės patirties reikalavimus ir rekomenduoja LKAA išduoti arba pakeisti LTMAR 66 licenciją.

(Recommendation by LTMAR 145 AMO (if applicable): it is hereby certified that the applicant has met the relevant maintenance knowledge and experience requirements of LTMAR 66 and it is recommended that the NMAA grants or endorses the LTMAR 66 MAML)

Pasirašė: Vardas, pavardė:

(Signed)

(Full Name)

Pareigos: Data:

(Position)

(Date)

LKAA išvada: patvirtinama, kad pareiškėjas atitinka LTMAR 66 techninės priežiūros teorinių žinių ir praktinės patirties reikalavimus ir rekomenduoja išduoti arba pakeisti LTMAR 66 licenciją.

(Recommendation by LKAA: it is hereby certified that the applicant has met the relevant maintenance knowledge and experience requirements of LTMAR 66 and it is recommended to grant or to endorse the LTMAR 66 MAML)

Pasirašė: Vardas ir pavardė:

(Signed)

(Full Name)

Pareigos: Data:

(Position)

(Date)

Išvadą patikrino:

Pasirašė: Vardas ir pavardė:

(Signed)

(Full Name)

Pareigos: Data:

(Position)

(Date)

Puslapis ... iš ...

LTMAR 20a FORMA. Karinis leidimas skristi (LKAA)

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

KARINIS LEIDIMAS SKRISTI
MILITARY PERMIT TO FLY

<p>This military permit to fly is issued pursuant to the European Harmonised Military Airworthiness Basic Framework Document Article 43d and EMAR 21 Subpart P and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below and is valid in all participating Member States.</p> <p>This permit is also valid for flight to and within non-participating Member States provided separate approval is obtained from the Authorities of such non-participating Member States.</p>	<p>1. Nacionalinis ir registracijos ženklas: <i>(Nationality and registration marks)</i></p> <p align="center">LTMAR.MPTF.YYYY.MM.DD.XX⁵⁰</p>
<p>2. Orlaivio gamintojas ir tipas <i>(Aircraft manufacturer and type)</i>:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>3. Orlaivio serijos Nr. <i>(Serial number)</i>:</p> <p>.....</p>
<p>4. Tikslas (pagal EMAR 21.A.701) <i>(purpose in accordance with EMAR 21.A.701)</i>:</p> <p>.....</p>	
<p>5. Tipo sertifikato turėtojas <i>(Type certificate holder)</i>:</p> <p>.....</p>	
<p>6. Sąlygos / apribojimai / pastabos <i>(Conditions / Restrictions / Remarks)</i>:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>7. Galiojimo laikotarpis <i>(Validity period)</i>:</p> <p>.....</p>	
<p>8. Išdavimo vieta ir data <i>(Place and date of issue)</i>:</p> <p>.....</p>	
<p>9. Pasirašė <i>(Signed)</i>:</p> <p>.....</p> <p align="center">(Lietuvos kariuomenės vadas <i>(Chief of Defence of the Republic of Lithuania)</i>)</p>	

LTMAR 20a forma, leidinys 1.1

⁵⁰ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. LTMAR (pažymėjimas išduotas pagal LTMAR), MPTF (Military Permit to Fly), YYYY/MM/DD (data.), XX (eilės numeris, prasideda nuo vieneto kiekvienos dienos pradžioje).

LTMAR 20b FORMA. Karinis leidimas skristi (EMAR 21 organizacija)

NETAIKOMA

LTMAR 21 FORMA. Paraiška kariniam leidimui skristi

PARAIŠKA KARINIAM LEIDIMUI SKRISTI		LTMAR.MPTF.PFA.YYYY/MM/DD.X ⁵¹
1. Pareiškėjo organizacija:	[Patvirtintos organizacijos pavadinimas]	
2. Orlaivio registracijos Nr.:		
3. Orlaivį eksploatuojanti organizacija:	[Eksploatuojančios organizacijos pavadinimas]	
4. Orlaivio gamintojas ir tipas:	5. Orlaivio serijos Nr.:	
6. Skrydžio tikslas:		
.....		
.....		
<i>[pagal EMAR 21.A.701(a), papildomai nurodant informaciją tiksliai apibūdinant skrydžio tikslą, pvz. vietą, maršrutą ir kt.]</i>		
7. Numatoma (-os) skrydžio (-ių) data (-os) ir trukmė:		
8. Orlaivio konfigūracija:		
8.1. Orlaivio konfigūracija atitinka karinio leidimo skristi skrydžio sąlygų patvirtinimo formoje (LTMAR 18b forma) Nr. LTMAR.MPF.FCA.YYYY.MM.DD.XX pateiktą konfigūraciją;		
8.2. Orlaivio techninės priežiūros statusas:		
.....		
<i>[Aprašyti taikomą prašomam skrydžiui ir orlaiviui atliktą pagal orlaivio AMP techninę priežiūrą]</i>		
9. Karinio leidimo skristi skrydžio sąlygas patvirtino:		
9.1. LKAA: ☐		
9.2. Patvirtinta įgaliota organizacija: ☐		
Patvirtinimo formos Nr.: LTMAR.MPTF.FCA.YYYY/MM/DD.XX		
Arba LTMAR 18b formos pateikimo data, jei šios paraiškos pateikimo metu LTMAR 18b forma nėra patvirtinta:		
10. Data:	11. Pareiškėjo vardas, pavardė, parašas:	

LTMAR 21 forma, leidinys 1.1

⁵¹ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. LTMAR (pažymėjimas išduotas pagal LTMAR), MPTF (Military Permit to Fly), PFA (Permit to fly Application), YYYY/MM/DD (data.), XX (eilės numeris, prasideda nuo vieneto kiekvienos dienos pradžioje).

LTMAR 22 FORMA. Patvirtinimo pagal EMAR 147 patikrinimo programa

NETAIKOMA

LTMAR 24 FORMA. Karinio riboto tinkamumo skraidyti pažymėjimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

KARINIO RIBOTO TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMAS
MILITARY RESTRICTED CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS

MRAC.TIPAS.RN.XXX⁵²

<p>1. Nacionalinis ir registracijos ženklas <i>(National and Registration Marks)</i></p>	<p>2. Gamintojas ir gamintojo suteiktas žymėjimas orlaiviui <i>(Manufacturer and Manufacturer's Designation of Aircraft)</i></p>	<p>3. Orlaivio serijos Nr. <i>(Aircraft Serial No.)</i></p>
<p>4. Kategorija <i>(Classification of Category)</i></p>		
<p>5. Šis tinkamumo skraidyti pažymėjimas išduotas pagal Lietuvos Respublikos norminius aktus ir patvirtina, kad minėtas orlaivis laikomas tinkamu skraidyti, jei jam atliekama techninė priežiūra ir jis eksploatuojamas pagal galiojančius aukščiau minimus norminius aktus ir žemiau nurodytus eksploatavimo apribojimus. <i>(This Military Restricted Certificate of Airworthiness is issued pursuant to the Lithuanian Republic regulation in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the</i></p> <p>Be aukščiau minimų teisės aktų reikalavimų, taikomi šie apribojimai: <i>(In addition to above the following restrictions apply)</i></p> <p>(*)</p> <p>(**) Nepaisant aukščiau nurodytų apribojimų, orlaivis gali būti naudojamas tarptautinėje oro erdvėje <i>(The aircraft may be used in international navigation notwithstanding above restrictions)</i></p>		
<p>Išdavimo data: Parašas:A.V. <i>(Date of issue) (Signature)</i></p>		
<p>6. Šis tinkamumo skraidyti pažymėjimas galioja, jeigu jo neatšaukia Lietuvos kariuomenės vadas. <i>(This Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by Chief of Defence of the Republic of Lithuania)</i></p> <p>Prie šio pažymėjimo pridedamas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas. <i>(A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate)</i></p>		

LTMAR 24 forma, leidinys 1.1

(*) nurodyti apribojimus (jei taikoma)

(**) nurodyti sąlygas (jei taikoma)

⁵² Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. MRAC (*Military Restricted Airworthiness Certificate*), TIPAS (*orlaivio tipas, pvz. C27J, Mi8T, AS365N*), RN (*orlaivio registracijos numeris, pvz. 08*), XXX (*eilės numeris*).

LTMAR 25 FORMA. Karinio tinkamumo skraidyti pažymėjimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
 CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

KARINIS TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMAS Nr.
 MILITARY AIRWORTHINESS CERTIFICATE

MAC.TIPAS.RN.XXX⁵³

1. Nacionalinis ir registracijos ženklas <i>(National and Registration Marks)</i>	2. Gamintojas ir gamintojo suteiktas žymėjimas orlaiviui <i>(Manufacturer and Manufacturer's Designation of Aircraft)</i>	3. Orlaivio serijos Nr. <i>(Aircraft Serial No.)</i>
4. Kategorija <i>(Classification of Category)</i>		
<p>Šis tinkamumo skraidyti pažymėjimas išduotas pagal Lietuvos Respublikos norminius aktus ir patvirtina, kad minėtas orlaivis laikomas tinkamu skraidyti, jei jam atliekama techninė priežiūra ir jis eksploatuojamas pagal galiojančius aukščiau minimus norminius aktus ir žemiau nurodytus eksploatavimo apribojimus. <i>(This Military Airworthiness Certificate is issued pursuant to the Lithuanian Republic regulation in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations)</i></p> <p>Apribojimai / pastabos: <i>(Limitations / Remarks)</i></p> <p>(*)</p>		
Išdavimo data: Parašas:A.V. <i>(Date of issue) (Signature)</i>		
<p>Šis tinkamumo skraidyti pažymėjimas galioja, jeigu jo neatšaukia Lietuvos kariuomenės vadas. <i>(This Military Airworthiness Certificate is valid unless revoked by Chief of Defence of the Republic of Lithuania)</i></p> <p>Prie šio pažymėjimo pridedamas tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimas. <i>(A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate)</i></p>		

LTMAR 25 forma, leidinys 1.1

(*) nurodyti apribojimus (jei taikoma)

⁵³ Pažymėjimo registracijos LKAA numeris. MAC (*Military Airworthiness Certificate*), TIPAS (*orlaivio tipas, pvz. C27J, Mi8T, AS365N*), RN (*orlaivio registracijos numeris, pvz. 08*), XXX (*eilės numeris*).

LTMAR 26 FORMA. Karinių orlaivių techninės priežiūros licencija (MAML)

1. Karinio orlaivio techninės priežiūros licencijos pavyzdys pateiktas toliau.
2. Dokumentas turi būti išspausdintas ant parodytos standartinės formos, tačiau, norint jį parengti kompiuteriu, jo dydis gali būti sumažintas. Sumažinus dydį, turi likti pakankamai ploto tose vietose, kur dedami kompetentingų institucijų antspaudai. Į kompiuteriu parengtus dokumentus nebūtina įtraukti visų laukų, jei tie laukai nepildomi, kol šis dokumentas yra aiškiai atpažįstamas kaip orlaivio techninės priežiūros licencija.
3. Dokumentas turi būti parengtas lietuvių ir anglų kalbomis.
4. Kiekvienas licencijos turėtojas turi turėti vienintelį licencijos numerį, sudarytą iš nacionalinio identifikavimo numerio, „LT.MAML.66“ ir raidinio skaitmeninio kodo (III laukelis).
5. NETAIKOMA.
6. Dokumentą gali parengti:
 - (i) LKAA, arba
 - (ii) NETAIKOMA.
7. Galiojančios licencijos pakeitimus gali parengti:
 - (i) LKAA, arba
 - (ii) NETAIKOMA.
8. Gautą karinio orlaivio techninės priežiūros licenciją jos turėtojas turi išlaikyti geros būklės, jis taip pat lieka įpareigotas užtikrinti, kad licencijoje nebūtų padaryta neteisėtų įrašų.
9. Nesilaikant 8 punkte nurodytų sąlygų, dokumentas gali būti pripažintas negaliojančiu ir turėtojui gali būti panaikinta teisė išleisti orlaivį eksploatuoti, taip pat jis gali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn pagal nacionalinius įstatymus.
10. Prieš suteikdama įgaliojimus išleisti orlaivį po atliktos techninės priežiūros, LTMAR 145 AMO turi įsitikinti, kad asmuo turi galiojančią pagal LTMAR 66 išduotą licenciją ir yra įgyvendinti LTMAR 145.A.35(b) reikalavimai. Licencijos galiojimą patvirtina LKAA.
11. 26 formos priedas (XV) nėra būtinas ir gali būti naudojamas tik įrašams apie suteiktas teises, jeigu jos yra nustatytos ne pagal LTMAR 66.
12. NETAIKOMA.
13. Karinio orlaivio tipo kvalifikacijos XII puslapį LKAA savo nuožiūra gali išduoti tik tada, kai įrašomas pirmasis karinio orlaivio tipo kvalifikacijos patvirtinimas. Ji gali išduoti daugiau nei vieną karinio orlaivio tipo kvalifikacijos puslapį arba išduoti papildomą priedą.
14. NETAIKOMA.
15. Licencijoje turi būti aiškiai nurodyta, kad:
 - a) apribojimai yra išleidimo eksploatuoti teisių išimtys;
 - b) išplėtimai suteikia papildomas išleidimo eksploatuoti teises.
16. Naudojant iš anksto išspausdintas formas visi kategorijų, pakategorių ar karinio orlaivio tipo kvalifikacijos laukai, kuriuose nėra įrašų apie kategoriją, turi būti pažymėti taip, kad būtų aiškiai matoma, jog kvalifikacija nesuteikta.
17. NETAIKOMA

<p>XIII. LTMAR 66 APRIBOJIMAI (LTMAR 66 LIMITATIONS)</p>	<p>XIV. LTMAR 66 IŠPLĖTIMAI (LTMAR 66 EXTENSIONS)</p>	<p>SĄLYGOS (CONDITIONS):</p>	<div style="text-align: center;"> <p>LIETUVOS KARINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJA LITHUANIAN MILITARY AVIATION AUTHORITY</p> <p>LIETUVOS KARINĖS AVIACIJOS SPECIALISTO LICENCIJA LITHUANIAN MILITARY AVIATION SPECIALIST LICENCE</p> <p>LTMAR 66 LICENCIJOS Nr. (MAML No.)</p> <p>LT.MAML.66.[XXX]</p> <p>KAS Nr. / No 0000</p> </div>
		<p>1. Ši MAML turi būti pasirašyta jos turėtojo ir pateikiama kartu su asmens dokumentu, kuriame yra MAML turėtojo nuotrauka. (This MAML shall be signed by the holder and be accompanied by an identity document containing a photograph of the MAML holder).</p> <p>2. Tik „LTMAR 66 KATEGORIJOS“ puslapyje nurodytos bet kurios kategorijos dar nesuteikia MAML turėtojui teisės išduoti išleidimo eksploatuoti leidimą. (Endorsement of any categories on the page(s) titled LTMAR 66 CATEGORIES only, does not permit the MAML holder to issue a 'certificate of release to service for aircraft').</p> <p>3. MAML turėtojo teisės aprašytos LTMAR 66. (The privileges of the holder of this MAML are described within LTMAR 66).</p>	
	<p>XV. LTMAR 26 FORMOS PRIEDAS (ANNEX TO LTMAR 66 FORM 26)</p> <p>NACIONALINĖS TEISĖS, nepatenkančios į EMAR 66 taikymo sritį (taikomos til Lietuvos karinės aviacijai) (NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of EMAR 66 (Valid for Lithuanian military aviation only))</p>	<p>4. MAML galioja neribotą laiką, kol jos turėtojas laikosi LTMAR 66 reikalavimų ir jei MAML nėra sustabdyta, apribota, panaikinta arba jos nėra atsisakyta. (This MAML remains valid for an unlimited duration subject to the holder remaining in compliance with the requirements of LTMAR 66 and the MAML not being suspended, surrendered or revoked).</p> <p>5. MAML suteiktomis teisėmis galima naudotis tik turint LTMAR 145 AMO įgaliojimus išleisti eksploatuoti ir jei MAML turėtojas per pastaruosius dvejus metus įgijo ne trumpesnę nei šešių mėnesių techninės priežiūros patirtį pagal MAML suteiktas teises arba atitinkamų leidimų išdavimo sąlygas. (The privileges of this MAML may only be exercised with the certification authorisation of an LTMAR 145 AMO and may not be exercised unless in the preceding two year period the holder has had either six months of maintenance experience in accordance with the privileges granted by the licence, or met the provision for the issue of the appropriate privileges).</p>	

LTMAR 26 forma, leidinys 1.1

IVa. MAML turėtojo vardas ir pavardė <i>(Full name of holder):</i>	IX. LTMAR 66 KATEGORIJOS <i>(LTMAR 66 CATEGORIES)</i>							XII. KARINIO TIPO KVALIFIKACIJOS <i>(MILITARY TYPE RATINGS)</i>		
	GALIOJIMAS <i>(VALIDITY)</i>	A	B1	BR	BMil	B2	C			
IVb. MAML turėtojo gimimo data <i>(Date of birth of holder):</i>	Lėktuvai su turbininiais varikliais <i>(Aeroplanes Turbine)</i>							Karinio tipo kvalifikacija <i>(Military Type Rating)</i>	Kategorija <i>(Category)</i>	Antspaudas ir data <i>(Seal & date)</i>
	Lėktuvai su stūmokliniais varikliais <i>(Aeroplanes Piston)</i>									
V. MAML turėtojo asmens kodas <i>(State ID Number of holder):</i>	Sraigtašparniai su turbininiais varikliais <i>(Helicopters Turbine)</i>									
	Sraigtašparniai su stūmokliniais varikliais <i>(Helicopters Piston)</i>									
VI. MAML turėtojo pilietybė <i>(Nationality of holder):</i>	Karinės specifinės sistemos <i>(Military-specific Systems)</i>									
	Avionika <i>(Avionics)</i>									
VII. MAML turėtojo parašas <i>(Signature of holder):</i>	Orlaiviai <i>(Aircraft)</i>									
	X. Išduodančio pareigūno parašas ir data <i>(Signature of issuing officer & date):</i>									
	XI. Antspaudas <i>(Seal):</i>									

**EMAR 50 FORMA. Paraiška dėl gamybos organizacijos patvirtinimo pagal EMAR 21
NETAIKOMA**

EMAR 51 FORMA. EMAR 21 POA paraiška dėl apimčių ir sąlygų pakeitimo ar esminio nukrypimo patvirtinimo**NETAIKOMA EMAR 52 FORMA. Karinio orlaivio atitikties pareiškimas (EMAR 21 organizacija)**

MILITARY AIRCRAFT STATEMENT OF CONFORMITY		
1. State of Manufacture	2. [participating Member State]	3. Statement Ref No:
4. Organisation		
5. Aircraft Type	6. Military Type Certificate Refs	
7. Aircraft Registration or Mark	8. Manufacturer's Identification No	
9. Engine / Propeller Details ⁽¹⁾		
10. Modifications and / or Service Bulletins (or national equivalents) ⁽¹⁾		
11. Airworthiness Directives (or national equivalents)		
12. Concessions ⁽²⁾		
13. Exemptions, Waivers or Derogations ⁽³⁾		
14. Remarks		
15. Military Airworthiness Certificate		
16. Additional Requirements		
17. Statement of Conformity It is hereby certified that this aircraft confirms fully to the Military Type Certificated design and to the items above in boxes 9, 10, 11, 12 and 13. The aircraft is in a condition for safe operation. The aircraft has been satisfactorily tested in flight.		
18. Signed	19. Name	20. Date (YYYY/MM/DD)
21. Production Organisation Approval Reference		

LTMAR 52 forma, leidinys 1.1

(1) Delete as applicable

(2) Concession: Authorisation to use or release a product that does not conform to specified requirements. A concession is generally limited to the delivery of a product that has nonconforming characteristics within specified limits for an agreed time or quantity of that product.

(3) Exemptions, Waivers or Derogations: Authorisation to depart from the originally specified requirements of a product prior to realization. A deviation permit is generally given for a limited quantity of product or period of time, and for a specific use.

EMAR 53 FORMA. Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas (EMAR 21 organizacijų CRS)

MILITARY CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE

[APPROVED PRODUCTION ORGANISATION NAME]

.....
.....

Production organisation approval Reference:

.....
.....

Certificate of release to service in accordance with EMAR 21.A.163(d).

Aircraft: Type: Constructor N^o / Registration
has been maintained as specified in Work Order:

.....

Brief description of work performed:

.....
.....
.....

Certifies that the work specified was carried out in accordance with EMAR 21.A.163(d) and in respect to that work the aircraft is considered ready for release to service and therefore is in a condition for safe operation.

Certifying Staff (name):

(signature):

Location:

Date [yyyy.mm.dd]: ... / ... /

LTMAR CRS FORMA. Išleidimo eksploatuoti pažymėjimas (CRS)

IŠLEIDIMO EKSPLOATUOTI PAŽYMĖJIMAS (CRS) CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE (LTMAR 145.A.50.b)		
CRS Nr.: [LTMAR.145.CRS.XXXX] (CRS No.)		Orlaivis: [Tipas / Modifikacija / Registracijos Nr.] (Aircraft)
Savininkas: (Owner)		
Techninės priežiūros vieta: (Maintenance location)		
Techninės priežiūros organizacija: [Pavadinimas / patvirtinimo nuoroda / adresas / tel. nr. / e-mail] (Maintenance Organisation title, approval ref. No., address, contact No., email.)		
Techninės priežiūros duomenys (Maintenance data)	Planinė (Scheduled) ☐	Neplaninė (Unscheduled) ☐
	Remontas / Modernizacija (Repair / Modification) ☐	
[Informacija apie techninę priežiūrą reglamentuojančią dokumentaciją] [detailed information of used documentation]		
Nr.	Atlikta techninė priežiūra [atliktos techninės priežiūros detalus aprašymas, informacija apie pakeistus komponentus / dalis, nuorodos į jų sertifikatus ir t.t.] (Work performed) [Detailed description maintenance carried out, replaced parts, approved repairs / modifications, certificate references, etc...]	
1	
2	
3	
Atidėti defektai: (Deferred defects)		
Apribojimai: (Limitations)		
Patvirtinu, kad nurodytas darbas, jei nenurodyta kitaip, buvo atliktas pagal LTMAR 145 reikalavimus ir todėl laikoma, kad orlaivis / orlaivio komponentas yra tinkamas išleisti eksploatuoti (Certifies that the work specified, except as otherwise specified, was carried out in accordance with LTMAR 145 and in respect to that work the aircraft / aircraft component is considered ready for release to service)		
TP pradžia: [yyyy.mm.dd] (Starting Date)	Sertifikuojantis personalas: [Vardas, pavardė, licencijos Nr., galiojimo laikas] (Certifying staff) [Name, MAML No, valid until:]	Parašas: (Signature)
TP pabaiga: [yyyy.mm.dd] (Closing Date)		
Nuoroda į CRS saugojimo vietą: (CRS Aircraft logbook)		
Puslapis ... iš ...		

EMAR 55 FORMA. Gamybos organizacijos patvirtinimo pažymėjimas
NETAIKOMA

**EMAR 60 FORMA. Paraiška dėl gamybos pagal EMAR 21 F
NETAIKOMA**

**EMAR 65 FORMA. Susitarimas dėl gamybos be patvirtinimo pagal EMAR 21
NETAIKOMA**

EMAR DDP FORMA. Projektavimo ir eksploatacinių charakteristikų deklaracija
NETAIKOMA

LTMAR formų pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAR formų dokumento galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAR formų dokumento klaidos.

Punkto Nr., pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR pavadinimas, leidimo numeris, originalus tekstas	LTMAR pavadinimas, leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAR Forms Doc Ed 1.0	LTMAR Formos, leid. 1.1	
3 forma		NMAA MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE	LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS <i>CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OFLITHUANIA</i> TECHNINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS <i>MAINTENANCE ORGANISATION APPROVAL CERTIFICATE</i>	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
3 forma		Nėra	LTMAR.145.AMO.XX	Jrašytas pažymėjimo numeris pagal nacionalinius reikalavimus.
4 forma		Nėra	LTMAR.NMP.XX	Jrašytas pažymėjimo numeris pagal nacionalinius reikalavimus.
4 forma		Nėra	Patvirtinu, kad nurodytas 1 punkte asmuo atitinka LTMAR ir rekomenduoju patvirtinti jį nurodytoms 2 punkte pareigoms (I confirm that the person referred to in point 1 meets the LTMAR and recommend to accept he for the position specified in point 2):	Įdėtas LKAA rekomendacijos laukelis.
4 forma		NMAA use only Name and signature of authorised NMAA staff member accepting this person:	Lietuvos kariuomenės vadas (<i>Chief of Defence of the Republic of Lithuania</i>)	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
6 forma		Nėra	LTMAR.145.AMO.XX.AUDIT.YYYY/MM/DD	Jrašytas programos numeris pagal nacionalinius reikalavimus.
11 forma		EMAR Form 11	NETAIKOMA	Forma pašalinta.

LTMAR formos

12 forma		EMAR Form 12	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
14 forma		For the NMAA: [NMAA of the participating Member State (*)]	Lietuvos kariuomenės vadas (<i>Chief of Defence of the Republic of Lithuania</i>)	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
14 formos priedas		For the NMAA: [NMAA of the participating Member State (*)]	Lietuvos kariuomenės vadas (<i>Chief of Defence of the Republic of Lithuania</i>)	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
15a forma		Pursuant to national regulations, the [NMAA of the participating Member State] hereby certifies that the following aircraft :	LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS <i>CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA</i> Pagal nacionalinius reikalavimus patvirtinu, kad šis orlaivis (Pursuant to national regulations, I hereby certify that the following aircraft):	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
15b forma		EMAR Form 15b	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
18a forma		EMAR Form 18a	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
19 forma		EXISTING EMAR 66 MAML OR EASA PART-66 LICENCE DETAILS (if applicable):	DUOMENYS APIE ESAMĄ PAGAL LTMAR 66 LICENCIJĄ ARBA EASA 66 LICENCIJĄ ARBA KITĄ LICENCIJĄ (jei yra): (EXISTING LTMAR 66 MAML OR EASA PART-66 LICENCE OR OTHER LICENCE DETAILS (if applicable))	Papildyta „ARBA KITĄ LICENCIJĄ“.
20 forma		(Name and Address of the NMAA of the pMS state of registry issuing the Military Permit to Fly)	LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS <i>CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA</i>	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
20b forma		EMAR Form 20b	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
22 forma		EMAR Form 22	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
24 forma		[NMAA of the participating Member State]	LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS <i>CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA</i>	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.
25 forma		[NMAA of the participating Member State]	LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS <i>CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA</i>	Pakeista tvirtinanti institucija iš LKAA į Lietuvos kariuomenės vadą.

LTMAR formos

26 forma	I	I NMAA	LIETUVOS KARINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJA <i>LITHUANIAN MILITARY AVIATION AUTHORITY</i>	Pašalinta numeracija, pakeistas įrašas.
26 forma	II	II EMAR 66 MILITARY AIRCRAFT MAINTENANCE LICENCE	LIETUVOS KARINĖS AVIACIJOS SPECIALISTO LICENCIJA <i>LITHUANIAN MILITARY AVIATION SPECIALIST LICENCE</i>	Pašalinta numeracija, pakeistas įrašas.
26 forma	III	III MAML No. [participating Member State Code].EMAR66.[XXXXXX]	LTMAR 66 LICENCIJOS Nr. (MAML No.) LTMAR.66.[XXXX]	Pašalinta numeracija, pakeistas įrašas.
26 forma	III	nebuvo	KAS Nr. / No 0000	Įtrauktas licencijos blanko registracijos numeris.
26 forma	IX	A / B1 / B2 / C	A / B1 / BR / BMil / B2 / C	Įtrauktos kategorijos BR ir BMil.
26 forma	IX	nebuvo	Karinės specifinės sistemos (<i>Military-specific Systems</i>)	Įtraukta eilutė „Karinės specifinės sistemos.“
26 forma	XII	(Stamp & Date)	Data (Date)	Pakeistas įrašas.
26 forma	XV	Annex to EMAR FORM 26 XV. NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of EMAR 66 in accordance with [National Military Airworthiness Regulations] (Valid only in [participating Member State])	XV. LTMAR 26 FORMOS PRIEDAS NACIONALINĖS TEISĖS (<i>ANNEX TO LTMAR 66 FORM 26</i>) NACIONALINĖS TEISĖS nepatenkančios į EMAR 66 taikymo sritį (taikomos tik Lietuvos karinei aviacijai) <i>NATIONAL PRIVILEGES outside the scope of EMAR 66 (Valid for Lithuanian military aviation only).</i>	Pakeistas įrašas.
50 forma		EMAR Form 50	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
51 forma		EMAR Form 51	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
CRS forma		Nėra	Žiūr. LTMAR CRS FORMA	Įtraukta CRS forma
55 forma		EMAR FORM 55	NETAIKOMA	Forma pašalinta.

LTMAR formos

60 forma		EMAR FORM 60	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
65 forma		EMAR FORM 65	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
DDP forma		EMAR FORM DDP	NETAIKOMA	Forma pašalinta.
